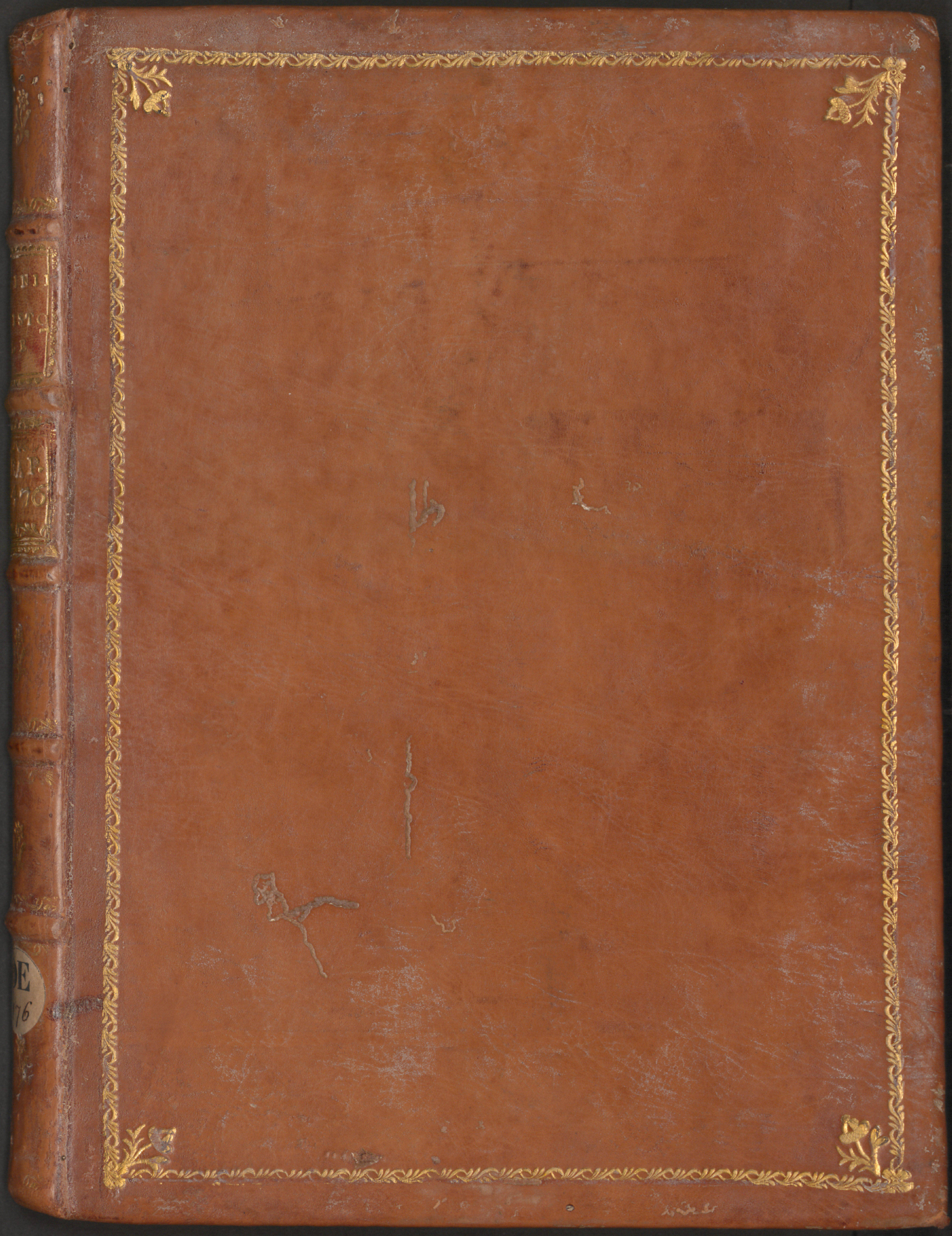
PLINI
EPISTOLE

NEAP.
1476

V. Debure nº 4116; sed in exemplari quod
prae manibus habuit
deficiebat certè primum
folium quod hic è regione
conspicitur, primâ quidem
fronte vacuum, in aversâ
vero Editoris Juniani
maii Epistolam exhibens.

Vulgò dicitur haec Editio secunda, sed ante illam dici
prodiisse credibile est, non solum eam quae est
anni 1471, sed et alteram indicio anni carentem,
quae in nostrâ Bibliothecâ asservatur, in 4° Œ. 309.

Iunianus Maius parthenopeus Hieronymo Carrafae met Salutē. CPli. secundi superioris temporē iam pridē cum hāc rem effecte cupiebā: demum ut id conficerem sapientiū. Nihil est enim quod pro tua in me singulari beniuolencia in hac re praesertim honestissima: quod non audissime exequerer. Cui praeter tuae familiae genus inclytum: etiam litterarum studia: quod certissimum humanae uitae praesidium semper duxisti magnam facturum accessionem. Neque ita tamen librorum copia quidem ex [illegible] felici [illegible] inuentum nostra aetate [illegible] erat supprimendus. Dedi tamen operam ut incorrupti codices imprimerentur: ne quid incomla posteritas tanti operis fraudaret autorem. Est opus profecto supraq; epistolarum ratio: capit tantum & ad se etiam ut omne hystoriae partes aliquanto tam in delectandis lectoribus narrandis gestis quorundam [illegible] rebus [illegible] ubi plus [illegible] grauissimis [illegible]. Nunc se in oratoria sub imitatem extulit [illegible] actionibus apposuerit: licet coniectari. Vt sanctissimis praeceptionibus grauissimisq; sententiis est refertus: ut nullam humanae uitae partem cognitione non instituerit. Quam in laudandis officiis copiosus & magnificus: tantum in accusandis [illegible] flagitiis acer & uehemens: in consolando [illegible] tus: in admonendo liberaliter [illegible] strictus & accuratus. Et qui magis Demosthenis augustam densitatem elinguatq; Ciceronis amplitudinem imitatur. Cuius quidem (si semel leges) laudabis eloquentiam: si iterum iterum acumen deprehendes & admiraberis: si saepius autem (ut tuus est mos) assiduo semper te artificiosa doctrina uarietate incredibiliq; iucunditate delectabit. Vale.

Iunianus Maius parthenopeus Hieronymo Carrafiæ meo
Salutẽ. C. Pli. secundũ sup̄ioris nepotẽ iam pridẽ emẽdatio
rem efficere cupiebã: demum ut id conficerem impulisti. Ni
hil est enim quod pro tua in me singulari beniuolentia in
hac re presertim honestissima: quod non auidissime exeque
rer. Cui præter tuæ familiæ genus inclytum: etiam littera-
rum studia: quod certissimum humanæ uitæ præsidiũ sem-
per duxisti: magnam faciunt accessionem. Neq; in tanta li
brorum copia quam ex germanorum solerti nuper inuen
to: nostra tulit ætas: hic erat supprimendus. Dedi tñ ope-
ram ut incorrupti codices imprimerentur: nequid incurio
sa posteritas: tanti operis fraudaret autorem. Est opus pro
fecto supraq̃ epistolarum ratio capit uarium & absolutum
ut nunc hystoriæ partes assequatur: aut in describendis lo-
cis: aut narrandis gestis quorundam: aut rebus depingẽdis
ubi plurimum sibi gratiæ uendicauit: Nunc se in oratoriã
sublimitatem extollit: ut quantus in suis actionibus appa-
ruerit: liceat coniectari. Vbiq; sanctissimis præceptionibus
grauissimisq; sententiis dispersus: ut nullam humanæ uitæ
partem q̄ optime non instituerit. Et q̄tum in laudandis offi
ciis copiosus & magnus: tantum in accusandis p̄sequẽdisq;
flagitiis acer & uehemens. In consolando dulcis & exquisi
tus: in admonendo liber: interdum salibus iocatur: ubiq; re
strictus & accuratus. Et qui magis Demosthenis argutam
densitatem effingat: q̃ Ciceronis amplitudinem imitetur.
Cuius quidem (si semel leges) laudabis eloquentiam: si ue
ro iterum acumen deprehendes & admiraberis: sin autem
(ut tuus est mos) assidue: semper te artificiosa docebit uari
etate: incredibiliq; iucunditate delectabit. Vale.

demostenis arguta densitatẽ
Ciceronis amplitudinẽ.

DE PVBLICATIONE EPISTOLARVM PLINII .LIBER PRIMVS INCIPIT.

De publicatione epistolarum

Aius plinius secundus septicio .s. frequēter hortatus es: ut epistolas: quas paulo accuratius scripsissem: colligerem publicaremque. Collegi nō seruato temporis ordine. Neq; enim hystoriam componebam .sed ut quæq; in manus uenerat .Supest ut nec te consilii : nec me pœniteat obsequii ita enim fiet: ut eas quæ adhuc neglectæ iacent: reqram. & si quas edidero non supprimam. Vale.

nō

℄ De exhibitione libri Plinii Epistola secunda incipit

Aius pli. Adriano suo. s. Quia tardiorē aduentū tuum prospicio : librum quē prioribus epistolis pmiseram: exhibeo. Hunc rogo ex consuetudine tua & legas & emēdes : eo magis ꝙ nihil ante pæque eodē stilo scripsisse uideor. Temptaui enim imitari demostenem semper tuū Caluū nuper meū figuris duntaxat orationis. Nam pauci uim tantorū uirorū (quos æquas) adsequi possūt. nec materia ipa huic (uereor ne improbe dicā) æmulationi repugnauit. Erat enī prope tota in cōtentione dicendi. quod me lōge desidiæ ídormientē excitauit. si modo is sū ego: qui excitari possī. Non tamen omnino .Marci nostri λυκήθους fugimus. quotiēs paulū itinere decedere nō ītēpestiuis amœnitatibus admonebamur: acres enī nō tristes esse uolebamus. Nec est ꝙ putes me sub hac exceptione ueniā postulare. Nam quo magis intendā limam tuam cōfitebor: & ipsū me & cōtubernales ab editione non abhorrere: si modo tu fortasse errori nr̄o albū calculū adiecceris. Est enī plane aliqd edēdū (atq; utinā hoc potissimum

De Mostenes

Caluum

Marci nostri

nō

albus calculus

quod paratū eſt:audis deſidiae uotū)edendum autē explu
ribus cauſis: maxime ꝙ libelli(quos emiſimus) dicūtur in
manibus eſſe:q̄uis iam grām nouitatis exuerint:niſi tn̄ auri
bus noſtris biblyopolæ blādiunt᷑.Sed ſane blandiātur dū
per hoc mendatiū nobis ſtudia noſtra comēdent.Vale

¶ Vt cannius ſe ſtudiis dedat. iii

GAius pli. Cannio .Rufo.S.Quid agit.Comum
tuæ meæq; delitiæ? Quid ſuburbanum amœniſſi
mū? Quid illa porticus uerna ſemper? Quid platanō opa
ciſſimus? Quid euripus uiridis & gemmeus? Quid ſubie
ctus & ſeruiēs lacus? Quid illa mollis & tamen ſolida ge-
ſtatio? Quid balneum illud quod plurimus ſol implet &
circuit? Quid triclinia illa popularia? illa paucorum? Quid
popinæ? Quid cubicula diurna:nocturnaq;:poſſidēt te et
per uices partiuntur? an ut ſolebas intētione rei familiaris
obeundæ crebris excurſiōibus auocaris? Si poſſidēt:fœlix
beatuſq; es : ſin minus unus ex multis . Quin tu iſtas hūi
les & ſordidas curas: & aliis mandas:& ipſe te in alto iſto
pinguiq; ſeceſſu ſtudiis aſſeris? hoc ſit negotiū tuū:hoc oci
um:hic labor:hec quies:in his uigila: in his etiam ſomnus
reponatur:effinge aliq̄d & excude:quod ſit ꝑpetuo tuum.
Nam reliq̄ rerꝫ tuarꝫ poſt te alium atq; alium dominū ſor
tientur:hoc nūq̄ tuū deſinet eſſe ſi ſemel cœperit.Scio quē
aīmum:quod horter ingeniū: tu modo enitere ut tibi ipſi
ſis tanti quāti uideberis aliis ſi tibi fueris.Vale.

¶ De rebus utrinq; perfruendis iiii

GAius pli .pomponiæ celetinæ ſocrui. S.quantum
copiarꝫ in otriculano: in narnienſi: in carſolano
in peruſino tuo:in narſiēſi uero etiā balneum exēplis meis
Nam iam tuis opus non ē una illa breuis & uetus ſufficit.

Nō me hercule tam mea sunt: quæ mea sūt: q̄ quæ tua hoc tam̄ differunt: ꝙ solicitius & intētius tui me: quā mei excipi unt. Idem fortasse eueniet etiā tibi: siquō in nr̄a diuerteris: quod uelim facias: primū ut perinde nr̄is rebus ac nos tuis perfruaris: deinde ut mei expgiscant aliquādo: qui me secu re ac ꝓpe negligenter expectāt. Nam mitium dn̄oꝝ apud seruos: ipa consuetudīe metus exolescit: nouitatibus excitā tur: ꝓbariꝗ dn̄is ꝑ alios magis q̄ per se ipos laborāt. Vale

De prauis reguli modis.

GAius pli. uoconio romano suo. S Vidisti ne queq̄ Marco regulo timidiorē: humilioreue post do mitiani mortem: sub quo non mīora flagitia commiserat: q̄ sub nerone: sed rectiora: cœpit uereri ne sibi irascerer. Nec fallebatur. irascebar. Rustici aruleni periculū fouerat: exul tauerat morte: adeo ut librum recitaret: publicaretq̧: inquo rusticū insectatur: atq̧ etiam stoycoꝝ sumā apellat adiicit uitelliana cicatrice stigmosū: agnoscitis eloquentiā reguli lacerat herenniū senecionē tam intēperanter qdem ut dixe rit ei metius carus: qd tibi cum meis mortuis? nunqd ego aut crasso aut camerino molestus sum? quos ille sub nerōe accusauerat Hæc me regulus dolēter tulisse credebat: ideoq̧ etiā cum recitaret librum nō adhibuerat: præterea reinisce batur q̄ capitaliter me ipm apud centumuiros lacessisset: aderam arionilæ timoīs uxori rogatu aruleni rustici: regu lus contra nitebamur nos in parte causæ sentētia mecii mo desti optimi uiri: is tunc in exilio adomitiāo erat relegatus Ecce tibi regulus: quero inqt secunde quid de modesto sen tias? uide quod periculum si respondissē bene: quod flagiti um: si male (nō possum dicere aliud: tum mihi q̄ deos affu isse) respōdebo inquam qd sentiam si de hoc centūuiri

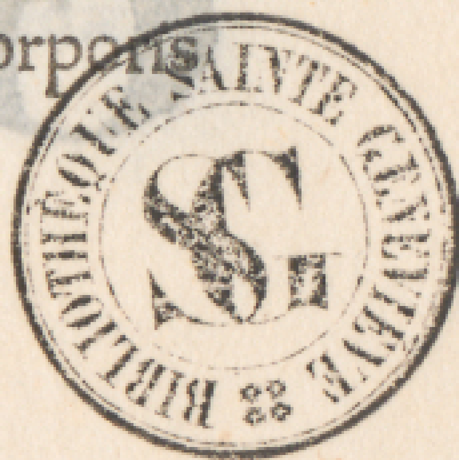

iudicaturi sunt. Rursus ille quero quid de modesto sẽtias? iterũ ego : solebant testes in reos indemnatos interrogari: Tercio ille nõ iã quid de modesto: sed qd de pietate Modesti sẽtias? queris inquã quid sẽtiam ? at ego ne iterrogare qdem esse fas puto de quo ꝓnũciatum est: conticuit. me laus & gratulatio secuta ẽ: ꝙ nec famã meam aliquo respõso utili fortasse: inhonesto tñ leseram: nec me laqueis tam isidiosæ iterrogatiõis inuoluerã. Nunc ergo conscientia exterritus apprehendit cecilium celerẽ : mox fabium iustũ: rogat ut me sibi recõcilient: nec cõtentus peruenit ad spurinã huic suppliciter (ut ẽ cum timet) & abiectissimus. Rogo inquit mane uideas pliniũ domi: sed plane mane: nec enĩ ferre diutius solicitudinẽ possũ: & quoquomõ efficias ne mihi irascat. Euigilaueram: Nuntius ait spurina: uenio ad te imo ego ad te: coimus in porticum liuiæ cum alter ad alterum tenderemus exponit Reguli mandata : addit preces suas (ut decebat optimũ uirum pro dissimillimo) parce inquens: Cui ego: dispicies ipse quid regulo renũciandũ putes: te decipi a me non oportet. Expecto mauriciũ (non dum enim ab exilio uenerat) ideo nihil alterutram in partẽ respondere tibi possũ: facturus quicqd ille decreuerit: illũ enĩ esse huius cõsilii ducem me comitẽ decet: Paucos post dies ipse me. Regulus cõuenit in prætoris officio illuc me ꝓsecutus secretũ petit: ait timere se ne aĩo meo pœnitus ĩhereret quod ĩ cẽtumuirali iuditio aliquãdo dixisset cum respõderet mihi & satrio rufo: Satrius rufus cui nõ ẽ cum Ciceroẽ æmulatio contẽtus ẽ eloquẽtia secundi: nr̃i. Respõdi nunc me intelligere maligne dictum: quia ipse cõfiteret. cæterũ potius se honorificum existimare: ẽ enim inquã mihi cum Cicerone æmulatio nec sum cõtẽtus eloquẽtia sæculi nr̃i

Nam stultissimũ credo: ad imitandum nõ optima quæque proponere. Sed tu qui huius iudicii meministi: cur illius oblitus es: in quo me interrogasti? Quid de mecii modesti pietate sentirẽ? Expalluit notabiliter quãuis palleat semp: hesitabundus inqt interrogaui nõ ut tibi nocerẽ: sed modesto Vide hominis crudelitatẽ: qui se non dissimulet hoĩ exuli nocere uoluisse. Subiunxit egregiã causam. Scripsit ĩqt in epla q̃dam (quæ apud domitianũ recitata ẽ) Regulus oĩum bipedum nequissimns. quod qdem modestus uerissiẽ scripserat. Hic fere nobis sermoues terminus: Neq; enĩ uolui pgredi longius. Vt mihi oĩa libera seruarem dum mauricius uenit. Nec me præterit esse regulũ δυσκαθαίρετον est enĩ locuples factiosus: curat a multis: timet a pluribus: (quod plerũq; amore fortius ẽ) potest tñ fieri ut hæc concisa labant. Nam gr̃ia maloꝝ tam infida ẽ: q̃ ipsi: uerũ ut idem sæpius dicã expecto Mauritium: uir ẽ grauis: prudẽs multis experimẽtis eruditus: & q futura possit ex pteritis prouidere: mihi et tẽptandi aliquid & qescendi: illo auctore ratio cõstabit: hæc tibi scripsi: quia æquũ erat: te p amore mutuo non solum omĩa mea facta dictaq;: uerum etiã consilia cognoscere: uale.

¶ De uenatione & studiis plinii. vi

Gaius pli. Cornelio tacito suo. s. Ridebis & licet rideas. Ego plinius ille: quẽ nosti apros tris & qdem pulcherrimos cæpi: ipe inquis: ipe tamẽ: nõ ut omĩo ab inertia mea & q̃ete discederẽ: ad rætia sedebam. Erãt in pximo: non uenabulum nõ lancea: sed stilus & pugillares meditabar aliquid annotabãq;: ut si manus uacuas: plenas tamen ceras reportarem. Non est q contẽnas hoc studẽdi genus: mirum est ut animus a cogitatiõe motuq; corporis

excitetur. Iam undiq; siluæ & solitudo: ipmq; illud silētiū quod uenationi datur: magna cogitatiōis incitamēta sūt proinde cum uenabere: licebit auctore me: ut panarium et lagunculam: sic etiā pugillares feras: experieris nō dianam magis mōtibus: q̄ mineruam inerrare. Vale vii

¶ De aduocādo gallo cōtra beticos plinio aīcos

GAius plini. octauio rufo suo. S. Vide in quo me fastigio collocaris: cum mihi idē potestatis: idēq; regni dederis: quod Homerus ioui optimo maximo τῷ δ᾽ ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ᾽ ἀνένευσε. Nā ego quoq; simili nutu ac renutu respōdere uoto tuo possum. Eteni sicut fas ē mihi (præsertim te exigente) excusare beticis: contra unum hoīem aduocatio nem: ita nec fidei nr̄æ: nec cōstantiæ (quam diligis) cōueit: adesse cōtra ꝓuintiam (quā tot officiis: tot laboribus: tot etiā periculis meis: aliquādo deuincerim) tenebo ergo hoc tēperamētū: ut ex duobus (quoꝝ alterū petis) eligam illud potius in quo non solū studio tuo: uerū etiā iudicio satisfaciam. Neq; eni tantope mihi considerandū est: quid uir optimus ipr̄tia uelis: q̄ quod sēp sis ꝓbaturus: me circa idus octobris spero romæ futuꝝ eademq; hæc præsentē quoq; tua meaq; fide Gallo confirmatuꝝ: cui tamē iam nūc licet spondeas de animo meo ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων. Cur eni non usq; quaq; homericis uersibus agam tecum: q̄tenus tu me tuis agere non pateris: quoꝝ tanta cupiditate ardeo ut uidear mihi hac sola mercede corrūpi: ut uel cōtra beticos adsim: pene præterii: quod minime prætereundū fuit: accepisse me careotas optimas: quæ nūc cum ficis: & boletis certamen nōdum habent. Vale ¶ De sermone habito per pliniū sup biblioteca dedicanda viii

GAius pli. Pompeio saturnino suo. S. Peroportune

panarium et Lagunculam

huic autem alterum quidem dedit pater alterum autem renuit

idus Octobris

Gallo

et atque superciliis Saturnius annuit atque

Careotas

mihi redditæ sũt litteræ tuæ: qbus flagitabas. ut tibi aliqd ex scriptis meis mitterem. cum ego idipm destinassẽ: addi disti ergo calcaria sponte currẽti: pariterq; & tibi ueniam: recusandi laboris. & mihi exigendi uerecundiã substulisti: nam nec me timide uti decet: eo quod oblatũ ẽ: nec te gra uari quod depoposcisti. Non est tñ q ab homĩe desidioso aliqd noui operis expectes. petiturus sum enĩ ut rursus ua ces sermoni. quẽ apud municipes meos habui bibliotecã dedicaturus. Memini quidẽ iam te qdam notasse. Sed ge neraliter ideo nunc rogo ut nõ tantũ uniuersitati eius attẽ das: uerũ etiam particulas qua soles lima persequaris. Erit enim & post emendationem liberũ nobis: uel publicare uel continere. Quinimo fortasse: hanc ipam cunctationem no stram: in alterutram sentẽciam emẽdationis ratio deducet: quæ aut indignũ editione: dum sæpius retractat: inueniet: aut dignũ: dum idipm experitur: efficiet: qq huius cuncta tionis meæ causæ: non tam in scriptis: q in ipso materiæ genere consistunt. Est enĩ paulo qsi gloriosius & elatius or nabit hoc molestiam nr̃am etiã si stilus ipse pressus demis susq; fuerit: propterea quod cogimur: cum de munificentia parentum nostro℞: tum de nostra disputare: anceps hic et lubricus locus ẽ: etiam cum illi necessitas lenocinat̃. Etenĩ si alienæ quoq; laudes pa℞ æquis auribus accipi solẽt q dif ficile est obtinere: ne molesta uideat̃ orõ de se aut de suis differentis. Nam cum ipsi honestati: tum aliquanto magis gloriæ eius prædicatiõiq; inuidemus. Atq; ea demum recte facta minus detorqmus & carpimus: quæ in obscuritate et silentio reponuntur. Qua ex causa: sæpe ipe mecum: nobis ne tm (quicqd est) istud: cõposuisse: an et aliis debeamus ut nobis: admonet illud (quod pleraq; quæ sunt agẽdæ rei

necessaria: eadem peracta nec utilitatem parem nec gratiã retinent: at ne longius exẽpla repetamus. Quid utilius fuit q̃ munificẽtiæ ratiõem . etiã stilo prosequi? per hoc enĩ asse quebamur: primũ ut honestis cogitationibus ĩmoraremur deinde ut pulchritudinẽ illarꝝ lõgiore tractatu prouidere mus: postremo ut subitæ largitionis comitẽ pœnitentiã ca ueremus. Nascebatur ex his exercitatio q̃dam cõtemnendæ pecuniæ. Nã cum omẽs homiẽs ad custodiam eius natura restrinxerit: nos contra: multum ac diu pensitatus amor li beralitatis comuĩbus auaritiæ uinculis eximebat: tãtoq; lau dabilior munificentia nostra fore uidebat: ꝙ ad illam nõ impetu quodã: sed cõsilio trahebamur: accedebat his causis ꝙ nõ ludos: aut gladiatores: sed ãnuos sumptus in alimẽ ta ingenioꝝ pollicebamur: oculorũ porro & aurũ uolupta tes: adeo non egẽt camẽdatione: ut nõ tam incitari debeãt oratione q̃ reprimi: ut uero aliquis libẽter educatiõis tedi um laboremq; suscipiat non premiis modo. uerũ etiam ex quæsitis adhortationibus impetrãdum est. Nam si medici salubres: sed uoluptate carentes cibos blandioribus alloqis prosequunt: q̃to magis decuit publicæ consulentem utilissi mum munus. Sed proinde nõ populare: comitatæ orõnis inducere: p̃sertim cum enitẽdũ haberemus: ut quod par ẽti bus datur & orbis probaretur: honorẽq; paucoꝝ cæteri pa tienter expectarent & incitarentur. Sed ut tunc comuĩbus magis comodis q̃ priuatæ iactantiæ studebamus: cum intẽ tionem effectumq; muneris nostri: uellemus ĩtelligi: ita nũc in ratione edendi ueremur: ne forte: non alioꝝ utilitatibus sed propriæ laudi seruisse uideamur. præterea meminimus: quanto maiore animo honestatis: fructus in conscientia q̃ in fama reponatur. Sequi enĩ gloria non appeti debet: ne

ſi caſu aliquo non ſequatur : Idcirco: ꝙ gloriā non meru-
erit. minus pulchrū ſit : hi uero qui bene facta ſua uerbis
adornant:non ideo prædicare:quia fecerint:ſed ut prædica
rent feciſſe:creduntur ſic quod magnificum referente alio
fuiſſet:ipſo (qui geſſerat)recenſente uaneſcit:homiēs enim
cum rem deſtruere non poſſunt :iactationem eius:īceſſunt
Ita ſi ſilenda feceris:factum ipm: Si laudanda: ꝙ nō ſileas
ipſe culparis:Me uero peculiaris quædam impedit ratio.Et
enim hunc ipſum ſermonem nō apud populum: ſed apud
decuriones habui:nec impropatulo: ſed in curia uereor er
go ut ſit ſatis congruens(cum in dicendo aſſentationē uul
gi: acclamationemq; defugerim) Nunc eadem illa:editiōe
ſectari. Cumq; plebem ipſam (cui conſulebatur) limine cu
riæ parietibus diſcreuerim:ne quam in ſpetiem ambitionis
inciderim.Nunc eos etiam (ad quos exmunere noſtro nil
pertinet præter exemplum) uelut obuia oſtentatione con
quirere . Habes cunctationis meæ cauſas obſequar tamen
conſilio tuo : cuius mihi auctoritas pro ratione ſufficit.
Vale.

℄ De receſſu plinii apud laurentinum ix

GAius plinius . Minutio fundano ſuo Salutē. Mi
rum eſt q̄ ſingulis diebus in urbe : ratio aut con
ſtet:aut conſtare uideatur : pluribus iunctis non conſtet.
Nam ſi quem interroges hodie quid egiſti? reſpondeat:of
fitio togæ uirilis interfui:ſponſalia: aut nuptias frequenta
ui:ille me ad ſignandum teſtamentum:ille in aduocatiōnē
ille me ī conſilium uocauit. Hæc quo die feceris? neceſſaria
eadem:ſi cottidie te feciſſe reputes:inania uidentur: multo
magis cum receſſeris tunc enim ſubit recordatio:quot dies
quam frigidis rebus aſſumpſiſti : quod euenit mihi poſtq̄

in laurentino meo aut lego aliquid: aut scribo: aut etiã cor
pori uaco. Cuius fulcturus animus sustinetur nihil audio
quod audisse: nihil dico quod dixisse pœniteat. Nemo
apud me quemquam sinistris sermonibus carpit: neminẽ
ipse reprehendo: nisi unum me: cum parum comode scri
bo: nulla spe: nullo timore solicitor: nullis rumoribus ĩqui
etor: mecum tãtum & cum libellis loquor. O rectam since
ramq; uitam. O dulce otium honestumq;: ac pene omni
negotio pulchrius. O mare. O littus uerum secretumq;
musion: q̃ multa inuenitis: q̃ multa dictatis: proinde tu
quoq; strepitum istum: inanemq; discursum & multum in
eptos labores. ut primum fuerit occasio: relinque teq; stu
diis uel otio trade. Satius est enim (ut attilius noster eru
ditissime simul: & facetissime dixit) otiosum esse q̃ nihil
agere. Vale.

¶ De scia et laudibus Eufratris & offitio plinii. x

GAius. plinius Accio clementi suo. Salutẽ. Si quã
do urbs nostra liberalibus studiis floruit: nunc
maxime floret: multa claraq; exempla sunt suffecerit unũ
eufratres philosophus: hunc ego in siria: cum adolescẽtulus
militarem: pœnitus etiã domi inspexi: amariq; ab eo labo
raui: & si non erat laborandum: est enim obuius & exposi
tus plenusq; humanitate (quam præcipit) atq; utinam sic
ipse spem (quam tunc ille de me concepit) impleuerim ut
ille multum uirtutibus suis addidit. At ego nunc illas miror
quia magis intelligo: quamq̃ ne nũc quidem satis ĩtelligo
ut enim de pictore: sculptore: fictore nisi artifex iudicare:
ita nisi sapiens: nõ potest pspicere sapientẽ: q̃tum tñ mihi
dat' cernere: multa ĩ eufrate sic eminẽt & elucẽt ut medio
criter quoq; doctos aduertãt & affitiãt: disputat suptiliter

7

grauiter:ornate:frequenter etiam platoicam illam sublimi
tatem & latitudinem effingit. Sermo est copiosus & uarius
dulcis i primis & qui repugnantis quoq; ducat & impellat:
ad hoc pceritas corporis: decora facies: demissus capillus:
ingens & cana barba: quæ licet fortuita & inaia putenturr:
illi tamen plurimu uenerationis acquirunt: nullus horror
in cultu. nulla tristitia: multu seueritatis: reuerearis occursu:
non reformides: uitæ sanctitas suma: comitas par: insectat
uitia: non homines: nec castigat errantes: sed emendat: seq
ris monentem attentus & pendens: & persuadere tibi etia:
cu persuaserit cupias. Ia uero liberi tres: duo mares: quos
diligetissime instituit: socer pompeius Iulianus cum cætera
uita: tum uel hoc uno magnus & clarus: q ipse puintiæ pri
ceps inter altissimas conditiones: generu non horibus pri
cipe sed sapientia elegit: quaq quid ego plura de uiro quo
mihi frui non licet? an ut magis angar q non licet?
Nam distringor offitio: ut maximo: sic molestissimo:
sedeo pro tribunali: subnoto libellos: confitio tabulas: scri
bo plurimas: sed illitteratissimas litteras: soleo non nunq
(na id aliquando contingit) de his occupatioibus apud eu
frathem queri: ille me consolat: affirmat etia esse hanc phi
losophiæ & quidem pulcherrimam partem: agere negotiu
publicum. cognoscere. iudicare. promere & exercere iustiti
am: quæq; ipsi philosophi doceant in usu habere. Mihi tn
hoc unum no persuadet satius esse ista facere: q cum illo
dies totos audiendo discendoq; consumere. quo magis
te cui uacat: hortor cum in urbem proxime ueneris (uenias
autem ob hoc maturius) illi te poliendum limandumq;
pmittas. Neq; eni ego (ut multi) iuideo aliis bonu. quo ipe
careo sed cotra sensu qnda uoluptateq; pcipio. si ea q mihi

angore

denegantur: aicims uideo superesse. Vale

xi

De negligentia fabii.

GAius pli. Fabio iusto. S. olim mihi nullas episto las mittis: nihil est inquis quod scribam: at hocip sum scribe nihil esse quod scribis: uel solũ illud ũde priores icipere solebãt: si uales bene est: ego ualeo: hoc mihi sufficit Est enĩ maximũ: ludere me putas? serio peto: fac sciam quid agas: quod sine solicitudĩe sũma nescire non possum. Vale

xii

De morte spontanea Corelii.

GAius pli. Calestrio tironi suo. s. Iacturam grauis simã fero: si iactura dicenda est: tanti uiri ãmissio: Decessit Corelius ruffus: & quidẽ sponte: quod dolorem meũ exulcerat: est enĩ luctuosissimũ genus mortis: quæ nõ ex natura nec fatalis uidetur. Nam ut cũq; in illis qui mor bo finiuntur magnum ex ipa necessitate solatiun est: in his uero: quos accersita mors aufert hic insanabilis dolor est: ꝙ creduntur posse diu uiuere. Corelium quidem summa ratio (quæ sapientibus pro necessitate est) ad hoc consiliũ compuli q̃q̃ plurimas uiuendi causas habentem: optimã cõ scientiam: optimam famam: maximam auctoritatem: præ terea filiam: uxorem: nepotes: sorores: inter quæ tot pigno ra ueros amicos. Sed tam longa: tam iniqua ualitudine cõ flictabatur: ut hæc tanta pretia uiuendi: mortis ratiõibus uincerentur. Tertio et trigesimo anno (ut ipm audiebam) pedum dolore correptus est: patrius hic illi. Nam pleruncq; morbi quoq; per successiones q̃sdã (ut alia) traducunt: hũc abstinẽtia sanctitateq; uiridis ætas uicit: & fregit: nouissime cũ senectutẽ ĩgrauescentẽ uiribus aĩmi sustiebat: cũ qdẽ icre dibiles cruciatus & ĩdignissĩa tormẽta pateret iã. n. dolor nõ pedibus solis (ut prius) ĩsidebat: sed oĩa mẽbra puagabat

ueni ad eum domitiani tēporibus in suburbano iacētē. Serui e cubiculo recesserūt: habebat. n. hoc moris: quotiēs itrasset fidelior aīcus: qn etiā uxor (q̄q̄ oīs secreti capacissīa) digrediebatᷣ: Circūtulit oculos & cur īqt me putas hos tātos dolores tandiu sustinere? Vt scilicet isti latroni uel uno die supsim dedisses huic animo par corpus fecisset quod optabat. Adfuit tñ deus uoto: cuius ille compos: ut iam securus liberq; moriturus multa: illa uitæ: sed minora retinacula abrupit: increuerat ualitudo: quā temperātia mitigare temptauit: pseuerantē constātia fugit: iam diem alterū: terciū: qrtū abstinebat cibo: misit ad me uxor eius hispula comunem amicum: G. gemitiū cum tristissimo nuntio: destinasse Corelium mori: nec aut suis aut filiæ precibus flecti: solū supesse me a quo reuocari posset ad uitā: cucurri: pueneram in proximum cum mihi ab eadē hispula iulius acticus nūtiat nihil iam ne me quidem impetraturum: tam obstinate magis: ac magis induruisse: dixerat sane medico admonenti cibum κεκρικα [illegible] κεκρικα quæ uox quantū admiratiōis in animo meo: tantum desiderii reliquit. Cogito: quo uiro. quo amico careā: impleuit quidem annum septimum & sexagesimū: quæ ætas etiam robustissimis satis longa est: scio euasit perpetuam ualitudinem: scio decessit superstitibus suis: florente re. p quæ illi omibus suis carior erat: & hoc scio. Ego tamē tāquā iuuenis et fortissimi morte doleo: doleo autem (licet me imbecillum putes) meo nomine: amisi enim amisi uitæ meæ testem: rectorem: magistrū: insumma dicam (quod recenti dolore cōtubernali meo Caluisio dixi) uereor ne negligentius uiuam: proinde adhibe solatia mihi: non hæc: senex erat: infirmus erat: hæc enim noui: sed noua aliq. sed magna quæ audiuerim

uxor

uxor hispula

. G. gemitiū.

Julius acticus

defatigatus sum

Res. p. carior suis

Contubernali Caluisio

nunq̃:legerim nunq̃. Nam quæ audiui:quæ legi sponte suc currunt:sed tanto dolore superantur. Vale.

¶ De recitationibus poetaꝝ et pigritia auditorum xiii

GAius pli. Sosio senecioni suo S. Magnum ꝓuētū poetaꝝ ānus hic attulit:toto mense aprili:nullus fere dies:quo non recitaret aliquis:iuuat me ꝙ ui gent studia: ꝓferunt se ingenia hominū ut ostētant:tamet si ad audiendū pigre coitur:pleriq; instatiōibus sedent tem pusq; audiēdis fabulis conterūt:ac subide sibi nūciari iubēt an iam recitator initiauerit:an iam dixerit ꝑfationē: an ex magna parte euoluerit librū. Tum demū:ac tūc quoq; lēte cunctanterq; ueniūt:nec tamen ꝑmanent:sed ante finē rece dunt : alii dissimulāter & furtim : alii simpliciter & libere. At ercle memoria parentū claudiū cæsarē ferūt cum impala tio spaciaretur audissetq; clamorē: causam requisisse: cūq; dictum esset recitare Nonianum: subitum recitanti īopina tumq; uenisse: nunc ociosissimus quisq; multo āte rogatus et identidem admonitus: aut non uenit: aut si uenit quæri tur:se diem (quia nō perdiderit) perdidisse:Sed tanto ma gis laudandi probandiq; sunt:quos ascribendi recitandiq; studio hæc auditorum uel desidia uel sꝑbia non retardat. Eqdem ꝓpe nemini defui:erāt sane pleriq; aīci. Neq; enī ē fere qsq̃ qui nos amet:ut studia nō simulet:his ex causis lō gius q̃ destinauerā tēpus in urbe consūpsi:possū iā repetere secessū & scribere aliqd ꝙ nō recitet̄ ne uidear recitatiōibus (quoꝝ affui) nō auditor fuisse sed creditor:nā ut ī ceteris re bus ita ī audiēdi offitio ꝑigra si rposcat̄. xiiii. ¶ De laudibus cuiusdā minutii attilāi futuri mariti cuiusdā puellæ

GA. pli. iunio maurico. s petis uti frīs tui filiæ ꝓspitiā maritū ꝙ merito mihi potissimū īiungis. scis. n. q̃to pe sūmū

poetaꝝ recitationes

Claudius Cesare

no

no

no

perit

Mauricus

no

illum uirū ſuſpexerim dilexeriqꝫ:quibus ille adoleſcentiam
meam exhortatiōibus fouerit:qbus etiam laudibus:ut lau,
dandus uiderer:effecerit:nihil eſt quod a te mandare mihi
aut maius aut ſatius:nihil quod honeſtius aut gratius ame
ſuſcipi poſſit: q̄ ut eligā iuuenē exquo naſci nepotes aruli
no ruſtico deceat·Qui quidē diu q̄rendus fuiſſet:niſi para
tus:& q̄ſi ꝓuiſus eſſet.Minutius attilianus: qui me ut iuue
nis iuuenē (eſt enī minor pauculis annis) familiariſſīe dili
git:reuereẽ ut ſenem ! Nam ita informari a me & inſtitui
cupit:ut ego a uobis ſolebam patria eſt ei brixia ex illa nr̄a
italia q̄ adhuc multū: uerecundiæ: frugalitatis: atqꝫ etiā ru
ſticitatis ātiquæ retinet ac ſeruat:pr̄ minutius macrinus eq̄
ſtris ordinis prīceps:qa nihil altius uoluit(allectus enī a di
uo ueſpaſiano interpretorios)honeſtā qetem huic noſtræ
ambitioni: dicā an dignitati cōſtantiſſime ꝑtulit:habet aui
am maternā ſerranā ꝓcul a meo munucipio patauio:noſti
loci mores:ſerrana tn̄ patauinis quoqꝫ ſeueritatis exēplum
eſt:cōtigit & auunculus ei publius atilius grauitate pruden
tia:fide ꝓpe ſigulari.In ſūma nihil erit ī domo tota: quod
nō tibi tanq̄ in tua placeat.Atiliano uero īpi plurimū uigo
ris īduſtriæ(quamq̄ in maxima uerecundia: q̄ſturam tribu
natum præturam honeſtiſſime ꝑcucurrit :ac iam pro ſe ille
tibi neceſſitatem ambiendi remiſit . Eſt illi facies liberalis:
multo ſanguine:multo rubore ſuffuſa:ē ingenua totius cor
poris pulchritudo:& qdam ſenatorius decor ; quæ ego ne
quaq̄ arbitror negligenda:debet hoc enim caſtitati puella
rum quaſi præmium dari. Neſcio an adiiciā eſſe patri eius
facultates amplas .Nam cum imaginor uos(quibus quæri
mus generum) ſilendum de facultatibus puto: cum pub
licos mores : atqꝫ etiam leges ciuitatis intueor. (quæ .

uel inprimis census hoīnum spectandos arbitrātur) ne id
quidē prætereūdum uidetur :& sane deposteris & his pluri
bus cogitanti hic quoq; incōditiōibus deligēdis ponēdus
est calculus. Tu fortasse me putes indulxisse amori meo: Su
praq; ista: q̄res p atitur: sustulisse: at ego fide mea spondeo
futuꝝ ut omīalonge ampliora q̄ a me prædicant̄ inuenias.
diligo qdem adolescētem ardentissime sicut meret̄ :sed hoc
ipm am an tis est:non honerare eum laudibus . Vale

¶ De soluendo impendio cœnæ xv

GAius p. Septicio claro s. heus tu ꝓmictis ad cœnā
nec uenis: dicit̄ ius ad axē: Impēdiū reddes: nec id
modicum: paratę erant lactuce singulæ: cocleæ ternæ: oua bi
na halica cum mulso & niue: nam hāc quoq; computabis:
īmo hanc īprimis: quæ perit ı ferculo oliuæ: beta: cucurbitæ
bulbi: alia mille nō minus lauta: audisses comedū uel lecto
rem: Vel liristen: uel q̄ mea liberalitas oīs . At tu apud nes
cio quem ostreas uuluas: eqnos gaditanos maluisti: dabis
pœnas non dico q̄s: dure fecisti. Inuidisti: nescio an tibi: cer
te mihi: sed tñ & tibi: quātū nos lusissemus: potes apatius
cœnare apud multos: nusq̄ hilarius: simplicius cautius. in
sūma experire: & nisi postea te aliis potius excusaueris: mi
hi semper excusa. Vale xvi

¶ De scīa pompei saturnini tā in carīe q̄ in ꝓsa & eius uxoris

GAius pli. Curcio. s. amabam pōpeiū saturniū hūc
dico nostrū laudabamq; eius ingeniū: etiam ante
q̄ scirē q̄ uariū: q̄ flexibile: q̄ multiplex esset. Nūc
uero totū me tenet: habet: possidet: audiui causas agentem
acriter & ardēter. nec minus polite & ornate: siue meditata
siue subita ꝓferret. adsūt acutæ crebræq; sētētiæ: grauis &
decora cōstructio. soāntia uerba & ātiq̄: oīa hæc mire placēt

cum impetu quodã & flumine puehuntur: placẽt si retractẽtur. Senties quod ego cum orõnes eius in manus sumpseris: quas facile cuilibet ueterũ: quorũ est æmulus: cõparabis Idem tñ in historia magis satisfaciet: uel breuitate: uel luce: uel suauitate: uel splẽdore: etiã & sublimitate narrãdi. Nam in contiõibus eadẽ: quæ in orõnibus: uis est pressior tñ et circũscriptior & adductior. Præterea facit uersus: quales Catullus aut caluus: quantũ illis læporis: dulcedis amaritudis amoris: inserit. sane: sed data opa mollius leuisqꝫ: duriusculos quosdã: & hoc q̃si catullus: aut caluus: legit mihi nuper epistolas quas uxoris esse dicebat: plautũ uel terẽtiũ metro solutũ legi credidi: quæ siue uxoris sint ut affirmat: siue ipius ut negat: pari gloria dignus est: qui aut illa componat: aut uxorem quã uirginẽ accepit: tamdoctã politãqꝫ redidérit. Est ergo mecũ per diem totum: eundem anteq̃ scribam eundẽ cum scripsi: eũdẽ etiã cum remittor nõ tanq̃ eũdem lego: quod te quoqꝫ ut fatias & hortor & moneo: Neqꝫ. n. debet opibus eius obesse: ꝙ uiuit. At si inter eos quos nũq̃ uidimus floruisset: non solũ libros eius: uerũ etiã imagiẽs conqreremus eiusdẽ nũc honor pñtis & gratia: quasi saciétate languescit. Et hoc prauum malignũqꝫ est non admirari hominẽ admiratione dignissimũ: quia uidere: alloqui audire cõplecti nec laudare tantũ: uerum etiam amare contigit. Vale.

¶ Epistola. xvii

GTitinius Capito lucii sillã statuã in foro posuit Ai. pli. Cornelio Niciãos. Est adhuc cure hoĩbus fides & offitiũ. sũt qui defũctorũ quoqꝫ aĩcos agãt titinius capito ab ĩpatore ĩpetrauit: ut liceret sibi statuã lucii sillani ĩ foro ponere: pulchrũ & laud edignũ aĩcicia pricipis in hoc uti: quãtũqꝫ gratia ualeas: aliorũ honoribus experiri

Catullus Caluus

Catullus Caluus plautum olim uersibus Terentium

Statua Syllani ĩ foro

Titinius Capito lucij Sillani statuã in foro posuit.

Est oĩo Capitoni in usu:claros uiros colere. mirũ est qua religione:quo studio imagines brutorũ: Cassiorũ:catonũ: domi ubi potest habeat .idẽ clarissimi cuiusq; uitã:egregiis carmibus exornat.Scias ipm plurimis uirtutibus abũdare: qui alienas sic amat.Reditus ẽ lucio sillano debitus honor cuius ĩmortalitati capito ꝓspexit.pariter & suæ.neq; enim magis decor & ĩ signe ẽ :statuã in foro.p.R.habere:q̃ ponere. Vale.

¶ Suetonius somnio pterritus xviiii

G Aius pli. Suetonio tranquillo.s.scribis te pterritũ somnio uereri:ne qd aduersi in actione patiaris:rogas ut dilationẽ petã ad pauculos dies.Certe proximũ excusẽ difficile ẽ .sed experiar και γαρ τ' οναρ εκ διοσ εϲιν etenĩ ex ioue insõnium ẽ.refert tamen euẽtura soleas:an cõtraria sõniare.inibi reputãti sõniũ meũ istud:quod times tu:egregiã actionẽ portẽdere.uidet̃ susceperã causã iunii pastoris.quã mihi qeſcẽti uisa ẽ socrus mea aduoluta genibus:ne agerẽ obsecrare.& eram acturus (adolescẽtulus adhuc erã)in q̃druplici iudicio.erã cõtra potẽtissiõs ciuitatis atq; etiam Cæsaris aĩcos:q̃ sigula excutere mentẽ mihi post tam triste sõniũ poterant.egi tamen non οἰωνοσ: εἷσ οἰωνὸσ ἄριϲοσ ἀμύνεσθαι περὶ πάτρησ animo uertẽs illud unũ auguriũ optimũ ẽ pugnare pro patria.Nam mihi patria: & si quid carius p̃ria fides uidebat̃ ꝓspere cessit.atq; adeo illa actio mihi aures hominũ.illa ianuam famæ patefecit.proinde dispice an tu quoq; sub hoc exẽplo sõniũ istud in bonũ uertas. an si tutius putas illud cautissimi cuiusq; præceptũ . quod dubites ne feceris.idipsũ rescribe .ego aliquam stropham inueniam:agamq; causam tuam.ut ipsam agere tu cum uoles:possis.& sane alia ratio

tua alia mea fuit. Nam iuditium centumuirale differri nul
lo modo: istud egre quidem: sed tamē potest. Vale. xix

De oblatione plinii facta Romatio trecenta milia nūmum

GAius pli. Romatio firmo: S. Municeps tu meus
et condiscipulus: & abineunte ætate contuberna
lis pater tuus: & matri & auunculo meo mihi etiā
(quantum ætatis diuersitas passa est) familiaris: magnæ et
graues causæ: cur suscipere: augere dignitatē tuam debeam
esse autē tibi centum miliū cēsum satis indicat quin apud
nos: decurio es. Igitur ut te non decurione solum uerū etiā
equite Romano pfruamur: offero tibi adimplendas equi
tis facultates trecenta milia nummū: te memorē huius mu
neris: amiciciæ nr̄æ diuturnitas spōdet: ego ne illud q̄dem
admoneo (quod admonere deberē) nisi scirem spōte factu
rum: ut dignitate a me data: q̄ modestissime (ut a me data)
utare. Nam solicitius custodiēdus est honor: in quo etiam
benefitium amici tuendum est. Vale.

De actione & oratione modoq; orandi. xx

GAius pli Cornelio tacito suo. S. Frequēs mihi dis
putatio est cum quodam docto homine & peri
to: cui nihil æque in causis agendis ut breuitas placet: quā
ego custodiendam esse cōfiteor: si causa permittit: alioquin
præuaricatio est transire dicenda: præuaricatio etiā cursi et
breuiter attingere: quæ sunt inculcanda infigenda repeten
da. Nam plerisq; longiore tractatu: uis quædā & pondus
accedit: utq; corpori ferrū: sic oratio animo nō ictu magis
q̄ mora imprimitur. Hic ille mecum auctoritatibus agit: ac
mihi ex græcis orōnes lisiæ ostētat: ex nr̄is graccor̄ Cato
nisq;: quor̄ sane plurimæ sūt circūcisæ: & breues. Ego lisiæ
demostenē: æschinē: hiperidē multosq; præterea. Gracchis

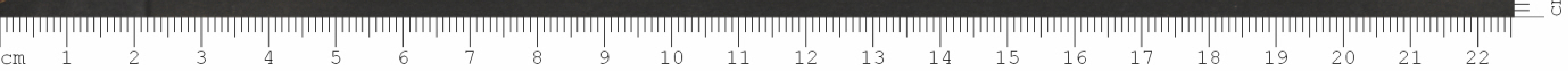
et Catoni polionem Cæsarem: Celium: & imprimis. M tul
lium oppono: cuius oro fert optima esse: quæ maxime: et
hercule ut aliæ bonæ res: ita bonis liber melior est quisq;:
quo maior: uides & statuas: signa picturas hominũ: deniq;
multorũ animaliũ formas: arborũ etiã: si modo sint decoræ
nihil magis q̃ amplitudo cõmendet. Idem oronibus eueit
qui etiã uolumibus ipis auctoritatẽ quãdam & pulchritu
dinẽ adiicit magnitudo. Hæc illa multaq; alia (quæ a me in
eandem sententiã solent dici) ut est in disputãdo incomp
hensibilis & lubricus ita eludit: ut contẽdat hos ipos (quo
rum oronibus nitor) pauciora dixisse q̃ ediderint. Ego cõ
tra puto testes sũt: multæ multorũ orones & cicerois pmu
rena: pro uareno in quibus breuis & nuda q̃si subscriptio
quorundã criminũ solis titulis indicatur ex his apparet il
lum per multa dixisse. Dum ederet omisisse. Idem pro clu
entio ait se totam causam uetere instituto solum perorasse
et pro .c. cornelio q̃triduo egisse: ne dubitare possimus q̃
per plures dies (ut necesse erat) latius dixerit: postea recisa
et repurgata in unũ librum (grandẽ qdem unũ tñ) coarctas
se. At aliud est actio bona: aliud oratio. Scio nõ nullis ita
uideri: sed ego forsitan: fallor persuasum habeo: posse fieri
ut sit actio bona: quæ nõ sit bona oro. Non posse autem
non bonam actionem esse: quæ sit bona oratio. Est enim
oratio actionis exemplar: & q̃si. Archethipos. ideo in opti
ma quaq; mille figuras extẽporales inuenimus: in his etiã
quas tantũ editas scimus. ut inuerrem artificem: quẽ nam
recte admones: policletũ esse dicebãt. Seqtur ergo ut actio
sit absolutissima: quæ maxime oronis similitudinẽ expre
serit: si modo iustum & debitun tẽpus accipiet: quod si ne
getur: nulla oratoris: maxia iudicis culpa est. Adsunt huc

opinioni meæ leges: quæ longissima tempora largiunt nec breuitatem dicētibus: sed copiam: hoc est diligentiā suadēt quā præstare (nisi in angustissimis causis) nō potest breuitas. Adiiciam quod me docuit usus: magister egregius: frequenter egi: frequēter iudicaui: frequenter in consilio fui: aliud alios mouet: ac plerūq; paruæ res maximas trahunt: uaria sunt iuditia hominū: uariæ uoluntates. Inde qui eādē causam simul audierūt: sæpe diuersum: interdū idem sed ex diuersis animi motibus sentiunt: Præterea suæ quisq; inuētioni fauet: & q̄si fortissimū amplectit: cum ab alio dictū est: quod ipe præuidet: oībus ergo dandū est aliqd quod teneāt. quod agnoscāt dixit aliquādo mihi Regulus: cum simul adessemus: tu omīa quæ sūt in causa putas exeq̄nda: ego iugulum stati uideo: hunc p̄mo: p̄mit sane quod elegit sed in elegendo frequēter errat. Respondi posse fieri: ut genu esset: aut tibia: aut talus: ubi ille iugulū putaret. At ego inquā: qui iugulū perspicere nō possum: omīa ptēpto: oīa experior: omnē deniq; lapidem moueo. Vtq; īcultura agri non uineas tm̄: uerū etiam arbusta: nec arbusta tm̄: uerum etiam campos curo & exerceo. Vtq; in ipis campis nō farro: aut siliginem solam: sed ordeum fabam: cæteraq; leguīa sero: sic in actione: plura quasi semīa latius spargo: ut quæ puenerint colligā: Neq; enim minus impspicua: incerta: fallatia iudicū ingenia: q̄ tempestatū: terrarūq;. Nec me p̄terit sūmum oratorē periclem: sic acomico heupolide laudari

προσ τουτο ταχεω τισ επε καθητο τοισ χειλεσιν. ουτοσ εκηλε κ μονοσ των ρητορων το κεντρον κατελειπε τοισ ακροωμενοισ

uerum huic ipsi pericli nec illa ταχεω nec illud εκηλε breuitate uel uelocitate uel utraq; (differunt enī) sine facultate sūma contigisset. Nam delectare p suadere copiam dicendi spaciūq; desiderat: relinquere uero

aculeum in audiétium animis his demũ poteſt qui nõ pun
git ſed infigit : adde quæ de eodem pericle comicus alter.
ἤστραπτε ἐβρόντα· συνεκύκα πάντα
Non enim amputata:orõ & abſciſa:ſed lata magnifica: et
exelſa tonat:fulgurat:omĩa deniq; perturbat: ac miſcet:op
timus tñ modus eſt:quis negat:ſed non minus non ſeruat
modum:qui imfra rem:quã qui ſupra: qui aſtrictius q̃ qui
effuſius dicit.Itaq; audis frequenter:ut illud imo dice.& re
dundanter:ita hoc ieiune et infirme:alius exceſſiſſe materiã
alius dicitur non ĩpleſſe:æque uterq;: ſed ille imbecillitate:
hic uiribus peccat:quod certe & ſi non limatioris: maioris
tamẽ ingenii uitium eſt. Nec uero cum hæc dico: illud ho
mericum ꝓbo.Sed hunc ἀμετροεπῆ
non quia non & ille mihi ualidiſſime placeat καὶ ἔπεα νιφάδεσιν
ἐοικότα χειμερίοισιν Si tamẽ detur electio:illam plenã orõnẽ
ſimilem niuibus hibernis idẽ crebram:aſſiduam.& largam
poſtremo cæleſtẽ & diuinã uolo:at eſt gratior multis actio
breuis: eſt q̃dem ſed inertibus : quoꝝ delicias: deſidiamq;
q̃ſi iuditium reſpicere:ridiculum eſt . Nam ſi hos in conſi
lio habeas:non ſolum ſatius eſt breuiter dicere:ſed omino
non dicere. hæc eſt adhuc ſententia mea :quam mutabo ſi
diſſenſeris tu: ſed plane cur diſſentias explices rogo : q̃uis
enĩ auctoritatĩ tuæ credere debeam. rectius tamen arbitror
in tanta re ratione q̃ auctoritate ſuperari: proĩde ſi non er
rare uideor : idĩpm q̃ uoles breui epiſtola ſed tamẽ ſcribe:
confirmaueris enĩ iuditiũ meum.ſi erraro: longiſſimã para
Num corrupi te:qui tibi ſi mihi accederes: breuis epiſtolæ
neceſſitatem ſi diſſenſeris:longiſſimæ impoſui. Vale.

¶ De ſeruorum emptione xxi

GAius plinius.plinio paterno ſuo.S. Vt animi tui

iudicio:sic oculorꝝ plurimū tribuo. Non quia multum:ne
tibi placeas:sed quia tantū quātū ego sapis:quāq̄ hoc quo
qꝫ multum est omissis iocis: credo decentes esse seruos qui
sunt empti mihi:ex consilio tuo : superest ut frugi sint sed
de uenalibus melius auribus q̄ oculis iudicat͛ . Vale: ¶ De
ualitudine Titi arisponis & eius scīa moribus & laudibus

GAius pli. Catilio seuero. S. diu iam ī urbe xxii
hereo: & qdem attonitus: perturbat me longa et
pertinax ualitudo Titi orisponis: quē sīgulariter
et miror & diligo. Nihil ē enī illo grauius: sāctius: doctius
ut mihi non unus homo: sed littere ipē: omēsqꝫ bone artes
in uno homīe summū periculum adire uideant͛ q̄ peritus
ille & priuatis iuris & publici͛ q̄tum rerum͛ quantū exem
plorum͛ quantū antiqtatis tenet͛ Nihil est quod discere
uelis: quod ille docere non possit: Mihi certe quotiēs aliqd
abditum quero ille thesaurus est. Iam q̄nta sermoībus eius
fides q̄nta auctoritas͛ quā pressa & decora cūctatio qd est
quod nō statim sciat͛ & tn̄ plerunqꝫ hesitat: dubitat diuer
sitate rationū: quam acri magnoqꝫ iudicio ab origine cau
sisqꝫ primis repetit: discernit: expedit. Ad hoc q̄ parcus in
uictu: q̄ modicus in cultu: soleo ipm cubiculū illius: ipmqꝫ
lectum: ut imaginē quandā priscæ frugalitatis aspicere: or
nat hæc magnitudo animi: quæ nihil ad ostētationē: omīa
ad cōsciētiam refert : recteqꝫ facti non ex populi sermōe
mercedem: sed ex facto petit. Insūma non facile quis quēq̄
ex istis: qui sapientiæ studium habitu corporis preferunt:
huic uiro comparabit: non quidem ginnasia sectatur : aut
porticus non disputationibus longis aliorꝝ ociū suumqꝫ
delectat: sed in toga negotiisqꝫ uersatur : multos aduocati
one: plures cōsilio iuuat. Nemini tn̄ istorꝝ: castitate: pietate

iustitia:fortitudo etiam primo loco cesserit:mirareris:si in teresses qua : patientia hanc ipsam ualitudinem tolleret: ut dolori resistat: ut sitim differat:ut incredibilem febrium ardorem:imotus:opertusq; trāsmictat. Nuper me paucos q; mecun(quos maxīe diligit) aduocauit:rogauitq; ut me dicos cōsuleremus de sūma ualitudis:ut si esset īexsuperabi lis sponte exieret e uita. Si tantū difficilis & longa resisteret maneretq;:dandum enī precibus uxoris:daudū filiæ lachri mis:dandum etiam nobis amicis:ne spes nostras(si modo non essēt inanes)uoluntaria morte desereret. Id ego ardu um inprimis: & precipua laude dignum puto. Nam impe tu quodam:& instintu precurrere ad mortem comune cū multis:deliberare uero: & causas eius expēdere : quod sua serit ratio uitæ mortisq; consiliū:uel suscipere uel ponere in gentis animi ē. Et medici quidem secūda nobis pollicentur Superest ut promissis deus ānuat. Tandēq; me hac solici tudine exoluat:qua liberatus : laurentinū meum hoc est li bellos & pugillares:studiosumq; otium repetam. Nunc enī nihil legere:nihil scribere:aut assidēti uacat:aut anxio libet habes quid timeam:quid optem: quid etiam in posterum destinem. Tu quid egeris:quid agas: quid uelis agere inuī cem nobis: sed letioribus epistolis scribe: Erit confusionī meæ non mediocre solatium:si tu nihil quereris. Vale

De consultatione agendarum causarum in tribunatu et eius conditionibus. xxiii

GAius plini. Pompeio falconi Salutem. Consulis an existimem te in tribunatu causas agere debe re:plurimum refert : quid esse tribunatum:putes inanem umbram : saltim honoris nomen : an potestatem sacrosanctam & quam in ordinem cogi:ut a nullo: ita ne

a se quidem deceat: ipse cum tribunus essem (erauerim fortasse qui me aliquid putaui) sed tamq̃ essẽ: abstinui causis agendis primũ ꝙ deforme arbitrabar: cui assurgere cui loco cedere omẽs oporteret: hunc omibus sedentibus stare: et qui iubere possit tacere quẽcũqȝ: huic silentium clepsidra indici: & quem interfari nefas esset: hunc etiam conuitia audire: & si inulta pateret̃: inertem si ulcisceretur insolentem uideri. Erat hic quoqȝ æstus si ante oculos forte me appellasset: uel ille cui adessem: uel ille quem contra: intercederem: et auxilium ferrem: an quiescerem sileremqȝ: & quasi euitato magistratu priuatum ipẽ me facerem: his rationibus motus malui me tribunum omnibus exhibere: q̃ paucis aduocatum. Sed tu (iterum dicam: plurimum inter est quid esse tribunatum putes) eam personam tibi imponas: quæ sapienti uiro ita aptanda est ut perferatur. Vale.

De cura seruanda in agelli emptione. xxiiii

GAius plinius belio hispano suo Salutem. Tranqllus contubernalis meus uult emere agellum: quẽ uẽditare amicus tuus dicitur. Rogo cures quanti æquũ est emat. Ita enĩ delectabit emisse. Nam mala emptio semper ingrata est: eo maxime ꝙ exprobrare stulticiã dño uidet̃: in hoc autem agello si modo arriserit pretium: tranquilli mei stomachum multa solicitãt: uicinitas urbis: oportunitas uiæ: mediocritas uillæ: modus ruris: qui auocet magis q̃ distringat. . Scolasticis porro dominis (ut hic est) sufficit abunde tantum soli: ut releuare caput: refigere oculos: reptare per limitem: unam semitam terere: omnesqȝ uiticulas suas nosse: & numerare arbustulas possint: hæc tibi exposui quo magis scires quantum ille esset mihi: ego tibi debiturus: si prædiolum istud (quod comendatur his doti

bus) tam salubriter emerit ut poenitenciæ locum non relin-
quat. Vale.

LIBER SECVNDVS Primaq; De insigni funere uirgi
nii et eius fœlicitatibus & moribus

GAius Plinius Romano. suo. S. post aliquot
annos: insigne atq; etiã memorabile populi
romani oculis spectaculum exhibuit pupli
cũ funus uirginii rufi maximi & clarissimi
ciuis: & perinde fœlicis: triginta annis gloriæ suæ supuixit:
legit scripta de se carmina: legit historias: & posteritati suæ
interfuit. Perfuuctus est tercio consulatu: ut sũmum fastigi
um priuati hominis impleret: cum principis noluisset. Cæ
sares (quibus suspecttus atq; inuisus fuerat) euasit: reliquit
incolumem optimũ atq; amicissimũ: tanq̃ ad hũc ipsum ho
norem publici funeris reseruatus. Annũ tertiũ et octogesi
mũ excessit: in altissima trãquillitate pari ueneratione usus
est firma ualitudine: nisi q solebãt ei manus tremere: citra
dolorem tamen aditus tm̃ mortis durior longiorq;. Sed
hic ip̃e laudabilis. Nam cum uocem prępararet acturus in
consulatu principi gratias: liber (quem forte acceperat grã
diorem) & seni & stãti ip̃o pondere elapsus est: hũc dũ seq
tur colligitq;: per leue & lubricum pauimentũ fallente uest
tigio cecidit: coxamq; fregit: quæ parum apte collocata: re
luctante ætate male coiit. Huius uiri exequiæ magnum or
namẽtum prĩcipi: magnũ sæculo: magnũ etiã foro & rostris
attulerunt: laudatus est a consule cornelio tacito. Nam hic
supremus cumulus fœlicitati eius accessit: laudatur eloquẽ
tissimus: & ille quidem plenus annis obiit plenus honori
bus: illis etiam (quos recusauit) nobis tamen querendus ac
desiderãdus est: ut exemplar æui prioris. Mihi uero p̃cipue

nota

Virginius Rufus

Annum iii & Lxxx

Coxam fregit

Cornelius tantus consul

qui illū nō solum publice: sed etiā priuatim q̄tum admira
bar tantū diligebam: primū ꝙ eadē Regio municipia finiti
ma utriq; agri etiam: possessionesq; coniunctæ præterea ꝙ
ille tutor mihi relictus: affectum parentis exhibuit. Sic can
didatum me suffragio ornauit: sic ad omēs honores meos
excessibus accurrit (cum iam pridem eiusmodi officiis renū
ciasset) Sic illo die quo sacerdotes solent nominare: quos
dignissimos sacerdotio iudicant me semper noīnabat: qui
etiā in hac nouissima ualitudine ueritus: ne forte inter quí
q; uiros (qui minuendis publicis sūptibus iudicio senatus
constituebantur) ip̄e crearetur: cum illi tot amici senes: con
sularesq; superessent: me huius ætatis: per quem excusaret
elegit his quidem uerbis: etiā si filium haberem tibi manda
rem. Quibus ex causis necesse est: tamq̄ immaturam mor
tem. eius in sinu tuo defleam: si tamen fas est: aut flere: aut
omīno mortem uocare: qua tanti uiri mortalitas magis fi
nita q̄ uita est: uiuit enī. uiuetq; semper: atq; etiam latius in
memoria hominum & sermone uersabitur: postq̄ ab oculis
recessit: uolo tibi multa alia scribere: sed totus aīmus in hac
una cōtemplatione defixus est: uirginiū cogito: uirginium
uideo: uirginiū iam uanis imaginibus recentibus tn̄ audio
alloquor: teneo: cui fortasse aliquos ciues uirtutibus pares
et habemus & habebimus: gloria neminem. Vale

De litteris non missis ii

GAius plini Paulino suo. S. irascor nec liquet mihi
an debeam: sed irascor: scis q̄ sit amor iniquus in
terdum: impotens sæpe μικρόψυχος semper
Hæc tamē causa magna est: nescio an iusta: sed ego tanquā
non minus iusta: q̄ magna sit: grauiter irascor: ꝙ a te tā diu
litteræ nullæ: exorare me potes uno modo: si nunc saltem
biiii

plurimas & longissimas miseris: hæc mihi sola excusatio ue ra: cæteræ falsæ uidebunt. Nō sum auditurus: uel rome erā uel occupatior erā: illud enī: nec dii sinant ut infirmior ip se ad uillam: ptim studiis ptim disidia fruor: quorꝫ utrunqꝫ ex otio nascit. Vale. ¶ Scientia incredibilis iseni

GAius pli. nepoti suo S. Magna iseuū fama pces serat maior inuentus est. Sūma ē facultas: copia: ubertas dicit semp ex tēpore: sed tanq̄ scripserit: diu sermo græcus / imo actic us pfaciones terse: graciles: dulces: graues interdū & erectæ poscit cōtrouersias plures: electionē audi toribus pmittit. Sæpe etiā patis: surgit: iā igit incipit stati omia ac pene pariter ad manū sensus reconditi occursant uerba sed q̄lia: q̄sita & exculpta: multa lectio insubitis mul ta scriptio elucet: phemiat apte: narrat apte: pugnat acri ter: colligit fortiter: ornat excelse: postremo docet: delectat afficit. Quod maxime dubites crebra enthimemata: silogi smi circunscripti & effecti: quod stilo quoqꝫ asseq magnū est: incredibilis memoria: repetit altius quæ dixit extēpore ne uerbo qdem labit: ad tantā facilitatē studio & exercita tione peruenit. Nam diebus & noctibus nihil aliud agit: nihil audit nihil loqtur: annū sexagesimū excessit & adhuc scolasticus tm̄ est. Quo genere hominū nihil aut sincerius aut simplicius: aut melius:. Nos uero qui in foro iurisqꝫ liti bus terimur multū malitiæ q̄uis nolimus adiscimus. shcola et auditoriū ut ficta causa res inermis innoxia est: nec mi nus foelix: senibus psertim: Nam qd in senectute foelicius: q̄ quod dulcissimū est iniuuēta. Quare ego iseuū nō diser tissimū tm̄: uerū etiā beatissimū iudico. Quē tu nisi cognos cere concupiscis saxeus: ferreusqꝫ es proinde si non ob alia: nosqꝫ ipos. At certe ut audias hunc ueni. Nunq̄ ne legisti Gaditanum quendā titi liuii noīe gloriaqꝫ cōmotū: aduisē

dum eũ:ab ultĩo terrarꝫ orbe ueniſſe. Satiq; ut uiderat abi
iſſe:inhoneſtũ:illitteratũ:iners ac pene turpe eſt etiã nõ pu
tare tãti cognitionẽ:qua nulla eſt iucundior:nulla pulchri
or nulla deniq; humanior.dices habeo hic quos legã : non
minus diſertos:etiã ſed :legendi ſemp occaſio eſt:audiendi
nõ ſemp:præterea multo magis(ut uulgo dicit̃) uiua uox
afficit.Nam licet acriora ſint quæ legas:altius tñ in animo
ſedent : quæ ꝓnuntiatio:uultus:habitus:geſtus etiã dicen
tis:affigit. Niſi uero falſũ putamus illud eſchinis: qui cum
legiſſet Rhodis orõnem demoſthenis admirantibus cũctis
adieciſſe fert̃.qd autẽ ſi ipſam beſtiã audiſſetis? & erat eſchi
nes.Si demoſtheni credemus uoce gratiſſima fatebat̃ tñ lõ
ge melius eadẽ illa ꝓnuntiaſſe ipm q pepererat. Quæ oĩa
huc tendũt ut audias iſeuũ:uel ideo tantũ ut audieris. Vale

¶ Aditio heriditatis XXAIIII

Ai.pli.caluinæ ſuæ.S.Si pluribus pr̃ tuus uel uni
cuilibet alii: q̃ mihi debuiſſet fuiſſet fortaſſe dubi
tandũ an adires hereditatẽ etiã uiro grauẽ:cũ uero ego duc
tus affinitatis offitio: dimiſſis oĩbus:q nõ dico moleſtiores
ſed diligẽtiores erãt(creditor ſolus extiteri cũq; uiuẽte eo
nubẽti tibi in dotẽ centũmilia cõtulerim)ꝑter eam ſũmam
quam pr̃ tuus q̃ſi de meo dixit:erat enĩ ſoluenda de meo.
magnũ habes facilitatis mee pignus:cuius fidutia debes fa
mam defuncti:pudorẽq; ſuſcipe.Ad quod ne te magis uer
bis:q̃ rebus horter.quicqd pater tuus mihi debuit acceptũ
tibi ferri iubeo.Nec eſt ꝙ uerearis: ne ſit mihi iſta oneroſa
donatio:ſũt qdẽ nobis oĩno modicæ facultates:digitas ſũp
tuoſa:redditus: ꝓpter cõditionem agellorum:neſcio minor
an in certior : ſed quod ceſſat ex reddítu : frugalitate ſup
pletur ex qua(uelut ex fonte) liberalitas nr̃a decurrit quæ
tñ ita tẽperãda ẽ:ne nimia ꝓfuſiõe in areſcat:ſed tẽperanda

in aliis: in te uero facile ratio cóstabit: etiã si modum excesserit. Vale

¶ Actio plinii perpolienda xxviiii

GAius pli. Viperto suo. S. Actioné: & frequenter a te efflagitatam: & a me sæpe ꝓmissam exhibui tibi: non tamen totã. Ahuc ení pars eius perpolitur. iterim quæ absolutiora mihi uídebant non fuit alienum: iudicio tuo traditũ iri: rogo intentioné scribentis accomodes: nihil ení adhuc inter manus habui cuí maioré solicitudiné præstare deberé: nam in cæteris actióibus existimationi hoínũ diligentia tm̃ et fides nr̃a: in hac etiã pietas subiicief. Inde et liber creuit: dũ ornare patriam: & amplificare gaudemus pariterq; et defẽsioni eíus seruimus & gloriæ. Tu tamé hæc ipa q̃tum ratio exegerit reseca. Quotiens ení ad fastidium legentiũ deliciasq; respicio: intelligo nobis cómendationé ex ípa mediocritate libri petendã. Idé tñ (qa ate hanc austeritaté exigo) cogor id (quod diuersũ est) postulare: ut ípierisq; fronté remittas. Sunt ení quædã adolescentiũ auribus danda: p̃sertim si materia nó refragef. Nam descriptiones locoꝝ (quæ in hoc libro freq̃ntiores erunt) nó historice tm̃ sed ꝓpe poetice p̃sequi fas ẽ. Quod tñ si q̃s extiterit qui putet nos latius fecisse q̃ orõnis seueritas: exigat huius (ut ita dixerí) tristiciã reliquæ ptes actiõis exorare debuerũt: ãnixí certe sumus ut q̃libet diuersa genera lectoꝝ p plures dicendí spẽs teneremus: ac sicut ueremur: ne q̃buidã pars aliq̃ secũdum suã cuiusq; naturã nó ꝓbef: ita uidemur posse confidere ut uniuersitatem omnibus uarietas ípa comédet. Nã in ratione ipsa cóuiuioꝝ q̃uis a plerisq; cibis síguli téperemus: totam tñ cœnã laudare oés solemus nec ea quæ stomachus nr̃ recusat: adimũt gr̃am illis a q̃bus capif. Atq;

hæc ego sic accipi uolo: non tanq̃ assequutũ esse me credã: sed tanq̃ assequi laborauerim: fortasse non frustra: si modo tu curam tuam admoueris. Interim istis mox his: q̃ sequẽtur: dices te non posse satis diligenter id facere: nisi prius totam actionem cognoueris: fateor in præsentia tamen et ista tibi familiariora fient & quædam ex his talia erunt: ut per partes emendari possint. Etenim si auulsũ statuæ caput aut membrũ aliquod inspiceres: non tu quidem ex illo posses congruentiam æqualitatẽq; dephendere: posses tamen iudicare: an id ipm satis elegans esset. Nec alia ex causa pricipia librorum circumferũtur: quã quia existimant pars aliq̃ et sine cæteris esse perfecta longius me prouexit dulcedo q̃dam tecum loquendi: sed iam finem faciam: ne modũ: quẽ etiam orationi adhibendũ puto in epistola excedã. Vale

Conuiuium sordidum & sumptuosum xxx

GAius pli. Auito suo. S. longum est altius repetere Nec refert quẽadmodũ acciderit: ut homini minime familiaris cænarem apud quẽdam (ut sibi uidebat) lautum & diligentẽ (ut mihi) sordidũ simul & sumptuosum. Nam sibi & paucis opima quædã: cæteris uilia & minuta ponebat: uinum etiã paruulis lagunculis in tria genera descripserat. Non ut potestas eligendi: sed ne ius esset recusãdi: & aliud sibi & nobis: aliud minoribus amicis (nam gradatim amicos habet) aliud suis nostrisq; libertis. Animaduertit qui mihi proximus recumbebat: & an probarẽ interrogauit. Negaui. Cum ergo inqt quã consuetudinẽ seq̃ris eadem omibus pono: ad cænam enĩ: non ad notam iuito cũctisq; rebus ex æquo: quos mẽsa & thoro æqui. Etiã ne libertos etiã cõuictores enĩ tũc nõ libertos puto. Ille magno tibi cõstat: minĩe q fieri potest qr. s. liberti mei nõ idẽ quod

nota

Lagunculis

gradatim

Constat tibi magno

ego bibunt: si idem ego quod liberti: et hercule si gulæ tem
peres: non est onerosum: quo uteris ipe: comunicare cũ plu
ribus. Illa ergo reprimenda: illa quasi in ordinem redigen
da ẽ: si sumptibus parcas: quibus aliquanto rectius tua cõ
tinentia q̃ aliena contumelia consulas. Quorsũ hæc? Ne
tibi optimæ indolis iuueni quorundã immensa luxuria spe
cie frugalitatis: imponat. Conuenit autẽ amori in te meo
quotiens tale quid inciderit sub exemplo præmonere quid
debeas fugere: igitur memento nihil magis esse uitandum
q̃ istam luxuriæ & sordium nouam societatẽ: quæ cum sint
turpissima discreta & separata turpius iunguntur. Vale

turpia discreta turpis junguntur

not

Statua spurinæ. & eius filio decreta xxxi

GAius pli. Macrinio suo. S. heri a senatu uestricio
prĩcipe auctore spurinæ triumphalis statua decre
ta est: non ita ut multis: qui nunq̃ in atie steterunt: nũquã
castra uiderunt: nunq̃ deniq; tubarũ sonũ nisi in spectaculis
audierunt: uerum ut illis: qui decus istud sudore & sangui
ne & factis assequebantur. Nam spurina bructerũ Regẽ ui
et armis induxit in regnum: ostentatoq; bello ferocissimã
gentem (quod est pulcherrimũ uictoriæ genus) terrore per
domuit. Et hoc quidem uirtutis p̃miũ: illud solatiũ doloris
accipit: q̃ etiã filio eius Coetico (quẽ amisit) absẽs habitus
est honos statuæ: rarũ id ĩ iuuene. Sed pater hoc quoq; me
rebatᷣ cuius grauissimo uulneri: magno aliquo fomẽto me
dendũ fuit. Præterea Coetius ipe tam clarũ specimẽ indolis
dederat: ut uita eius breuis & angusta debuerit hac ueluti
ĩmortalitate p̃ferri. Nã tanta ei grauitas auctoritas etiã: ut
posset senes illos p̃uocare uirtute q̃bus nũc honore adæq̃
tus ẽ. Quoq̃dẽ honore (q̃tũ ego ĩterp̃tor) nõ modo defun
cti memoriæ dolori p̃ris: uerũ etiã exẽplo p̃spectũ ẽ. Acuent

not

Bructus Rex.

ad bonas artes iuuentutem: adolescentibus quoq; ut digni sunt: modo tanta premia constituta. Acuent pricipes uiros ad liberos suscipiedos: & gaudia ex supstitibus: & ex amis sis tam gloriosa solatia. His ex causis: statua coecii: publice letor. Nec priuatum minus amaui consumatissimu iuuene tam ardenter quam nunc impatienter requiro: Erit ergo p gratum mihi hanc effigiem eius subinde intueri: subinde respicere: sub hac cosistere: præter hanc coicare. Eteni si defunctor ymagines domi positæ dolorem nostrum leuant quanto magis equibus inceleberrimo loco no modo species et uultus illor: sed honor etiam & gloria refert. Vale

Larium ad piscandu uenandu & studendum aptu: xxxii

GAius plinius Caninio suo. Salute. Studes an piscaris an uenaris: an simul omia: possut eni omia simul fieri ad larium nostru. Nam lacus piscem: feras siluæ (qbus lacus cigit) studia altissimus iste secessus affatim suggerit. Sed siue omia simul: siue aliquid facias: non possum dicere inuideo: angor tame non & mihi uti licere: quæ sit cocupisco: ut ægri uinu: balnea: fontes. Nunq ne hos artissimos laqueos (si soluere negatur) abrumpam Nunq puto: illam in ueteribus negotiis noua accrescunt: Nec tame priora peragunt: tot nexibus tot quasi cathenis manus indies occupationu agmen ostendit. Vale.

Petitio sexti eiusq; scientia uirtutes laudesq; xxxiii

GAius plinius Apolinari suo. Salutem. Anxium me & inquietum habet peticio sexti emitii mei: afficior cura. Et quam pro me solicitudinem non adii p me altero patior: Et alioqn meus pudor mea existimatio mea dignitas indiscrimen adducit. Ego sexto: latu clauum a cæsare nostro. Ego questuram Impetraui modo

suffragio peruenit ad ius tribunatus petendi quem nisi op
tinet uereor in senatu ne decepisse Cæsarem uidear: Proin
de ad nitendum est mihi: ut talem omẽs eum iudicẽt qua
lem eum esse princeps mihi credidit. Quæ causa si studiũ
meum nõ incitaret: adiutũ tamẽ cuperẽ iuuenẽ probissimũ
grauissimũ eruditissimũ oĩ deniq; laude dignissimũ: et qdẽ
cũ tota domo. Nam pr̃ eius erudius: clarus uir: sanctus: an
tiquus: disertus: atq; agendis causis exercitus (quas sũma
fide: pari constantia: nec uerecundia minore defendit) Ha
bet auunculum. C. septicium: quo nihil uerius nihil simpli
cius: nihil candidius: nihil fidelius noui. Omnes me certatĩ
et tamen equaliter amant. Omibus ego in uno nũc referre
gratiam possum. Itaq; prehendo amicos: supplico ambio
domos: stationes circueo: quantumq; uel auctoritate uel
gratia ualeam precibus experior. Te quoq; obsecro: ut ali
quam oneris mei partem suscipere tanti putes. Reddam ui
ces si reposces: reddam & si non reposces: diligeris: coleris.
frequentaris ostende modo uelle te: nec deerunt qui quod
tu uelis cupiant. Vale.

C. Septitium

¶ Editio librorum octauii xxxviiii

GAius plinius Octauio suo. Salutẽ hominẽ te pa
cientem uel potius durum ac pene crudelẽ: qui tã
insignes libros: tam diu teneas: quousq; tibi &
nobis inuidebis? tibi maximam laudem: nobis uolupta
tem. Sine p ora hominum ferantur: eisdemq; quibus Ro-
mana lingua spaciis peruagentur. Magna etiam longaq; ex
pectatio est quam frustrari ad huc: & differre non debes.
Enotuerunt quidam tui uersus: & inuito te claustra tua refre
gerunt hos: nisi retrahes in corpus quandoq; ut erro-
nes: aliquem cuius dicantur inuenient: hebetante oculos

mortalitate: a qua te asserere hoc uno monumento potes;
Nam cætera fragilia et caduca: nõ minus q̃ ipsi homĩes oc
cidunt: desuntq́; dices: ut soles amici mei uiderint: opto eq
dem aĩcos tibi: tam fideles: tam eruditos: tam laboriosos
ut tantũ curæ: ĩtentiõisq́; suscipere & possint & uelint. Sed
dispice ne sit parum prouidũ spare ex aliis: quod tibi ipe
non præstes: & de editiõe qdem ut uoles. Interim recita sal
tem quo magis libeat emittere: utq́; tandẽ percipias gaudi
um; quod ego olim pro te non temere præsumo. Imagiõr
enĩ qui cõcursus: quæ admiratio: te qui clamor: quod etiã
silentium maneat. Quo ego cum dico uel recito nõ minus
quam clamore. delector. Sit modo silentium acre & inten
tum. & cupidum ulteriora audiẽdi. Hoc fructu tanto tam
parato desine studia. infinita ista cunctatiõe fraudare quæ
cum modum excedit. uerendum est ne ierciæ & desidiæ uel
etiam timiditatis nomen accipiat. Vale

¶ Actioues plures in causa marii prisci. xxxv

GAius. plinius adriano suo. Salutem. Solet esse
gaudio tibi: si quid actum est in senatu dignum
ordine illo: Quamuis enim quietis amore secesse
ris. ĩsidet tamen anĩo tuo maiestatis publicæ cura. Accipe
ergo quod per hos dies actum est personæ claritate: famo
sum seueritate: exempli salubre: rei magnitudine æternum.
Marius priscus accusantibus afris (quibus procõsul præ
fuit) omissa defensione iudices petit. Ego & cornelius taci
tus ad esse prouincialibus iussi: existimauimus fidei nostræ
conuenire notum senatui facere excessisse priscum imma
nitate & seuitia crimina quibus dari iudices possunt: cum
ob innocentes condemnandos: interficiendos etiam: pe
cunias accepisset. Respondit fronto catius deprecatusq́;

notā

Marius priscus
Accusatus ab afris
Cornelius Tacitus

fronto Catius

est: nequid ultra repetundarꝝ legem quereret̃ omĩaq; acti
onis suæ uela: uir mouẽdarꝝ lachrimarꝝ peritissimus quodã
uelut uento miseratiõis impleuit: magna contentio: magni
utriq; clamores aliis cognitiõis senatus legẽ cõclusam: aliis
liberam solutã dicentibus: q̃tum admisisset reus: tantũ iudi
candum. Nouissime consul designatus Iulius ferox: uir re
ctus & sanctus Mario qdem iudices interim cẽsuit dandos
euocandos: aut qbus diceretur Innocẽtum pœnas uẽdidisse
Quæ sententia non p̃ualuit modo: si oĩno post tantas dis
sensiones fuit sola frequens adnotatumq; experimentis: q̃
fauor & misericordia acres & uehementes primos impetus
habent: paulatĩ consilio & ratione q̃si restĩcta cõsidunt: ũde
euenit ut quod multi clamore permixto tuẽtur: nemo tacẽ
tibus cæteris dicere uelit: patescit enĩ: cum separaris a turba
contẽplatio rerum: quæ turba tegunt̃: uenerunt qui adesse
erant iussi: uicelius honoratus: & flauius martianus. Ex qui
bus honoratus trecentis milibus exilium eq̃tis romani sep
temq; amicorꝝ eius ultimã pœnam: Martianus unius eq̃tis
romani septĩgẽtis milibus: plura supplicia arguebat̃ emisse
Erat enĩ fabius cesus damnatus in metallum: strãgulatus
In carcere: sed honoratum cognitioni senatus mors opor
tuna subtraxit: Martianus introductus est absente prisco.
Itaq; Tucius cerealis consularis in resonatorio postulauit:
ut priscus certior fieret: siue quia miserabeliorẽ: siue quia in
uidiosiorem fore arbitrabat̃: si præsens fuisset: siue quod
maxime credo: q̃a æquissimum erat: comune crimẽ ab utro
q; defendi: Et si dilui non potuisset in utroq; puniri: Dila
ta res est in proximũ senatum: cuius tempore conspectus
augustissimus fuit: princeps præsidebat: Erat enĩ consul ad
huc ianuarius mẽsis: cum cætera: tum præcipue senatorum

Frequentia

Julius ferox consul designatus Mario

uicelius honoratus & flauius Martianus. Martianus

priscus certior fieret

frequentia celebremus. Præterea causæ amplitudo: auctaq; dilatione expectatio & fama insitūq; mortalibus studium magna & inusitata noscendi omnes undiq; exciuerat. Imaginare quæ solicitudo nobis: qui metus: qbus super tanta re in illo cætu præsente cæsare dicendū erat. Equidē in senatu non semel egi: quin immo nusq̄ audire benignius soleo tunc me tamē (ut noua) oīa nouo metu pmonebāt: obuersebat' præter illa quæ supra dixi causæ difficultas stabat modo consularis: modo septemuir epulonū: iam neutrum Erat igitur perq̄ onerosum accusare damnarū: quē ut pmebat atrocitas criminis: ita quasi pactæ damnationis misera tio: tuebatur: ut cunq; tñ animū cogitacionēq; collegi: cepi dicere nō minore audientiū assensu: q̄ solicitudīe mea: dixi horis pene quinq;. Nam xii clepsidris q̄s spaciosissime accepam sunt additæ quatuor: adeo illa ipa quæ dura et aduersa dicturo uidebant' secunda dicenti fuerunt. Cæsar quidem mihi tantū studium tantā etiam curam (nimiū est enī dicere solicitudinē) præstitit ut libertum meū post me stā tem sæpius āmoneret uoci lateriq; consulerem: cum me uehementius putaret intendiq̄ gracilitas mea perpeti posset. Respondit mihi pro martiano: claudius marcellinus: Missus deinde senatus: & reuocatus imposterū: neq; enī tam inchoari poterat actio: nisi noctis interuentu scinderet'. Postero die dixit pro mario saluius liberalis uir subtilis dispositus: acer: disertus: in illa uero causa omēs artes suas ptulit Respondit cornelius tacitus: eloquētissime (& quod eximium orationi in est) caste & īsignite: dixit pro mario rursus frontocatius insignitur: ut quæ iā locus ille poscebat plus īmprecibus temporis: q̄ in defensione consūpsit: huius actionem uespera inclusit: non tamē sic ut abrumperet: Itaq; in

xii · clepsidris

Cæsar

Cornelius tacitus · respondit

Dixit p Mario rursus frontocatius

tercium diem ꝓbationes exierunt· Iam hoc ipsum pulchrũ
et antiquum: senatũ nocti dimitti triduo uocari: triduo cõ
tineri Cornutus tertulus consul designatus: uir egregius: &
pro uirtute firmissimus cẽsuit septingenta milia (quæ acce
perat marius)ærario inferenda: mario urbe italiaq; inter
dicendũ. Marciano hoc amplius africa: in fine sentẽtiæ ad
iecit ꝙ ego & tacitus in iuncta aduocatione dilgẽter & for
titer functi essemus arbitrari senatum: ita nos fecisse ut di
gnũ mandatis partibus fuerit. Assenserũt cõsules designa
ti: omẽs etiam consulares usq; ad pompeiũ collegam ille &
septingenta milia ærario inferenda: & martianũ inqnquẽ
nium relegãdũ: marium repetũdaꝝ pœna(quã iam passus
esset) censuit relinquendũ. Erant ĩ utraq; sentẽcia multi: for
tasse etiã plures in hac uel solutiore uel molliore. Nam qdã
ex illis quoq; (qui cornuto uidebant᷑ assensi) hunc q post
ipos cẽsuerat: sequebãtur sed cum fieret discessio: qui sellis
consulum astiterant: in cornuti senteciã ire cœperũt. Tunc
illi: qui se college ãnumerari patiebant᷑: in diuersũ trãsierũt
Collega cum paucis relictus. Multũ postea de ĩpulsoribus
suis præcipue de Regulo q̃stus est: qui se in sententia: quã
ipse dictauerat: deseruisset. Est alioquin regulo tam mobile
ingenium ut plurimũ audeat: plurimũ timeat: hic finis co
gnitionis amplissimæ: supest tñ negotiũ nõ leue. Hostibus
firminius legatus Marii prisci: qui ꝑmixtus grauiter causæ
uehementerq; uersatus est. Nam & rationibus marciani et
sermõi quẽ ille habuerat ĩ ordine leptitanoꝝ: operã suã pris
co ad turpissimũ mistiriũ cõmodasse: stipulatusq; demartia
no qnq̃ginta milia denarioꝝ ꝓbatur: ipe præterea accepisse
sextercia decem milia fœdissimo qdem titulo nomĩe unguẽ
toꝝ. Qui titulus a uita homĩs compti semper & pumicati

non abhorrebat placuit cēsente Cornuto referri de eo ꝓxi mo senatu. Tunc enī casu incertū: an conscientia absfuerit: habes res urbanas: īuicem rusticas scribe: qd arbusculæ tuæ quid uineæ quid segetes agunt: qd oues delicatissime in sū ma nisi æque longam epistolam reddis: nō est quod post ea nisi breuissimam expectes. Vale.

¶ Reliquum istius actionis xxxvi

GAius pli eidem adriano. S. Liturgion id ē negoci olum illud (quod superest marii prisci causæ) ꝓxi me scripseram. Nescio an satis circuncisū: tñ et abrasum ē firminus inductus in senatū respōdit crimini noto: secutæ sunt diuersæ sententiæ consulū designatoꝝ. Cornutus ter tullus censuit ordine mouendum. Acutius nerua: in sortici one prouinciæ rōnem eius non habendam. Quæ sentencia tanq̄ mitior uicit: cum sit alioquin durior tristiorq3. Quid enī miserius: q̄ exactū & exēptū honoribus senatoriis labo re & molestia nō carere? Quid grauius q̄ tāta ignominia affectū non in solitudine latere: sed in hac altissima specula conspiciendū se monstrandūq3 prebere: præterea qd pulice minus cōgruēs aut decoꝝ notatū a senatu ī senatu sedere? illisq3 ipsis a quibus sit notatus æquari? Sūmotum a procō sulatu (quia se in legatiōe turpiter gesserat) de ꝓcōsulibus iudicare: damnatūq3 sordium: uel damnare alios: uel absol uere. Sed hoc pluribus uisum est. Numerant̄ enī sentenciæ non ponderātur: nec aliud in consilio publico fieri potest: in quo nihil ē tam ineq̄le q̄ æqualitas ipsa. Nam cū sit īpar prudentia par omniū ius est. Impleui promissum: priorisq3 epistole fidem exolui: quā ex spacio tēporis iam recepisse te colligo. Mam & festinanti & diligēti tabellario dedi nisi quid impedimenti in uia passus est. Tuæ nunc partes sunt

Liturgion est negotiolum illud superest Marii prisci

ut primum illam: deinde hãc remuneres litteris q̃les istinc redire uberrime possunt. Vale.

Comendatio uoconii eiusq; laudes xxxvii

GAius. pli. Prisco suo. S. Et tu occasiones obligãdi me auidissime amplecteris. Et ego nemini libentius debeo dãbus ergo de causis a te potissimum petere cõstitui: quod impetratum maxime cupio. Regis exercitũ amplissimũ: hinc tibi bñficiorũ larga materia: lõgũ præterea tẽpus: quo aĩcos tuos exornare potuisti: cõuerter̃ ad nr̃os nehos qdẽ multos: malles tu qdẽ multos: sed meæ uerecũdiæ sufficit unus aut alter: sed potius unus is erit uoconius rõanus pr̃ plinii: ĩ eq̃stri gradu clarus clarior uictricus: imo pr̃ alius. Nam huius quoq; nomini & pietati successit mater eprimis ĩpeiciterioris yspaniæ. Et sis quod iudiciũ ꝓuinciæ illius quanta sit grauitas flamen proxime fuit: hunc ego cũ simul studeremus arcte familiarit̃ q; dilexi: ille meus ĩ urbe ille in secessu contubernalis: cum hoc seria: cum hoc iocos miscui. Quid enĩ aut illo fidelius amico: aut sodale iocundius. Mira in sermone. Mira etiã in ore ĩpo: uultuq; suauitas ad hoc ingeniũ excelsum: subtile: dulce: facile: eruditũ in causis agendis: epistolas quidẽ scribit ut musas ĩpas latine loqui credas: amatur a me plurimũ: nec tam uincitur. Equidem iuuenis statim iuueni (quãtũ potui per ætatẽ) auidissime contuli: et nuper ab optimo prĩcipe trium liberorũ ius impetraui. Quod quamq̃ parce & cum delectu daret: mihi tamen tanq̃ eligeret: indulxit: hæc benificia mea tueri nullo modo melius q̃ ut augeam possum: præsertĩ cum ipse illa tam grate interpretet̃: ut dũ priora accipit: posteirora mereat̃: habes qualis: q̃ ꝓbatus: carusq; sit nobis. Quẽ rogo pro ingenio: pro fortuna tua ex ornes: iprimis ama hoiẽ

Nam licet tribuās ei q̄tum amplissimū potes. Nihil tamen amplius potes amicicia tua cuius esse eum usq; in intimā fa miliaritatē capacem : quo magis scires: breuiter tibi studia mores omnē deniq; uitam eius expressi. Extenderē p̄ces ni si & tu rogari diu nolles:& ego hoc tota epistola fecissem Rogat enim et quidem efficacissime:qui reddit causas ro gandi . Vale

¶ Audacia quorundā & irreuerentia xxxviii

GAius.pli.Maximo suo.S.Verum opinaris:distri gor centum uiralibus causis quæ me exercent ma gis q̄ delectant. Sunt enī pleræq; paruæ & exiles. Raro ici dit uel p̄sonarū claritate:uel negocii magnitudine insignis: ad hoc perpauci. cum q̄bus iuuat dicere. Cæteri audaces: atq; etiā magna ex p̄te adolescentuli obscuri.ad declamādū huc trāseunt tam irreuerenter & temere:ut mihi Atilius no ster expresse dixisse uideat̄:sic in foro pueros a centūuirali bus causis auspicari: ut ab homero in scholis. Nā hic quo q; ut illic primū cœpit esse.quod maximū est. At hercle an̄ memoriā meam maiores natu ita solebant dicere ne nobi lissimis q̄dem adolescētibus locus erat: nisi aliquo consula ri p̄ducēte tanta ueneratiōe pulcherrimū opus celebrabat̄ Nunc refractis pudoris et reuerētiæ claustris omīa patēt oī bus:nec inducunt̄ sed irrūpunt:Sequuntur auditores acto ribus similes conuenit̄ a conductis & redēptis:in media ba silica tam palam sportulæ q̄ in triclinio dant̄. Ex iudicio in iudicium pari mercede transitur . Inde iam non inurbanæ σοφοκλεῖς uocantur Emptiones nouæ ἀπὸ τοῦ σοφῶς καὶ καλεῖσθαι Iisdem latinū nomē impositū est laudiceni:& tn̄ crescit indies fœditas utraq; lingua nota ta heri duo nomenclatores mei (habent sane ætatem eorū

basilica
de sportulis

ternis denarijs
Mesochorus
basilica
Quintilianus plinij preceptor
domitius afer quintiliani preceptor
Centum viros

qui nuper togam sumpserũt) ternis denariis ad laudandũ
trahabant: tãti cõstat ut sis disertissimus: hoc pcio qlibet
numerosa subsellia ĩplentur: hoc ingens corona colligitur:
hoc ĩfiniti clamores cõmouentur cum mesochorus dedit si
gnũ: opus est enĩ signo apud non ĩtelligẽtes ne audientes
qdem. Nam pleriq; non audiũt nec ulli magis laudant. Si
quando trãsibis p basilicã: & uoles scire quõ quisq; dicat
. Nihil est q tribunal ascẽdas. Nihil q pbeas aurem: facilis
diuinatio. Scito eum pessime dicere qd laudabitur maxime
Primus hũc audiẽdi morã ĩduxit lercius lacinius: hactenus
tñ ut auditores corrogaret. Ita certe ex qntiliano præcepto
re meo audisse memini. Narrabat ille: assectabat domitiũ
affrum cũ apud centũuiros diceret grauiter & lẽte hoc enĩ
illi actiois genus erat: audit ex pximo imodicũ: insolitũq;
clamorẽ: admiratus reticuit: ubi siletiũ factũ ẽ repetit quod
abruperat. Iterũ clamor iterũ reticuit: et post silentiũ cœpit:
idem tercio nouissime qs diceret quesiit. Respõsũ ẽ licẽtius
Tum intermissa causa. Centũuiri inqt hoc artifitiũ perit:
quod alioquĩ perire incipiebat: cum perisse afro uideretur
Nũc uero ppe funditus extinctũ & euersũ est. Pudet refer
re quæ q fracta p nunciatione dicant: qbus q teneris cla
moribus excipiantur: Plausus tm ac potius sola cimbala
et timpana illis et cãticis desũt ululatus qdem (nec enĩ alio
uocabulo potest exprimi) theatris in decora quoq; lauda
tio large supsũt. Nos tñ adhuc & utilitas aĩcorũ & ratio æta
tis morat & retinet: ueremur. n. ne forte nõ has ĩdignita
tes reliqsse sed laborẽ fugisse uideamur. Sumus tñ solito ra
riores quod initium est gradatim desinendi. Vale

¶ Voluntas testatorum seruanda xxxviiii

GAi. pli. Valerio suo. S. Quomõ te ueteres marsi

tui: quō emptio noua: placēt agri poſtq̄ tui facti ſunt. Rarꝝ
id qdē nihil enī æque gratū eſt adeptis q̄ cōcupiſcentibus.
Me ꝑdia materna parꝝ comode tractāt: delectant tñ ut ma
terna & alioqn lōga paciētia occallui hñt hunc finē aſſidue
q̄relæ ꝙ queri pudet Vale

Ai. pli. Adriano ſuo · S. Tu q̇dem pro xxxx
cætera tua diligēcia admoēs me: codicillos: atilia
ni q me expte īſtituit heredē pro non ſcriptis ha
bēdos: qa non ſit cōfirmati teſtamēto quod ius mihi qdē
notū eſt. Cū ſit iis etiā ignotū qui nihil aliud ſciūt: ſed ego
ꝑpriā quādā legē mihi dixi: ut defūctorꝝ uolūtates (etiā ſi
iure deficerēt) q̄ſi pfectas tuerer: cōſtat aūt codicillos iſtos
Atiliani manu ſcriptos licet ergo non ſint confirmati teſtō
a me tñ ut cōfirmati cōſeruabunť: pſertī cū delatori locus
non ſit. Nā ſi uerendū eſſet ne quod ego dediſſē: populus
eriperet cūctatior fortaſſe & cautior eſſe deberē. Cū uero li
ceat heredi donare quod ī heredttate: ſubſedit nihil ē quod
obſtet illi me lege: cui publice leges non pugnant: Vale

Deſcriptio uillæ pli ī laurētino xxxxi

Ai. pli. gallo ſuo. S Miraris cur me
laurētinū: uel ſi ita mauis laurēs meū tantope de
lectet deſines mirari cum cognoueris graciam uillæ: oppor
tunitatem loci: littoris ſpatium: Decem & ſeptem milibus
paſſuum ab urbe ſeceſſit ut peractis quæ agenda fuerint:
ſaluo iā & cōpoſito die: poſſis ibi manere: adiť nō una uia
Nam & laurētina et hoſtiēſis eodē ferūt. Sed laurētina a q̄r
todecīo lapide hoſtiēſis ab undecīo relinq̄nda ē utrinq; ex
cipit iter aliq̄ expte arenoſū: iumētis paulo grauius et lōgi
us æquo breue et molle: uaria hic atq; īde facies. Nā modo
occurrētibus ſiluis uia coartať: modo latiſſimis pratis uia
diffunditur & pateſcit multi greges ouium: multa ibi equorꝝ
boūq; armēta / que mōtibꝫ yeme depulſa herba et tēpore uerno ni
teſcunt

Villa usibus capax nō sūptuosa tutela: cuius ĩprima pte atri
um frugi: neq; tm̄ sordidū deĩde porticus in.o. litteræ simi
litudinē circūactæ: qbus puula: sed festiua area ĩcludit̃: egre
giū hoc aduersus tēpestates receptaculū: Nā specularibus a
multo magis imĩnētibus tectis muniūt̃. Est cōtra mediasta
nediū hilare: mox tricliniū satis pulchrū quod ĩ littus excur
rit: ac siqñ africo mari ĩpulsū est fractis iā & nouissis flucti
bus leuiter abluit̃: ūdiq; ualuas & fenestras nō minores ual
uis hēt: atq; ita a lateribus: a frōte q̄si tria maria ꝓspectat: a
tergo canediū: porticū areā porticū rursus: mox atriū siluas
et lōgiquos respicit mōtes: huius a leua retractius paulo cu
biculū est āplū: deinde aliud minus quod altera fenestra ad
mittit orientē: occidētē altera retinet: hæc & subiacēs mare
lōgius qdē: sed securius ĩtuet̃: huius cubiculi et illius triclinii
obiectu ĩcludit̃ āgulus: q purissimū solē cōtinet et accēdit
hoc hybernaculū: hoc etiā gymnasiū meoꝝ ē ibi omēs uēti
silent exceptis q nubilū ĩducūt: & serenū añq̄ usū loci eripi
unt: adnectit̃ āgulo cubiculū ĩ haspida curuatū: quod ābitū
solis fenestris oĩbus seqtur: parieti eius ĩ bebliothecæ spēm
armariū ĩsertū ē: qͥ nō legēdos libros: sed lectitandos capit
adheret dormitoriū mēbrū & transitu ĩteriacente: q suspen
sus & sublatus cōceptū uaporē salubri tēperamento huc il
lucq; degerit & ministrat: reliq̄ pars lateris huius seruoꝝ li
bertoꝝq; usibus detinet̃: Plerisq; tā mūdis ut accipere ho
spites possint. Et ex alio later̃ cubiculū est politissimū: deĩde
uel cubiculū grāde: uel modica cœnatio q̄ plurio solet plu
rio mari lucet: post hāc cubiculū cū ꝓceriore altitudĩe æstiuū
munimētis hiberniū. Est enĩ subductū oĩbus uētis huic cu
biculo aliud cōi & ꝓceriori pariete iūgitur: ĩde balnea cella
frigidaria spaciosa & effusa: Cuius in contrariis parietibus
duo baptisteria uelut eiecta sinuantur: abunde capacia. Sin

dormitoriū

Cella frigidaria
baptisteriū

mare ĩproximo cogites: adiacet unctoriũ hypocaustum: ad iacet ꝓpingeon balnei. Mox duæ cellæ magis elegãtes quam sũptuosæ coheret calida piscia mirifice: ex q̃ natãtes mare aspiciunt: nec ꝓcul pheristeriõ: quod calidissimo soli (iclinato iam die) occurrit: hic turris erigit̃: sub q̃ zetæ duæ: totidẽ in ipsa Præterea cœnatio: q̃ latissimũ mare longissimũ litus: amenissimas uillas ꝑspicit. Est & alia turris: in hac cubiculũ ĩ quo sol nascitur cõditurq; : lata post apoteca: & horreũ sub hoc tricliniũ quod turbati maris nõ nisi fragorẽ & sonũ patitur: eũq; iam languidum ac desinentẽ: ortum & gestationẽ uidet q̃ ortus ĩcluditur: gestatio buxo (aut rore marino ubi deficit buxus) ãbitur. Nam buxus: q̃ ꝑte defẽdit̃ tectis abunde uiret aperto celo aptoq; uẽto: & quãq̃ longinq̃ aspergine maris: inarescit: adiacet gestatiõi ĩterior̃ circuitu uinea tenera & ũbrosa: nudisq; etiã pedibus mollis & cedẽs: ortum morusq; et ficus freq̃ns uestit: quaꝝ arboꝝ illa uel maxĩe ferax ẽ terra: malignior cæteris: hac non deteriora: q̃ maris facie cænatio remota a mari fruit̃ Cingitur dietis duabus a tergo: quaꝝ fenestris subiacet uestibulum uillæ & ortus alius pinguior & rusticus: hinc criptoporticus ꝑpe publici operis extẽditur: utriq; fenestræ a mari plures ab orto singulæ: et altius pauciores: hæc cum serenus dies & ĩmotus: omẽs cum hinc uel inde uentus inq̃etus q̃ uenti q̃escunt: sine iniuria patent. Ante criptoporticum xistus: uiolis odoratus tepore solis infusi repercussi criptoporticus auget. Quæ ut tenet solẽ sic aq̃lonem inhibet submouetq; : q̃tunq; caloris ante tantum retro frigoris. Similiter africum sistit: atq; ita diuersissimos uẽtos alium: alio latere frãgit: & finit hæc iocũditas eius hyeme: maior æstate. Nam ante meridiẽ gestatiõis ortiq; ꝓximam partẽ umbra temperat Quæ ut dies creuit decreuitq; modo breuior mõ longior hac uel illac cadit: ipa uero criptoporticus tunc maxime caret sole

hypocaustum

pheristerion

c v

& miscet:iunctum ē cubiculū noctis & sōni: nō illud uoces
seruulorꝝ: nō maris murmur:nō tēpestatū motus:nō fulgurꝝ
lumē: ac ne diē qdē sētit nisi fenestris apertis: tā alti abditiqꝫ
secreti illa ratio:qꝛ īteriacēs andron parietē cubiculi ortiqꝫ di
stiguit:atqꝫ ita oēm sonū media ianitate cōsuīt. Applicitū est
cubiculo hypocaustō pexiguū:qꝛ angusta fenestra suppositū
calorē ut ratio exigit aut effūdit aut retinet: ꝓtheton inde:&
cubiculū porrigit̄ in solē orientē: quē stati acceptū ultra me
ridiē obliquū qdē sed tñ̄ seruat: in hāc ego dietā cū me reci
pio abesse mihi etiam a uilla mea uideor magnamqꝫ eius uo
luptatē (ecce ꝑcipue saturnalibus) capio cū reliq̄ pars tecti li
centia dierꝝ festisqꝫ clamoribus ꝑsonat. Nam nec ip̄e meorꝝ lu
sibus nec illi studiis meis obstrepunt: hæc utilitas hæc amœ
nitas deficit aq̄ saliēti: sed puteos ac potius fōtes habet: sunt
enī in sūmo. & oīno litoris illius mira natura. Quocūqꝫ loco
moueris humū ouius & paratus humor occurrit:isqꝫ sincerus
an ac ne leuiter qdē: tanta maris uicinitate corruptus. Sugge
runt affatī ligna ꝓxmæ siluæ. Cæteras copias hostiensis co
lonia ministrat: frugi qdem homini sufficit etiā uicus: quem
una uilla discernit:in hoc balnea meritoria tria:magna como
ditas si forte balneū domini uel subitus aduentus uel breui
or mora calefacere dissuadet: litus ornāt uarietate gratissima
nūc cōtinua nūc intermissa tecta uillarꝝ q̄ ꝑstant multarꝝ ur
bium faciē:siue ip̄o mari:siue ip̄o litore utare. Quod nō nūq̄
longa tranqllitas mollit sæpius freqns & cōtrarius fluctus in
durat mare nō sane ꝑciosis piscibus abundat. Soleas tamen
et squillas optimas egerit: uilla uero nr̄a etiā mediterraneas
copias præstat: Lac inprimis nam illuc epascuis pecora conue
niūt. Siquando aquā:ūbram ue sectant̄:iustis ne de causis eū
tibi uideor incolere:inhabitare:diligere secessū:quē: tu nimis
urbanus es:nisi cōcupiscis:atqꝫ utiam cōcupiscas: ut tot tatis

Solee
Squille

q; dotibus uillulæ nr̃æ: maxĩa cõmẽdatio ex tuo cõtubernio
accedat. Vale ¶ Præceptor q̃rendus liberis frĩs marci xxxxii

GAi. pli. Marcio suo. S. Quid a te iocũdius mihi
potuit iniũgi: q̃ ut præceptorẽ fratris tui liberis q̃
rerẽ. Nam bñficio tuo in scholam redeo: & illã dul
cissimã ætatẽ q̃si resumo. Sedeo ĩter iuuenes ut solebam: atq;
etiã expior q̃tũ apud illos autoritatis ex studiis habea. Nam
ꝓxime freq̃nti auditorio ĩter se coram multis ordĩs nr̃i: clare
iocabant̃ intraui: cõticuerũt: quod nõ referrẽ: nisi ad illorum
magis laudẽ. q̃ ad meã ꝑtineret: ac nisi sperare te uellẽ: posse
frĩs tui filios ꝓbe discere. quod supest cũ oẽs q ꝓfitent̃ audi
ero: qd de quoq; sentiã scribam efficiãq; (q̃tum tñ ep̃la cõseq
potero) ut ip̄e oĩs audisse uideare: debeo enĩ tibi: debeo me
moriæ frĩs tui: hãc fidẽ: hoc studiũ: præsertĩ sup tanta re. Nã
qd magis ĩterẽ nr̃a: q̃ ut liberi dicerent̃ tui: nisi nũc illos ma
gis amares & ut digni illo prẽ: te patruo repiant̃ quam curã
etiã si mihi nõ mandasses: uendicassem: Non ignoro suscipi
endas offensas ĩ eligẽdo ꝑceptore. Sed oportet me non: mõ
offensas: uerꝝ etiam simultates ꝓ frĩs tui filiis tam æquo aĩo
subire: q̃ parẽtes ꝓ suis. Vale ¶ Recitanda ne actio uel non

GAi. pli. Cereali suo. S. hortaris ut orõnẽ xxxxiii
amicis pluribus recitẽ: faciam qa hortaris: q̃uis ue
hemẽter addubitẽ. Neq; enĩ me præterit actiões q̃
recitant̃: ĩpetũ oẽm caloreq; ac ꝓpe nom̃ suum perdere: ut q̃s
solet cõmẽdare simul: & accẽdere iudicum cõsessus: celebritas
aduocatoꝝ: expectacio euẽtus: fama non minus actoris: di
ductũq; ĩ partes audiẽtiũ studiũ: ad hoc dicẽtis gestus: ĩcessus
discursus: etiã oĩbus motibus aĩ: cõsentaneus uigor corporis
ũde accidit ut ii q sedẽtes agũt: q̃uis illis maxĩa ex parte: sup
sint eadẽ illa q̃ stantibus: tñ hoc q; sedent q̃si debilitẽt̃ et de
primãt̃: recitãtiũ uero ꝑcipua pronũciatiõis adiuũta oculi

lí manus p̄pediuntur. Quo minus mirꝫ ē si auditorꝫ actētio
relanguescit. nullis extrīsecus aut blandimētis capta aut acu
leis excitata ;his accidit:ꝙ oratio de q̄ loquor:pugnax & cō
tentiosa ē porro ita natura cōpatū ē:ut ea quæ scripsimus cū
labore etiā: cū labore audiri putemus: et sane quotus q̄sq; tā
rectus auditor:quē nō potius dulcia.hæc et sonātia q̄ austera
et p̄ssa delectēt.Est qdē oīo turpis ista discordia:ē tam̄ ꝙ ple
rumq; euenit: ut aliud iudices exigant aliud auditores : aliis
q; p̄cipue auditor affici debeat qbus idē si forte iudex:maxīe
pmoueretur:Pōt tn̄ fieri ut quāq̄ in his difficultatibus libro
isti nouitas lenocinetur:nouitas apud nr̄os:apud græcos.n.
est qdā q̄uis exdiuerso nō tn̄ oīo dissimile.Nam ut illis erat
moris leges:q̄s ut cōtrarias prioribus legibus arguebāt:aliarꝫ
collatōe cōiicere. ita nobis esse repetūdarꝫ legē quod postula
remus cū hac ipa lege:tū aliis cōfligēdū fuit . Quod nequaq̄
blādū auribus īpitorꝫ:tāto maiorē apud doctos habere gr̄am
debet:q̄to minorē apud idoctos hēt.Nos aūt si placuerit reci
tare adhibituri sumus quēq;.Sed adhuc plane an sit recitādū
examina tecū oēsq; quos ego moui ī utraq; parte calculos po
ne:idq; elige:ī quo uicerit ratio:a te.n. ratio exiget nos excu
sabit obsequiū. Vale ❡ Testatotores reguli subducit ad sibi fa
cienda legata xxxx

GAi.pli.Caluisio suo.S. Assē para & accipe aureā fa
bulā:fabulas imo nā me priorꝫ noua admōuit.Nec
refert a qua potissimū īcipiā.Veronia pisoīs grauiter iacebat:
huius dico pisonis : quem galba adoptauit . Ad hāc regulus
uenit primū īpudētiā hoīs q uenerit ad egrā:cuius marito ini
micissimus ipi inuisissimus fuerit: esto si uenit tantum: at ille
proximus thoro sedit:qua hora nata esset interrogauit. Vbi
audiit compoīt uultum intendit oculos : mouet labra agitat
digitos computat nihil : ut diu miseram expectatione suspen

dat: habes inqt elimatericũ tpus. Sed euades: quod ut tibi
liqat magis aruspicẽ cõsulã: quẽ sũ freqnter exptus nec mo
ra sacrificiũ facit: affirãt exta cũ siderꝝ significatõe cogruer
illa ut ĩ piculo credula poscit codicillos: legatũ regulo scri
bit: mox ingrauescit: clamat moriẽs: o hominẽ neq̃ perfidũ
ac plus etiã q̃ piuꝝ: q sibi p salutẽ filii peierasset: facit hoc
regulus nõ minus scelerate q̃ freqnter: q irã deoꝝ quos ip
se quotidie fallit in caput ĩfœlicis pueri detestatur. Vellius
blesus ille locuples cõsularis nouissima ualitudĩe cõflictaba
tur. Cupiebat mutare testamentũ: regulus q speraret aliqd
ex nouis tabulis (qa nup captarẽ eũ cepat) medicos hortari
rogare quoquõ spiritũ hoĩ ꝓrogarẽt: postq̃ aũt signatum
est testamentũ: mutat personã: uertit allocutionẽ: iisdemq̃
medicis: quousq̃ miseꝝ cruciatis. Quid ĩuidetis bonã mor
tem: cui dare uitã nõ potestis. Morit blesus: et tanq̃ omnia
audisset. Regulo ne tantulũ qdem reliqt. Sufficiunt duæ fa
bulæ: an scholastica lege tertiã poscis. Est unde fiat: aurelia
ornata fœmina signatura testamẽtũ sũpserat pulcherrimas
tunicas: Regulus cũ uenisset ad signandũ: rogo inquit has
mihi leges: Aurelia hominẽ ludere putabat: ille serio ĩstabat
Ne multa: coegit mulierẽ aperire tabulas: ac sibi tunicas: q̃s
erat ĩduta: legare. Obseruauit scribentẽ: inspexit an scripsis
set: & aurelia qdem uiuit: ille tñ istud tanq̃ moriturã coegit
Et hic hereditates: hic legata q̃si mereat accipit. Sed qd lon
gius trahor in ea ciuitate in q̃ iam pridẽ nõ minora pmia
ĩmo maiora: neqcia et ĩprobitas q̃ pudor uirtus habẽt: aspi
ce Regulũ: q ex paupe: & tenui: ad tantas opes per flagitia
ꝓcessit: ut ĩpe mihi dixerit: cum cõsuleret q̃ cito sextertium
sexcenties ĩpleturus esset: ĩuenisse se exta duplicata qbus
portendi milies & ducenties habiturũ & habebit: si modo
(ut cœpit) aliena testamenta: quod est improbissimum

Vellius

Scolastica lege aurelia

[illegible]

genus falsus ipis: quorum sunt illa dictauerunt. Vale

CAII PLINII IVNIORIS EPISTOLArum liber tertius Vita spurinæ senis I

GAius. pli. Caluisio suo. S. Nescio an ullū iocūdius tpus exegerī q̄ quo nup apud spurinā fui: adeo qde ut neminē magis in senectute (si modo senescer̄ datū est) æmulari uelī. Nihil ē. n. illo: et eius uitæ gener̄ distinctius: Me aūt ut certus sydeꝝ cursus: ita uita hoīnū disposita delectat senū p̄sertī: nam iuuenes adhuc cōfusa q̄dam & q̄si turba uon idecēt: Senibus placita oīa et ordinata cōueniūt: qbus īdustria sera turpis ābicio ē: hanc regulā spuria cōstantissime seruat. Qui etiā parua hæc si nō quotidie fiāt ordīe quodam: et uelut orbe circūagit: Mane lectulo continet̄ hora secūda calceos poscit ambulat milia passuū tria nec minus aīmum q̄ corpus exercet: Sed adsunt aīci honestissimi sermoēs explicant̄: si nō liber legit̄: īterdum etiam p̄sentibus aīcis: si tn̄ illo nō grauētur Dein cōsidet & liber rursus aut sermo potior libro mox uehiculū ascēdit: assuit uxorē sigularis exēplī uel aliquē amicoꝝ: uti me ꝑxime: q̄ pulchꝝ illud: q̄ dulce secretum: q̄tum ibi antiqtatis: quæ facta quos uiros audias qbus p̄cæptis ībuare: q̄uis ille hoc tēperamtū modestiæ suæ īdixerit ne p̄cipere uideat̄: pactis septē milibus passuum: iteꝝ ambulat mille: iteꝝ residet: uel se cubiculo uel stilo reddit (scribit enī & qdē utraq; lingua lirica doctissima: Mira illis dulcedo: mira suauitas: mira hylaritas: cuius grām cumulat sanctitas scribētis: Vbi hora balnei nunciata ē: ē autē hyeme nona æstate octaua in sole si caret uento ambulat nudus: Deinde mouetur pila uehemēter & diu (nam hoc exercitationis genere pugnat cū senectute) lotus accubat: et cibum paulisper differt: interim audit legentem remissius aliqd & dulcius: per hoc omne

tpus liberorum est aicis uel eadē facere: uel alia si malint. Apponitur cœna: non minus nitida q̄ frugi in argēto puro & antiquo. Sunt in usu & corithia qbus delectatur & afficitur: frequenter comedis cœna distinguitur: ut uoluptatibus studia cōdiantur. Sumit aliqd de nocte & estate: nemini hoc longū est: tāta comitate cōuiuiū trahitur: inde illi post septimū & septuagesimū ānū auriū oculorum uigor īteger: īde agile et uiuidū corpus: sola ex senectute prudētia: hanc ego uitam uoto et cogitatōe p̄sumo ingressurus auidissime ut primū ratio ætatis receptui canere pmiserit: interī mille laboribus cōterorum quorum mihi & solatiū et exemplū est idē spurina: nam ille quo ad honestū fuit obiit officia: gessit magistratus: puincias rexit: multo labore hoc otiū meruit: igitur et hūc mihi cursū: et eundē terminū statuo: id iā nūc apud te: subsigno: ut si me lōgius euehi uideris in ius uoces ad hāc eplā meā & qescere iubeas cū inertiæ crimē effugero. Va. ii

¶ Cōferendū in arianū aliqd nesciētē eiusq; laudes

GAius pli. Maximo suo: S. Quod ipse amicis tuis obtulisse si mihi eadē materia suppeteret: id nūc iure uideor a te meis petiturus arianus maturus altiatiū prīceps ē: cū dico prīceps nō de facultatibus loquor: q̄ illi large supsunt sed de castitate: iusticia grauitate: prudētia: huius ego cōsilio ī negociis: iudicio ī studiis utor: nam plurimū fide: plurimū ueritate: plurimū ītelligētia præstat. Amat me (nihil possū ardentius dicere) ut tu. Caret ābitu: ideo se in eqstri gradu tenuit cū facile posset ascendere altissimū mihi tamen ornandus excolendus est: ita magni extimo dignitati eius aliquid astruere in opinantis nescientis immo etiam fortasse nolentis: astruere autem quod sit splendidum nec molestū: cuius generis q̄ prima occasio tibi cōferas ī eū

eum rogo: hēbis me: habebis ipm gratissimū debitorē q̄uis enī ista nō appetat: tā grate tñ accipit q̄si cōcupiscat. Vale

¶ Præcæptor quærendus filio hispulæ iii

GAius. pli. coreliæ hispulæ suæ. S. Cum prem tuū gratissimū & sanctissimū uirꝝ suspexerī magis: an amauerī dubitē: Teq; in memoriam eius & in honorē tuū unice diligam. cupiā necesse est: atq; etiam q̄tum in me fuerit enitar: ut filius tuus auo similis existat: equidē malo materno: quamq̄ illi paternus etiā clarus: spectatusq; cōtigerit pater quoq; & patruus illustri laude conspicui: qbus omnibus ita demū similis adolescet: si imbutus honestis artibus fuerit: quas plurimū refert: a quo potissimum accipiat. Adhuc illū puericiæ ratio ītra cōtuberniū tuū tenuit: pceptorē domi habuit: ubi ē erroribus modica uel etiam nulla materia: Iam studia eius extra limē pferēda sunt. Iam circūspiciendus rhetor latinus: cuius scholæ seueritas: pudor: īprimis castitas cōstet. Adest enī adolescenti nr̄o cum cæteris naturæ fortunæq; dotibus: eximia corporis pulchritudo: cui in hoc lubrico ætatis: non pceptor modo: sed custos etiam rectorq; q̄rendus ē. Videor ergo demōstrare tibi posse iuliū genitorē amatū a me: iudicio tam meo non obstat caritas hominis quæ ex iudicio nata est: uir est emendatus et grauis: paulo & horridior & durior: ut inhac licētia tēporum: Quantū eloq̄ntia ualeat: pluribus credere potes. Nam dicēdi facultas apta et exposita statim cernit̄ uita hoīum altos recessus: magnasq; latebras habet: cuius pro genitore me sponsorem accipe: nihil exhoc uiro filius tuus audiet nisi pfuturꝝ. Nihil discet quod nescisse rectius fuerit. Nec minus sæpe ab illo q̄ a te: meq; admonebitur quibus ymaginibus oneretur: quæ nomina: & quanta sustineat: pro inde

fauentibus diis: trade eum pceptori: a quo mores primum mox eloqntiā discat: quæ male sine moribus discit: Vale

¶ Iudicium macri hn̄dnm super aduocatione pro beticis cōtra classicum per plinium accepta iiii

G Aius. pli. Macrino suo. S. Quāuis et amici (quos præsentes habebā) & sermones hominū factū meum cōprobasse uideant: magni tamē existimo scire: qd sentias tu. Nam cuius (integra re) cōsiliū exqrere optassem: huius etiā pacta iudicium nosse in ire concupisco: cum publicū opus mea pecunia īchoaturus: ītuscos excurrissem accepto ut pfectus ærarii cōmeatu: legati prouīciæ beticæ questuri de procōsulatu Cecilii clasici aduocatum me a senatu petierūt collegæ optimi meiqꝫ amātissimi: de comuis officii denecessitatibus plocuti: excusare me: et eximere tēptarūt. Factū ē S. C. perq̄ honorificū: ut darer puīcialibus patronus: si ab ipo me īpetrassent: legati rursus introducti: iterꝫ iam me psentem aduocatū postulauerūt īplorantes fidem meā quā essēt cōtra masā bebiū expti allegātes patrocinii fædus secuta est senatus clarissima assensio: quæ solet decreta pcurrere Tum ego desino inq̄. P. C. putare me iustas excusationis causas attulisse. Placuit īmodestia sermonis & ratio. Cōpulit autē me ad hoc consilium non solum consensus senatus (quāq̄ hic maxime) uerū etiā alii qdem minoris: sed tn̄ numeri ueniebat in mentē priores nr̄os & singulorꝫ hospitū iiurias accusatioībus uolūtariis psecutos: quo deformius arbitrabar. pu. hospicii iura negligere: præterea cū recordarer quanta pro eisdem beticis priore aduocatione etiam pericula subiissem conseruandum ueteris officii meritum nouo uidebatur. Est enī ita natura compatū antiquiora benifitia subuertas: nisi illa posterioribus cumules. Nam q̄libet sæpe

obligati si qd unũ neges hoc solum meminerit quod negatum est: dicebat igit etiam ꝙ decesserat classicus amotúq̧ erat: quod in eiusmodi causis solet esse tristissimũ: periculũ senatoris: uidebã ergo aduocationi meæ non minorẽ gratiam: q̃ si uiueret ille ꝓpositã inuidiam nullam: in summam cõputabam si munere hoc iam tercio fungerer faciliorem mihi excusationẽ fore: si quis incidisset: quem non deberẽ accusare: Nam ẽ omniũ officioꝝ finis aliquis: tamen optĩe liberati uenia: obsequio præparatur. Audisti cõsilii mei motus: superest alterutra exparte iudicium tuum: in quo mihi æque iocunda erit simplicitas dissentiẽtis: q̃ comprobantis autoritas. Vale

¶ Libri auunculi plinii uitaq̧ eius v

GAius plinius Macro suo. S. Pergratum est mihi ꝙ tam diligenter libros auunculi mei lectitas ut habere om̃is uelis: q̃rasq̧ q sunt oẽs fungar iudicis partibus: atq̧ etiam quo sint ordine scripti notum tibi faciat. Est enĩ hæc quoq̧ studiosis non inuocanda cognitio: de iaculatione equestri unus: hunc cum p̃fectus alæ militaret pari ingenio curaq̧ composuit. De uita pomponii secundi duo a quo singulariter amatus: hoc memoríe amici q̃si debitũ munus exoluit. Belloꝝ germaĩe xx qbus om̃ia quæ cũ germaĩs gessimus: bella collegit: ichoauit cum in germania militaret sõnio moĩtus: astitit enĩ ei q̃escẽti: drusi neroĩs effigies q germanie latissime uictor ibi periit: cõmẽdabat memoriã suã: orabatq̧ ut se ab ĩiuria obliuioĩs assereret. Studiosi tres ĩ sex uolumĩa ꝓpter aplitudinẽ diuisi: qbus oratorẽ ab ĩcunabulis ĩstituit atq̧ pfecit: dubii sermoĩs octo scripsit sub nerõe nouissimis ãnis: cũ oẽ genus studioꝝ paulo liberius et rectius piculosũ seruitus fecisset: a fine aufidi bassi xxxi

De uita Pomponij. ij.

not̃

Naturæ ystoriarum xxxvii: opus diffusũ eruditum nec minus uarium q̃ ipa natura. Miraris ꝙ tot uolumina: multaq̃ in his tam scrupulosa: homo occupatus absoluerit: magis mi raberis si scieris illũ aliquãdiu causas actitasse. decessisse ãno sexto & qnquagesimo: mediũ tempus distenctũ impeditũ q̃ tam officiis maximis q̃ amicitia prĩcipũ egisse. Sed erat acre ingeniũ. incredibile studium: sũma uigilantia: lucubrare uulcanalibus incipiebat: nõ auspicandi causa: sed studendi stati a nocte multa hyeme uero ab hora septima uel cum tardissime ab octaua: sæpe sexta erat. sane sõni parcissimi: non nunq̃ etiã inter ipa studia instantis & differentis. An te lucem ibat ad uespasianũ impatorẽ. Nam ille quoq̃ noc tibus utebatur: inde ad delegatũ sibi officiũ: reuersus domũ quod reliquum tẽporis studiis reddebat. Post cibum sæpe quem interdiu leuem & facilẽ ueterũ more sumebat. Estate si qd ocii iacebat ĩ sole: liber legebatur: ãnotabat excerpebat. Nihil enĩ legit quod nõ excerpet. Dicere etiã solebat nullũ esse librum tam malum: ut non aliqua parte ꝓdesset. Post solem plerũq̃ frigida lauabatur aqua deinde gustabat: dor miebatq̃ minimũ. Mox quasi alio die studebat in cœne tẽ pus. Super hanc liber legebatur adnotabatur & qdem cursĩ memini quẽdam ex amicis: cum lector quedam pronunci asset perperã prouocasse & repeti coegisse: huic auunculum meum dixisse intellexeras: nempe cum ille annuisset: cur er go reuocabas: decem amplius uersus hac tua interpellatio ne perdidimus: tanta erat persimonia temporis: Surge- bat estate a luce: cœna hyeme intra primam noctis: & tan quam aliqua lege cogente: hæc inter medios labores ur bisq̃ fremitum: insecessu solum balnei tempus studiis exi mabatur. Cum dico balnei de interioribus loquor. Nam

not[illegible]

cum distringitur tergiturq; audiebat aliquid aut dictabat in itinere: quasi solutus cæteris curis: huic uni uacabat adlatus notarius cuũ libro & pugillaribus: cuius manus hyeme manicis muniebant: ut ne cæli quidem aspitas illũ studii tempus eriperet. Qua ex causa romæ quoq; sella uehebat. Repeto me correptũ ab eo cum ambularẽ: poteras inquit has horas non perdere. Nam perire omne tpus arbitrabat quod studiis non impartiretur hac intẽtione tot ista uolumina peregit: electorũq; cõmentarios Centũ sexagita mihi reliquit opistographis quidẽ et minutissimis striptos. Qua ratione multiplicatur hic numerus: referebat ipse potuisse se (cum pcurasset in hispania) uendere hos cõmentarios: lartio larcino q̃drigentis milibus nummum & tunc aliquãto pauciores erant. Nonne uidetur tibi recordãti quantum legerit: q̃tum scripserit: nec in officiis ullis nec in aĩcitia prĩcipis defuisse. Rursus cum audis qd studiis laboris impenderit: nec scripsisse satis: nec legisse. Quod est enĩ quod aũt nõ ille accupatõs impedire: aut hæc instantia nõ possit efficere. Itaq; soleo ridere cum me quidã studiosum uocant: qui si cõparer illi sim desidiosissimus: quẽ partim publica: partim officia aĩcorũ distringũt. Quis ex istis qui tota uita litteris assideret: collatus illi: nõ quasi somno & inertiæ deditus erubescat? Extendi epistolam: cum hoc solum: qđ re qrebas: rescribere destinassem: quos liberos reliquisset confido tamen hæc quoq; tibi non minus grata: q̃ ipos libros futura. Que te non tãtum ad legendos eos: uerum etiã ad simile aliquid elaborãdum possunt æmulationis stimulis excitare uale

¶ Signum chorinthium vii

GAius pli. Seuero suo. S. Ex heriditate quæ mihi obuenit: emi proxime Corinthiũ signũ modicũ

Quidem

quidem:sed festiuũ et expssum:q̃tum ego sapio:qui fortas se in omni re:in hac certe perq̃exiguũ sapio: hoc tñ signũ ego quoq; intelligo:Est enĩ nudũ nec aut uicia: si qua sunt celat:aut laudes parꝝ ostentat:Effingit senem stantem:ossa musculi:nerui:uenæ:rugæ:etiã ut spirantis apparẽt.Rari et cedentes capilli.lata frons:cõtracta facies:exile collũ:pẽdẽt lacerti:papillæ iacent: recessit uenter: A tergo quoq; eadem ætas ut ante es ipm(q̃tum uerus color indicat)uetus & an tiquũ:talia deniq; omĩa:ut possint artificũ oculos tenẽr de lectare impitoꝝ.Quod me tanq̃ tyrunculum solicitauit ad emendũ.Emi autẽ non ut haberẽ domi(neq; enĩ ullum ad huc corinthiũ domi habeo). Veꝝ ut in pria nostra celebri loco ponerem:ac potissimũ in iouis templo:uidetur enĩ di gnum tẽplo:dignũ deo donum. Tu ergo(ut soles omnia quæ a me tibi iniũguntur)suscipe hanc curã et iam nũc iu be basim fieri:ex quo uoles marmore:quæ nom̃ meũ hono resq; capait:si hos quoq; putabis addẽdos: ego signũ ipm (ut primũ inuenero aliquẽ: qui non grauet̃)mictã tibi uel ipse(quod maius)afferam mecũ:destino enĩ: si tam̃ officii ratio permiserit:excurrere isto. Gaudes ꝙ me uenturũ esse polliceor.Sed cõtrahes frontẽ:cum adiecero:ad paucos di es: nec enĩ diutius ab esse me eadem hæc quæ nondũ exier̃ patiuntur. Vale vii

¶ Mors spõtanea sili:moresq; et hũana fragilitas

GAius plini.Caninio ruffo.S. Modo nũciatus est silus italicus in neapolitano suo inedia finisse u tam.Causa mortis ualitudo erat:illi natus isanabilis clauus Cuius tedio ad mortem irreuocabili cõstantia decurrit: us q; ad sũmum diem beatus & fælix: nisi quod minorẽ ex li beris duobus amisit. Sed maiorem meliorem florentemq;

φιλόκαλος

atq; etiam consularem reliqt: leserat famã suam sub nerone credebat͛ sponte accusasse. Sed in uitelii aı̃citia sapiẽter se et comitere gesserat. Exprocõsulatu asiæ gloriã reportauerat maculam ueteris industriæ: laudabili otio abluerat: fuit ĩter prĩcipes ciuitatis sine potẽcia sine ĩuidia: salutabat͛: colebat͛ multũq; in lectulo iacens: cubiculo semp. nõ ex fortuna fre q̄nti doctissimis sermoı̄bus diẽ transigebat: cũ ascribendo uacaret. Scribebat carmı̄a maiore cura q̃ ingenio. Nõ nũq̃ iuditia hoı̄num recitatoı̄bus experiebat͛. Nouissime ita sua dentibus ãnis ab urbe secessit: seq; in cãpania tenuit: ac ne aduentu qdem noui prĩcipis inde amotus est. Magna cæsaris laus: sub quo hoc liberꝝ fuit: magna illius: q hac libertate ausus ẽ uti. Erat amator pulchritudı̄s: studiosus hoẽstoꝝ usq; ad emacitatis rephensionẽ: plures iisdẽ in locis uilas possidebat: adamatisq; nouis priores negligebat multũ ubi q; libroꝝ: multũ statuaꝝ: multũ ymaginum: quas non mõ habebat: ueꝝ etiã uenerabatur: uirgilii añ omẽs. Cuius natalem religiosius q̃ suũ celebrabat: neapoli maxı̄e: ubi monumentũ eius adire ut tẽplum solebat: in hac tranquillitate annum qntum & septuagesimũ excessit delicato magis corpore q̃ infirmo. Vtq; nouissimus a nerone factus est cõsul: ita postremus ex oı̄bus: quos nero consules fecerat: decessit Illud etiam notabile ultimus ex neronianis cõsularibus obiit: quo cõsule nero periit. Quod me recordantẽ fragilitatis hũanæ: miseratio subiit. Quid enı̄ tam circũcisũ: tã breue q̃ hoı̄s uita longissima an non uidet͛ tibi: nero mõ fuisse cum interı̄ ex his: qui sub illo gesserũt cõsulatũ: nemo iam superẽ quãq̃ qd hec miror? Nup lucius piso: pr̃ pisoı̄s illius qui a ualerio festo pśummũ facinus in africa occisus ẽ dicer̃ solebat. Neminẽ se uidere in senatu: quẽ cõsul ipse sentẽtiã

rogauisset. Tam angustis terminis: tātæ multitudinis uiuacitas ipa concluditur: ut mihi non uenia solum digne uerų etiā laude uideant: illæ regiæ lacrīæ. Nam ferūt xersem: cū immensum exercitū oculis obisset: illachrimasse ꝙ tot milibus tam breuis imineret occasus: Sed tanto magis hoc qc quid est temporis futilis & caduci: si non datur fatis. Nam horų materra ī aliena manu certe studiis ꝓferamus. Et quatenus nobis denegatur diu uiuere relinquamus aliqd quo nos uixisse testemur. Scio te stimulis non egere: me tñ tui caritas euocat: ut currentē quoqȝ instigem sicut tu soles me

ἀγαθὴ δ᾽ ἔρις Cum inuicem se mutuis exhortactiōibus aīci ad amorē īmortalitatis exacuūt. u. viii

Tribunatus transferēdus a suetoīo in cesēniniū

GAius plinius. Suetonio tranqllo suo. s. Fatis pro cætera reuerentia: quā mihi præstas ꝙ tam solcite petis: ut tribunatū quem a neratio marcello clarissimo uiro impetraui tibi: in cesenniū siluanū propinquū tuum transferam: mihi autē sicut ē iocūdissimū ipm te tribunū. ita nō minus gratū: aliū p te uidere: neqȝ enī esse cōgruēs arbitror quē augeř hōribus cupias huic pietatis titulos q sūt oībus pulchriores honoribus: uideo enī (cū sit egregiū & mereri bñficia & dare) utrāqȝ te laudē simul assecuturų: si q̄ ipe me ruisti aliī tribuas: præterea expecto mihi quoqȝ gloriæ fore si ex hoc tuo facto non fuerit ignotū: amicos meos nō gerere tm̄ posse tribunatū: sed etiā dare. Quare ego uero honestissime uoluntati tuæ pareo. Neqȝ enī adhuc nom̄ in numeros relatum est: ideoqȝ liberų est nobis siluanū in locū tuum subdere cui cupio tam gratum esse: munus tuum: q̄ tibi meum est: Vale ix

Causa legatorų beticæ cōtra ceciliū cōtraqȝ cōplures

GAius plinius. Cornelio minutiano suo. S. Possũ iam scribere tibi: q̃tum in publica ꝓuinciæ beticæ causa laboris exhauseri. Nam fuit multiplex acta ꝗ est sæpius: cum magna uarietate. unde uarietas: unde plures actiones. Cecilius classicus homo fœdus & apte malus proconsulatũ in ea non minus uiolẽter q̃ sordide gesserat eodem anno quo in africa classicus inde dictũ beticoꝝ (ut plerũq; dolor etiã uenus facit) non illepidũ ferebatur: dedi malum et accepi. Sed marium una ciuitas publice: multi ꝗ priuati reum peregerũt: in classicũ tota ꝓuintia incubuit Ille accusatione uel furtuita uel uoluntaria morte præuenit Nam fuit mors eius infamis. ambigua tñ: ut enĩ credibile uidebat̃ uoluisse exire de uita (cum defendi nõ posset) ita mirum pudorẽ dannatiõis morte fugisse: quẽ nõ puduisset dannanda cõmictere. Nihilominus betica etiam Indefuncti accusatiõe perstabat prouisũ hoc legibus: intermissum tñ et post longam intercapedinẽ tunc reductũ. Addiderunt betici ꝗ simul socios ministrosq; classici detulerũt nomina timq; in eos ĩquisitionẽ postulauerũt. Aderam beticis: mecumq; lucius albinus: uir in dicendo copiosus ornatus: quẽ ego cum olim mutuo diligerem ex hac officii societate amare ardentius cœpi habet qdem gloria: in studiis presertim qdam haud comunicabile. Nobis tñ nullum certamẽ uulla cõtentio cum uterq; pari iugo nõ pro se sed ꝓ causa niteretur. Cuius & magnitudo utilitas uisa est postular̃ ne tm̃ oneris singulis actiõibus subiremus: uerebamur ne nos dies: ne uox: ne latera deficerent: si tot crimia: tot reos: uno uelut fasce cõplecteremur. Deiñ ne iudiciũ intentio multis nomibus multisq; causis: non lassaret̃ modo: uerum etiam cõfunderetur. Mox ne gratia singuloꝝ collata atq; ꝑmixta

Mariũ una Ciuitas pu̅r

pro singulis quoq uires oium reciperet. Postremo ne potē
tissimi uilissimo quoq q̄si piaculari dato alienis pœnis ela
berent': Et enī tunc maxime fauor & ambitio dn̄at' cū sub
aliqua specie seueritatis delitescere pōt. Erat in consilio ser
torianū illud exēplū qui robustissimū & firmissimū militē
iussit caudam equi: Reliqua nosti. Nam nos quoq tam nu
merosum agmē reoꝝ: ita demū uidebamur posse superare
si per singulos carperet': placuit īprimis ipsum classicū ostē
dere nocentē: hic actissimus ad socios eius & ministros trā
situs erat: quia socii ministriq probari nisi illo nocente nō
poterant. Ex q̄bus duos statim classico iunximus bebiū ꝓ
bum & fabium yspanū: utrūq gr̄a: yspanū etiam facundia
ualidum: & circa classicum q̄dem breuis et expeditus labor
sua manu reliquerat scriptū: q̄d ex quaq re: quid ex quaq
causa accepisset. Miserat enī epistolas romam ad amiculam
quādam iactantes & gloriosas his quidē uerbis: io io liber
ad te uenio iam sextercium q̄dragies redegi parte uendita
beticoꝝ. Circa yspanū & ꝓbum multū sudoris: hoꝝ ante q̄
crimina ingrederer necessariū credidi elaborare: ut cōstaret
ministeriū crimē esse. Quod nisi fecissem: frustra ministros
probassem. Neq enī ita defendebat' ut negarēt. sed ut ne
cessitati ueniam precarent': esse enī se prouīciales: et ad omē
procōsulū imperiū metu cogi. Solet dicere claudius restitu
tus (qui mihi respondit) uir exercitatus: & uigilans: & q̄li
bet subitis paratus: sibi nūq̄ tantū caliginis: tantum pertur
batiōis offusum: q̄ cū præerepta extorta defensioni suæ cer
neret in quibus oēm fiduciam reponebat. Consilii nr̄i exi
tus fuit bona classici: quæ habuisset ante prouinciā placuit
senatui a reliquis seperari: illa filiæ hæc spoliatis reliqui. Ad
ditum est: ut pecuniæ: quas creditoribus soluarat: reuocarē

tur:yspanus & probus in qnqueniũ relegati:adeo graue ui
sum ē:quod initio dubitabat̃ an oio crimē esset:post pau
cos dies claudium fuscum classici generꝝ: & stiloniũ priscũ
qui tribunus cohortis sub classico fuerat accusauimus dis
pari euentu:prisco in bieniũ italia interdictũ: absolutus est
fuscus:Actione tercia comodissimũ putauimus plures con
gregare ne si longius esset extracta cognitio: sacietate et te
dio quodā iustitia cognoscentiũ seueritasq; languesceret.ali
oqui supererant minores rei data opa hunc in locũ reserua
ti excepta tam̃ classici uxore: quæ sicut iplicita suspitioibus
ita non satis comuici ꝓbationibus uisa est. Nam classici fi
lia:quæ & ipsa inter reos erat ne suspitionibns qdem here
bat.Itaq; cum ad nomē eius in extrema actione uenissē(ne
q; enī ut inicio:sic etiā in fine uerendũ erat:ne per hoc toti
us accusatiōis autoritas minueret̃)honestissimũ credidi nō
ꝑmere immerentē:idq; ipm dixi & libere & uarie. Nā mō
legatos interrogabā:docuissent ne me aliqd ꝙ probari pos
set cōfiderent modo:cōsilum absenatu petebam:putaret ne
debere me(siquā haberē in dicendo facultatē)ī iugulũ īno
cētis quasi telum aliqd intendere.Postremo totũ locũ hoc
fine cōclusi:dicet aliquis iudicas ergo.Ego uero nō iudico:
memini tn̄ me aduocatũ ex iudicibus datũ :hic nũerosissiæ
causæ terminus fuit:qbusdam:absolutis:pluribus dannatis
atq; etiā relegatis:aliis in tempus:aliis imppetuũ.Eodē sena
tus consulto industria fides cōstantia nr̄a plenissio testimo
nio comprobata est:dignũ solũ par ꝑcio tāti laboris: Cō
cipe anīo potes q̄ simus fatigati:qbus totiens agēdũ totiēs
altercandũ tam multi testes interrogādi:subleuādi refutādi
Iam illa q̄ ardua:q̄ molesta:tot reoꝝ amicis secreto rogan-
tibus negare:aduersantibus palam obsistere. Referam unũ

prisco ī bieniũ ī italia interdictũ

aliqd ex oībus quæ dixi : cum mihi qdem e iudicibus ipīs pro reo gratiosissimo reclamarent. Non minus inquā hic innocēs erit: si ego omnia dixero coniectabis ex hoc q̄tas cotentiones: quantas etiam offensas subierimus: dum taxat ad breue tēpus. Nam fides in præsentia eos quibus resistit offendit. Deinde ab illis ipsis suspicitur laudaturq;. Nō potui te magis in rem præsentem perducere. dices nō fuit tanti: quid enī mihi est cum tam longa epistola? Nolito ergo identidem quærere: quid romæ geratur: & tamen memēto etiam non esse epistolam longam quæ tot dies: tot cognitiones: tot deniq; reos: causasq; complexa sit. Quæ oīa uideor non minus mihi breuiter q̄ diligenter persecutus. Temere dixi diligenter: succurrit ꝙ præterieram & quidem sero: sed quamq̄ præpostere reddet̄: facit hoc homerus multiq; illius exemplo. Est alioquin per decoꝝ: tamen nō ideo fiat. E testibus quidam siue iratus quia euocatus esset iuitus siue subornatus ab aliquo reoꝝ ut accusationē exarmaret: Norbanum licinianū legatum & inquisitorē reum postulauit tanq̄ in causa caste (uxor hæc classici) præuaricaret̄. Est lege tantū ut reus ante peragat̄: tum de præuaricatiōe q̄ratur: uidelicet: quia optime ex accusatione ipsa accusatoris fides æstimatur. Norbano tamē non ordo legis: non legati nomē: non inquisitionis offitium præsidio fuit: tanta conflagrauit inuidia homo alioquī flagitiosus & domitiani tēporibus usus ut multi. Electusq; tunc a ꝓuintia ad inqrēdū non tanq̄ bonus & fidelis. Sed tanq̄ classici inimicus (erat enī ab illo relegatus) dari sibi diem ad diluēda crimina postulauit: neutrum impetrauit. Coactus est statim responde re: respondit. Malum prauumq; ingeniū hominis facit: ut dubitem confidenter an cōsistanter certe patissime obiecta

sunt multa: quæ magis q̃ præuaricatio nocuerunt. Qui eti am duo consulares pomponius ruffus: & libo frugi leserũt eum testimonio: tamq̃ apud iudicem sub domitiano saluii liberalis accusatoribus affuisset: dãnatus & in insulam rele gatus est. Itaq; cum castam accusarem: nihil magis pressi q̃ ꝙ accusator eius præuaricationis crimine corruisset: pressi non frustra: accidit tamẽ res contraria et noua: ut accusato re præuaricationis dannato rea solueretur. Queris qd nos dum hæc agunť. Indicauimus senatui ex norbano didicis se nos publicã causam: rursusq; debere ex integro discere: si ille præuaricator probaretur atq; ita dum ille peragiť re us sedimus. Postea Norbanus omnibus diebus cognitiõis interfuit: Eandem usq; ad extremũ: uel constantiam: uel au datiam pertulit: interrogo ipse me: an aliquid omiserim rur sus et rursus pene omisi. Sũmo die saluius liberalis reliquos legatos grauiter increpauit tamq̃ non omnis quos mandas set prouintia reos peregissent. Atq; ut est uehemens et di sertus indiscrimen adduxit. Protexi uiros optimos eosdẽq; gratissimos: Mihi certe debere se prædicant: ꝙ illum turbi nem euaserint: hic erit epistolæ finis: reuera finis. litteram non addã. etiã si aliqd ad hæc præteriisse me sensero. Vale

Liber compositus pro filio defuncto xx

GAius plinius. Spurinæ et. Cleoticæ. Salutẽ. Com posuisse me quædam de filio uestro non dixi uo bis cum proxime apud uos fui: primũ quia non ideo scrip seram (ut dicerem) Sed ut meo amori: meo dolori satisface rem. deinde quia te Spurina cũ audisses recitasse me (ut ipe mihi dixisti) quid recitassem simul audisse credebam: præte rea ueritus sum ne uos festis diebus cõfunderẽ: si in memo riam grauissimi luctus reduxissem. Nunc quoq; paulisper

hesitaui an solú quod recitaui micterẽ exigẽtibus uobis: an adiicerem quod in aliud uolumẽ cogito reseruar. Neq; eni affectibus meis uno libello carissimã mihi & sanctissimam memoriã prosequi satis est: cuius famæ latius consuleretur: si dispensata et digesta fuerit uerũ hesitanti mihi (oĩa quæ iam cõposui) uobis exhiberem: an adhuc aliqua differrẽ: simplicius & amicius uisum est omnia præcipue: cum affirmetis intra uos futura: donec placeat emictere. Quod sup est rogo ut pari simplicitate: siqua existiabitis addenda có mutanda: omictẽda indicetis: mihi difficile est huc usq; animũ intendere indolore: difficile: sed tamẽ ut sculptorem ut pictorem: qui filii uesteri ymaginẽ faceret ãmoueritis: quid exprimere qd emendare deberet: ita me quoq; formate regite qui non fragilẽ & caducam: sed immortalem: ut uos putatis effigiẽ conor efficere: quæ hoc diuturnior erit: quo melior uerior: absolutior fuerit. Vale

¶ Gratuitũ donũ eiusq; prædicatio xxi

GAius. pli. Iulio genitori suo. S. Est oĩo artemidori nĩi tam benigna natura: ut offitia amicoꝝ in maius extollat: iñ etiã meũ meritũ ut uera: ita supra meritũ p̃dicatiõe circũfert. Eqdẽ cũ essent philosophi ab urbe submoti fui apud illũ isuburbano & quo notabilius hoc est piculosius esset: fui p̃tor: pecuniã etiã: q̃ tũc illi ãpliora opus erat: ut æs alienũ exolueret cõtractũ ex pulcherris causis: mussantibus magnis qbusdã: & locupletibus aĩcis: mutuatus ipe gratuitã dedi: atq; ita hoc feci cũ septẽ aĩcis meis aut occisis: aut relegatis: occisis senectiõe: rustico: heluidio: relegatis: Maurico: gracilla: Arria: fannia tot circa me iactis fulminibus quasi combustis mihi quoq; impendere idem exitiũ certis qbusdã notis augurarer: nó ideo tñ eximiã gloriã meruisse

me(ut ille predicat) credo: sed tantũ effugisse flagicium. Nam &.q.musonium socerum eius: quantum licitum est per ætatem: cum admiratiõe dilexi: & artemidorum ipsum iam tum cum in syria tribunus militarem arcta familiarita te complexus sum. Idq; primum non nullius indolis: dedi specimen ꝙ uirum aut sapientem: aut ꝓximum similimũq; sapienti intelligere sum uisus. Nam ex omibus: quos nunc philpsophos uocant: uix unũ aut alterum inuenies tanta si ceritate tãta uaritate. Micto qua patiẽtia corporis hyemes iuxta & æstates ferat ut nullis laboribus cedat: ut nihil inci bo: in potu uoluptatibus tribuat: ut oculos aĩũq; cõtineat. Sũt hæc magna: sed in alio in hoc uero minima: si cæteris uirtutibus cõperent: quibus meruit: ut a.q.musonio ex oĩ bus oĩum ordinum assectatoribus gener assumeret. Quæ mihi recordanti est quidem iucundũ ꝙ me cum apud alios tum apud te tantis laudibus cumulat: uereor tñ ne modum excedat: quẽ benignitas eius (illuc enĩ reuertor ũde cœpi) non solet tenere. Nam in hoc uno interdũ: uir alioquĩ pru dentissimus honesto quidem: sed tamen errore uersatur ꝙ pluris: amicos suos q̃ sunt arbitratur. Vale

Cœna modusq; cœnæ seruandus xxii

GAius plinius. Catino seuero suo. S: Veniã ad cœ nã sed iam nũc paciscor: sit expedita: sit parca so craticis tamẽ sermõibus abũde: in his quoq; teneat modũ Erunt offitia ante lucana in quæ incidere impune ne Cato ni quidem licuit. Quem tamen. C. Cæsar ita reprehendit ut laudet: descrbit enĩ eos qbus obuius fuerit: cũ caput ebrii r̃texissẽt erubuisse: deĩde adiicit. putares nõ ab illis catonẽ: sed illos a catone dephẽsos. potuit ne plus autoritas tribui Catõi q̃ si ebrius quoq; tã uenerabilis erat nr̃æ tam̃ cœnæ

ut apparatus & ĩpẽdii:ſic tẽporis modus conſtet:neq; enĩ ii
ſumus quos uitupare ne ĩimici qdem poſſint niſi ut ſimul
laudẽt. V. Actio ſeu liber corrigẽdus:et modus cõponẽdi

G Ai. pli. Voconio. Romano ſuo. s: Librꝝ quo xiii
nup optio principi cõſul gr̃as egi miſi exigẽti tibi
miſſurus et ſi nõ exegiſſes ĩ hoc cõſideres uelĩ ut pul
chritudinẽ materiæ : ita dificultatẽ:ĩ cæteris enĩ lectorẽ no
uitas ĩpa ĩtentũ habet:ĩ hoc nota uulgata dicta ſũt oĩa:quo
fit ut q̃ſi otioſus ſecuruſq; letor tm̃ elocutiõi uacet:in q̃ ſatiſ
facere dificilius ẽ:cũ ſola exiſtimat̃ atq; utinã ordo ſaltẽ et
trãſitus:et figur̃ ſimul ſpectarẽt̃. Nã ĩuenire p̃dare:enũciare
magnifice:ĩterdũ etiã barbari ſolẽt. Diſponer̃ apte:figurate
uarie:niſi eruditis negatũ ẽ:nec uero affectãda ſẽp elata ſũt
et excelſa:nã ut ĩ pictura lumẽ nõ alia res magis q̃ ũbra cõ
mẽdat:ita or̃onẽ tã ſubmictere q̃ attollere decet. Sed qd e
go hæc doctiſſimo uiro: Quĩ potius illud annota quæ pu
taueris corrigẽda. Ita enĩ magis credã cætera tibi placere ſi
q̃dã diſplicuiſſe cognouero. V. Paſſio macedõis a ſeruis

G Ai. pli. Attilio ſuo. s. Rẽ atrocẽ nec tm̃ ep̃la xiiii
dignã:largius macedo uir prætorius a ſeruis ſuis
paſſus ẽ. Supbus alioqn dñs & ſeuus : & q ſeruiſ
ſe p̃rem ſuũ paꝝ ĩmo minimũ memĩſſet:lauabat̃ ĩ uilla forĩ
ana r̃pẽte eũ ſerui circũſiſtũt:alius fauces ĩuadit:alius os uer
berat :alius pectus:et uẽtrẽ atq; etiã (fœdũ dictu) uerẽda cõ
tũdit:& cũ exaĩmẽ putarẽt abiiciũt ĩferuẽs pauimentũ:ut ex
perirent̃ an uiueret. Ille ſiue qa nõ ſentiebat:ſiue qa nõ ſen
tir̃ ſimulabat im obilis et extẽtus fidẽ pactæ mortis ĩpleuit
Tũ demũ q̃ſi æſtu ſolutus effertur:excipiũt ſerui fideliotes:
cõcubniæ cũ ululatu & claõre cõcurrũt:ita et uocibus excita
tus:et recreatus loci frigore:ſublatiſ oculiſ agitatoq; corpor̃

uiuere se(& iam tutũ erat)cõfitetur diffugiũt serui quorum magna pars cõprehẽsa erat: cæteri reqrunt̃ :ipe paucis die bus ægre focillatus non sine ultionis solatio decessit:ita ui uus uidicatus:ut occisi selent:uides quot periculis:quot cõ tumeliis: quot ludibriis simus obnoxii:nec ẽ ꝙ quisq̃ pos sit esse securus quia sit remissus et mitis.Nõ enĩ iudicio do mini: sed scelere perimũtur. Veꝝ hæc hactenus. Quid præ terea noui qd nihil alioqn subiũgerẽ. Nam & carta adhuc superest:& dies feriatus patitur plura contexi. Addam ꝙ oportune de eodem Macedone succurrit : cum in publico romæ lauaretur notabilis atq; etiã(ut exitus docuit) omi nosa res accidit.Eques romanus a seruo eius: ut transitum daret:manu leuiter admonitus cõuertit se: nec seruũ a quo erat tactus:sed ipm macedonẽ tam grauiter palma pcussit: ut pene concideret:ita balneũ illi:quasi per gradus quosdã primũ cõtumeliæ locus: deinde exitii fuit. Vale

¶ Examinatio libelloꝝ xv

GAius plini. Proculo suo.S. Petis ut libellos tuos in secessu legam. Examinẽ an edictiõe sint digni adhibes pces : allegas exẽplũ . Rogas enĩ ut aliqd successu temporis studiis meis subtraham ipertiã tuis addiicis :M: tullium mira benignitate poetaꝝ igenia fuisse:Sed ego nec rogandus sum:nec hortandus : Nam & poeticen ipam reli giosissime ueneror:& te ualidissime diligo.faciã ergo quod desideras: tam diligenter:q̃ libenter:uideor autẽ iam nunc posse rescriber̃ esse opus pulchꝝ nec supp̃mẽdũ q̃ti existi mare licuit:ex iis q̃ me pñte recitasti:si mõ mihi nõ iposuit recitatio tua:legis enĩ suauissĩe & peritissĩe . Confido tñ me nõ sic auribus duci : ut oĩs aculei iudicii mei illaꝝ delinimẽ tis refrĩgãtur: hebetãtur fortasse et paululũ retũdãt̃ :Reuelli

quidem extorqueriq; non possunt: igit̄ non temere iā nūc de uniuersitate prouīcio de ꝑtibus experiar legendo. Vale

¶ Fortitudo animi arriæ mulieris xvi

GAius plinius. Nepoti suo. S. Annotasse uideor facta dictaq; uirorum: feminarumq;: alia clariora esse: alia maiora: confirmata ē opinio mea hesterno fanniæ sermōe Neptis hæc arriæ: illius quæ marito & solatiū mortis & exemplū fuit. Multa referebat auiæ suæ non minora hoc: sed obscuriora: quæ tibi tam existimo mirabilia legenti fore q̄ mihi audiēti fuerunt. Egrotabat cecina petus maritus eius ægrotabat & filius: uterq; mortifere ut uidebat̄: filius decessit eximia pulchritudine: pari uerecundia: & parentibus nō minus ob alia carus q̄ ꝙ filius erat. Huic illa ita funus parauit: ita duxit exeq̄as ut ignoraret maritus: q̄nimo quotiens cubiculum eius ītraret: filium uiuere atq; etiā comodiorem esse simulabat. Ac persæpe interrogāti quid ageret puer respondebat bene quieuit: libenter cibum sumpsit: deinde cū diu cohibitæ lachrimæ uicerent ꝓrumperentq; egrediebat̄ tum se dolori dabat. Saciata siccis oculis: composito uultu redibat tanq̄ orbitatem foris reliquisset: præclarum q̄dē illud eiusdem ferrum stringere: perfodere pectus: extrahere pugionē: porrigere marito: addere uocē īmortalē ac pene diuinā: pete nō dolet: sed tn̄ ista facienti dicētiq; gloria et eternitas an̄ oculos erāt. Quo maius ē sine ꝑmio æteritatis sue ꝑmio gloriæ: abdere lachrimas: opiere luctū amissoq; filio etiā matrē ad huc agere. Scriboīanus arma ilirico contra claudiū mouerat: fuerat petus in ꝑtibus occiso: scriboīo Romā trahebat̄: erat ascensurus nauē: arria milites orabat ut simul īponeret̄: nēpe enī inq̄t. daturi estis cōsulari uiro seruulos aliquos: quorum e manu cibos capiat a q̄bus uestiat̄

a quibus calcietur omĩa sola præstabo. Non impetrauit: cõduxit piscatoriã nauiculam: ĩgensq; nauigiũ minimo secuta est Eadem apud claudiũ uxori scriboniam (cum illa ꝓfiteretur iuditium). Ego inquit audiam cuius ĩgremio scribonianus occisus est et uiuis: Ex quo manifestũ est ei cõsiliũ pulcherrimæ mortis non subitum fuisse. Quin etiã cum trasea gener eius deprecaret᷑ ne mori pergeret: interq; alia dixisse Tu uis ergo filiam tuã: si mihi pereundũ fuerit: mori mecum. Respondit si tam diu tãtaq; cõcordia uixerit tecũ: q̃ta ego cum peto uolo. Auxerat hoc responso curã suoꝝ actẽtius custodiebatur. Sensit et nihil agitis inquit: potestis enĩ efficere ut male: ne moriar nõ potestis dum hæc dicit exiliit cathedram aduersoq; parieti caput ingẽti impetu impegit et corruit: focillata dixeram inqt uobis inuenturã me quãlibet durã ad mortem uiã: si uos facilẽ negassetis: uidenẽ ne tibi hæc maiora illo pete non dolet: ad quod per hoc ꝑuentum est: cum interim illud quidem: ĩgens fama hoc nulla circumfert: unde colligitur ꝙ initio dixi alia clariora esse alia maiora. Vale

¶ Suspensio aĩ & anxietas plinii xvii

G Aius plinius. Seruiano suo. S. Recte ne omĩa ꝙ iam pridem epistolæ tuæ cessant: an non omnia recte: sed occupatus es tu: an tu nõ occupatus. Sed occasio scribẽdi uel raro uel nulla; Exime hunc mihi scrupulum: cui par esse nõ possũ. Exime aũt uel data opa. Tabellario misso ego uiaticũ: ego etiam ꝑmiũ dabo: nũciet mõ ꝙ opto ipse ualeo si ualer ẽ suspẽsũ et auxiũ uiuere: Expectantẽ in horas timẽtẽq; ꝑ capite aĩcissio qcq̃d accidere hoĩ põt .Vale

¶ Actio plinii cõsulis grãs q̃ principi egit xviii

G Ai. pl: C. seuero suo: s: offitiũ cõsulatus ĩiũxit mhi ut

rei publicæ nomine principi gr̃as agerẽ. Quod ego in se-
natu cũ ad rõnẽ et loci & tẽporis ex more fecissem bono ciui
conuenientissimum credidi: eadẽ illa spaciosius & uberius
uoluie ãplecti: primũ ut ĩpatori nr̃o uirtutes suæ ueris lau
dibus cõmendarent̃. Deiñ ut futuri prĩcipes nõ quasi a ma
gistro: sed tñ sub exẽplo præmonerent̃: qua potissimũ uia
possent ad eandẽ gloriã niti. Nam præcipere q̃lis esse debe
at prĩceps: pulchrũ qdem sed onerosum: ac ꝓpe superbum
est: laudare uero optimũ principẽ ac per hoc posteris uelut
e specula lumẽ q̃ sequãt̃ ostendere: idem utilitatis habet ar
rogãtiæ nihil. Cœpi autẽ nõ mediocrẽ uoluptatẽ: q̃ hunc
librũ cum aĩcis recitare uoluissem: non per codicillos: nõ ꝑ
libellos: Sed si comodũ esset et si ualde uacaret admoniti:
nunq̃ aut ualde uacat romæ aut comodum est audire re-
citantẽ: fœdissimis insup tẽpestatibus per biduũ cõuenerũt
Cũq; modestia mea: finẽ recitacioni facere uoluisset: ut adii
cerem. tertiũ diẽ exegerũt. Mihi hunc honorẽ habitũ putẽ:
an studiis? Studiis malo quæ ꝓpe extincta refouẽt̃: at cui
materiæ hanc sedulitatẽ p̄stiterũt. Nẽpe quã in senatu quo
q; ubi perpeti necesse erat: grauari tñ uel pũcto temporis
solebamus eadem nunc et qui recitare: & qui audire triduo
uelintinueniuntur: non quia eloquẽtius q̃ prius: sed quia
liberius: ideoq; etiam libentius scribitur. Accedet ergo hoc
quoq; laudibus principis nr̃i: quod res antea tam inuisa
q̃ falsa nũc ut uera ita amabilis facta est sed ego cum studi
um audientium tũ iuditiũm mire probaui: aduerti enĩ seue
rissima quæq;: uel maxime satisfacere. Memini quidem
me nõ multis recitasse quod omnibus scripsi: nihilomius
tamen tamquã sit eadem omnium futura sententia: hac se
ueritate. Aurium letor. Ac sicut olim theatra male musicos

canere docuerũt ita nunc inspeciem adducor posse fieri: ut eadem theatra bene canere musicos doceãt. Omẽs enĩ qui placendi causa scribunt: qualia placere uiderint scribent: at mihi qdẽ cõfido in hoc genere mateirae latioris stili cõstarẽ rõnem cum ea potius: quae pressius & astrictius: q̃ illa quae hylarius & quasi exultantius scripsi: possint uideri accersita & inducta. Non ideo tñ segnius precor: ut q̃nq; ueniat dies (utiamq; iã uenerit) quo austeris illis: seuerisq; dulcia haec blandaq; uel iusta possessione decedãt: habes acta mea tridui: quibus cognitis uolui te tm̃ uoluptatis absentẽ & studiorũ noie: & meo capere: q̃tũ p̃sens percipere potuisses. V

¶ Cõsiliũ & deliberacio praediorũ emẽdorũ ix

GAius plinius. Caluisio suo: S: Assumo te incõsilium rei familiaris (ut soleo) praedia agris meis uicina atq; etiã inserta: uenalia sunt: in his me multa solicitant: aliqua nec minora deterrent. Solicitat primũ ip̃a pulchritudo iungendi: deinde q̃ non minus utile q̃ uoluptuosum: posse utraq; eadem opera eodem uiatico inuisere sub eodem ꝓcuratore ac pene isdem autoribus habere: unã uillam colere & ornare: alteram tantũ tueri: inest huic cõputationi sumptus. suppellectilis: sũptus atriensium topiariorũ fabrorũ: atq; etiam uenatorii instrumenti: quae plurimum refert unũ in locum cõferas an in diuersa dispergas. Cõtra uereor ne sit in cautum rem tam magnam iisdẽq; tẽpestatibus: iisdem casibus. subdere. Tutius uidet̃ incerta fortunae possessionum uarietatibus experiri: habet etiã multum iocunditatis soli caeliq; mutacio: ipsaq; illa peregrinatio inter sita: iam: quod deliberationis nr̃ae caput est: agri sunt fertiles. pigues: aquosi: Constat cãpis: uineis: siluis: quae materiam: & ex ea redditum sicut modicum ita statum praestant:

Sed haec.

Sed hæc fœlicitas terræ ĩbecillis cultoribus fatigat᷑. Nam possessor prior sæpe uendidit pignora: & dũ reliq̃ colonoꝶ minuit ad tẽpus uires in posterũ exhausit: quaꝶ defectione rursus reliqua creuerunt. Sunt ergo instruendi eo plures ꝙ frugi mãcipiis. Nam nec ĩpe usq̃ uĩctos habeo: nec ibi qsq̃ superest: ut scias quãti uideat᷑ posse emi sextercio tricies nõ quia non aliquãdo qnquagies fuerit. Veꝶ & hac penuria colonoꝶ & cõmuni tẽporis iniqtate: ut redditus agroꝶ sic etiã preciũ retro abiit. Queris an hoc ĩpm tricies facile colligere possimus. Sum qdem ꝓpe totus in prædiis aliquid tñ fœnore: nec molestũ erit mutuari. Accipiã a socru cuius archa nõ secus ac mea utor: proinde hoc te non moueat: si cætera nõ refragantur: quæ uelim q̃ diligẽtissime examines Nam cum in oĩbus rebus tũ ĩ disponẽdis facultatibus plurimũ tibi & usus & ꝓuidentiæ supest. Vale

¶ Legis tabellariæ contentio xx

GAius plinius. Mesio maximo. S. Meministi ne te sæpe legisse quantas cõtentiones excitarit: lex tabellaria: q̃tamq; ipsi latori: uel gloriæ: uel rephensiõis actu lerit: ac nũc in senatu sine ulla dissensione (hoc qdem ut optimũ placuit) oẽs comitioꝶ die tabellas postulauerũt. Excesseramus sane maĩfestis illis: apertisq; suffragiis licentiã concionũ: non tempus loquendi: non tacendi modestia: nõ deniq; sedendi dignitas custodiebat᷑. Magni ũdiq; dissoniq; clamores: precurrebãt oẽs cum suis cãdidatis. Multa agmina in medio multiq; circuli: & indecora confusio. Adeo desciueramus a consuetudine parentũ apud quos oĩa disposita: moderata: tranqlla: maiestatem loci: pudorẽq; retinebãt Supersunt senes: ex quibus audire. soleo hũc ordinẽ comitioꝶ (citato nomine candidati) silentium sũmũ dicebat ĩpe

pro se: explicabat uitam suã: testes et laudatores dabat: uel eũ sub quo militauerat: uel eũ cui quæstor fuerat: uel utrũq; si poterat: addebat quosdã ex suffragatoribus: illi grauiter et paucis loquebant: plus hoc q̃ præces ꝓderat. Nonnũq̃ candidatus aut natales cõpetitoris: aut ãnos: aut etiã mores arguebat. Audiebat senatus grauitate censoria. Ita sæpius digni q̃ gratiosi præualebãt. Quæ nũc ĩ modico fauor cor rupta ad tacita suffragia: quasi ad remedium decurrerũt: qꝑ interĩ plane remedium fuit. Erat eni nouũ & subitũ. Sed ue reor ne procedẽte tempore ex ipo r̃medio uitia nascantur. Est enim piculũ ne tacitis suffragiis impudentia irrepat. Nã quoto cuiq; eadẽ honestatis cura secreto: quæ palã ẽ. multi famã pauci cõsciẽtiam uerent: sed nimis cito de futuris. In terim benefitio tabellarũ hẽbimus magistratus: qui maxĩe fieri debuerũt. Nam ut in recupatoriis iudiciis: sic nos ĩ his comitiis q̃si repente apprehensi: sinceri iudices fuimus: hæc tibi scripsi primũ ut aliqd noui scriberem. Deinde ut non nunq̃ de re publica loquerer. cuius materiæ nobis q̃to rari or q̃ ueteribus occasio tanto minus omictẽda ẽ: & hercule quousq; illa uulgaria. quid agis. eho quid. comode uales. habeant nr̃æ quoq; litteræ aliqd non humile: nec sordidũ: nec priuatis rebus inclusum. Sunt qdem cũcta sub unius ar bitrio: qui pro utilitate cõmuni solus oĩum curas laboresq; suscepit. Quidã tñ salubri tẽperamẽto ad nos quoq; uelut riui ex illo benignissimo fonte decurrunt: quos et haurire ipi: & abñtibus aĩcis q̃si ministrare epistolis possumus: Vale

Mors ualerii marcialis & uersiculi ꝑ plinio. xxi.

Gaius plinius. Cornelio prisco suo. S. Audio Va lerium marcialem decessisse: & moleste fero. Erat homo ingeniosus: acutus: acer: & qui plurimũ in scribendo

& salis haberet & fellis: nec candoris minus: Prosecutus erã
uiatico se cedentẽ: dederã hoc aĩcitiæ: dederam etiam uer
siculis: quos de me cõposuit: fuit moris antiquis eos: uel q
singulorꝝ laudes: uel urbiũ scripserant: aut honoribus: aut
pecuĩa ornare. Nostris uero tpibus: ut alia speciosa & egre
gia ita hoc ĩ primis exoleuit. Nam postq̃ desiimus facerẽ lau
danda: laudari quoqȝ ineptũ putamus: Queris q sunt uersi
culi qbus grãs retuli: Remicterem te ad ipm uolumen nisi
quosdam tenerẽ: tu si placuerit hi: cæteros in libro reqres.
Alloquit musam: mandat ut domũ meam exquiliis reqrat
adeat reuerẽter. Sed ne tempore non tuo: disertam pulses:
ebria ianuam uide: Totos dat tetrice dies mineruæ: dũ cen-
tum studet auribus uirorum: hoc: ꝙ secla posteriqȝ possint
arpinis quoqȝ comparare chartis: Seras tutior ibis ad lucer
nas hec hora est. qua cum fuerit lieus cum regnat rosa: cũ
madent capilli: tunc me uel rigidi legant Catones: Merito
ne eum qui hæc de me scripsit. & tunc dimisi amicissime: &
nunc ut amicissimum defunctum esse doleo: dedit enĩ mi-
hi quantum maximũ potuit: daturus amplius si potuisset:
tametsi quid homĩ potest dari maius q̃ gloria: laus: & æter
nitas: at nõ erunt æterna quæ scripsit non erunt fortasse: il
le tñ scripsit tanq̃ essent futura. Vale.

nota

Caii Plinii Iunioris epistolarꝝ liber quartus

Profectio Plinii & uxoris ad prosocerum .i.

GAius Pli. prosocero suo. S. Cupis post lõgũ
tẽpus neptẽ tuã: meqȝ una uidere. Gratum ẽ
utriqȝ nrm quod cupis: mutuo me hercule:
Nam inuicẽ nos incredibili quodam deside
rio uestri tenemur: ꝙ non ultra differemus: atqȝ adeo iã sar
cinulas alligauimus festinaturi q̃tum itineris ratio pmiserit

Erit una sed breuis mora: deflectemus in tuscos: non ut a
gros remq; familiarem oculis subiiciamus (id enim postpo
ni potest) sed ut fungamur necessario officio: opidum est:
prædiis nostris uicinũ nomen tiferniũ tiberinũ: ꝙ me pene
adhuc puerũ patronũ cooptauit: tanto maiore studio: q̃to
minore iudicio aduentus meos celebrat: ꝓfectionibus an
gitur: honoribus gaudet: in hoc ego ut referrẽ gratiã (nam
uinci in amore turpissimũ est). Templum pecunia mea ex
truxi: cuius dedicationẽ (cũ sit paratũ) differre longius irre
ligiosum est. Erimus epulo ergo ibi dedicatiois die quẽ ce
lebrare constitui: subsistemus fortasse & sequenti: sed tanto
magis uiã ipsam corripiemus. Cõtingat modo te filiamq;
tuã fortes inuenire: Nam hylares certũ est si nos incolumes
receperitis. Vale

Mors filii reguli. .ii.

GAius Pli. Climenti suo. S. Regulus filiũ amisit: hoc
uno malo idignus: quod nescio an malũ putet: erat
puer acris ingenii sed ambigui qui tñ posset recta sectari si
patrẽ nõ referret. Hunc regulus emancipauit: ut heres ma
tris existeret. mancipatũ (ita uulgo ex moribus hoĩs loque
batur feda & insolita parẽtibus indulgentiæ simulatione)
captabat incredibile: sed regulũ cogita: amissum tñ: luget in
sane habebat puer mãnulos multos & uinctos & solutos:
hẽbat canes maiores minoresq;: habebat luscinias: psitacos
merulas: oẽs regulus circa rogũ trucidauit: nec dolor erat
ille: sed ostẽtatio doloris: Cõuenitᷣ ad eum mira celebritate
cũcti detestantᷣ: oderũt: & quasi ꝓbent q̃si diligant: cursãt:
frequẽtant: utq; breuiter ꝙ sentio denũtiẽ in regulo de me
rẽdo regulũ imitantᷣ: Tenet se trans tyberim in ortis: ĩ qui
bus latissimũ solum porticibus imensis: ripam statuis suis

occupauit: ut est in summa auaritia sumptuosus: ita in summa infamia gloriosus: Vexat ergo ciuitatē in saluberrimo tempore & ꝙ uexat solatiū putauit: dicit se uelle ducere uxorem (hoc quoq; sicut alia puerse) audias breui nuptias lugentis: nuptias senis: quorū alterū immaturū: alterum serū ē unde hoc augurer quæris: non quia affirmat ipse (quo mēdacius nihil est). Sed quia certū est regulū esse facturū: qcquid fieri non oportet. Vale.

Laus scribentis & iambos. :iii:

GAius Pli. Adriano suo. S. Quod semel atq; iterū cōsul fuisti: similis antiquis: ꝙ proconsul asiæ qualis ante te: qualis post te: uix unus aut alter (non enī sinit me uerecundia tua dicere nemo) ꝙ sanctitate: ꝙ autoritate: ꝙ ætate quoq; princeps ciuitatis. Est quidē uenerabile & pulchrum. Ego tñ te uel magis in remissioribus miror: Nam se ueritatē istam pari iocunditate condire: summæq; grauitati tm̄ comitatis adiungere nō minus difficile q̄ magnum est: Id tu cū incredibili quadā suauitate sermonū: tū uel pcipue stilo assequeris: Nā & loquenti tibi illa homerici senis mella pfluere: & quæ scribis cōplere apes: floribusq; innectere uident᷑. Ita certe sum refectus ipse cum græca epigrammata tua: cū iambos pxime legerē: q̄tū ibi hūanitatis: uenustatis: q̄dulcia illa: q̄antiqua: q̄arguta: q̄recta: Callimachū me uel horodē: uel si quid his melius tenere credebā: quorū tñ neuter utrūq; aut absoluit aut actigit: hoīem ne romanū tā græce loqui. Non mediusfidius ipsas athenas: tam acticas dixerī: qd multa inuideo græcis quod illorū lingua scriber̄ maluisti. Neq;.n. cōiectura eget: qd sermōe patrio exprimere possis. Cū in hoc insititio & inducto tam præclara opera perfeceris. Vale.

¶ Comendatio cuiusdam .iiii.

GAius Pli. Sosio suo. S. Caluisiū nepotē ualidissime diligo uirꝝ industriū: rectum: disertum quod apud me uel potissimum ē: Idē Caluisiū contubernalē meum amicum tuū arta ꝓpinquitate cōplectitur. Est. n. filius sororis hunc rogo semestri tribunatu splēdidiorē & sibi & auunculo suo facias: obligabis me: obligabis Caluisiū nr̄m: obligabis ip̄m nō minus idoneū debitorē q̄ nos putas: Multa beneficia in multos contulisti: ausim cōtendere: nullū te melius æque bene unum aut alterum collocasse. Vale

¶ Laus orationis suæ v.

GAius Pli. Sparso suo. S. Eschinē aiunt petētibus rhodiis legisse orōnē suam: deinde demosthenis: sūmis utranq; clamoribus: quod tantoꝝ uiroꝝ contigisse scriptis non miror: cū orōnē meā ꝓxime doctissimi hoīes hoc studio: hoc assensu: hoc etiā labore p biduū audierit: q̄uis intē tionē eoꝝ: nulla hic & inde collatio: nullū q̄si certamē accē deret: Nā rhodii cum ip̄is orōnum uirtutibus: tū etiā cōpa tionis aculeis excitabantur: nostra oratio sine emulationis gratia probabatur: an merito: scies: cum legeris librum: cuius amplitudo non sinit me longiore epistola proloqui: oportet enim nos in hac certe ī qua possumus breues esse: quo sit excusatius ꝙ librum ip̄sum: non tamen ultra causæ amplitudinem extendimus: Vale

¶ Studium Pli: & locus eius vi

GAius Pli. Nasoni suo. S. Tusci grandīe excussit: in regiōe transpandana sūma abundātia: sed par uilitas nunciat: solū mihi laurētinū meū in redditu: Nihil quidē ibi possideo p̄ter tectum & ortū: statiq; arenas: Solum tñ mihi ī redditu: ibi enī plurimum scribo: nec agꝝ quem nō

habeo :sed ipm me studiis excolo:ac iã possũ tibi: ut aliis ĩ locis horreũ plenum:sic ibi scriniũ oñdere:Igr̃ tu quoq; si certa & fructuosa p̄dia cõcupiscis aliqd in hoc litore para. Vale.

Vituperium & inscientia reguli vii.

GAius Pli. Lepido suo. S. Sæpe tibi dico ĩesse uim regulo:mir̃ ẽ q̃ efficiat ĩ quod ĩcubuit:placuit ei lugere filiũ:luget ut nẽo:placuit statuas eius & ymagĩes q̃ plurimas facere hoc oĩbus officinis agit:illũ coloribus :illũ cera:illum ære:illũ argẽto:illum auro:ebore:marmore effigit ipse uero & nup adhibito ĩgẽti auditorio libr̃ de uita eius r̃citauit:tñ eundẽ libr̃ ĩ exẽplaria trãscriptũ mille p totã italiã p̄uĩtiasq; dimisit:scripsit publice ut a decurionibus eligeret̃ uocalissimus aliqs:ex ip̄is q legeret eũ populo fcm̃ est:hanc ille ui:seu quo alio noĩe uocanda ẽ:intẽtio quicqd uelis optinẽdi si ad potiora uertisset q̃tũ boni efficere potuisset:q̃q̃ mĩor uis bonis q̃ malis ĩest:ac sicut stultitia quidẽ audatiam ratio tarditatẽ affert:ita recta ĩgenia debilitat uerecundia puersa cõfirmat audatia.Exẽplo ẽ regulus in becillũ latus:os cõfusum:hesitãs lĩgua:tardissĩa inuẽtio: mẽoria nulla:nihil deniq; p̄ter ĩgeniũ ĩsanũ:& tñ eo ĩpudẽtia ĩpoq; illo furor̃ p̄uenit ut pluris orator habeat̃ .Itaq; herẽnius senetio mirifice catonis illud de orator̃ in hunc ecõtrario uertit:Orator ẽ uir malus dicẽdi impitus:non mehercule cato ipse tã bñ uer̃ oratorẽ:q̃ hic regulũ exp̄ssit: habes ne quo tali epistolæ parẽ gr̃am r̃feras:habes .Si scripseris nũ aliqs in municipio nr̃o ex sodalibus meis:num etiã ip̄e tu hunc luctuosũ libr̃ reguli ut circulator in foro legeris.s.ut ait demosthenes:uocẽ si oblitus sit maiorẽ extollet.Est.n.tam ineptus ut risum magis possit exprimere q̃ gemitum: credas non de puero scriptum sed a puero. Vale.

ἀμαθία μὲν θράσος λογισμὰ δὲ ὄκνον φέρει

¶ Laus auguratus Plinii viii.

GAius Pli. Arriano suo. S. Gratularis mihi q̄ accepe
rī auguratū iur̄ gratularis: primū q̄ grauissimi prin
cipis iudiciū in mioribus etiā rebus cōseq pulchꝝ ē: deinde
q̄ sacerdotiū ip̄m cū priscū & religiosū: tū hoc quoq3 sacꝝ:
plane & īsigne ē q̄ nō adimit̄ uiuēti: nam cætera q̄q̄ digni
tate ꝑpemodū paria ut tribuunt̄ sic auferunt̄ ī hoc fortūe
hactenus licet ut dari possit: mihi uero illud gratulatōe dig
nū uidet̄ q̄ successi iulio frōtino pricipi uiro: q me noīatio
nis die ꝑ hos cōtinuos annos īter sacerdotes noīabat tanq̄
in locū suū cooptaret: q̄ nunc euētus ita cōprobauit: ut nō
fortuitū uideret̄: te qdē (ut scribis) ad hoc maxime delectat
auguratus meus: q̄. M. T. augur fuit. letaris. n. q̄ honorib⁹
eius insistā: quē emulari in studiis cupio. Sed utinā ut sacer
dotiū itē cōsulatū multo etiā iunior q̄ ille sum cōsecutus: ita
senex saltē ingeniū eius aliq̄ ex pte asseq possim: sed nimiꝝ
quæ sunt in manu hominum & mihi: & multis contigerūt
Illud uero ut adipisci arduum: sic etiam sperare nimium est
quod dare non nisi a diis potest. Vale.

¶ Accusatio & defensio bassi :ix.

GAius Pli. Vrso suo. S. Cām ꝑ hos dies dixit Iulius
bassus homo laboriosus: & aduersis suis clarus: Ac
cusatus ē sub uespasiano a priuatis duobus ad senatū remi
ssus diu pepēdit: tandēq3 absolutus uidicatusq3 ē. Titum ti
muit ut domitiani amicū: a domitiano r̄legatus: r̄uocatus a
nerua: sortitusq3 bithiniā redit reus: accusatus nō minus a
criter q fideliter defensus uarias s̄nīas habuit: plures tm̄ q̄si
mitiores. egit cōtra eum pōponius ruffus uir patus & uehe
mēs: ruffō successit Theophanes unus ex legatis: princeps
fas accusatōis & origo: r̄ndi ego: nā mihi bassus iniūxerat:

ut totius defensiois fundaméta iacere: dicere de ornametis suis: q illi & ex generis claritate: & ex periculis ipis: magna erant: dicere de cospiratoe delatorum quam in questu hébāt: dicere cās qbus factiosissimū quēq: ut illū ipum theophane offēdisset: eunde me uolebat occurrere crimi: quo maxie p mebat: in aliis.n. quis auditu grauioribus: no absolutoem mo: uerum etiā laude merebat: hoc illū onerabat q homo si plex & icautus: qdam a puitialibus ut amicus accepat: nam fuerat in puintia eade qstor: hæc accusatores furta: & rapinas: ipe munera uocabat: Sed lex munera quoq accipi uetat. Hic ego qd agere? q iter defensiois ingrderer: negarem uerbar: ne plane furtū uideret q confiteri timere. pterea re manifestam ificiari augetis erat crimen no diluentis: psertī cū reus ipse nihil integrum reliqsset aduocatis. Multis.n. atq etiam pricipi dixerat sola se munuscula dūtaxat natali suo aut saturnalibus accepisse: & plerisq misisse: ueniā ergo petere? Iugularem reū quē ita deliqsse cocederem: ut seruari nisi uenia no posset: tanq recte fcm tuerer: no illi pfuisse sed ipse ipudens extitissem: in hac difficultate placuit medium qddam tener: uideor tenuisse actionem meā (ut plia solet) nox diremit: egeram horis tribus & dimidia: superat sexq hora. Nam cū ex lege accusator sex horas: noue reus accepisset: ita diuiserat tpa reus inter me & eū: q dicturus post erat: ut ego quinq horis: ille reliquis uteretur: mihi successus actionis silentium finemq suadebat. Temerarium est enim secundis non esse contentum: Ad hoc uerebar ne me corporis uires iterato labore deficerent: quem difficilius est repetere q iungere. Erat etiam periculum: ne reliqua actio mea: Vt frigus ui deposita. et tedium resumpta pateretur: ut enim faces ignem assidua concussione custodiunt

dimissũ egerrĩe repant: sic & dicẽtis calor: & audiẽtis ĩtẽtio cõtinuatõe seruatũ ĩtercapedine & q̃si remissione lãguescit: sed bassus multis p̃cibus pene etiã lacrimis obsecrabat ĩple rem meũ tp̃s: parui utilitatẽq; eius p̃tuli meæ: bñ cessit iuue ni ita erectos aĩos senatus ita recẽtes: ut priore actõe ĩcitati magis q̃ saciati uideret̃: successit mihi lucius albinus: tã ap te ut orõnes nr̃æ uarietatẽ duaꝝ cõtextũ unius habuisse cre dant̃: rñdit herẽnius pollio ĩstãter & grauiter: deĩde theo phanes rursus: fecit.n.hoc quoq; ut cætera ĩpudẽtissime: ꝙ post duos & cõsulares & disertos tp̃s sibi: & q̃dẽ laxius uẽ dicauit dixit ĩ nocte: atq; etiã nocte illatis lucernis: postero die agert̃ ꝑ basso. Nomulus & frõto mirifice quartũ diẽ ꝓ batões occuparũt. cẽsuit bebius macer cõsul designatus lege repetũdaꝝ bassũ teneri. cepio hispo salua dignitate iudices dandos utriq; recte: q fieri põt ĩnqs: cũ tã diuersa cẽsuerint q̃re. s. & macro legẽ ĩtuẽti cõsentaneũ fuit: dãnare eum qui cõtra lege munera accepat: & cepio (cũ putaret licer̃ senatui sicut licet & mitigare leges: & intẽdere) nõ sine rõe ueniam dedit: fcõ uetito q̃dẽ: nõ tñ inusitato: p̃ualuit sñia cepionis qnimo cõsurgẽti ei ad cẽsendũ acclamatũ est ꝙ solet r̃siden tibus: ex quo potes estĩare q̃to cõsensu: sit exceptũ cũ dicer̃t ꝙ tã fauorabile fuit: cũ dicturus uideret̃: sunt tñ ut in sena tu ita in ciuitate in duas ptes hominũ iudicia diuisa: nã qui bus sñia cepionis placuit: sñiam macri ut durã rigidãq; rep̃ hendũt. Quibus macri alterã dissolutã atq; incõgruentẽ uo cant. Negant.n. congruens eẽ retinere in senatu cui iudices dederis: fuit & tertia sententia: Valerius paulinus assensus cepioni hoc amplius censuit referendum de theophane: cũ legationi renunciasset (arguebat̃ enim multa ĩ accusatõne fecisse) ꝙ illa ipsa lege: qua bassum accusauerat teneretur.

sed hanc sniam cōsules q̄q̄ maxie parti senatus mire ꝓbat
nō sunt ꝓsecuti: paulinus tñ & iustitiæ famam & cōstantiæ
tulit. Misso senatu bassus magna hoīum freqntia: magno
clamore: magno gaudio exceptus est. fecerat eū fauorabilē
renouata discriminū uetus fama: notūq; piculis nomē: & ī
ꝓcero corpore: mæsta & squalida senectus. hēbis hanc īte
rim epistolam (ut pcursorē) expectabis orōnē plenam onu
stamq;: expectabis diu. Neq; enī leuiter & cursim: ut de re
tanta retractanda est. Vale.

¶ Testamentum sabinæ eiusq; obseruatio. .x.

GAius Pli. Sabino suo. S. scribis mihi sabinam: quæ
nos reliqt herdes. Modestū seruū suū nusq̄ liberꝝ eē
iussisse: iddē tñ sic asscripsisse legatū modesto quē eē liberꝝ
iussi. Queris qd sentiam. Cōtuli cum prudētibus: cōuenit
inter oēs: nec libertatē deberi qa nō sit data: nec legatū: qa
seruo suo dederit. Sed mihi maifestus error uidet: ideoq;
puto nobis q̄si scripserit sabina: faciendū quod ipsa scripsi
sse se credidit. Cōfido te accessuꝝ sniæ meæ cū religiosissīe
soleas defunctoꝝ uoluntatē custodire: q̄ bonis heredibus
ītellexisse ꝓ iure est. Neq;. n. minus apud nos honestas: q̄
apud alios necessitas ualeat. Moret ergo in libertate sinēti
bus nobis fruatur legato quasi domina diligētissime caue
rit. Cauit enī q̄ heredes bene elegit. Vale.

¶ Exiliū ualerii liciniani & incesta cornelia .xi

GAius Pl. cornelio minutiano suo. S. Audisti ne uale
riū licinianū siciliæ ꝓfiteri: nōdū te puto audisse. Est
enī recens nuntius ꝑtorius hic: mō inter eloquentissimos
causaꝝ actores habebat. Nūc eo decidit ut exul de senato
re: rhetor de oratore fieret: itaq; ipe ī ꝑfatōe dixit dolenter
& grauiter. Quos tibi fortuna ludos facis: facis ex professo

ribus senatores: ex senatoribus pfessores. Cui sentētiæ tm̄
bilis: tm̄ amaritudis inest: ut mihi uideat̄ pfessus & hoc di
ceret. Idē cū græco pallio amictus intrasset (carent. n. togæ
iure: qbus aqua & igni interdictū est) postq̄ se composuit
circūspexit habitū suū: latine iquit declamaturus sū dicens
tristia & miserāda: dignū tn̄ illum qui hæc ipsa studia ince
sti scelere macularet: cōfessus est quidē incestū: sed incertū:
utrū querit̄ uerum erat. an qa grauiora metuebat si negas
set. Fremebat. n. domitianus extuabatq; igenti iuidia cōsti-
tutus. Nā cū Corneliā maximillā uestalē defodere uiuā cu
pisset: ut q illustrari sæculū suum eiusmōi exēplo arbitraret̄
pōtificis maximi iure: seu potius imanitate tyranni: licentia
dn̄i reliquos pōtifices: nō in regiā sed in albanā uillam con
uocauit. Nec miore scelere q̄ qp ulcisci uidebat̄: abn̄tem iau
ditamq; dānauit incesti. Cū ipse fr̄is filiā incesto nō polluis
set solum: uerꝫ etiam occidisset. Nā uidua ab ortu petiit: mi
ssi stati pōtifices q̄ defodiendā necandamq; curarēt: illa nūc
aduestā: nūc ad cæteros deos manus tendēs: multa sed hoc
frequētissime clamitabat: me cæsar incestā putat: q̄ sacra fa
ciéte uicit: triūphauit: blandiēs hec: an irridēs: ex fiducia sui
an ex cōtēptu pricipis dixerit: dubiū ē dixit donec ad sup
pliciū: nescio an inocēs: certe tanq̄ nocēs ducta ē. qn etiam
cū i illud subterraneū cubiculū demicteret̄ hesissetq; descē
dēti stola: uertit se ac r̄collegit: Cūq; ei carnifex manum da
ret auersata ē: & r̄siliit: fedūq; contactum (q̄si plane a casto
corpe puroq;: nouissia scitate r̄iecit: oibusq; numeris pudo
ris multam habuit rationem honeste moriēdi: præterea ce
ler eques romanus cui cornelia obiiciebat̄: cum in comitō
uirgis cederetur: in hac uoce pstiterat. Quid feci? nihil feci:
ardebat ergo domitianus & crudelitatis & iniqtatis ifamia

πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν
εὐσχήμως πεσεῖν

Arripit licinianũ ꝙ in agris suis occultasset corneliæ liber tam: ille ab iis: quibus erat curæ premat᷑: si comitiũ & uirgas pati nollet: ad confessionẽ cõfugeret: quasi ad ueniam: fecit. locutus est ꝓ absente herennius senectio: tale quiddã quale est illud iacet patroclius. ait enĩ ex aduocato nuntius factus sum: recessit licinianus: gratũ hoc domitiano: adeo quidẽ ut gaudio ꝓdiret: diceretq́ꝫ absoluit nos licinianus: adiecit etiã: nõ esse uerecundiæ eius instandũ: ipsi uero permisit: si qua posset ex rebus suis rapet: añq̃ bona publicarẽtur: exiliũq́ꝫ nolæ uelut præmiũ dedit: ex quo tñ postea clementia diui neruæ translatus in siciliã: ubi nunc profitetur seq́ꝫ de fortuna ꝑfatõibus uindicat. Vides q̃ obsequẽter parẽa tibi: qui non solũ res urbanas: uerũ etiã peregrinas tã sedulo scribo: aut altius repetam: & sane putabã te (qa tũc abfuisti) nihil aliud de liciano audisse q̃ relegatũ ob ĩcestũ. Summã enim reꝝ nuntiat fama non ordinẽ. Mereor ut uicissim quid in oppido tuo: qd in finitimis agat᷑ (Solẽt. n. notabilia quædam incidere) perscribas: deniq́ꝫ quicquid uoles: dummodo non nimis longa epistola nunties: ego non paginas tantum: sed etiam uersus syllabasq́ꝫ numerabo. Vale.

¶ Comendatio ignatii Marcellini xii.

GAius Pli. Arriano suo. S. amas ignatiũ Marcellinũ: atq́ꝫ etiam mihi sæpe cõmendas: magisq́ꝫ cõmendabis: si cognoueris recens eius factum: Cum in prouintiam quæstor exisset: scribamq́ꝫ (qui sorte obtigerat) ante legittimum tempus amisisset: quod acceperat: scribe daturus intellexit: & statuit subsidere apud se non oportere: itaq́ꝫ reuersus cæsarem: Deinde cæsare autore senatum consuluit: qd fieri de salario uellet: parua quæstio: sed tamen quæstio

heredes scribe sibi p̄fecti ærario: populo uēdicabant: Acta causa est: dixit heredū aduocatus: deinde populi: uterq; p̄comode: Celius strabo ærario censuit inferēdū: bebius macer heredibus dandum: obtinuit strabo. Tu lauda Marcellinum (ut ego statim feci) q̄uis enim abunde sufficiat illi q̄ a pr̄icipe ē & a senatu ꝓbatus: gaudebit tamen testimonio tuo. Omnes enī qui fama gloriaq; ducunt̄: mirꝝ immodū assensio & laus a minoribus etiā ꝑfecta delectat: Te uero Marcellinus ita ueret̄ ut iudicio tuo plurimum tribuat. Accedit his q̄ si cognouerit factum suum: isto usq; penetrasse necesse est laudis sue spatio. & cursu & peregrinatōne letet̄ & enī nescio quo pacto uel magis homīes iuuat gloria lata q̄ magna. Vale.

¶ Absolutio sui opusculi: & p̄ceptor habendus: .xiii:

GAius Pli. Tacito suo. S. Saluū uenisse in urbem gaudeo: uenisti autem si quando alias: nunc maxīe mihi desideratus: ipse pauculis diebus adhuc in tusculano cōmorabor ut opusculum quod est in manibus absoluā. Vereor enim ne si hanc intentionē iam in fine laxauero egre resumam. Interī ne q̄d festinatōi meæ peat: quod sū p̄sens petiturus: hac q̄si p̄ceptoria epistola rogo: sed prius accipe cās rogandi: deīde ip̄um q̄ peto: Proxime cū in patria mea fui: uenit ad me salutandū mūicipis mei filius p̄textatus huic ego: studēs inq̄: rn̄dit etiā: ubi? Mediolani: cur nō hic? & p̄r eius (erat. n. una: atq; etiā ipse adduxerat puerū) qa nullos hic p̄ceptores habemus: Quare nullos? Nā uehemēter ītererat ur̄a: qui p̄res estis (& oportune cōplures p̄res audiebāt) liberos ur̄os hic potissimū discer̄: ubi. n. aut iocūdius morarēt̄ q̄ ī patria: aut pudicius cōtinerēt̄: q̄ sub oculis parentū: aut mīore sūptu q̄ domi: q̄tulū ē ergo collata pecuia

cōducere p̄ceptores:quodq; nūc ĩ habitatiões:in uiatica:in
ea quæ peregre emūtur ĩpenditis mercedibus adiicere: atq;
ego qui nōdū libros habeo paratus sum pro re.P. nr̃a q̄si
pro filia uel parente terciam partē eius ꝙ cōferre uobis pla
cebit dare totū etiam pollicerer nisi timerem:ne hoc munus
meum q̄nq; ambitū corrūperetur:ut accidere multis ĩ locis
uideo in quibus præceptores publice cōducunť :huic uicio
uno remedio occurri potest: si parentibus solis ius cōducē
di relinq̄tur.Iisdēq; religio recte iudicandi necessitate colla
tionis addať .Nam qui fortasse de alieno negligētes certe
de suo diligētes erūt:dabuntq; opam ne eam pecuniam nō
nisi dignus accipiat si accepturus & ab ĩpis erit: ꝑinde con
sentite cōspirate:maiorēq; aīum ex meo sumite: qui cupio
esse q̄plurimū :ꝙ debeam cōferre.Nihil honestius prestare
liberis ur̃is:nihil gratius patriæ potestis: educētur hic:qui
hic nascuntur:statiq; ab infantia natale solū amare freq̄nta
re cōsuescant:atq; utinā tam claros: præceptores inducatis
ut ĩfinitimis oppidis studia hinc petanť : utq; nūc liberi ue
stri aliena in loca: ita mox alieni in hunc locum cōfluant:
hec putaui altius & quasi a fonte repetenda quo magis sci
res q̄ gratum mihi foret si susciperes quod iniūgo. Iniūgo
aūt & ꝑ rei magnitudine rogo ut ex copia studiosoꝝ quæ
ad te ex admiratione ingenii tui cōuenit circumspicias p̄
ceptores quos solicitar̃ possimus :sub ea tñ cōditiōe ne cui
fidē meā obstrīgam oīa enī libera parentibus seruo illi iu
dicent:illi eligant: ego mihi curam tm̃ & ĩpendiū uendico
ꝑide si qs fuerit reptus:q ĩgenio suo fidat:eat illuc:ea lege
ut hic nihil aliud certū q̄suam fidutiam ferat Vale

¶ Endeca syllabis suis xiiii·

GAius plinius.Paterno suo.s.Tu fortasse orōnem

(ut ſoles)et flagitas & expectes: at ego quaſi ex aliqua pe
regrina delicataqꝫ mente:luſus meos tibi ꝑdo. Accipies cū
hac epiſtola endecaſyllabos nr̄os q̄bus nos in uehiculo:in
balneo: inter cœnam oblectamus : otium temporis his io
camur:ludimus:amamus:dolemus:querimur:iraſcimur de
ſcribimus aliquid modo altius: modo p̄ſſius:atqꝫ ip̄a uari
etate temptamus efficere:aut aliis alia quedā fortaſſe oībus
placeant: ex quibus tn̄ : ſi nōnulla tibi paulo petulantiora
uidebunť .Erit eruditionis tuæ cogitare ſūmos illos & gra
uiſſimos uiros:qui talia ſcripſerūt:nō modo a laſciuia reꝝ.
ſed ne uerbis quidē nudis abſtinuiſſe:quæ nos refugimus
nō qa ſeueriores : Vn̄ enī: ſed q̄a timidiores ſumus:ſcimus
alioquin huius opuſculi illam eſſe ueriſſimā legē quā catul-
lus expreſſit:Nam caſtū eſſe decet pium poetam ipſum uer
ſiculos nihil neceſſe eſt.Qui tunc deniqꝫ habent ſalem & le
porem ſi ſunt molliculi et paꝝ pudici.Ego quāti faciā iudi
tium tuū:uel ex hoc potes æſtimare:ꝙ malui omnia a te pē
ſitari : q̄ electa laudari . Et ſane quæ ſunt comodiſſima: de
ſinunt uideri:cum paria eſſe cœperūt :præterea ſapiens ſub
tiliſqꝫ lector debet non diuerſis conferre diuerſa.Sed ſingu
la expendere: nec deterius.aliud alio putare quod ē in ſuo
genere ꝑfectū:Sed quid ego plura.Nam longiore præfatōe
uel excuſare uel cōmēdare īeptias īeptiſſimū ē.Vnū illud p̄
dicendū uideť :cogitare me has nugas inſcribere endecaſyl
labos qui titulus ſola metri lege cōſcribitur: ꝑinde ſiue epi
grāmata:ſiue dulia:ſiue eglogas:ſiue ut multi poemata:ſeu
quid aliud uocare malueris:licebit uoces:ego tam̄ ēdecaſyl
labos præſto: a ſiplicitate tua peto quod de libello meo di
cturus es aliis:mihi dicas. Neqꝫ eſt difficile quod poſtulo:
Nam ſi hoc opuſculū nr̄m:aut potiſſimum eſſet aut ſolum

Fortaſſe

fortasse possem durum uideri: dicere quere quod agas: molle et humanum est habes quod agas. Vale

¶ Laudes asinii ruffi bassiq; eius filii futuri prætoris xiii.

GAius Pli. Fundano suo. S. Si quid omino hoc certe iudicio facio: ꝙ asiniũ ruffum singulariter amo. Est homo eximius & bonorũ amantissimus: cur. n. nõ me quoq; inter bonos numeres: Idẽ corneliũ tacitum (scis quẽ uirum) arcta familiaritate cõplexus est: ꝓinde si uirũq; nr̃m. probas: de ruffo quoq; necesse est idem sentias: cũ sit ad cõnectendas amicitias: uel tenacissimũ uinculũ moꝝ similitudo: sunt ei liberi plures. Nã in hoc quoq; functus ẽ optimi ciuis officio: ꝙ fecunditate uxoris: large frui uoluit eo sæculo quo plerisq; etiã singulos filios orbitatis præmia graues faciunt: qbus ille despectis auí quoq; nomen assumpsit: est enĩ auus & quidẽ ex satirio firmo: quẽ diliges ut ego: si ut ego ꝓpius inspexeris: Hæc eo ꝑtinent: ut scias q̃ copiosam q̃ numerosam domũ: uno bñficio sis obligaturus: ad quod petendũ uoto primũ: deinde bono quodam omine adducimur: optamus. n. tibi: ominamurq; in proximũ annum cõsulatũ. ita nos uirtus tua: iudicia principis augurari uolũt: Concurrit autem ut sit eodem anno quæstor: maximus ex liberis ruffi asinius bassus iuuenis nescio an dicã ꝙ me pater & sentire & dicere cupit: adolescentis uerecundia uetat: ipso p̃re melior: difficile ẽ ut mihi de abñte credas: q̃q̃ crẽdere soles oĩa. Tantũ in illo industriæ: probitatis: eruditõnis ingenii: studii memoriæ deniq; esse q̃tum expertus inueni es: uellẽ tam ferax sæculum bonis artibus haberemus: ut aliquos basso ꝑferre deberes. tũ ego te primus hortarer moneréq; circũferres oculos ac diu pensitares: quẽ potissimũ eligeres. Nũc uero (sed nihil uolo de amico meo arrogãtius

dicere)hoc solū dico dignū esse iuuenē : quē more maiorū in filii locum assumas. debent autē sapientes uiri(ut tu)ta les quales a re.p.liberos accipere :quales a natura solemus optare:decorus erit tibi cōsuli questor:patre prætorio:pro pinquis cōsularibus:qbus iudicio ipsorū q̄q̄ adolescentulus adhuc iā tn̄ inuicē ornamento est.Proinde indulge p̄cibus meis:obsequere cōsilio:& ante oīa si festinare uideor: igno sce primū qa uotis amor plerūq; præcurrit. deinde q̄ in ea ciuitate(in qua oīa quasi ab occupantibus agunt̄).quæ le gittimū tēpus expectāt:nō matura sed sera sunt.in summa q̄ rerꝝ(quas assequi cupias)p̄sumptio ipsa iocunda est.Re uereat̄ te iā bassus ut consulē:Tu diligas illū ut questorem Nos deniq; utriusq; urm̄ amantissimi duplici letitia perfru amur.& eni cū sic te sic bassum diligamus:ut & illum cuius cunq;:& tuū quēcunq; questorē in petendis honoribus oī tēpore:oī labore:oī gr̄a simus iuturi:p q̄ iocundum nobis erit:si in eundē iuuenē:studium nr̄m & amicitiæ nostræ & cōsulatus tui ratio cōtulerit:si deniq; p̄cibus meis tu potis simū adiutor accesseris:cuius senatus & suffragio libentissīe indulgeat & testimonio plurimū credat.Vale.

¶ Honor studiorū. XVI.

GAius Plin.Valerio paulino suo.S.Gaude meo gau de tuo:gaude etiā publico noīe:adhuc honor studi is durat:proxīe cū dicturus apud centū uiros eēm: adeūdi mihi locus nisi a tribunali:nisi p ipsos iudices nō fuit tanta stipatōe cætera tenebant̄ :ad hoc qdā ornatus adolescens: scissis tunicis:ut in frequētia solet fieri.sola uelatus toga:p stitit:& qdē horis septē.Nā tādiu dixi: magno cū labore: sed maiore cū fructu.Studeamus ergo:nec desidiæ nostræ p̄tendamus alienā:sunt q audiant:sunt q legāt:nos modo

dignũ aliqd auribus dignũ chartis elaboremus. Vale.

¶ Causæ coreliæ susceptio: laus eiusq; patris .xvii.

GAius Pli. Gallo suo. S. Et admones & rogas ut sus
cipiã absentis coreliæ cãm: contra Caiũ cecilium cõ
sulẽ designatũ. ꝙ admones gratias ago: ꝙ rogas quæror:
admoneri enĩ debeo ut sciam: rogari non debeo ꝙ faciam
quod mihi nõ facere turpissimũ est: An ego tueri Corelli
filiam dubitẽ. Est mihi quidẽ cum isto cõtra quem me ad
uocas non plane familiaritas: sed tñ amicitia. Accedit huc
dignitas hoĩs: atq; hic ipse cui destinatus est honor: Cuius
hoc nobis hoc maior agenda est reuerentia: ꝙ iã illo fũcti
sumus. (Naturale est. n. ut ea quæ qs adeptus est: ipa q̃ am
plissima existiari uelit) Sed mihi cogitãti affuturũ me corel
li filie: omnia ista frigida & inania uident̃. Obuersatur ocu
lis ille uir quo neminem ætas nostra grauiorem: sanctiorẽ
subtiliorem deniq; tulit. Quem ego cũ ex admiratione dili
gere cepissem (quod euenire contra solet) magis admiratus
sum: postq̃ penitus inspexi. Inspexi enim penitus. Nihil a
me ille secretũ: non ioculare: non serium: non triste: nõ læ
tum: adolescentulus eram & iam mihi ab illo honor (atq;
etiam audebo dicere) reuerentia: ut ab equali habebat̃. Ille
meus in petendis honoribus suffragator & testis: ille ĩcho
andis deductor & comes. Ille in gerendis consiliator & rec
tor: ille deniq; in omnibus officiis nostris: q̃q̃ & imbecillus
& senior q̃si iuuenis & ualidus conspiciebatur. Quantũ il
le famæ meæ domi: in publico: q̃tũ etiam apud principem
astruxit. Nam cũ forte de bonis iuuenibus apud neruã im
peratorẽ sermo ĩcidisset: & pleriq; me laudibus ferrent: pau
lisper se ĩtra silentiũ tenuit (ꝙ illi plurimum autoritatis ad
debat) deinde grauitate quã noras) necesse est ĩquit parcius

f.ii

laudem secundū: quia nihil nisi ex consilio meo facit. Qua uoce tribuit mihi: quantū petere uoto immodicum erat: nihil me facere non sapientissime: cum omnia ex consilio sapientissimi uiri facerē. Quin etiā moriens filiæ suæ (ut ipsa solet prædicare) multos quidē amicos tibi in longiore uita paraui: præcipue tamen secundum & Cornutū: quod dum recordor. Intelligo mihi laborandū: ne qua parte uidear: hanc de me fidutiam prouidentissimi uiri destituisse. Quare ego uero Corelliæ adero promptissime: nec subire offensas recusabo: q̄q̄ non solum ueniam me: uerum etiam laudem apud istum ipsum: a quo ut ais noua lis fortasse: ut fœminæ intenditur arbitror consecuturum: si hæc eadem in actione latius scilicet & uberius q̄ epistolarum angustiæ sinunt. Contigerit mihi uel in excusationē uel etiā comēdationē meā dicere. Vale

Laus græcorum. xviii.

GAius Plinius Antonio suo. S. Quemadmodū magis probare tibi possum quantopere mirer epigramata tua græca: q̄ ꝙ quædā emulari latine: & exprimere temptaui: in deterius quidē accidit. Hoc primum ibecillitate ingenii mei. Deinde inopia: ac potius: ut Lucretius ait ægestate patrii sermonis: quod si hæc & quæ sunt latina & mea habere tibi aliquid uenustatis uidebuntur quantū putas inesse eis gratiæ: quæ mihi & a te & græce proferuntur. Vale

Laus suæ uxoris. .xix.

GAius Plinius Hispullæ suæ. S. Cū sis pietatis exemplum: fratrēq; optimū & amantissimū tui: pari caritate dilexeris: filiāq; eius ut tuā diligas: nec tantum amitæ eius: uerū etiā patris amissi affectum repsentas. Nō dubito

maxío tibi gaudio fore:cũ cognoueris:dignã patre:dignã te:dignã auo euadere. Sũmum ẽ acumen:sũma frugalitas: amat me quod castitatis iudiciũ ẽ. Accedit his studiũ lrarũ ꝙ ex mei caritate cõcepit. Meos libellos habet:lectitat:edis cit etiã:qua illa sollicitudíe cũ uideor acturus. Quanto cũ egi gaudio afficit' disponit q nuntient sibi: quẽ assensum: quos clamores excitarĩ:quẽ euentũ iudicii tulerĩ. Eadẽ si qñ recito in ꝓximo:discreta uelo sedet:laudesq; nr̃as auidissis auribus excipit. Versus qdẽ meos cantat:etiam format ad citharã:nõ artifice aliquo docente:sed amore qui magister est optimus:his ex causis:in spẽ certissimã adducor ppetuã nobis maiorẽq; indies futurã eẽ cõcordiam. Nõ.n.ætatem meã aut corpus quæ paulatĩ occidunt ac senescunt: sed gloriam diligit. Nec aliud decet:tuis manibus educatam: tuis p̃ceptis ĩstitutam:quæ nihil in cõtubernio tuo uiderit:nisi sanctũ honestũq; quæ deniq; amare me ex tua p̃dicatione cõsueuerit. Nam cũ matrem meam parentis loco uenereris: me a pueritia statĩ formare:laudare talẽ qualis nunc uxori meæ uideor: ominari solebas:certatim ergo tibi gr̃as agimus. Ego ꝙ illam mihi:illa ꝙ me sibi dederis quasi ĩuicem elegeris. Vale.

¶ Laus cuiusdam operis .xx.

GAius Pli. Nonio maxĩo suo. S. Quid senserĩ de singulis libris tuis notũ tibi:ut quẽq; plegerã feci. Accipe nũc qd de uniuersis generaliter iudicẽ: Est opus pulchrũ ualidũ:acre:sublime:uariũ:elegans:purũ:figuratũ:spaciosũ etiam:& cũ magna tua laude diffusum. In quo tui ĩgenii:simul dolorisq; uelis latissime uectus es. & horũ utrũq; inuicẽ adiumẽto fuit. nã dolori sublimitatẽ & magnificẽtiam ĩgeniũ. Ingeio uĩ & amaritudinẽ dolor addidit. Vale

¶ Casus tristis elyndiarum sororum. xxi.

GAius Pli. Velio cereali suo. S. Tristē & acerbū casū elyndiarū sororū: utraq; a partu: utraq; filiam enixa decessit: afficior dolore. (Nec tn̄ supra modū doleo) ita mihi luctuosū uidet̄ q puellas honestissimas in flore primo fecunditas abstulit: angor infantium sorte: quæ sunt parentibus stati & dum nascunt̄ orbatæ. angor optimorum maritorū. angor etiam meo noīe. nam patrē illarū defunctum quoq; perseuerantissime diligo: ut actiōe mea librisq; testatum est. cui nūc unus ex tribus liberis supest: domūq; pluribus adminiculis paulo an̄ fundatā desolatus fulcit & sustinet. Magno tn̄ fomēto dolor meus acqescet. si hunc saltem fortē & icolumē parēq; illi prī: illi auo fortuna seruauerit: cuius ego p salute: p moribus hoc sū magis anxius q unicus fcūs ē: nosti ī amore mollitiam aī mei: nosti metus: quo te minus mirari oportebit: q plurimū timeam: de quo plurimum spero. Vale.

¶ Agon abolendus & tollendus: & quidam cecus xxii.

GAius Pli. Sēpronio ruffo suo. S. Interfui pricipis optimi cognitōi: in consiliū assūptus. Gymnicus agon apud uiennēses ex cuiusdā testamēto celebrabat̄: hūc Trebonius ruffus uir egrgius: nobisq; amicus ī duūuiratu suo tollēdū abolendūq; curauit. Negabat̄ ex autoritate publica fecisse: egit ipse cām: nō minus fœliciter q̄ diserte. Comēdabat actionē: q tanq̄ homo ro. & bonus ciuis ī negocio suo matur̄ & grauiter loqbatur. Cū snīæ progarētur: dixit Iunius mauricus (quo uiro nihil firmius: nihil uerius) nō eē restituendū uiēnensibus agona: adiecit etiā uellē tolli posset. Romæ: cōstanter inqs & fortiter? Quid ni? Sed hoc maurico nouū nō ē. Idē apud neruā imperatorē forte cænabat:

nerua cũ paucis:uegento proximus atq̃ etiã in sinu recum bebat:dixi oĩa. Cũ hominem noĩaui:incidit sermo de catu lo messalino:qui lumibus orbatus:ingenio seuo mala ceci tatis addiderat.nõ uerebatur:nõ erubescebat: nõ miseraba tur:sæpius a domitiano:non secus ac tela(quæ & ĩpa ceca & ĩprouida feruntur in optimũ quẽq̃)cõtorq̃batur:de hu ius nequitia : sanguinariis sñis in cõmune oẽs super cænã loq̃bantur. Tũ ipse imperator:q̃d putamus passuꝝ fuisse si uiueret:& Mauricus nobiscũ cænaret. Lõgius abii libẽs: tñ placuit agona tolli:q̃ mores uiennensiũ infecerat: ut nr̃ hic oĩum:nam uiẽnensiũ uicia intra ipsos residunt:nr̃a late ua gantur:utq̃ in corporibus sic imperio grauissimus est mor bus:qui a capite diffunditur. Vale

¶ Vitæ dispositio xxiii:

GAius Pli. Põponio basso suo .S . Magnam cepi uo luptatẽ cũ ex cõmunibus amicis cognoui te(ut sa piẽtia tua dignũ ẽ):& disponere otiũ & ferre habitar amæ nissime:& nunc terra nũc mari corpus agitare:multũ dispu tare:multũ audire:multũ lectitare:cũq̃ plurimũ scias: quoti die tñ aliq̃d addiscere:ita senescere optet uiꝝ:qui magistra tus amplissimos gesserit:exercitus rexerit:totũq̃ se rei.p.q̃ diu decebat optulerit. Nã & prima uitæ tp̃a: & media pa triæ:extrema nobis ĩpartire debemus:ut ipse leges monẽt: quæ maiorẽ annis otio reddunt:q̃ñ mihi licebit? quãdo ꝑ ætatẽ honestũ erit imitari istud pulcherrĩe q̃etis exemplũ? Quando secessus mei non desidiæ nomen:sed tranquillita tis accipiẽt? Vale.

¶ Fortunæ uolubilitas xxiiii.

GAius Pl. Fabio suo .S . Proxie cũ apud centũuiros ĩ quadruplici iudicio dixissẽ:subiit recordatio: egisse

f.iiii.

me iuuenem eque in quadruplici ꝓcessit animus (ut solet) longius cepi reputare: quos in hoc iudicio: quos in illo laboris socios habuissem. Solus erã qui in utroq; dixissẽ: tantas cõuersiones: aut fragilitas mortalitatis: aut fortunæ mobilitas facit. Quidã ex iis: qui tunc egerant: decesserunt: exulant alii: huic ætas & ualitudo silentiũ suasit: hic spõte beatissimo otio fruit᷑: alius exercitũ regit: : aliũ ciuilibus officiis principis amicitia exemit. Circa nos ipsos q̃ multa mutata sunt: studiis ꝓcessimus: studiis piclitati sumus. Rursusq; ꝓcessimus: ꝓfuerunt nobis amicitiæ bonorum: & obfuerunt iterũq; prosunt. Si cõputes annos exiguũ tẽpus: si uices rerũ æuum putes. Quod potest eẽ documẽto nihil desperandũ: nulli rei fidendũ cũ uideamus tot uarietates: tã uolubili orbe circũagi. Mihi aũt familiare ẽ oẽs cogitatioẽs meas tecum cõmunicare: isdemq; te uel præceptis moneꝛ uel exẽplis qbus ipse me moneo q̃ ratio huius epistolæ fuit. Vale.

Ludentes scuriliter ubi fiunt seria carpit. .xxv.

GAius Pl. Mesio maxĩo suo. S. Scripserã tibi uerẽdũ esse ne extractis suffragiis uicium aliquod existeret factũ est proxĩs comitiis: in qbusdã tabellis multa iocularia: atq; etiã fœda dictu. In una uero pro candidatoꝝ noĩbus suffragatoꝝ noĩa inuẽta sunt. Excanduit senatus: magnoq; clamore in eũ q scripsisset: iratũ pricipẽ cõprecatus: ille tñ fefellit & latuit: fortasse etiã inter ĩdignantes fuit: quid hunc putamus domi facere: q in tanta re: tã serio tp̄re: tam scurriliter ludat. Qui deniq; oĩo in senatu dicax & urbanus & bellus ẽ: tm̃ licẽtiæ: prauis ĩgeniis adiicit illa fiducia. quis enĩ sciet? poposcit tabulas: stilũ accepit: demisit caput: nemiẽ uereᵗ᷑: se cõtẽnit. Inde ista ludibria scena & pulpito digna: quo te uertas? quæ r̃media cõquiras: ubi uicia r̃mediis

fortiora. Cæterũ ex de nobis curæ erunt ei cui multũ quo
tidie uigiliarum multum laboris adiicit : hæc nostra iners:
sed tamen effrenata petulantia. Vale.

Emendandi recognoscendiq; libri proprii. .xxvi.

GAius Pli. Neroni suo. S. Petis ut libellos meos quos
studiosissĩe cõparasti: recognoscẽdos emẽdandosq;
curẽ: faciã: qd. n. suscipere libẽtius debeo: te ꝑserti exigẽte.
Nam cũ uir grauissimus: doctissimus: disertissimus sup hec
occupatissimus maxĩe ꝓuintiæ ꝓfuturus: tanti putes scrip
ta nr̃a circũferre tecũ: q̃topere mihi ꝓuidẽdum ẽ. ne te hæc
pars sarcinaꝝ tanq̃ supuacua offendat: adnitar ergo primũ
ut comites istos q̃ comodissĩos habeas: deinde ut reuersus
inuenias: quos istis addere uelis: neq; enim mediocriter me
ad noua opera tu lector hortaris. Vale.

Laus poetæ & eius poematibus. xxvii.

GAius Pli. Põpeio suo. S. Tertius dies ẽ ꝙ audiui re
citantẽ Senetiũ augurinũ cũ sũma mea uoluptate: ĩ
mo etiã admiratõe poemata appellat multa tenuiter: multa
sublimiter: multa uenuste: multa tenere: multa dulciter: mul
ta cũ bile: aliquot annis puto nihil generis eiusdẽ absoluti
us scriptũ nisi forte me fallit: aut amor eius: aut ꝙ me ipm
laudibus uexit. nã lẽma sibi sumpsit ꝙ ego ĩterdũ uersibus
ludo: atq; adeo iudicii mei te iudicẽ faciam : si mihi ex hoc
ipso lẽmate secũdus uersus occurrerit. Nã cæteros teneo &
iã explicui. Canto carmĩa uersibus minutis. His olĩ q̃bus &
meus catullus. Et caluus ueteresq;: sed qd ad me. Vnus Pli
nius ẽ: mihi priores. Mauult uersiculos foro relicto. Et q̃rit
ꝙ amet putatq; amari. Ille Plinius ille ꝙ catonẽ. Si nũc q̃sq̃s
sapias amare noli. uides q̃ acuta oĩa q̃ apta q̃ expssa ad hũc
gustũ: totũ libꝝ ĩpromicto: quẽ tibi ut primũ publicauerit

exhibebo. Interī ama iuuenē: & tēporibus nr̄is gratulare: ꝑ ingenio tali: quod ille moribus adornat. uiuit cum spurina uiuit cū antonio: quoꝝ alteri affinis: utriqꝫ cōtubernalis est possis ex hoc facere cōiecturam q̄ sit emēdatus adolescens: qui a grauissimis senibus sic ornat̄ sic amatur. Est enī illud uerissimū. Scieris ꝙ talis ē q̄liū cōsuetudīe delectatur. Vale

Escribendæ pingendæqꝫ ymagines quædam xxviii.

GAius Pli. Iulio seuero suo. S. Herennius seuerus uir doctissimus magni æstiat in bybliotheca sua poner̄ ymagines municipium tuoꝝ. Coreliæ nepotiæ: & Titi Catulli: petitqꝫ si sunt istic (ut esse credibile est) exscribēdas pīgendasqꝫ delegē: quā curā tibi potissimū iniungo: primum qa desideriis meis amicissime obsequeris. Deinde quia tibi studiorū summa reuerentia: summus amor studiosorū: postremo ꝙ patriā tuā: omēsqꝫ (qui nomen eius auxere) ut patriā ipam uenerarís: & diligis: peto aūt ut pictorē q̄ diligentissimum assumas. Nam cum & arduum similitudinē effingere ex uero. Tum lōge difficillima imitatōnis imitatio: a qua rogo ut artificem quem elegeris: ne in melius quidē sinas aberrare. Vale

Iudicii adeundi solicitudo seruanda xxix:

GAius Pl. Romano suo. S. Eia tu cū ꝑxie res agātur quoquo mō ad iudicandū ueni. Nihil ē ꝙ ī dextrā aurē fiducia mei dormias: nō impune cessatur. Ecce licinius nepos ꝑtor: acer & fortis uir: mulctam etiam dixit senatori. Egit ille ī senatu cām suā. Egit aūt sic ut depcaret̄: remissa ē mulcta: sed timuit: sed rogauit: sed opus uenia fuit. Dices nō oēs ꝑtores tā seueri falleris. nā uel īstituere uel reducere eiusmōi exēplū nō nisi seueri: institutum reductum ue exercere etiam leuissimi possunt: Vale

Miraculū fontis. xxx.

GAius Pl. Licinio suo. S. Attuli tibi ex patria mea : p munusculo questioné altissimā ista eruditiōe dignissimā: fons oritur in mōte: p saxa decurrit: excipit a cænaciuncula manufacta: ubi paululū retētus in lariū lacū decidit huius mira natura. Ter in die statis auctibus ac diminutōnibus: crescit decrescitq;. Cernitur id palam: & cum summa uoluptate rephendit: iuxta recūbis & uesceris : atq; etiā ex ipso fonte. (Nam ē frigidus) potas: interī ille certis dimensisq; momētis: uel subtrahitur: uel assurgit. Anulum seu qd aliud ponis in sicco: alluit sensim: ac nouissime operit: detegit rursus paulatiq; deseritur. si diutius obserues utrūq; iteꝝ ac tertio uideas. Spūs ne aliqs occultior os fōtis & fauces mō laxat mō includit: put illatus incurrit : aut decedit expulsus. Quod in ampullis cæterisq; generis eiusdē uidemus accidere: qbus nō hians nec stati patens ē os. Nam illa quoq; q̄q̄ prona atq; uergētia p quasdā obluctātis animæ moras crebris q̄si singultibus sistunt q̄ effundunt. an quæ occeano natura: fonti quoq;: q̄q̄ ille ratione aut impellitur: aut resorbet: hac modicus hic humor uicibus alternis supprimitur uel egeritur. An ut flumina quæ in mare deferuntur aduersantibus uentis obuioq; estu retorquentur: ita est aliqd q̄ huius fōtis excursū p momēta repercuciat : an latētibus uenis certa mēsura q̄ dū colligit q̄ exhauserat mīor riuus ē & pigrior. Cū collegit habilior maiorq; pfert: an nescio q̄ librametū abditū & cecū: q̄ cū exinanitū ē: suscitat & elicit fonté: cū replet morat & strāgulat: scrutare tu causas (potes. n.) q̄ tantū miraculū efficiūt: mihi abunde ē si satis expressi quod efficitur. Vale

Caii Plinii Iunioris epistolarū liber quintus.

Legatus obuentus sibi .i.

GAius Pli. Annio suo. S. Legatū mihi obueit modicum. Sed amplissimo gratius. Cur am plissimo gratius? Pomponia galla exhereda to filio Asudio curiano herdem reliquerat me: dederat co heredes. Sertorium seuerium prætoriū uirum aliosq; splēdi dos equites ro. curianus orabat ut sibi donarē portionē me am: seq; preiudicio iuuarem. Eandem tacita cōuentione: sal uam mihi pollicebat. Respondebam non conuenire mori bus meis aliud palam: aliud agere secreto. Præterea nō esse satis honestum donare & locupleti & orbo In summa non ꝓfuturū ei si donassē: ꝓfuturū si cessissem. Esse aūt me patū cedere: si inique exheredatum mihi liqueret. Ad hoc ille ro go cognoscas. Cunctatus paulum: faciam inquam: Neq; enim uideo cur ipse me minorem putē q̄ tibi uideor. Sed iam nunc memento non defuturam mihi constantiam. (si ita fides duxerit) Secundum matrem tuam pronuntiandi: ut uoles ait. Voles enim ꝙ equissimum: adhibui in consili um duos: quos tunc ciuitas nostra spectatissimos habuit: Corellium & frontinum: his circumdatus in cubiculo meo sedi: dixit curianus quæ pro se putabat. Respondi paucis ego: (neq; enim aderat alius qui defuncte pudorem tuere tur): Deinde secessi & ex consilii sententia uidetur inquā. Curiane mater tua iustas habuisse causas irascēdi tibi. post hoc ille cum cæteris subscripsit centumuirale iudicium. Me cum non subscripsit: appetebat iudicii dies: coheredes mei componere & transigere cupiebant: Non diffidentia cau sæ: Sed metu temporum: uerebantur quod uidebant mul tis accidisse. Ne ex centumuirali iudicio capitis rei exi rent. Et erant quidam in illis: Quibus obiici & graciliæ

amicitia & rustici posset. Rogāt me ut cū Curiano loquar. Conuenimus in ædē concordiæ. Ibi ego si mater inquam te ex pte quarta scripsisset heredē: nūc queri posses? quid si: si herdē quidē instituisset ex asse: sed legatis ita exhausisset, ut nō amplius apud te q̄ quarta remaneret. Igitur sufficere tibi debet: si exheredatus a matre quartā partē ab heredibus eius accipias: quā tamē ego augebo: scis te nō subscripsisse mecū & iam biennium transisse omniaq; mea suscepisse Sed ut te coheredes mei tractabiliorē experiantur: utq; tibi nihil abstulerit reuerentia mei: offero pro mea parte tantū dem. Tuli fructum non conscientiæ modo uerum etiam famæ. Ille ergo Curianus legatum mihi reliquit: & factū meum (*nisi forte blandior mihi*): antiquoꝝ notabili honore signauit hæc tibi scripsi primum quia de omibus quæ uel delectant uel angunt non aliter tecū q̄ mecum loqui soleo. Deinde quod durum existimabam te amantissimum mei fraudare uoluptate: quam ipse capiebam. Neq; enim sum tā sapiens: ut nihil mea intersit: an iis: (quæ honeste fecisse me credo) testificatio q̄dam & quasi præmiū accedat. Vale

¶ Turdi accepti .ii.

GAius Pli. Calphurnio suo. S. Accepi pulcherrimos turdos: cū quibus parē calculū ponere nec urbis copiis: nec ex laurētino maris tam turbidis tempestatibus possum: Recipias ergo epistolas steriles: & simpliciter ingratas: ac ne illam quidē solertiā diomedis in pmutando munere imitantis: sed quæ facilitas tua est hoc magis dabis ueniā: q̄ se non mereri fateretur. Vale.

¶ Excusatio Plinii scribentis & recitantis uersiculos impudicos. .iii.

GAius Plinius Titioni suo Salutem. Cum plurima

officia tua mihi grata & iocunda sunt. Tum uel maxime ꝙ me celandū nō putasti: fuisse apud te de uersiculis meis multū copiosumq; sermonē: eūq; diuersitate iudiciorum lōgius ꝓcessisse extitisse etiā quosdam: q scripta quidē ipsa nō improbarent: me tamen amice simpliciterq; rephenderent: ꝙ hoc scriberem recitaremq;. Quibus ego (ut augeam meam culpā) ita rn̄deo: facio nōnūq̄ uersiculos, seueros parū facio nā & comedias audio: & specto nummos: & liricos lego. & socraticos intelligo aliqn̄. Præterea rideo: iocor: ludo: utq; omia innoxie remissionis genera breuiter amplectar homo sum. Nec uero moleste fero hanc esse de moribus meis existimationē: ut q nesciunt talia doctissimos grauissimos sanctissimos hoies scriptitasse: me scribere mirent: ab aliis aūt quibus notum est quos q̄tosq; autores sequar facile impetrari posse confido: ut errare me: sed cū illis sinant: quorum non seria mō uerꝝ lusus etiam exprimere laudabile est. An ego uerear neminem uiuentium nequam in speciem adulti onis incidam nominabo. Sed ego uerear: ne me non satis deceat quod decuit. M: Tul. G. Caluum Assiniū Pollionē: M. Messalam. Qu. hortensium. M. brutū. L. Syllam. Qu. Catullum. Qu. Sceuolam. Ser. Sulpitium. Varronem. Torquatum: immo Torquatos. G. Memium. Lentulum. getulicum. Amneum. Senecā: & proxie uerginium ruffū: & si nō sufficiunt exempla priuata. Diuum Iulium. Diuū augustū. Diuum Neruam. C. Cæsarem. Neronem etiam transeo q̄uis sciā nō corrūpi in deterius: quæ etiam aliqn̄ a malis: sed hōesta maneī q̄ sepius a bonis fiūt: iter quos uel ꝑcipue numerandus ē. P. Virgilius. Cornelius nepos & pius Ennius. Actiusq;: non qdē hi senatores: sed sanctitas morum non distat ordinibus. Recito tn̄: ꝙ illi an etiam fecerint nescio:

sed illi iudicio suo poterāt esse cōtenti: mihi modestior con stantia ē q̄ ut satis absolutū putē: ꝙ a me probeť. Itaq; has recitandi cās sequor: primū ꝙ ipse qui recitat aliq̄to acrius: scriptis suis auditorū reuerētiā intendit: deinde qa de qbus dubitat: quasi ex consilii sn̄ia statuit. Multa etiam a multis admoneť: & si non admoneatur qd q̄sq; sentiat ꝓspicit ex uultu: oculis nutu: manu murmure: silētio quo satis apertis notis iudiciū ab hūanitate discernūt. Atq; adeo (si cui forte eoꝝ: qui iterfuerunt curæ eadē fuerit eadē illa legere) Intel ligit me quædā aut cōmutasse aut ꝑteriisse fortasse etiā ex suo iudicio: q̄uis ipse nihil dixerit mihi. Atq; ita hoc dispu to quasi populū in adiutorium: non in cubiculū amicos ad uocarim: quos plures habere gloriosum repræhensioni ne mini fuit. Vale.

¶Super petitione nundinarum nepotis .iiii.

GAius Pli. Iulio suo. S. Res ꝑua sed initiū nō paruū: uir ꝑtorius solers a senatu petit ut sibi instituere in agris suis nundinas permicteretur: Contra dixerunt uicen tinarum legati. Affuit Tuscilius noīatus: dilata causa ē alio senatu uicentini sine aduocato intrauerunt: dixerunt se de ceptos: lapsi ne uerbo: an quia ita sentiebant. Interrogati a nepote ꝑtore que decuissent. Respōderunt ꝙ prius interro gati an tunc gratis affuissent. Responderunt sex milibus nummū. An rursus aliquid dedissent: dixerunt mille dena rios. Nepos postulauit ut nominatus induceretur hactenus illo die: Sed quantum auguror longius res procedet. Nā pleraq; tacita tantū: & ideo cōmota latissime serpunt: erexi aures tuas: q̄diu nūc oportet q̄ blande roges ut reliqua cog noscas: si tn̄ non ante: ob hæc ipsa ueneras Romā: specta torq; malueris esse q̄ lector. Vale

Qu. fanniū

ueteri testamēto

Nerone

Qu. fannius

Visio nocturna

Neronē ī thoro

Mors fānii: eiusq; laudes: & uisio nocturna v.

GAius Pli. Manio maxīo suo. S. Nuntiatᷣ mihi. Qu. fānium decessisse qui nuntius me graui dolore con fudit. primū ꝙ amaui hominē elegantē: disertum: deide ꝙ iudicio eius uti solebam. Erat enī natura acutus: usu exerci tatus: ueritate prōptissimus: angit me sup ista casus istius: decessit ueteri testamento. Omisit quos maxime diligebat: prosecutus est quibus offensior erat: Sed hoc utcunq; tolle rabile: grauius illud: ꝙ pulcherrimū opus īperfectū reliqt: q̄uis enī agendis causis distringeretᷣ: scribebat tn̄ exitus oc ci sorū: aut relegatoꝝ a Nerone: & iam tres libros absolue rat subtiles & diligentes & latinos: atq; inter sermonem hy storiamq; medios: Ac tanto magis reliquos perficere cupi ebat: q̄to frequentius hi lectitabantᷣ. Mihi autem acerba ui detur semp & īmatura mors eorū: qui īmortale aliquid pa rant. Nam qui uoluptatibus dediti quasi in diem uiuūt: ui uendi causas quotidie finiunt: qui uero posteros cogitant: & memoriā sui operibus extendūt: his nulla mors nō repē tina est. ut quæ semper inchoatū aliqd abrumpat. Qu. fan nius quidē ꝙ accidit: multo ante ꝑsensit: Visus est sibi per nocturnā quietē iacere in lectulo suo cōpositus in hitu stu dentis habere ante se scriniū: ita solebat. Mox ymaginatus est uenisse Neronē: in thoro sedisse: prompsisse librum pri mum: quē de sceleribus eius ediderat: eumq; ad extremum uoluisse: iddē in secundo & tertio fecisse tunc abiisse expa uit: & sic interꝑtatus est tanq̄ idē sibi futurus esset scribendi finis qui fuisset illi legendi. Et fuit idē quod me recordantē miseratio subit q̄tum uigiliarū: quātum laboris exhauserit frustra. Occursant animo mea mortalitas mea scripta. Nec dubito te quoq; eadē cogitatione terreri ꝓ istis. quæ inter

Manus

manus habes: proinde dū suppetit uita euitamur: ut mors q̄ paucissima: quæ abolere possit inueniat. Vale

Descriptio uillæ Plinii apud tuscos. .vi.

GAius Plin. Apollinari suo. S. Amaui curā & solicitudinē tuam. q̄ cū audisses me æstate tuscos meos petiturū: ne facerem suasisti dum putas īsalubres. Est sane grauis & pestilens ora tuscorū quæ per litus extendit̄. Sed ii procul amari recesserunt. Quinetiā appēnino saluberrimo mōtium subiacēt: atq; adeo ut oēm ꝓpe metū ponas: accipe tēperiē cœli: regiōis sitū: uillæ amænitatē: quæ & tibi auditu & mihi relatū iocunda erunt. Cœlum ē hyeme frigidum & gelidū: mirtos: oleas: quæq; alia æstiuo tp̄e lætant̄: asperna tur respuit: laurum tñ patitur atq; etiā nitidissimā profert īterdū: sed nō sæpius: quam sub urbe nr̄a negat æstatis mira clementia. Semp aer spiritu aliquo mouet̄: frequētius tñ auras q̄ uentos habet: hinc senes multi: uideas auos ꝓauosq; iam iuuenum: audias fabulas ueteres: sermonesq; maiorū. Cumq; ueneris illo putes te alio sæculo natum. Regionis forma pulcherrima. Ymaginare amphiteatrum aliquod immensum: & quale sola rerum natura possit effingere: lata & diffusa planities montibus cingitur. Montes summa sui pte procera nemora & antiqua habent: frequens ibi & uaria coenatio: inde ceduæ siluæ cum monte ipso descendūt has inter pingues terreniq; colles. Neq; enim facile usq̄ saxum etiam si queratur (occurrit) planissimis cāpis fertilitate non cedunt: opimamq; messem serius tantum: sed non minus pcoquunt. Sub his per latus omne uineæ porriguntur: unaq; facie longe lateq; contexunt: quarum a fine imoq; quasi margine arbusta nascuntur: prata inde campiq;. Cāpi quos non nisi ingentes boues & fortissima aratra pfringūt: tātis

opimamq; messem

glebis tenacissimũ solum: cum primũ prosecatur: assurgit: ut demũ nouo sulco perdomet. prata florida & gẽmea trifoliũ aliasq; herbas teneras semp & molles: & quasi nouas alunt. Cuncta. n. pennibus riuis nutriũtur: sed ibi aq̃ plurimũ: palus nulla: quia deuexa terra: q̃cquid liquoris accipit: nec absorbuit: effundit in tyberim medios ille agros secat: nauium patiẽs: omẽsq; fruges deuehit in urbem: hyeme dũtaxat & uere: æstate submictitur: imensiq; fluminis nomen arenti alueo deserit: Aut non resumit. Magnam capies uoluptatem si hunc regionis situm ex mõte prospexeris: neq; enim terras tibi sed formam aliquam ad eximiam pulchritudinem pictam uideberis cernere: ea uarietate: ea discriptione: quocunq; inciderint oculi reficiẽtur: Villa in colle imo sita prospicit quasi ex summo: ita leuiter & sensim cliuo fallente cõsurgit ut cum ascẽdere te nõ putes: sentias ascendisse. A tergo appẽninum: sed idem longius: hunc accipit ab hoc auras quaslibet sereno & placido die non tamen acres & immodicas: sed spatio ipso lassas & ĩfractas. Magna sui parte meridiem spectat: æstiuumq; solem ab hora sexta: hibernum aliquanto maturius: quasi inuitat in porticum latam & pro modo longam. Multa in hæc membra: Atrium etiam ex more ueterum: ante porticum xistus concisus in plurimas species distinctus buxo: demissus inde pronusq;: puluinus: cui bestiarũ effigies inuicẽ aduersas: buxus ĩscripsit. Achantus ĩ plano mollis & pene dixerĩ liq̃dus: ambit hunc ambulatio p̃ssis uariæq; tonsis uiridibus ab his gestatio inclusa in modũ circi: quæ buxũ multiformẽ humilesq; & retentas manu arbusculas circuit: oĩa materia muniuntur: hãc grata buxus operit & subtrahit. Pratum inde non minus natura: q̃ superiora illa: arte uisendum. Cãpi deĩde

porro: multaq; alia prata & arbusta. A capite porticus triclinium excurrit: ualuis xistum desinentem: et protinus pratum multumq; ruris uidet. fenestris hac latus xisti: et quod prosilit uillæ: hac adiacentis yppodromi: nemus comasq; prospectat. Contra mediam fere porticum dieta parum recedit. Cingit areolam: quæ quatuor platanis inumbratur. Inter has marmoreo labro aqua exundat: circumiectasq; platanos & subiecta platanis leni aspergine fouet: est in hac zeta dormitorium cubiculum quod: diem: clamorem: sonum: excludit iunctaq; quotidiana amicorumq; cœnatio: areolam illam porticus alia: eademq; omnia: quæ porticus aspicit: est & aliud cubiculum a proxima platano uiride: & umbrosum marmore exculptum podiotenus nec cedit gratiæ marmoris. Ramos insidentesq; ramis aues: imitata pictura: fonticulus: in hoc fonte crater: circa sipunculi plures miscent iucundissimum murmur. In cornu porticus amplissimum cubiculum triclinio occurrit: aliis fenestris xistum: aliis despicit pratum. Sed ante piscinam quæ fenestris seruit ac subiacet: strepitu uisuq; iucunda. Nam ex edito desiliens aqua suscepta marmore albescit: idem cubiculum hyeme tepidissimum: quia plurimo sole perfunditur. Coheret hypocauston: & si dies nubilus: immisso uapore solis uicem supplet. Inde apoditerion balnei laxum & hylare excipit cella frigidaria: in qua baptisterium amplum atq; opacum. Si natare latius aut tepidius uelis in area piscina est: in proximo puteus: ex quo possis rursus astringi: si pœniteat teporis: frigidariæ cellæ connectitur media: cui sol benignissime presto est. Alia caldaria magis. Prominent enim in hac tres discensiones: duæ in sole: tertia a sole: a luce non longius. A poditerio superpositum est pheristerium: quod plura genera exercitatonis: pluresq;

triclinium

yppodromi

triclinio

hypocauston

αποδυτηριον

Apoditerio

pheristerium

circulos capit. Nec procul a balneo scalæ: quæ i criptopor
ticum ferunt: prius ad dietas tres: harũ alia areolæ illi in q̃
platani quatuor alia prato: alia uineis iminet: diuersasq; coe
li partes (ut ꝓspectus) habet. in summa criptoporticu cubi
culum: ex ipa criptoporticu excisum: quod yppodromum
uineas: montes: intuet: iungit cubiculũ obuium soli: maxi
me hyberno: hinc orit zeta: quæ uillæ yppodromũ anne
ctit: hæc facies: hic uisus a frõte. A latere æstiua criptopor
ticus in edito posita: quæ non aspicere uineas: sed tangere
uidet. In media tricliniũ saluberrimũ: afflatũ ex appẽninis
uallibus recipit. Post latissimis fenestris uineas ualuis æque
uineas: sed p criptoporticũ quasi admictit. A latere triclinii
(quod fenestris caret) scalæ conuiuio utilia secretiore ambi
tu suggerunt. In fine cubiculum: cui nõ minus iocundũ ꝓ
spectum criptoporticus ipa: q̃ uineæ ꝓbent. Subest cripto
porticus subterraneæ similis: æstate incluso frigore riget cõ
tentaq; aere suo. Nec desiderat auras: nec admictit. Post
utrãq; criptoporticum (unde triclinium desinit: icipit por
ticus ante medium diem hiberna: inclinato die æstiua: hac
adeuntur dietæ duæ: quarum in altera cubicula quatuor: al
tera tria: ut circuit sol: aut sole utuntur: aut umbra. Hãc dis
positionem amænitatemq; tectorum late longeq; ꝓcedit
yppo dromus medius patescit: statimq; intrantium oculis
totus offertur: platanis circuitur: ille edera uestiuntur: utq;
summæ suis: ita imæ alienis frondibus uirent edere truncũ
& ramos perrant uicinasq; platanos transitu suo copulant
has buxus interiacet. Exteriores buxos circumuenit laurus
umbræq; platanorum suam confert. Rectus hic yppodro
mi limes in extrema pte emiciclo frangitur mutatq; faciem
cupssi bus ambitur & tegit densiore ũbra opatior nigriorq;

Criptoporticu
yppodromũ

interioribus circulis (sunt enim plures) purissimum diem re
cipit. Inde etiam rosas effert. Vmbrarumq; frigus non in-
grato sole distinguit: finito uario illo multiplicíq; curuami
ne: recto limite reditur : nec uni huic . Nam uiæ plures in
tercedentibus buxis diuiduntur . Alibi pratulum : alibi ip
sa buxus interuenit in formas mille descripta . Litteris iter
dum quæ modo nomen domini dicunt. modo artificis. al
ternis metulæ surgunt: alternis inserta sunt poma: & ĩ ope
re urbanissimo: subita uelut illati ruris imitatio: medium in
spatium breuioribus utrĩq; platanis adornatur . Post has
achantus lubricus & flexuosus . deinde plures figuræ : plu
raq; nomina in capite stibadium cãdido marmore uitæ ꝑ
tegitur: uitem quatuor columnellæ caristiæ subeunt: ex sti
badio aqua uelut expressa cubantium pondere sipuntulis
effluit. Cauato lapide suscipitur : gracili marmore contine
tur: atq; ita occulte temperatur ut impleatur nec redundet
gustatorium grauiorq; cœnatio margini imponitur: leuior
nauicularum & auium figuris innatans circuit. Cõtra fons
egerit aquam & recipit. Nam expulsa in altum in se cadit:
iunctisq; hiatibus & absorbetur & tollitur . E regione stiba
dii aduersum cubiculum tantum stibadio reddit ornatus:
quantũ accipit ab illo : marmore splendet : ualuis inuiridia
prominet . Et texit alia uiridia: superioribus atq; inferiori-
bus fenestris suspicit despicitq; : Mox zetecula refugit qua
si in cubiculum iddem: atq; aliud: lectulus hic & undiq; fe
nestræ: Est tamen limen obscurum umbra præmente: nam
latissima uitis per omne tectum inculmen nititur : & ascen
dit . Non secus ibi q̃ in nemore iaceas: imbrem tamẽ tanq̃
in nemore nõ sentias: hic quoq; fons nascit̃: simulq; subdu
cit̃: sunt quoq; locis pluribus disposita sedilia e marmore:

stibadiũ

stibadio

quæ ambulatione fessos: ut cubiculum ipsum iuuant: fon
ticuli sedibus adiacent: per totum yppodromum inductis
fistulis strepunt riui: & qua manus dixit sequũtur his nũc
illa uiridia: nunc hæc: interdum simul omnia lauãtur. Vi
tassem iam dudum: ne uiderer argutior: nisi proposuissẽ
omnes angulos tecum epistola circuire. Neq; enĩ uerebar
ne laboriosum esset tibi legenti q̃ præsenti non fuisset: præ
sertim cum interquiescere: si liberet: depositaq; epistola qua
si residere sæpius posses. Præterea indulsi amori meo: amo
enim quæ maxima ex parte ipse inchoaui: aut inchoata per
solui: In summa. (cur enim non aperiam tibi uel iudicium
meum uel errorem: primũ ego officium scriptoris æstimo:
ut titulum suum legat: atq; iddẽtidẽ interroget aliqd cœpe
rit scribere: sciatq; si materiæ imoratur non esse longũ: lon
gissimum si aliquid accersit atq; attrahit: uides quot uersi
bus Homerus: quot Virgilius: Arma hic æneæ. Achillis
ille describit: breuis tamen uterq; est: quia facit quod isti
tuit: Vides ut aratus minutissima etiã sidera consectetur:
& colliget: modum tamen seruat. Non enim excursus hic
eius: sed opus ipsum est. Similiter nos ut parua magnis cõ
paremus: cum totam uillam oculis tuis subiicere conamur
si nihil inductum & quasi deuium loquimur. Non episto
la quæ describit: sed uilla quæ describitur magna: Verum
illuc unde cœpi: ne secundum legem meam iure reprehen
dar si longior fuero: in hoc in quo excessi: habes causas
cur ego tuscos meos: tusculanis: tiburtinis: prenestinisq; p̃
ponam. Nam super illa quæ retuli: altius ibi otium & pig
uius eoq; securius. Nulla necessitas togæ: nemo accersitor
e proximo placida omnia & quiescentia q̃ ipsum salubrita
te regionis: ut purius cœlum ut aer liquidior accedit: ibi

animo: ibi corpore ualeo. Nam studiis animũ: uenatu corpus exerceo. Mei quoq; nusquã salubrius degunt: usq; adhuc certe neminem: ex iis quos adduxeram mecũ: (uenia sit dicto) ibi amisi: dii modo in posterũ hoc mihi gaudiũ hanc gloriã loco seruent. Vale

Ius modusq; loquendi. :vii.

GAius Plinius Caluisio suo. S. Nec heredem istitui nec percipere posse rem publicam constat. Saturninus autem: qui nos reliquit heredes: quadrãtem rei pub. nostræ: deinde quadrante perceptionẽ quadrigentorũ milium dedit: hoc si uis aspicias irritum: si defuncti uoluntatẽ ratum & firmum est. Mihi autem defuncti uoluntas (uereor quam in partẽ iurisconsulti: quod sum dicturus accipiant) antiquior iure est utiq; in eo: q ad cõmunem patriam uoluit peruenire: an cui de meo sextertium ducenties cõtuli. Huic. cccc. mille paulo amplius tertiam partem ex aduentitio denegem. Scio te quoq; a iudicio meo non abhorrere cum eadem rẽ pub. ut ciuis optimus diligas. Velim ergo cum proxime decuriones contrahentur: quid sit iuris dicas parce tamen & modeste: deinde subiungas nos. cccc. milia dare sicut præceperit Saturninus: illius hoc munus: illius liberalitatis nr̃m tñ obsequiũ uocetur: hoc ego scriber̃ publice supersedi: primum q meminerã pro necessitudine amicitiæ tuæ: & debere te: & posse perinde meis ac tuis ptibus fungi. Deinde quia uerebar: ne modum quem tibi in sermone custodire facile est tenuisse in epistola non uiderer. Nam sermonem: uultus: gestus: uox ipsa moderatur: epistola oibus cõmendationibus destituta: malignitate interp̃tantiũ exponit. Vale.

Hystoriam quæ decent quæ orationem .viii.

GAius Plinius Capitoni suo Saluté. Suades ut hystoriã scribam:& suades non solus:multi me hoc sæpe monuerunt:& ego uolo non quia comode facturum me esse confidam(id enim temere credas nisi expertus)sed quia mihi pulchrum in primis uidetur:non pati occidere: quibus æternitas debeatur : aliorumq; famam cum sua ex tendere: me autem nihil æque:ac diuturnitatis amor & cu pido solicitat: res homine dignissima:& præsertim q nulli us sibi conscius culpæ:posteritatis memoriam non reformi det: itaq; diebus ac noctibus cogito :si qua me quoq; pos sim tollere humo.Id enim uoto meo sufficit.illud supra uo tum uictorq; uirum uolitare per ora:q̃q̃ enĩ sed satis est ꝙ prope sola hystoria polliceri uidetur :oratiõi enim & carmi ni parua gratia:nisi eloquentia est sũma hystoria quoquo modo scripta delectat .Sunt enim homines natura curiosi & quamlibet nuda rerum cognitioni capiuntur:ut quæ ser munculis etiam fabellisq; ducantur:me uero ad hoc studiũ impellit domesticum exemplum:auunculus meus : idemq; per adoptionem pater : hystorias & quidem religiosissime scripsit .Inuenio autem apud sapientes honestissimum esse maiorum uestigia sequi :si modo recto itinere precesserint. Cur enim cunctor? egi magnas & graues causas . Sed has etiam(si mihi tenuis ex iis spes)destino retractare .ne tan tus ille labor meus(nisi hoc ꝙ reliquum est studii addide ro)mecum pariter intercidat. Nam si rationem posteriori tatis habeas:quicquid non est peractum: pro non inchoa to est dices: potes simul & rescribere actiones:& cõponere hystoriã:utinam:sed utrumq; tam magnum est:ut abunde sit alterum efficere:unde uicesimo ætatis anno dicere ĩ foro

cœpi:et nunc demum quid præstare debeat orator adhuc
tamen per caliginem uideo:quid si huic oneri nouũ accesse
rit:habet quidem oratio ex hystoria multa communia: sed
plura diuersa in his ipsis quæ cõmunia uidentur. Narrat
illa:narrat hæc: sed aliter:huic pleraq; humilia & sordida:
& ex medio petita illi omnia recondita splendida excelsa
conueniunt :hanc sæpius ossa:musculi nerui: illã thori qui
dam & quasi iubæ decent. Hæc uel maxime ui in amaritu
dine instantia :illa tractu & suauitate:atq; etiam dulcedine
placet. Postremo alia uerba:alius sonus: alia constructio.
Nam plurimum refert ut Tucidides ait: inter syntagina &
anagonisa:quorum alterum oratio : alterum hystoria est:
ex his causis non adducor ut duo dissimilia:& hoc ipso di
uersa q̃ maxima confundam:misceamq; ne tanta quasi col
luuione turbatus ibi faciam quod hic debeo: sed interĩ mi
hi(ne a forensibus uerbis recedam)aduocandum puto .tu
tamen iam nũc cogita: quæ potissimum tempora aggredi
amur:& uetera :& scripta aliis:parata inquisitio:sed & one
rosa collatio:intacta & noua:graues offensæ : leuis gratia:
præterea ꝙ in tantis uiciis hominum plura culpanda sunt
q̃ laudanda:cum si laudaueris:parcus: si culpaueris nimius
fuisse dicaris. Sed hæc me non tardant. Est enim mihi pro
fide:satis animi:illud peto præstruas ad quod hortaris :eli
gasq; materiã:ne mihi tã scribere parato:alia rursus cuncta
tionis & more iusta ratio nascatur. Vale.

¶ Litteræ læta & tristia continentes. .ix.

GAius Plinius Saturnino suo. S. Variæ me affecerũt
litteræ tuæ. Nam partim læta:partim tristia conti-
nebant. Læta ꝙ te teneri in urbe nũtiabant:nollem inquis
sed ego uolo:præterea ꝙ recitaturum statim ut uenissem:

pollicebātur:ago grās ꝙ expector. Triste illud ꝙ iulius ua lens grauiter iacet:q̄ qui ne hoc quidem triste(si illius utili tatibus æstimetur)q̄ maturissime inexplicabili morbo libe rari:illud plane nō triste solum:uerum etiam luctuosum: ꝙ iulius auitus decessit:dum ex quæstura redit: decessit au tem in naui procul a fratre amantissimo: procul a matre:a sororibus. Nihil ista ad mortuum pertinēt:sed pertinuerūt cum moriretur:pertinēt ad hos qui supersunt. Iam quidē in flore primo tante indolis iuuenis extinctus est: summa cōsecuturus:si uirtutes eius maturuissent:quo ille studiorū amore flagrabat? quātum legit? q̄tum etiam scripsit? q̄ nūc omnia cum ipso sine fructu posteritatis abierūt. Sed quid ego indulgeo dolori:cui si frena remictas nulla materia nō maxia est:finem epistolæ faciam:ut facere possim etiā a la-chrimis:quas expressit epistola. Vale.

Aemulatio uersuum. .x.

GAius Pli. Antonio suo. S. Cū uersus tuos æmulor: tum maxime q̄ sint boni experior :ut enī pictores pulchram absolutamq; faciem raro nisi in peius effingunt ita ego ab hoc archetypo labor & decido: quo magis hor tor ut q̄ plurima proferas quæ imitari oēs cōcupiscant: ne mo aut paucissimi possint. Vale.

Editio libellorum tranquilli iuxta permissa .xi.

GAius Pli. Tranquillo suo. S. Libera tandem ende-casyllaboꝝ meoꝝ fidē: qui scripta tua cōibus amí-cis spoponderunt :appellātur quotidie & flagitantur:ac iā periculum est ne cogantur ad exhibendum:formulam acci pere:sum & ipse in edendo hesitator:tu tamen meā quoq; cunctationem tarditatemq; uicisti:proinde aut rumpe mo ras:aut caue ne eosdes istos libellos quos tibi endecasillabi

nostri blandiciis elicere nō possūt cōuiciosius stazontes ex torqueant:perfectum opus absolutumq; est:nec iam splen descit lima sed acteritur:patere me uidere titulum tuū:pate re audire:describi:legi:uenire uolumia trāquilli mei: æquū est nos ī amore tam mutuo eandē pcipere ex te uoluptatē: qua tu perfrueris ex nobis. Vale

Dedicatio porticus. .xii.

GAius Pli. Fabato prosocero suo. S. Recepi lr̄as tuas ex quibus cognoui speciosissimam te porticum sub tuo filiiq; nomine dedicasse:sequenti die ī portarum orna tum pecuniam promisisse ut initium liberalitatis esset con sumatio prioris:gaudeo primum tua gloria : cuius ad me pars aliqua pro necessitudine redundat: deinde ꝙ memori am soceri mei pulcherrimis opibus uideo ꝓferri:postremo ꝙ patria nr̄a florescit:quam mihi a quocūq; excoli iocūdū: a te uero letissimū ē quod supest deos pcor:ut aīum istū ti bi:aīo isti tp̄s q̄ lōgissimū tribuant:nam liquet mihi futurꝫ ut pacto quod maxime ꝓmisisti inchoes aliud . Nescit enī semel incitata liberalitas stare:cuius pulchritudinē usus ip se cōmendat. Vale

Oratio edenda aut continenda sua .xiii

GAius Pli. Securo suo. S. Recitaturus oratiunculam (quam publicar̄ cogito)aduocaui aliquot paucos: ut uerū audirē(nam hic duplex ratio recitandi:una ut soli citudine incendar:altera ut admonear :si quid forte me(ut meū)fallit tuli ꝙ petebam: inueni qui mihi copiam cōsilii sui facerent : ipse præterea quædam emēdanda adnotaui: Emendaui librum:quem misi tibi:materiam ex titulo cog nosces : Cætera liber explicabit: quem iam nunc oportet ita consuescere: ut sine præfatione intelligatur : tu uelim:

quid de uniuerso:quid de partibus sẽtias:mihi scribas:ero
enĩ uel cautior in cõtinẽdo:uel cõstantior in edendo si huc
uel illuc auctoritas tua accesserit. Vale.

Euẽtus postulationis nepotis .xiiii.

GAius Plinius Valeriano suo.S.Tu rogas & ego ꝑ
misi si rogasses scripturum me tibi quem habuisset
euẽtum postulatio nepotis cõtra Tusculum nomĩatum. In
ductus est nomĩatus:egit ipse pro se nullo accusãte: Et enĩ
legati uicẽtinoꝝ nõ modo nõ ꝑsserũt eum :uerũ etiam sub
leuauerũt.summa defensiois nõ fidẽ sibi in aduocatõe:sed
cõstantiã defuisse:descẽdisse ut actuꝝ atq; etiã in curia uisũ
deĩde sermõibus amicoꝝ recessisse: monitũ.n.ne desiderio
senatoris nõ iã q̃si de nũdinis:sed q̃si de gr̃a:fama :dignita
te certãtis:tã ptinaciter ꝑsertim ĩ senatu repugnaret:alioquĩ
maiorẽ inuidiã proxĩe passurus erat.Sane prius tñ a paucis
acclamatũ exeũti:subiunxit ꝑces:multũq; lachrimaꝝ: quin
etiã tota actõe homo in dicẽdo exercitatus operã dedit:ut
deꝑcari magis(id.n.et fauorabilius et tutius) q̃ defendi ui
deref :absolutus est sñĩa designati cõsulis afranii dextri :cu
ius hæc sñĩa . Melius qdẽ noĩatum fuisse factuꝝ :si cãm ui
centinoꝝ eodem animo quo susceperat pertulisset: quia ta
men in hoc genus culpæ nõ fraude incidisset. Nihilq; dig
num animaduersione admisisse cõuinceretur:liberãdum ita
uicentinis ꝙ acceperat redeleret.Assenserũt omẽs ꝑterq̃ la-
crinus ĩterdicẽdum ei aduocatõe in qnquẽnium cẽsuit . Et
q̃uis neminẽ autoritate traxisset cõstãter in sñĩa mãsit:quin
etiã destꝝ q primus diuersum cẽsuerat plata lege de senatu
hñdo iurar̃ coegit:e re.p.eripuisse ꝙ cẽsuisset:ui q̃q̃ legittĩe
postulationi a quibusdã reclamatum est.Exprobrare enim
censenti ambiguum uidebatur:sed priusq̃ sententiã dicerẽt

Nigrinus tribunus plebis recitauit libellũ disertũ & grauẽ quo questus est uenire aduocatioẽs: uenire etiã p̄uaricatio nes: in lites coiri: & gloriæ loco poni: ex spoliis ciuiũ mag nos & statos redditus: recitauit capita legũ: admonuit se natusconsultorũ: in fine dixit petendũ ab optimo pricipe: ut quia leges: quia senatusconsulta cõtemnerẽt: ipse tantis uiciis mederetur: pauci dies: & ecce liber principis seuerus: & tamen moderatus: leges ip̄um: est in publicis actis: q̄ me iuuat ꝙ in causis agẽdis nõ modo pactione: dono: mune re: uerum etiã xeniis semper abstinut: oportet quidẽ quæ sunt inhonesta nõ quasi illicita sed quasi uitanda uitare. Iocundũ tñ si prohiberi publice uideas: quod nũq̄ tibi ip se permiseris. Erit fortasse imo non dubie huius propositi mei: & minor laus: & obscurior fama: cum omnes ex neces sitate facient: quod ego sponte faciebam. Interim fruor uo luptate: cum alii diuinũ me alii meis rapinis: meæ auaritiæ occursum per ludum acceptum dictitant. Vale.

Gaudium Plinii ex collega suo. .XV.

GAius Plinius Pontio suo .S. Recesseram in munici pium cum mihi nuntiatũ est Cornutum tertullũ ac cepisse emiliæ uiæ curam. Exprimere non possum quanto sum gaudio affectus & ipsius & meo nomine: ipsius ꝙ sci licet: sicut est ab omni ambitione longe remotus debet ta men ei iocundus honor esse ultro datus meo: ꝙ aliquanto magis me delectat: mandatum mihi offert: postq̄ par cor nuto datum uideo. Neq; enim augeri dignitate q̄ equari bonis gratius. Cornuto autẽ quid melius? quid sanctius? qd in omni genere laudis: ad exẽplar antiquitatis exp̄ssus? ꝙ mihi cognitũ est nõ fama: qua alioq optia & meritissima fruitur: sed longius magnisq; experimentis: una diligimus:

una diliximus omẽs fere quos ætas nostra in utroq; sexu
emulandos tulit: quæ societas amicitiarũ arctissima nos fa
miliaritate cõiunxit: accessit uinculũ necessitudinis publicæ:
Idẽ.n.mihi (ut scis) collega quasi uoto potitus in præfectu
ra erarii fuit & in consulatu: tum ego qui uir & quantus es
set altissime inspexi: cũ sequerer ut magistrũ: ut parentẽ ue
rerer: ꝙ non tã ætatis maturitate q̃ uitæ merebatur: his ex
causis ut illi sic mihi gratulor. nec priuatim magis q̃ publi
ce tandẽ hoĩes non ad pericula (ut prius) uerũ ad honores
uirtute perueniunt. In infinitũ epistolã extendam si gaudio
meo indulgeã: reuertar ad ea quæ me agentem hic nuntius
deprehendit. Eram cũ prosocero meo: erã cum amita uxo
ris: eram cũ amicis diu desideratis: circuibã agellos: audie
bam multũ rusticarũ quærelarũ: rationes legebam inuitus:
& cursim. Malis enĩ chartis sum litteris iniciatus: cœperã
& iam itineri me præparare. Nam includor angustiis cõ
meatus: eoq; ipso quod delegatũ Cornuto audio officium
mei admoneor. Cupio te quoq; sub iddem tẽpus Cãpania
tua remictat: ne qs cũ in urbẽ rediero contubernio nostro
dies pereat. Vale.

Mors uirtus laudesq; puellæ. .xvi.

GAius Plin. Marcellino suo. S. Tristissimus hæc tibĩ
scribo: Fundani nostri filia minor defuncta est: qua
puella nihil unquã festiuius amabilius: nec modo longiori
uita: sed pene ĩmortalitate dignius uidi: nondũ ãnos .xiiii.
expleuerat: & iã illi anilis prudẽtia: matrõalis grauitas erat
& tñ suauitas puellaris cũ uirgĩali uerecũdia: ut illa prĩs cer
uicibus ĩherebat: ut nos amicos paternos & amanter & ho
neste cõplectebaṫ: ut nutrices & pedagogos: ut ꝑceptores
pro suo quemq; officio diligebat q̃ studiose: q̃ intelligẽter

lectitabat: ut parce custoditeq; ludebat: qua illa temperantia: qua etiam constantia nouissimam ualitudinem tulit. Medicis obsequebatur: sororem partim adhortabatur: ipsamq; se destitutam corporis uiribus uigore animi sustinebat. Durauit hic usq; ad extremum: nec aut spacio ualitudinis: aut metu mortis ĩfractus est: quo plures grauioresq; nobis causas relinqueret & desiderii & doloris. O triste plane acerbumq; funus: morte ipsa: mortis tempus indignius iam destinata erat egregio iuueni: iam electus nuptiarũ dies: iam nos aduocati: ꝙ gaudium quo merore mutatũ est: non possum exprimere uerbis quantũ animo uulnus acceperim: cum audiui fundanum (ut multa luctuosa dolor inuenit) precipientem quod inuestes margaritas gemmas fuerat erogaturus: hoc in thura & in unguenta & odores impenderetur. Est quidem ille eruditus & sapiens: (ut qui se ab ĩeũte ætate altioribus studiis altiusq; dediderit) sed nũc omnia querit: sæpe quæ dixit aspernat̃ expulsis quoq; uirtutibus: & talis pietas est: cuius nos laudaueris: etiam si cogitaueris quid amiserit: amisit enim filiam: quæ nõ minus formam oris eius q̃ os uultũq; referebat: totumq; patrẽ mira similitudine exscripserat: proinde si quas ad eum de dolore lr̃as mictes memento adhibere solatium: non q̃si castigaturũ & nimis forte: sed molle & humanũ: ꝙ ut facilius admictat multũ fauet medii temporis spatiũ: Vt enĩ crudũ adhuc uulnus medentium manus reformidat: deinde patitur atq; ultro requirit: sic recens animi dolor consolationes reicit ac refugit: mox desiderat & uehementer admotis acquescit Vale.

Modus recitãdi. .xvii.

GAius Plinius Spurme suo. S. Scio quãtopere bonis

artibus faueas: quantũ gaudium capias: si nobiles iuuenes dignum aliquid maioribus suis faciant: quo festinantius nuntio tibi fuisse me hodie in auditorio Calphurnii pisonis recitabat tactepigmon eruditam sane luculentamq; materiam scriptæ legis: erat fluentibus uerbis & enodibus sublimibus etiam ut poscit locus: altæ enim & uariæ sentẽtiæ nunc attollebat: nunc residebat: excelsa depressis: exilia plenis: seueris iocunda mutabat: omnia ingenio pari cõmẽdabat: hæc uoce suauissima ac uerecunda: multum sanguinis: multum solicitudis in ore: magna ornamẽta recitãtis. Et. n: nescio quo pacto magis ĩ studiis hoĩes timor q̃ fidutia decet (ne plura) quãq̃ libet plura quo sunt pulchriora hæc uerecunda recitatione: amabiliora fieri. Multum ac diu exosculatus adolescentem (qui est acerrimus stimulus mouẽdi) laudibus incitaui: pergeret qua cœpisset: lumenq; quod sibi maiores sui prætulissent: posteris præferret: gratulatus sum optimæ matri & fratri qui in auditorio illo non minorem pietatis gloriam: quã ille alter eloquentiæ retulit: tam notabiliter pro fratre recitante primum metus eius mox gaudium eminuit: dii faciant ut talia tibi sæpius nuntiem: faueo enim sæculo ne sit sterile effetum: mireq; cupio: ne nobiles nostri nihil in domibus suis pulchrum: nisi ymagines habeant: quæ mihi non hos adolescẽtes tacite laudar adhortari (& quod ambo℞ gloriæ satis magnum est) agnoscere uident: Vale

Voluptatis fruitio :xviii.

GAius Plinius Macro suo Salutem. Bene est mihi: quia tibi bene est: habes uxorem tecum: habes filium: frueris mari: fontibus: ruribus: agro: uilla amœnissima. Neq; enim dubito esse amœnissimam in qua

composuerat homo fœlicior anteq̄ fœlicissimus fieret. Ego in tuscis & uenor & studeo: quæ interdum simul facio: nec tamen adhuc possum ꝓnuntiare utrum sit difficilius capeř aliquid an scribere. Vale.

Laudes in infirmitate & curatione liberti Plinii. .xix.

GAius Pli. Paulino suo. S. Vide q̄ molliter tuos habeas: quo simplicius tibi confitebor: qua indulgentia meos tractem: est mihi semp in aīo homericū illud: uti pater suauis erat & hoc nostrū paterfamilias: quod si eēm natura aspior & durior: frangeret me tn̄ īfirmitas liberti mei zosimi: cui tanto maior hūanitas exhibēda est quāto nūc minor uēdibilitas iā agit᷑: est homo ꝓbus: officiosus: litteratus: & ars q̄dem eius & q̄si inscriptio comedus: in q̄ plurimū facit. Nam ꝓnuntiat acriter: sapiēter: apte: decēter: etiā utitur & cythara perite: ultra q̄ comædo necesse ē. Idem tā comode orōnes & hystorias & carmīa legit: ut hoc solū didicisse uideat᷑: hæc tibi sedulo exposui quo magis scires q̄ multa mihi unus: & q̄ iocūda misteria p̄staret: accedit iā lōga caritas hoīs: quā ip̄a picula auxerūt. Est. n. natura cōpatū: ut nihil eq̄ amorē incitet & accēdat q̄ carēdi metus: quē ego ꝑ hoc nō semel patior. Nā an̄ aliquos annos: dū ītente īstanterq; ꝓnuntiat sanguinē ꝓiecit: atq; ob hoc in ægiptū missus a me post longā ꝑegrinationē cōfirmatus redit nup deide dū per cōtinuos dies impatus uoci ueteris infirmitatis tussicula admoueret᷑: rursus sanguinem reddit.: qua ex cā destinaui eū mictere in p̄dia tua: q̄ foro Iulii possides: audiui. n. te sæpe referentē esse ibi aerē salubrē & lac eiusmodi curatōnibus accomodatissimū: rogo ergo scribas tuis ut illi uilla & domus pateat: offerant etiam sumptibus ei si quid opus erit. erit aūt opus modico. Est. n. parcus & cōtinens:

ut non solum delitias uerum etiã necessitates ualitudinis: frugalitate restringat: ego proficisceti tm̃ uiatici dabo: q̃tũ sufficiet eunti in tua. Vale.

Oratio Plinii & græcorum eloquẽtia .xx.

GAius Pli. Vrso suo .S. Iterũ bithini breue tempus a iulio basso & ruffum uarenũ: quẽ proconsulẽ detulerunt & a ruffo uareno quẽ aduersus bassũ aduocatum: & postularant & acceperant ĩducti in senatũ inq̃sitionẽ postulauerunt: tũ uarenus petit: ut sibi quoq; defensionis cã uocare testes liceret. Recusantibus bithinis cognitio suscepta ẽ mihi ꝓ uareno nõ sine euentu: nã bene an male liber iudicabit: in actionibus .n. utrãq; in ptem fortuna dominat᷑ multũ cõmẽdatõis & detrahit & affert: mẽoria: uox: gestus tp̃s ip̃m postrẽo uel amor uel odiũ rei. Liber offensis: liber gr̃a: liber & secundis casibus aduersis caret. Et r̃ndit mihi fonteius magnus unus ex bithinis pluribus uerbis: paucissimis rebus. est plerisq; græcoꝝ ut euripo copia uolubilis: tã longas: tãq; rigidas periodos uno spiritu quasi torrẽte cõtorquent. Itaq; iulius cãdidus nõ inuenuste solet dicer̃ aliud ẽẽ eloquentiã aliud loquentiã. Nam eloquentia uix uni aut alteri: iam non sumus antonii ut demus nemini: hæc uero quam candidus loquentiã appellat multis atq; etiam impudẽtissimo cuiq; maxime contingit. Postero die dixit pro uareno homullus: callide: acriter: culte. Cõtra nigrinus p̃sse grauiter: ornate. Censuit actilius rufus consul designatus inquisitionem bithinis dandam: postulationem uareni silentio præterit: Hæc forma negandi fuit. Cornelius priscus actoribus quæ petebant: & reo tribuit: uicitq; nume ro: impetrauimus rem negligenter comprehensam: nec satis iustam: tamen quasi iustam nõ sum epistola executurus

ut desideres actionē: nam si uerū est homericum illud a te prouidēdum est mihi ne grām nouitatis & florē quæ orunculam illam uel maxime cōmendant : epistolæ loquacitate ꝑteream. Vale.

Basilicæ descensus Plinii xxi.

GAius Pli. Rufo suo. S. Descenderā in basilicā iuliam auditurus: q̄bus proxima cōpendi natōne respōderē debebam: sedebant iudices cētumuiri uenerant obuersabantur aduocati silentiū longū: tandē a prætore nuntius: dimictunť cētumuiri eximiť dies me gaudēte: qui nūq̄ ita paratus sum ut nō morarer: causas dilatōis nepos ꝑtor qui legibus querit: ꝓposuerat breue edictū: admōebat accusatores: admōebat reos executuꝝ se: q̄ senatuscōsulto cōtinerentur suberat edicto senatuscōsultū hoc oēs: qsqs negociū hēret: iurare priusq̄ agere iubebanť: nihil se ob aduocatōem cuiq̄ dedisse: ꝓmisisse: cauisse: his. n. uerbis ac mille ꝑterea & ueni re aduocatōis: eteni uetabatur peractis tñ negociis: ꝓmictebam pecuniā dūtaxat decem miliū dare. hoc facto nepotis cōmotus prætor (qui centūuiralibus præsidet) deliberaturus an sequereť exemplū inopinatū nobis otium dedit. Interim tota ciuitate nepotis edictū carpitur: laudatur: a multis. Inuenimus qui turbā corrigeret: q añ hunc ꝑtores non fuerunt: quis aūt hic ē: q emēdet publicos mores: alii cōtra rectissie fecit. Initurus magistratū: iura cognouit: senatuscōsulta legit: r̄primit nouissimas pactōes: rē pulcherrimā turpissie uenire nō patiť: tales ubiq; sermōes q tñ alterutrā in partē ex euētu ꝑualebūt: est oio iniquū sed usu receptū: q̄ hoēsta cōsilia uel turpia: ꝓut male aut ꝓsperē cedunt: ita uel ꝓcedunt uel rep̄hendūtur. Inde plerumq; eadē facta modo libertatis: mō furoris nomen accipiūt. Vale.

edicto. S. C.
hoc omnes: qsqs negocium hēret
iurare priusq̄ agere iubebant
exemplū inopinatū

Caii Plinii epiſtolarum liber ſextus

Deſiderium Plinii ut tyro ueniat .i.

CAius Pli. Tironi ſuo. S. Quādiu ego trans padū: tu ī piceno minus te requirebā. Poſt q̄ ego in urbe: tu adhuc in piceno multo magis: ex quo ipſa loca in quibus eſſe una ſolemus: acrius me: tui cōmonent: ſeu ꝙ deſideriū abſentiū nihil perīde ac uicinitas acuit: quoq; ꝓprius acceſſeris ad ſpē fruendi: hoc īpacientius cupias: q̄cquid in cauſa: eripe me huic tormēto: ueni: aut ego illuc unde conſulto properaui reuertar: uel ob hoc ſolum ut experiar an mihi (cū ſine me Romæ ceperis eſſe) ſimiles his epiſtolas mictas: Vale.

Mors Reguli & uicia. .ii.

GAius Pl. Adriano ſuo. S. Soleo nōnunq̄ in iudiciis quærere meū regulū: nolo enī dicere deſiderare: cur ego quæro: habebat ſtudiis honorē: timebat: pallebat: ſcribebat: q̄uis nō poſſet dicere illud ipſum: ꝙ oculū mō dextrū mō ſiniſtrū circūlinebat: dextrū ſi a petitore: alterū ſi a poſſeſſore eſſet acturus. ꝙ candidū ſpleniū in hoc aut illud ſuperciliū transferebat: ꝙ ſemp aruſpices cōſulebat de actionis euentu: anili ſuperſtitione: ſed tn̄ & magno ſtudiorū honore ueniebat. tum illa pq̄ iocunda una dicētibus ꝙ libera tēpora petebat: ꝙ auditores corrogabat: quid enim iucūdius q̄ ſub alterius inuidia q̄diu uelis: & in alieno auditorio q̄ſi dephenſum cōmode dicere. Sed utcūq; ſe habent iſta bene fecit regulus ꝙ eſt mortuus: melius ſi an̄: nunc enī ſane poterat ſine malo publico uiuere: ſub eo principe ſub quo nocere nō poterat. Ideo fas eſt nōnunq̄ eum quærere: nā poſt q̄ obiit illa increbruit paſſim & inualuit conſuetudo: binas uel ſingulas clepſidras interdum & dimidias: & dandi &

VI

petendi: nã & qui dicunt egisse malunt q̃ agere: qui audiũt finire q̃ iudicare: tanta negligentia: desidia: tãta deniq; irre uerentia studiorum periculorumq; est: an nos sapientiores maioribus nostris? nos legibus ipsis iustiores? quæ tot ho ras: tot dies: tot cõpendinationes largiuntur: hebetes illi & supra modum tardi: nos apertius dicimus: celerius intelli gimus: religiosius iudicamus: qui paucioribus clepsidris p̄ cipitamus causas: quæ diebus explicari solebant. M. regu lus qui ambitiõe ab omnibus obtinebat: cui fidem paucis simi præstant. Equidem quotiens iudico: quod uel sæpius facio q̃ dico: q̃tum quis plurimũ tẽporis postulat tm̃ do ei qui docet. Temerarium enim existimo diuinare q̃ spaciosa sit causa inaudita: tempusq; negocio finire: cuius modũ ig nores: præsertim cũ prima religionis suæ iudex pacientiã debeat: quæ ps magna iustitiæ est: at quædã supuacua dicũ tur etiã: sed satius est & hæc dici: q̃ non dici necessaria: præ terea an sint superuacua nisi cum audieris: scire non possis Sed de his melius corã: ut de pluribus uiciis ciuitatis. nam tu quoq; amore cõmuniũ ciuiũ soles emendari cupere: quæ iã corrigere difficile est: nunc respiciamus nostra: & qd oĩa in tuis recte: in meis noui nihil: mihi aũt & gratiora sũt bo na q̃ pseuerant: & leuiora incõmoda: sed assueui. Vale.

Agellus nutrici donatus colendus .iii.

GAius Pli. Vrso suo. S. Gratias ago q agellum quẽ nutrici meæ donauerã. colendũ suscepisti. & erat cũ donarem centũ milium nummũ: postea decrescẽte redditu etiã preciũ minuit: quod nunc te curante repabit: tu modo memieris cõmendari tibi a me nõ arbores & terrã (q̃q̃ hæc quoq;) sed munusculũ meũ quod eẽ q̃fructuosissimũ: non illius magis itereſt: q̃ accepit q̃ mea qui dedi. Vale.

G Excusatio Pl. nõ subsequẽtis inualidam .iiii.

Aius Pli. Calpurniæ suæ. S. Nunquã sum magis de occupationibus meis questus : quæ me nõ sunt passæ: aut proficiscentem te ualitudinis causa in campaniã persequi : aut perfectam e uestigio subsequi: Nunc enim precipue simul esse cupiebam: ut oculis meis crederem: quid uiribus: quid corpusculo acquireres: & qui deniq; secessus: q̃ uoluptates regioĩs: quæ abundantiã inoffensam transmicteres. Equidem etiam fortem te nõ sine cura desiderarem: est enim suspensum & anxiũ de eo: quẽ ardentissime diligas: interdum nihil scire: nunc uero me: cum absentiæ: tum infirmitatis tuæ ratio: incerta & uaria solicitudine exterret: uereor omnia: queq; natura metuentium est : ea maxime mihi. quæ abhominor fingo quo impensius rogo ut timori meo quotidie singulis uel etiam binis epistolis cõsulas . Ero enĩ securior dũ lego statimq; timebo cũ legero. Vale.

G Cõtumeliæ inter cellsum & nepotẽ. v.

Aius Pli. Vrso suo. S. Scripseram tenuisse uarenũ. ut sibi euocare testes liceret: quod plurimũ æquum quibusdam iniquũ: & quidẽ ꝑtinax uisum maxime licinio nepoti qui sequenti senatu: cũ de rebus aliis referret: de ꝓximo senatusconsulto disseruit. Finitamq; causam retractauit. addidit etiam petendũ a consulibus ut referrent sub exemplo legis ambitus de lege repetundaꝝ an placeret in futuꝝ ad eandem legem adiici. ut sicut accusatoribus inquirẽdi ita reis testibusq; denũtiandi potestas ex ea lege esset ita reis quoq; fieret fuerunt q̃bus hæc eius oratio ut sera ut intempestiua. ut prepostera displiceret quæ omisso contradicendi tempore castigaret per actũ cui potuisset occurrere. Iuuentius q̃dem cellsus ꝑtor tanq̃ emendatorem senatus &

multis & uehemēter increpuit:respōdit nepos :rursusq; celsus:Neuter cōtumeliis temperauit:nolo referre que dici ab ipsis moleste tuli.quo magis quosdam e numero nostro ī probaui:qui modo ad cellum:modo ad nepotē prout hic uel ille diceret cupiditate audiēdi cursitantes & nunc quasi stimularēt & accederent:nunc quasi reconsiliarent cōponerentq; frequentius singulis:ambobus:interdū propitiū cæsarem:ut in ludicro aliquo p̄cabantur:mihi quidē illud etiam peracerbum fuit q̄ sunt alter alteri quid parent indicati.Nam ut celsus nepoti ex libello respondit ita celso nepos ex pugillaribus tanta loquacitas amicorū:ut hoīes iurgaturi id ip̄m inuicē scirēt tanq̄ cōuenissent. Vale.

Solicitudo Pli.in habēdo socio in collocando.n. .vi.

GAius Pli.Fundano suo.S.Si quando: nunc præcipue cuperem esse te Romæ:ut sis rogo opus est mihi:uoti:laboris:solicitudinis socio:petit honores Iulius naso:petit cum multis:cum bonis:quos ut gloriosum :sic est difficile superare.Pendeo ergo & exerceor spe :afficior metu:& me consularem esse nō sentio.rursus mihi uideor omnia quæ decucurri :candidatus meret̄ :hāc curam lōga mei caritate.Est mihi cū illo nō sane paterna amicitia(neq; enī eē potuit p meam ætatē)solebat tn̄ uix dum adolescentulo mihi pater eius cū magna laude mōstrari:erat nō studiorū tm̄:Verū etiā studiosorū amantissimus:ac p̄prie quotidie ad audiēdos:quos tunc ego:frequētabat:qntilianū niceam sacerdotē:uentitabat uir alioqui clarus & grauis:& qui prodesse filio memoria sui debeat . Sed multi nunc in senatu: qbus ignotus ille multi qbus notus.sed nō nisi uiuētis rueręter quo magis huic(omissa gloria p̄ris :in qua magnum ornamentū)gr̄a infirma ipsi enitendū:ipsi elaborandū est:

ꝙ quidẽ ſemper quaſi prouideret hoc tempus ſedulo fecit
parauit amicos quos parauerat coluit:me certe ut primum
ſibi ætas iudicare pmiſit:ad amorem imitationeꝗ; delegit:
dicente mihi ſolicite aſſiſtit:aſſidet recitanti:primus etiã &
tum maxime naſcentibus opuſculis meis intereſt nũc ſolus
ante cum patre:cuius nuper amiſſi ego ſuſcipere ptes :ego
uicẽ debeo implere.Doleo enĩ & illum in matura morte in
digniſſime raptũ.& hunc optimi patris adiumento deſtitu
tum:ſoliſꝗ; amicis relictũ:quibus ex cauſis exigo ut uenias
& ſuffragio meo tuũ iungas:permultũ intereſt mea te oſtẽ
tare & tñ circuire:ea eſt autoritas tua ut putẽ me efficatius
tecũ etiã meos amicos rogaturũ.Abrũpe ſi qua te retinent
hoc tẽpus meũ:hoc fides hoc etiã dignitas poſtulat . Suſce
pi candidatũ:& ſuſcepiſſe me notũ eſt.Ego ambio : ego pe
riclitor:in ſũma ſi datur Naſoni quod petit illius honor:ſi
negatur mea repulſa eſt. Vale.

Amor reciprocus Pli.& Calphurniæ. .vii.

GAius Plí.Calphurniæ ſuæ.S.Scribis te abñtia mea
nõ mediocriter affici:unũꝗ; habere ſolaciũ:ꝙ ꝓ me
libellos meos teneas:ſæpe.n.in ueſtigio meo colloces gra
tũ:ꝙ his fomẽtis acquieſcis : inuicem ego epiſtolas tuas le
ctito:atꝗ; idẽtidem ĩ manus quaſi nouas ſumo : ſed eo ma
gis ad deſideriũ tui accendor.Nã cuius litteræ tantũ habẽt
ſuauitatis:huius ſermonibus q̃tũ dulcedinis ineſt: tu tñ fre
quẽtiſſie ſcribe:licet hoc me ita delectet ut torqueat. Vale.

Preces ꝓ attilio ſibi amico ſup debito ſibi ſoluẽdo .viii.

GAius Plí.Priſco ſuo.S.Attiliũ creſcentẽ & noſti : &
amas:quis enĩ illo ſpectatior paulo :aut non nouit
aut non amat hunc ego nõ ut multi ſed arctiſſime diligo:
oppida noſtra unius diei itinere dirimunt ipſi amare iuicẽ

cum est flagrantissimus amor adolescentuli coepimus: man
sit postea hic neq; frixit iudicio sed inualuit: sciunt qui al
terutrum nostrum familiarius intuentur. Nam & ille amici
tiam meam latissima prædicatione circumfert: & ego p̄ me
fero quantæ sit mihi curæ: modestia quies securitas eius: q̄n
etiam cū insolentiam cuiusdam tribunatū plebis inituri ue
retur: idq; indicasset: mihi respondi nemo uiuēte me: quor
sus hæc: ut scias non posse attilium incolumi me iniuriam
accipere: iterum dices: quorsus hæc: debuit ei pecuniam Va
lerius uarus: huius est heres maximus noster: quem & ipse
amo: sed coniunctius tu. Rogo ergo exigo etiam pro iure
amicitiæ cures ut attilio meo salua sit: non sors modo: uerū
etiam usura plurium annorū: homo est alieni abstinentissi-
mus sui diligens: nullis quæstibus sustinetur: nullus illi est
ex frugalitate redditus. Nam studia quibus plurimū præ-
stat: ad uoluptatem tantū & gloriā exercet: & grauis est ei
uel minima iactura: & quia reparare quod amiserit grauius
exime hunc illi: exime mihi hunc scrupulū: sine me suauita-
te eius: sine leporibus perfrui. Neq; enī possū tristē uidere:
cuius hilaritas me tristē esse non patitur. In summa nosti
facecias hoīs quas uelī intendas: ne in bilem uel amaritudi
nem uertat iniuria: quā uim habeat offensus: crede eā: quā
in amore habet: nō feret magnū & liberū ingeniū: cum con
tumelia damnū: uerū ut ferat ille ego meū damnū meā con
tumeliā iudicabo: sed nō tanq̄ pro mea: hoc est grauius iras
car q̄q̄ quid denuntiatioībus & quasi nimis ago: quin po-
tius ut cœperam rogo: oro des operā ne ille se (quod uali-
dissime uereor) a me: ego me neglectū a te putē: dabis aūt
si hæc pinde cura est tibi: q̄ illud mihi. Vale.

Comēdatio Iulii Nasonis. .ix.

GAius Pl. Iacinto suo Salutē. Comēdas mihi iulium Nasonem candidatum. Nasonem mihi? Quid si meipsum? fero tamē & ignosco? eūdem enī cōmendassem tibi: si te Romæ morante ipse abfuissem: habet hoc solitudo ꝙ omnia necessaria putat: tu tñ censeo alios roges: ego ꝑcū tuarū minister adiutor pticeps ero. Vale.

Monumentū Ruffi uirginei. .x.

GAius Pli. Albino suo Salutē. Cū uenissem ī socrus meæ uillam alsiēsem: quæ aliquando ruffi uirginei fuit: ipse mihi locus optimi illius & maximi uiri desideriū: nō sine dolore renouauit: hūc. n. in calore secessū: atq; & senectutis suæ nidulū uocare cōsueuerat quocūq; me cōtulissem: illū aīmus: illū oculi requirebant: libuit etiam monumētum eius uidere: & uidisse pœnituit: est. n. adhuc īperfectū nec difficultas operis in causa modici: ac potius exigui. sed inertia eius: cui cura mandata est: subit īdignatio cū miseratione: post decimū mortis annū reliquias neglectūq; cinerē sine noīe iacere: cuius mēoria orbē terrarū gloria peruagetur: at ille mandauerat caueratq; ut diuinū illud etiam īmortale factū uersibus īscriberetur. Hic situs est Ruffus pulso q iudice quōdam. imperium asseruit nō sibi sed patriæ: Tam rara in amicis fides tam parata obliuio mortuorū: Vt ipsi nobis debeamus etiā cōditoria extruere: oīaq; heredū officia præsumere. Nam cui non est uerendū quod uidemus accidisse uirgineo: cuius īiuriam: ut indigniorē sic etiam notiorē ipsius claritas fuit. Vale.

Sciētia & laus duorū iuuenū. .xi.

GAius Plinius Marino suo Salutē. O diē lætū adhibitus in consilium a ꝑfecto urbis: audiui ex diuerso agētis: summæ spei: sūmæ indolis iuuenes: fuscū salinatorē

& uinidiũ quadratũ:egregiũ par non modo tẽporibus no
ſtris:ſed lr̃is ipſis ornamento futurũ:mira utriuſq; ꝓbitas.
conſtantia ſalua:decorus habitus: os planum: uox uirilis.
tenax memoria:magnũ ĩgenium:iudicium equale:quæ ſin
gula mihi uoluptati fuerũt:atq; inter hæc illud ꝙ me:ut re
ctorem ut magiſtrũ intuebantur:& qui audiebant me emu
lari:meis inſtare ueſtigiis uidebãtur:o diem (repetam enĩ)
lætum:notandũq; mihi cãdidiſſimo calculo :quid enĩ aut
rei pub.lætius:q̃ clariſſimos iuuenes nomen & famã ex ſtu
diis petere:aut mihi optatius:q̃ me ad recta tendẽtibus q̃ſi
exemplar eſſe propoſitũ:ꝙ gaudiũ ut perpetuo capiã:deoſ
oro:ac eoſdẽ teſtes peto:ut oĩs qui me imitari tãti putabũt
meliores eſſe q̃ me uelint. Vale.

Defenſio Priſci & paciẽtia Pli. .xii.

GAius Pli. Fabato proſocero ſuo Salutẽ. Tu uero nõ
debes ſuſpenſa manu comẽdare mihi quos tuẽdos
putas:nam & te decet multis prodeſſe:& me ſuſcipere quic
quid ad curã tuam pertinet. Itaq; betico priſco q̃tum pluri
mum potuero præſtabo:præſertim in harena mea. Hoc eſt
apud centumuiros: epiſtolarũ quas mihi ut ais aperto pe
ctore ſcripſiſti:obliuiſci me iubes:at ego nullarum libẽtius
memini:ex illis enĩ uel precipue ſentio q̃topere me diligas
cum ſic egeris mecum ut ſolebas cum tuo filio:nec diſſimu
lo:hoc mihi iocundiores eas fuiſſe:ꝙ habebam bonam cau
ſam:cũ ſummo ſtudio curaſſem ꝙ tu curari uolebas :proin
de etiam rogo:ut mihi ſemper eadem ſimplicitate quotiẽs
ceſſare uidebor(nũquã enĩ ceſſabo)cõuitiũ facias:ꝙ & ego
intelligã a ſummo amore ꝓficiſci:& tu nõ meruiſſe me gau
deas. Vale.

Donatio ſeruãda Vareno. .xiii.

GAius Plinius Vrso suo Salutem. Vnquā ne uidi sti quemquā tam laboriosum tam exercitum quā Varenum meum: cui quod summa contentione impetrauerat: defendendum & quasi rursus petendum fuit: Bitini senatusconsultum apud consules carpere ac labefactare sunt ausi: atq; etiam absentem principem criminari: ab illo ad senatum remissi non destiterunt. Egit Claudius capito irreuerenter magis q̄ constanter: ut qui senatusconsultum apud senatum accusaret. Respondit frontocatius grauiter & firme: senatus ille mirificus. Nam illi quoq;: qui prius negarant Vareno quæ petebat: eadem danda: (postquam erant data) censuerunt. Singulos enim integrare dissentire fas est: peracta quod pluribus placuisset cunctis tuendum: Attilius tantum rursus & cum eo septem: An octo? septem immo in priori sententia perseueraret: in hac paucitate nonnulli: (quorum temporalis grauitas: uel potius grauitatis imitatio ridebatur). Tu tamen æstima: quātum apud nos in ipsa pugna certaminis maneat: cuius quasi p̄lusio atq; præcursio has contentiones excitauit. Vale.

Profectio Plinii in Formianum. .xiiii.

GAius Plinius Maurico suo Salutem. Solicitas me in Formianum ueniam ex conditione ne quid cōtra comodum tuum facias: qua pactione inuicem mihi caueo. Neq; enim mare & litus sed te: otium & libertatem sequor: alioqui satius est in urbe remanere. Oportet enī omnia: aut ad alienum arbitrium: aut ad suum facere: mei certe stomachi hæc natura est: ut nihil nisi totum & merum uelit. Vale.

Insanitas Prisci. .xv.

GAius Pli. Romano suo Salutē. Mirifice rei nō inter

fuisti ego quidem: sed ad me recẽs. Passenius Paulus splen didus eques Romanus & in primis eruditus scribit elegas (gentilitiũ hoc illi: est. n. municeps ꝓpertii: atq; etiam iter maiores suos ꝓpertiũ nũerat) is cũ recitaret ita cœpit dicer̃ prisce iubes: ad hoc iauolenus priscus. (aderat enĩ ut paulo amicissimus) ego uero nõ iubeo: cogita qui risus hominum q ioci: quotiẽs est oĩno priscus haud dubiæ sanitatis iterẽ: tñ officiis adhibitus consiliis: atq; etiam ius ciuile publice re spõdet: quo magis quod tũc fecit: & ridiculũ & notabile fu it: interi paulo aliena deliratio aliq̃tũ frigoris attulit: tã soli cite recitaturus prouidẽdum est: nõ solum ut sint ipsi sani. uerũ etiã ut sanos adhibeant. Vale.

Mors auunculi Plinii. .xvi.

GAius Pl. Tacito suo. S. Petis ut tibi auũculi mei exi tũ scribã: quo uerius trader̃ posteris possis: gr̃as ago Nã uideo morti eius (si celebret̃ a te) ĩmortalẽ gloriã eẽ ꝓ positã: q̃uis. n. pulcherrimaꝶ clade terraꝶ exẽplo: ut populi ut urbes memorabili casu: q̃si semp uicturus occiderit q̃uis ipse pluria scripserit tñ ꝑpetuitati eius scriptorũ tuorũ eter nitas addet. Equidẽ beatos puto: qbus deoꝶ munere datũ est: aut facere scribẽda: aut scribere legenda: btĩssimos uero qbus utrũq; hoꝶ in numero auũculus meus: & suis libris: & tuis erit: quo libẽtius suscipio: deposco etiã quod ĩiungis Erat miseni classẽq; impio p̃sens regebat: nouẽbris Kalẽdas hora fere septĩa mr̃ mea indicat ei apparere nubẽ inusitata & magnitudine & spẽ: surgit ille sole: mox frigida gustaue rat iacẽs: studebatq;: poposcit soleas: ascẽdit locum ex quo maxime miraculũ illud cõspici poterat: nubes & incertum procul intuentibus ex quo mõte (uesuuiũ fuisse postea cog nitũ est) oriebat̃: cuius similitudinẽ & formã nõ alia magis

arbor q̃ pinus expressit. Nã longissimo uelut trunco electa in altum quibusdam ramis diffundebatur: credo etiam pe tenti spiritu euecta: deinde senescente eo destituta: ut etiam pondere suo uicta in altitudinẽ uanescebat: candida inter- dum: interdum sordida & maculosa: prout terram cinerem ue sustulerat: magnũ propiusq; noscendũ: ut eruditissimo uiro uisum. Iubet lyburnicam aptari: mihi si uenire una uel lem facit copiam: respondi studere me malle: & forte ipe q̃ scriberem dederat. Egrediebatur domo: accepit codicillos: recte negasti iminenti periculo exterrite: nauicula eius sub- iacebat: nec ulla nisi nauibus fuga: ut se tanto discrimie eri peret orabat. Vertit ille consilium & q̃ studioso animo in- choauerat: obit maxio: deducit quadriremes: ascendit ipse: non retinet modum: sed multis (erat enĩ frequens amæni- tas: erat laturus auxilium) properat illuc unde alii confesti fugiunt: rectumq; cursum: rectaq; gubernacula in periculũ tenet: adeo solutus metu: ut omnes illius mali motus: om nes figuras ut deprehenderet oculis: dictaret: enotaretq; iã nauibus cinis inciderat: quo proprius accederes: calidior & densior: iã pumices etiam nigri ambusti & fracti igne lapi des (iam uadũ subitũ ruinaq; montis: litora obstantia: cun ctatus paulum an retro flecteret: mox gubernatori: ut ita faceret monenti fortes inquit fortuna iuuat: pomponianũ pete (scriba is erat) deuenit sinu medio: nã sensim circũactis turbatisq; litoribus mare infunditur: ibi quanq̃ nondum periculo appropinquante conspicuo tamen & cum excres ceret proximo sarcinas contulerat in naues certus fuge: si contrarius uentus resedisset: quo tunc auunculus meus se cundissimo inuectus complectitur trepidantem: Consola tur: hortatur: ut quæ timorem eius sua securitate leniret:

deferri se in balneũ iubet:lotus accubat:cœnat atq; hilaris:
aut q; eque magnum:hilari similis interim euesuuio mõte
pluribus locis latissimæ flammæ altaq; incendia relucebant
quorũ fulgor & claritas tenebras noctis excipiebat:ille agre
stiũ trepidatione:ignes relictos desertasq; uillas per solitu
dinem ardere in remedium formidinis dictabat:tũ se quie
ti dedit:& quieuit uerissimo equidem sono. Nam meatus
animæ qui illi propter amplitudinẽ corporis grauior & so
nantior erat ab iis qui limini obuersabantur audiebar:sed
area ex qua dieta abibatur ita iã cinerẽ mixtisq; pumicibus
obpleta surrexerat: ut si longior in cubiculo mora exitus
negaretur excitatus procedit:seq; pomponiano:cæteriq; q
peruigilarãt redit. In cõmune cõsultant:ĩtra tecta subsistãt:
an in aperto uagẽtur (Nam crebris uastisq; tremoribus te-
cta nutabant:& quasi emota sedibus suis: nunc huc: nunc
illud abire aut referri uidebantur) sub diuo rursus:q̃q̃ leuĩ
um exesorumq; pumicum casus metuebant:quod tamẽ ma
lorum collatio elegit:& apud illum quidem ratio ratõnem
apud alios timorẽ timor uicit. Ceruicalia capitibus ĩposita
linteis cõstringunt:id munimentũ aduersus incidẽtia fuit:
Iam dies alibi:illic nox omibus noctibus nigrior dẽsiorq;:
quanq̃ faces multæ:uariaq; lumĩa solabantur:placuit egre-
di in litus & ex proximo aspicere quid iam mare admicte-
ret:quod adhuc uastum & aduersum permanebat: ibi sup
adiectum linteum recubans sedit:at iterũ frigidam aquam
poposcit:hausitq;.deinde flãmæ flammarũ p̃nuntius odor
sulphuris:se alii in fugam uertunt:excitant illum. Innixus
seruis duobus assurrexit & statim cõcidit (ut ego cõiecto).
crassiore caligine spũ obstructo clausoq; stomacho:q illi na
tura inualidus & angustus & frequenter ĩtus estuans erat.

Vbi dies redditus is ab eo quem nouissime uiderat tertius corpus inuentum integrum illesum: opertumq; ut fuerat i dutum. Habitus corporis quiescenti: q̃ defuncto similior. Interim Miseni ego & mater: sed nihil ad historiã: ne tu ali ud q̃ de exitu eius scire uoluisti: finẽ ergo faciã: unũ adiiciã omnia me quibus interfuerã queq; statim: cum maxime ue ra memorant: audierã uera persecutũ: tu potissia excerpes: aliud est. n. epistolã: aliud historiã: aliud amico: aliud omni bus scribere uale. Vale.

Honor tribuendus. .xvii.

GAius Pli. Restituto suo. S. Indignatiunculã quã in cuiusdã amici auditorio cœpi: nõ possum mihi tem perare quo minus apud te: qa non cõtingit corã: p epistolã effundã. Recitabat liber absolutissimus: hunc duo aut tres (ut sibi & paucis uidentur diserti) surdis mutisq; similes au diebant: non labra diduxerunt: non manus mouerunt: De niq; non assurrexerunt saltẽ lassitudinẽ sedendi. Quæ tan ta grauitas? quæ tanta sapientia? quæ (immo pigritia) arro gantia sinisteritas ac potius amentia? In hoc totum diẽ im pendere ut offendas: ut inimicũ relinquas: ad quẽ tanq̃ ami cissimũ ueneris: disertior ipse est tanto magis ne inuideris. Nã qui inuidet minor est: deniq; siue plus siue minus siue idem præstas: laude uel inferiorem: uel superiorem: uel pa rem: superiorem: qui nisi laudandus ille est: non potes ipse laudari: inferiorem aut parem: quia pertinet ad tuam glori am q̃ maximũ uideri quem precedis uel exequas. Equidem omnis: qui aliquid in studiis faciũt uenerari etiam mirariq; soleo. Est enim res difficilis: ardua: fastidiosa: & quæ eos a quibus contemnitur inuicem contemnat: nisi forte aliud iudicas tu: quanq̃ quis uno te reuerentior huius operis:

qui benignior attestator existimatur : qua ratione ductus tibi potissimum indignationē meā prodidi: quē habere socium maxīe poteram. Vale.

Aduocatio firmanorum. .xviii:

GAius Pli. Sabino suo. S. Rogas ut agam firmanorum publicam causam: ꝙ ego (q̄q̄ plurimis occupationibus distentus) adnitar: cupio enim & ornatissimam coloniam aduocationis officio: & te gratissimo tibi munerē obstringere: nam cum familiaritatem nostram (ut soles ꝓdicare) ad presidium ornamentumq̧ tibi sumpseris. Nihil est ꝙ negare debeam: præsertim pro patria petenti. quid enim ꝓcibus aut honestius piis: aut efficatius amantis: proinde, firmanis tuis ac iam potius nostris obliga fidem meam quos labore & studio meo dignos: cum splendor ipsorum: tum hoc maxīe pollicetur: quod credibile est optimos esse: iter quos tu talis extiteris. Vale.

Senatuscōsultus cōtra candidatos. .xix.

GAius Plinius Neroni suo Salutē. Scis tu accessisse ꝓcium agris precipue suburbanis: causa subite caritatis res multis agitata sermoībus proximis comitiis honestissima uoce senatus expressit. Candidati nec conuiuentur: ne mictant munera: ne pecunias deponant: ex quibus duo priora: tam aperte q̄ immodice fiebant. Hoc tertium q̄q̄ occultaretur: pro comperto habebatur: homulus deinde noster uigilat: rursus hoc consensu senatus sententiæ loco postulauit: ut consules desiderium uniuersorum notum pricipi facerent: peterentq̧ sicut aliis uiciis: huic quoq̧ prouidentia sua occurreret. Nam occurrit sumptus candidatorum fœdos illos: & infames ambitus lege restrinxit: eosdem patrimonii tertiam partem conferre iussit in ea

quæ solo continerentur: deforme arbitratus (ut erat) honorē petituros urbem italiamq; non patria: sed pro hospicio aut stabulo q̄si peregrinātis habere: cōuersant ergo cādidati certatim: q̄cq̄d uenale audiunt emptitant: quoq; sint plura: uenalia efficiunt: ꝑinde si pœnitet te italicoꝝ ꝑdiorum: hoc uēdendi tēpus: tā hercule q̄ in ꝑuintiis cōparandi: dū iddē candidati: illic uēdunt. Vale.

Casus terribilis Miseni. .xx.

GAius Plin. Tacito suo. S. Ais te adductum litteris: (quas exigenti tibi de morte auunculi mei scripsi) cupe cognoscere: quos ego miseni relictus (id enim ingressus abruperam) non solum metus: ueꝝ etiam casus ꝑtuleri: q̄q̄ animus meminisse horret: incipiam: ꝑfecto auunculo: ipse reliquum tēpus studiis (ideo remāseram) īpendi mox balneum: cœna: somnus īquietus & breuis ꝑcesserat ꝑ multos dies tremor terræ: minus formidolosus: quia cāpaniæ solitus. Illa uero nocte ita inualuit: ut non moueri omnia: sed euerti crederent. Irrupit cubiculum meum mater: surgebam inuicem: si quiesceret excitaturus: præsedimus in arca domus quæ mare a tectis modico spacio diuidebat: dubito constantiam uocarī: an īprudentiam debeam (agebam. n. duodeuicesimum annum) posco librum. T. Liuii: & quasi ꝑ otium lego: atq; etiam ut cœperam excerpo: Ecce amicus auunculi: qui nuper ad eum ex hispania uenerat: ut me & matrem sedentis: Me uero etiam legentem uidet: illius patientiam securitatem meam corripit: nihilo segnius ego intētus librum. Iam hora diei prima: & adhuc dubius & quasi languidus dies: iā quassatis circūiacētibus tectis: q̄q̄ in apto loco angusto tn̄ magnus & certus ruinæ metus: tū demum utriq; exceder oppido uisū seq uulgus attonitū: quodq; in

pauore simile prudētiæ est alienum cōsilium suo præfert.
Ingentiq; agmine abeuntis ꝑmit & impellit: egressi tecta cō
sistimus: multa ibi miranda: multas formidines patimur:
Nam uehicula: quæ ꝓduci iusseramus: q̄q̄ ī planissimo cam
po: in cōtrarias partis agebātur: ac ne lapidibus quidē ful
ta: in eodem uestigio quiescebant: ꝑterea mare ī se resorbe-
ri: & tremore terre quasi repelli uidebat̄: certe processerat
litus multaq; aīalia maris siccis harenis detinebat: ab altero
latere nubes: atra & horrenda ignei spiritus: porrectis ui-
bratisq; discursibus: rupta in lōgas flammarū figuras dehis
cebat: fulguribus ille & similes & maiores erāt: tū uero idē
ille ex hispania amicus acrius & instantius īquit si auuncu
lus tuus uiuit: uult esse uos saluos: si periit sup̄stites uoluit:
proīde quid cessatis euadere? respōdimus nō commissuros
ut de salute illius īcerti nostræ consuleremus: nō moratus
ultra proripit se effusoq; cursu periculo aufertur: nec multo
post: illa nubes descendere in terras operire maria: miseni
quod procurrit abstulerat: Tum mater orare: hortari: iube
re quoquo modo fugerem: posse enim iuuenem se & ānis
& corpoꝝ grauem bene morituram si mihi causa mortis nō
fuisset: ego cōtra saluum me. nisi una: non futurum: deinde
manum eius amplexus addere gradum cogo: paret egre: in
cusatq; se quod non moretur: Iam ciuis adhuc tamē rarus
respicio: densa caligo tergis īminebat: quæ nos torrentis
modo infusa terræ sequebatur: deflectamus inquam dum
uidemus: ne in uia strati comitātium turba in tenebris ob
teramur: uix consideramus: & nox nō qualis in lunis: aut
nubila: Sed qualis in locis clausis lumine extincto: Audi-
res ululatus fœminaꝝ: īfantum quiritatus: clamores uiroꝝ
Alii parentes: alii liberos: alii cōiuges uocibus requirebant:

uocibus noſcitabant: hi ſuum caſum: illi ſuorũ miſerabãtur erant qui metu mortis mortem p̄carentur: multi ad deos: manus tollere plures nuſq̃ iam deos ullos: æternamq; illã: & nouiſſimã noctem mundo interp̄tabantur: nec defuerũt qui factis mentitiſq; terroribuſ uera pericula augerẽt: aderant qui miſeni illud ruiſſe: illud ardere falſo: ſed credenti bus nuntiabant: paululum reluxit: quod nõ dies nobis: ſed aduentantis ignis indicium uidebatur: & ignis qdẽ lõgius ſuſtitit: tenebræ rurſus cinis: tumultus grauis: hunc idẽtidẽ aſſurgentes excutiebamus: operti alioqui de cœlo obliſi põ dere eſſemus: poſſẽ gloriari nõ gemitũ mihi nõ uocẽ parũ fortem in tantis periculis excidiſſe: niſi mecũ oĩbus: omia mecũ perire: miſero quidem: magno tñ mortalitatis ſolatõ cecidiſſem. Tandem illa caligo tenuata quaſi in fumum ne bulam ue diſceſſit: mox dies ſol etiã effulſit luridus tamen qualis eſſe (cum deficit) ſolet: occurſabant trepidãtibus ad huc oculis mutata omnia: alto cinere tanquã niue obducta regreſſi miſenum: curatis utcunq; corp̄ibus: ſuſpẽſam dubi amq; noctem ſpe ac metu exegimus: metus p̄ualebat: nam & tremor terræ p̄ſeuerabat & pleriq; limphati terrificis uati cinationibus & ſua & aliena mala ludificabant: nobis tamẽ ne tunc quidẽ q̃q̃ exp̄tis periculum & expectantibus: abeũ di conſiliũ donec de auunculo nũtius: hæc nequaq̃ hyſto ria digna non ſcripturus leges: & tibi ſcilicet qui requiſiſti ĩpugnabis ſi digna me epiſtola quidẽ uidebunt̃. Vale.

Comedia Virgilii inſtar antiquorum. xxi

GAius Pli. Caninio ſuo. S. Sum ex eis qui mirer anti quos: non tamen ut quidã temporꝝ noſtrorũ inge nia deſpicio: neq;.n. laſſa & effeta natura: nihil tã laudabile parit: atq; adeo nuper audiui Virgilium romanum paucis

L[illegible]

legentē comediam ad exemplar ueteris comediæ scriptam tam bene: ut esset possit quandoq͛ exemplar nescio an noris hominē: q̄q̄ nosse debes. Est enim probitate morum: ingenii elegantia: operum uarietate mōstrabilis: scribit mimi iambos tenuiter: argute: uenuste: atq͛ in hoc genere eloquētissime. nullū est enim genus quod absolutū non possit eloquentissimū dici: scripsit comedias: menandrū aliosq͛ ætatis eiusdem æmulatus: licet has inter plautinas terētianasq͛ numeres. Nunc primum se in ueteri comedia (sed nō tanq̄ inciperet) ostendit: non illi uis: non granditas: non subtilitas: nō amaritudo: non dulcedo: non lepos defuit: ornauit uirtutes: insectatus est uicia: fictis nominibus decenter pro ueris usus est: aperte circa meum tantū benignitate nimia: modum excessit: nisi ꝙ tam poetis mentiri licet. In summa extorquebo ei librum: legendumq͛ immo ediscendū mictā tibi: neq͛. n. dubito futurū ut non deponas si semel sumpseris. Vale.

Testamentū corruptum. :xxii.

GAius Pli. Tironi suo Salutē. Magna res acta ē omnium qui sunt prouintiis prefuturi magna omniū: qui se simpliciter credunt amicis: lustricus bructianus. Cū Montanium acticinium comitē suum ī multis flagiciis addidit: ut quem deceperat accusaret: recepta cognitione fui ī cōsilio: egit uterq͛ pro se: egit autem carptim & secundum cesellium: quo genere ueritas statim ostēditur. Protulit brutianus testamentum suū: quod acticini manu scriptum esse dicebat (hoc enī & archana familiaritas. & querendi de eo quem sic amasset) necessitas īdicabatur enumerauit crimīa fœda manifestaq͛ ille cum diluere non posset: ita se gessit: ut dum defendit turpis: dum accusat sceleratus probaret:

corrupto enim scribe seruo interceperat cōmētarios: incide ratq; ac per summū nefas utebatur aduersus amicū crimine suo: fecit pulcherrime cæsar non de brutiano sed statim de acticinio pronūciauit: dānatus & in īsulam relegatus: bruti ano iustissimo ītegritatis testimonium redditū: quē quidē etiam cōstantiæ gloria secuta est. Nam defensus expeditis sime accusauit uehemēter: nec minus acer q̄ bonus & since rus apparuit: quod tibi scripsi ut te sortitum prouintiam p̄ monerem plurimum tibi credas: ne cuiq̄ satis fidas. Deīde scias si quis forte te quod abhomior: fallat: paratā ultionē: qua tñ ne sit opus etiā atq; etiā attende: quare nō tā iocun dū est uindicari q̄ decipi miserum. Vale.

Causa simul agēda. .xxiii.

GAius Plinius Traiano suo Salutē. Impensæ petis ut agam causam pertinētem ad curam tuam pulchrā: alioqui & famosam faciam: sed nō gratis: qui fieri potest ī quis: ut non gratis? tu potes. Exigam enim mercedē hone stiorem gratuito patrocinio: peto atq; etiam paciscor: ut si mul agat crenutius ruffo: solitum hoc mihi & iam in pluri bus claris adolescentibus factitatum. nam mire concupisco bonos iuuenes ostendere foro: assignare famæ quod si cui præstare rufoni meo debeo: uel propter natales ipsius: uel propter eximiā mei caritatē: quē magni æstimo in iisdē iu diciis: iisdem etiā partibus cōspici: audiri: obligā te: obliga anq̄ dicā: nā cū dixero grās ages: spōdeo solicitudini tuæ: spei meæ: magnitudini causæ suffecturū. est idolis optimæ breui producturus alios: si interī productus fuerit a nobis neq; enī cuiq̄ tā clarū statim ingenium: ut possit emergere: nisi illi mea occasio: fautor etiam: comendatorq; contigat. Vale.

Fides uxoris erga maritum. .xxiiii.

GAius Pli. Macro suo. S. Quã multũ interest quid a quo fiat: eadem .n. facta: claritate uel obscuritate faciẽtiũ aut tollunt altissime: aut humilissime deprimuntur: nauigabam per larium nostrũ: cum senior amicus ostẽdit mihi uillam atq; etiam cubiculũ: quod in lacum prominet ex hoc inquit aliquando municeps nostra cum marito se precipitauit: causam requisiui. Maritus ex diutino morbo circa uelanda corporis ulceribus putrescebat uxor ut inspiceret exegit: nec eni quẽq̃ fidelius indicaturũ: posset ne sanari desperauit: hortata est ut moreret: comesq; ipsa mortis dux imo & exemplum & necessitas fuit: nam se cũ marito ligauit: obiecitq; in lacũ quod factum ne mihi quidem (qui municeps) nisi proxĩe auditũ est: nõ quia minus illo clarissimo arriæ facto sed qa minor ipsa. Vale.

Amissio robusti. .xxv.

GAius Pli. Niscano suo Salutẽ. Scribis robustũ splẽdidum equitem romanũ cum Attilio scauro amico meo otriculum usq; cõmune iter peregisse: deinde nusq̃ cõparuisse: petis ut scaurus ueniat: nosq; (si potest) in aliqua inquisitionis uestigia inducat. Veniat uereor ne frustra: suspicor enim tale nescio quid robusto accidisse: quale aliquando metilio crispo municipi meo: huic ego ordĩes impetrauerã: atq; etiam ꝓficiscenti quadragita milia nummũ ad instruendũ se ornandumq; donaueram: nec postea aut epistolas eius: aut aliquẽ de exitu nuntiũ accepi. Interceptus ne sit a suis an cũ suis dubiũ: certe nõ ipse: nõ quisq̃ ex seruis eius apparuit. Vtinã ne in robusto idẽ experiamur: tñ accersamus scaurũ: demus hoc tuis: demus optimi adolescẽtis honestissimis ꝑcibus q̃ pietate mira etiã sagacitate ꝑtem

querit: dii faciant ut sic ieniat ipsum quẽadmodũ iã cum quo fuisset inuenit. Vale.

Laus sponsi fusci cui destinata est uxor .xxvi.

GAius Plini. Seruiano suo. S. Gaudeo & gratulor ꝙ fusco salinatori filiam tuam destinasti: domus patricia: pater honestissimus: mater pari laude: ipse ẽ studiosus: litteratus: disertus: etiã puer simplicitate: comitate iuuenis: senex grauitate: neq; enĩ amore decipior: amo quidẽ effuse (ita officiis ita reuerentia meruit) iudicio tamen: & quidẽ tanto acrius q̃to magis amo: tibi quidem ut qui explorauerim spondeo habiturum te generum quo melior fingi: ne uoto quidem potuit: superest ut auũ te q̃ maturissime similimum sui faciat q̃ foelix tempus illud quo mihi liberos: illius nepotes tuos ue meos uel liberos uel nepotes ex uestro sinu sumere: & quasi pari iure tenere cõtingit. Vale.

Consilio seueri petitio. .xxvii.

GAius Pl. Seuero suo. S. Rogas ut cogitẽ qd designatus cõsul in honorẽ prĩcipis cẽseas: facilis inuentio: nõ facilis electio: est. n. ex uirtutibus eius larga materia scribã tñ uel quod sentiã corã indicabo: si prius hesitationẽ meam oñdero: dubito nũc idẽ tibi suadere: quod mihi debeã designatus ego cõsul oĩ hac & si nõ adulatõe: spem tñ adulatõnis abstinui: nõ tanq̃ liber & cõstãs: sed tanq̃ ĩtelligens prĩcipis nr̃i: cuius uidebã hanc esse ꝑcipuã laudẽ: si nihil q̃si ex necessitate decerneret: recordabor etiã plurios honores pessimo cuiq; delatos: a qbus hic optimus separi non alio magis poterat q̃ diuersitate cẽsendi: ꝙ ipm nõ dissimulatõne & silentio ꝑterii: ne forte nõ iudiciũ illud meum: sed obliuio uideret: hoc tunc ego: sed nõ oĩbus eadẽ placent: ne cõ ueniunt quidem: ꝑterea faciẽdi aliquid nõ faciendi ue uera

ratio:cũ hominũ ipsorũ:tum rer etiã ac tempor conditio mutať:nã recentia opa maximi prĩcipis:pbent facultatem noua magna uera cẽsendi:qbus ex causis ut supra scripsi: dubito an idẽ nunc tibi:quod tunc mihi suadeam:illud nõ dubito:debuisse me imptes consilii tui ponere quid ipse fecissem. Vale.

Aduentus Pli. in campaniã eiusq oblatioẽs .xxviii.

GAius Pli. Pontio suo. S. Scio quæ tibi causa fuerit ĩpedimẽto:quo minus pcurrere aduentũ meũ ĩ campaniam posses:sed q̃q̃ absẽs totus hic migrasti tñ mihi copiarũ tam urbanar q̃ rusticar:noĩe tuo oblatũ est:q̃s oẽs improbe:accepi tñ:nã me tui ut ita facerẽ rogabant: & uerebar ne mihi & illi irasceris si nõ fecissem. Imposterum nisi adhibueris modũ ego adhibebo:etiã tuis denũtiaui si rursus tã multa attulissent oĩa relatores dices optere me tuis rebus ut meis ut etiam sed pinde illis ac meis parco. Vale.

Genera causarũ suscipiendar in patrociniis. .xxix.

GAius Pli. Quadrato suo. S. Auidius quietus (q me unice dilexit & quo nõ minus gaudeo) pbauit ut multa alia thraseæ (fuit. n. ei familiaris) ita hoc sæpe referebat:pcipere fere solebat suscipiẽdas esse cãs aut amicorum aut destitutas:aut ad exemplũ ptinentes:cur amicorũ non eget interptatione:cur destitutas q in illis maxime & constantia agẽtis & humanitas cerneret:cur ptinẽtes ad exemplũ quia plurimũ refert bonũ an malum induceret:ad hæc ego genera causar ambitiose fortasse:addam tñ claras & illustres. æquũ est. n. agere nõnunq̃ gloriæ & famæ. Idẽ dignitati ac uerecundiæ tuæ statuo:nec me pterit usum esse & haberi optimũ dicendi magistrũ. Video etiã multos paruo ingenio:litteris nullis:ut bñ agerent agẽdo consecutos sed

& illud pollionis quod accepi uerissimũ experior :comode agẽdo factũ est ut sæpe agerẽ:sæpe agendo factũ est ut ni mis comode:quare scilicet assiduitate nimia facilitas magis q̃ facultas:nec fidutia sed temeritas parat̃: nec uero isocra ti:quo minus haberetur summus orator effecit quod infir mitate uocis:mollitia frontis:ne in publico diceret impedi ebatur:proinde multum lege:scribe : meditare ut possis cũ uoles dicere:dices cum uelle debebis:hoc fere temperamen tum ipse seruaui:nõnunq̃ necessitati:quæ pars rationis est parui:egi enim quasdam a senatu iussus quo tamen in nu mero alique fuerunt ex illa thraseæ diuisione:hoc est ad ex emplum pertinentes:affui bethicis contra bebium bassum: quæsitum est an danda esset inquisitio:data est : affui rur sus:iisdem querentibus de Cecilio classico quesitum est:an prouintiales ut socios ministrosq; proconsulis plecti opor teret:penas luere:accusaui marium priscum qui lege repetũ darum damnatus:utebatur clementia legis:cuius seueritatẽ ĩmanitate criminum excesserat relegatus est:tuitus sum iuli um bassum ut incustoditum & minus cautum:ita minime malum iudicibus acceptis in senatu remansit dixi proxime pro Vareno postulante:ut sibi iuicem uocare testes liceret: Impetratũ est : ĩposterũ opto ut id potissimũ iubear quod me deceat mea spõte fecisse. Vale.

Refectio uillæ eiusq; cultura. :xxx.

GAius Pli. Fabato prosocero suo Salutem. Debemus mehercule natales tuos:perinde ac nostros celebra re:cum lætitia nostrorum ex tuis pendeat:cuius diligentia & cura hic hilares:istic securi sumus :uilla camilliana : quã in campania possides:est quidem uetustate uexata:& tamẽ quæ sunt p̃ciosiora:aut integra manẽt:aut leuissime lesa sũt

attendemus ergo q̄ ut saluberrime reficiāt ego uideor habe
re multos amicos: sed huius generis: cuius & tu queris: &
res exigens est: prope neminem: sunt enim omēs togati &
urbani: Rusticorum autem prædiorum administratio pos
cit durum aliquem & agrestem cui nec labor ille grauis nec
cura sordida: nec tristis solicitudo uideatur: tu de ruffo
honestissime cogitas: fuit enim filio tuo familiaris: quid
tamen noui sibi præstare possit ignoro: uelle plurimū cre-
do. Vale.

Decisio triū causarū recitatio
iocūda & descriptio portus. xxxi.

GAius Pli. Corneliano suo. S. Euocatus in consilium
a cæsare nostro ad centū cellas hoc noīe lōge maxi
mā cœpi uoluptatē: qd. n. iocundius q̄ pricipis iustitiā: gra
uitatē: comitatē in secessu quoq; (ubi maxīe recludunt) in-
spicere: fuerūt uariæ cogitatiōes: & q̄ uirtutes iudicis p plu-
res spēs expirent: dixit cām claudius aristor priceps ephesi
orū: homo munificus & īnoxie popularis: īde inuidia: & a
dissimilibus delator īmissus: itaq; absolutus uidicatusq; est
& sequēti die audita est gallica adulterii rea: nupta hæc tri
buno militum honores petituro: & suam & mariti dignita
tem centurionis amore maculauerat: maritus legato consu
lari: ille cæsari scripserat: cæsar excussis probationibus cētu
rionē exauctorauit: atq; etiam relegauit superat crimini (qp
nisi duorū esse nō poterat) reliqua ps ultionis: sed maritū
nō sine aliq̄ rephensiōe paciētiæ: amor uxoris retardabat:
quā qdē etiā post delatū adulterū domi habuerat: q̄si con
tētus emulū remouisse: admonitus ut pageret accusationē:
pegit inuitus sed illā dānari etiā inuito accusatore: necesse
erat dānata: & iuliæ legis penis relicta est: cæsar & nomen

centurīōis & cōmemorationem disciplinæ militaris sentē-
tiæ adiecit:ne omnes eiusmodi causas reuocare ad se uidere
tur. Tertio die inducta cognitio est multis sermonibus: &
uario rumore:iactata iulii tironis codicillis:quos ex pte ue
ros esse constabat:ex parte falsi dicebantur :substituebātur
crimini sempronius senetio eques romanus: & Eurithinus:
cæsaris libertus & procurator:heredes cum cæsari esset ide
data cōmuniter epistola scripta:petierant ut susciperet cog
nitionem:susceperat reuersus diem dixerat:& cum ex here-
dibus quidam quasi reuerētia Eurithino remicterent accu
sationē:pulcherrime dixerat:nec ille pollicitus est: nec ego
Nero. Indulserat tñ petentibus dilationē: cuius tēpore exa
cto cōsederat auditurus:a parte heredū intrauerūt duo:om
nino postulauerunt ut oēs heredes agere cogerent:cū detu
lissent oēs aut sibi quoq; desistere pmicteret :locutus est cæ
sar summa grauitate:summa moderatione:cūq; aduocatus
senetionis & eurithini dixisset suspitiōibus relinqui reos ni
si audirent:nō curo inquit an isti suspitionibus rlinquant
ego rlinquor:deinde cōuersus ad nos statuatis quid facer
debeamus:isti enim queri uolunt:q sibi licuerit nō accusar
tum ex consilii sententia iussit denuntiari heredibus oibus
aut agerent aut singuli puocarent ad causas non agēdi:ali
oqui se uel de calumnia pnuntiatur:uides q honesti :q se
ueri dies:quos iocundissime remissiones sequebant : Adhi
bebamur quotidie cœnæ erat modica si principem cogites
Interdū acroamata audiebamus. interdū iocundissimis ser
monibus nox ducebat :sūmo die abeūtibus nobis : q dili
gens in cæsare humanitas:xenia sūt missa:sed mihi ut gra
uitas cognitionū cōsilii honor:suauitas simplicitasq; conui
ctus:ita locus ipse piocūdus fuit:uilla pulcherrima cingit

uiridissimis agris: iminet littori cuius i sinu figura maximi portus: huius sinistræ brachiũ: firmissimo ope munitum est dextrum elaborat: more portus insula assurgit: quæ illatũ uento mare obiacens frangat: tutumq; ab utroq; latere decursum nauibus præstet: assurgit autẽ arte uisenda: ingẽtia saxa latissima nauis ꝓuehit: cõtra hæc alia sup alia deiecta ipso põdere manent ac sensim (quodam uelut aggere) construunt: eminet iam: & apparet saxeum dorsum: ĩpactosq; fluctus in ĩmensum elidit & tollit: uastus illic fragor canũq; circa mare saxis: deinde pile adiicietur: quæ procedenti tempore enatam ĩsulam imitẽtur: habebit hic portus & nomen autoris: eritq; uel maxĩe salutaris. Nã plongissimũ spatium litus ĩportuosum hoc receptaculo utet. Vale.

Oblatio certæ pecuniæ filiæ Quintiliani. .xxxii.

GAius Pli. Quĩtiliano suo Salutẽ. Quãuis & ipse sis cõtinẽtissimus: & filiam tuam sic ĩstitueris: ut decebat tuam filiam Rutilii neptem cum tamẽ sit nuptura honestissimo uiro Nonio celeri (cui ratio ciuilium officiorum necessitatem quandã nitoris imponit) debet secundum cõditiones mariti ueste comitatu augeri (quibus non quidem augetur dignitas: ornatur tñ) instrui te porro animo beatissimum modicũ facultatibus scio: itaq; partem oneris tui mihi uendico: & tanq̃ parens alter puellæ nostræ confero quiquaginta milia nummum: plus collaturus: nisi a uerecũdia tua: sola mediocritate munusculi impetrari posse cõfiderem ne recusares. Vale.

Causa ꝓ attilia uariola exheredata a patre: :xxxiii.

GAius Pli. Romano suo. S. Tollite cuncta ĩquit: ceptosq; auferre labores: seu scribis aliquid: seu legis tolli: auferri iube & accipe orationem meam (ut illa arma)

diuinā (num superbius potui) re uera ut iter meas pulchrā nā mihi satis est certare mecū: ē hæc ꝓ actia uirriola: & dignitate ꝑsone: & exēpli raritate: & iudicii magnitudīe insignis. Nā fœmīa splēdide nata: nupta ꝑtori uiro: exheredata ab octogenario p̄re intra undecī dies: q̄ ille nouercā ei amore captus īduxerat: q̄druplici iudicio bona p̄rna repetebat: sedebant iudices centū & octogīta tot. n. q̄tuor cōsiliis conscribunt̄. Ingens utriq; aduocatoꝝ & numerosa subsellia ꝑstantiū corona laudatissimū iudiciū: multiplici circulo: ambibat: ad hoc stipatū tribunal: atq; etiam ex supiore basilicæ pte: qua fœminæ: q̄ uiri & audiēdi (quod difficile) & uisendi studio īminebant: magna expectatio patꝝ magna filiaꝝ magna etiam nouercaꝝ: secutus ē uarius euētus: nā duobus cōsiliis uicimus: totidēq; uicti sumus: notabilis ꝓrsus res & mira eadē in cā: iisdē iudicibus: iisdē aduocatis: eodē q; tēpore tanta diuersitas accidit casu q̄ nō casus uidet̄: uicta ē nouerca ipsa heres ex pte sexta: uictus subberinus qui exheredatus a p̄re: singulari īpudentia alieni p̄ris bona uindicabat: nō ausus fui petere: hæc tibi exposui: primū ut epistola scires q̄ ex oīone nō poterat: deīde (nā detegā artes) ut oīonem libentius legeres: si nō legere tibi sed īteresse iudicio uidereris quam) si licet magna) nō despero grām breuissime īpetratuꝝ: nam & copia reꝝ & arguta diuisione & narratiunculis pluribus & eloquēdi uarietate renouat̄: sūt multa (non auderē nisi tibi dicere) elata: multa pugnantia: multa subtilia. Interuenit. n. acribus illis & erectis frequens necessitas cōputandi: ac pene calculos tabulamq; poscendi: ut repēte ī priuati iudicii formam centūuiralē uertat̄: dedimus uela īdignationi: dedimus iræ: dedimus dolori & ī amplissīa causa: q̄si magno mari pluribus uētis sumus euecti:

In sũma solent qdam ex cõtubernalibus nostris existimare hanc orationẽ (iterũ dicam ut inter meas) ꝓ ethesiphonte eẽ: an uere: tu facillime iudicabis: q tam memoriter tenes: ut cõferre cũ hac: dũ hanc solam legis: possis. Vale.

Gladiatoriũ munus ĩ memoriam uxoris ꝓmissũ .xxxiiii.

GAius Pli. Maxĩo suo. S. Recte fecisti ꝙ gladiatoriũ munus ueronensibus nr̃is ꝓmisisti: a qbus olĩ amaris suspiceris: ornaris: ĩde etiam uxorẽ carissimam tibi & ꝓbatissimam habuisti: cuius mẽoriæ: a te opus aliquod maxime funebre debeat: ꝑterea tanto cõsensu rogabaris ut negare nõ incõstans & durũ uideret. Illud quoq; egregie ꝙ tã facilis tam liberalis in edẽdo fuisti: nam p hæc etiã magnus aĩmus ondit: uellẽ africane: q̃s coemeras plurias ad ꝑfinitũ diẽ occurrissẽt. Sed licet cessauerit ille tẽpestate detẽte: tu tñ meruisti: ut acceptũ tibi fieret: quod quo minus exhiberes nõ p te stetit. Vale.

Caii Pli. iunioris epistolarũ liber. vii.

Infirmorum documentum seruandum. .i.

GAius Plini. Geminio suo. S. Terret me hæc tua tam ꝑtinax ualitudo: & q̃q̃ te tẽperatissimũ noueri: uereor tñ ne qd illi etiã in mores tuos liceat ꝓinde moneo patiẽter r̃sistas: hoc laudabile: hoc salutar̃ ad mictit hũana natura: ꝙ suadeo ipi certe sic ager̃ sanus cum meis soleo: spero qdẽ si forte ĩ aduersã ualitudinẽ incidero: nihil me desideraturũ uel pudor̃ uel pœnitẽtia dignũ: si tñ supauerit morbus denũtio: ne qd mihi dẽt: nisi ꝑmittẽtibus medicis: sciantq; si dederit: ita uidicaturũ ut solẽt alii q̃ negarãt: qn etiã ut perustus ardentissia febre: tandẽ remissus unctusq; acciperẽ a medico potionem: porrexi manum: utq; tangerẽ dixit: ad motũ iam labris poculum reddidi. Postea cum uicesimo ualitudinis die balneo ꝑpararer: mussantesq;

medicos repente uidissem: causam requisiui: responderunt posse me tuto lauari: nõ tamē oīno sine aliqua suspitōe: q̄d inquā necesse est: atq̧ ita spe balnei: (cui iā uidebar inferri) placide leniterq̧ dimissa ad abstinentiā rursus nõ secus ac modo ad balneū animū multūq̧ cõposui: quæ tibi scripsi: primū ut te nõ sine exemplo monerē: deīde ut īposterum ipse ad eandē temperātiam astrīgerer hac epistola q̄si pig nore obligassem. Vale.

Scripta Plinii. .ii.

GAius Pl. Iusto suo. S. Queādmodū cõgruit ut simul & affirmes te assiduis occupatōibus īpediri: & scrip ta nostra desideres: q̄ uix ab otiosis impetrare aliquid peri turi temporis possunt: patiar ergo æstatē īquietā uobis ex ercitāq̧ trāscurrer: & hieme demū cū credibile erit noctibus saltē uacare te posse: querā q̄d potissimū ex nugis meis tibi exhibeā: īterim abūde est: si epistolæ nõ sunt molestæ: sunt aūt: & ideo breuiores erunt. Vale.

Voluptates laboresq̧ uicissim utēdæ. .iii.

GAius Pli. Presenti suo Salutē. Tāta ne p̄seuerātia: tu mõ in lucania: mõ in cāpania: ipse enim inquis luca nus: uxor cāpana iusta causa lōgioris abn̄tiæ: non p̄petuæ tn̄: quin ergo aliq̄n in urbē redis? ubi dignitas: honor ami citiæ: tā s̄upiores q̄ mīores: quousq̧ uigilabis cū uoles? dor mies q̄diu uoles: quousq̧ calcei: nusq̄ toga feriata: liber to tus dies? tēpus ē te reuisere molestias n̄ras: uel ob hoc solū: ne uoluptates istę sacietate languescant: saluta paulisp: quo tibi sit iocundius salutari: terere in hac turba ut te solitudo delectet. Sed quid imprudens: quem euocare conor re tardo. Fortasse enim his ipsis admoneris: ut te magis ac magis otio inuoluas: q̄ ego non abrumpi: sed intermicti

uolo: ut enim si tibi cœnam facerē dulcibus cibis acres acutosq; miscerem: ut obtusis illis: & oblitus stomachus his excitaret᷑: ita nūc hortor: ut iocundissimū genus uitæ: nonnullis interdū quasi acrioribus condias. Vale.

Endecasyllabis Pli. & excusatione eorū. .iiii.

GAius Pli. Pontio suo Salutem. Ais legisse te endecasyllabos meos: requiris etiam quēadmodum cœperim scribere homo (ut tibi uideor seruus (ut ipse fateor) nō ineptus: nunq̄ a poetica (altius enim repetam) fui alienus q etiam quatuordecim annos natus græcam tragediam scripsi: qualem inquis? nescio: tragedia uocabatur: mox cū e militia rediens in caria insula uentis detinerer: latinos elegos in illud ipsum mare ipsamq; insulam feci: expertus sum me aliquando: e thebeo endecasyllabos nunc primum: quorū hic natalis hæc causa est: legebantur in laurentino mihi libri Asinii galli: de comparatione patris & Ciceronis. Incidit epigramma Ciceronis in tyronem suum: deinde cū meridie (erat enim æstas) dormiturus me recepissem: nec obreperet somnus: cœpi reputare maximos oratores: hoc studii genus & in oblectationibus habuisse & ī laude posuisse. Intēdi animū: cōtraq; opinionē meā post longā desuetudinē p q̄ exiguo tēporis momēto id ipm: quod me ad scribēdū solicitauerat: his uersibus exaraui. Cū galli libros legerē q̄bus ille parenti ausus de Cicerone daret palmāq;: decusq;: lasciuū iueni lusum Ciceronis & illo spectandum ingenio: quo seria cōdidit & quo hūanis salibus multo uarioq; lepore magnoꝝ ondit mētes gaudere uiroꝝ. Nam queritur ꝙ fraude mala frustratus amantē. Paucula cœnato tibi debita suauia tiro. Tēpore nocturno subtraxerat his ego lectis Cur post hæc inq̄ nr̄os celamus amores. Nullūq; in mediū

timidi damus atq; fatemur. Tironisq; dolos tironis nosce fugaces. Blanditias & futura nouas addentia flammas. Trã si ad elegos: hos quoq; non minus celeriter explicui: addidi alios facilitate corruptus: in urbem deinde reuersus sodali bus legi: probauere inde plura metra: si quid otii maxime si in itinere temptauí. Postremo placuit exemplo multorũ unum separatim endecasyllaborum uolumen absoluere nec pœnitet: legitur: describitur: cantatur & iam a græcis quoq; (quos latine huius libelli amor docuit) nunc cythara nunc lira personat: sed quid ego tam gloriose (q̃q̃ poetis furere concessum est) & tamen non de meo sed de aliorũ iudicio loquor: qui siue iudicant: siue errant: me delectant unũ p̃ cor ut posteri quoq; aut errent similiter aut iudicent. Vale.

Anxietas Pli. ex absentia suæ uxoris. .v.

GAius Pli. Calphurniæ suæ. S. Incredibile est quanto desiderio tui tenear. In causa amor primum: deinde q̄ non consueuimus abesse. Inde est q̄ magnam noctium partem in ymagine tua uigilem: exigo inde q̄ interdiu: qui bus horis te uisere solebam: ad dietam tuam ipsi me (ut ue rissime dicitur) pedes ducunt: q̄ deniq; eger metu ac simi lis excluso: a uacuo lumĩe recedo: unum tempus his tormẽ tis caret: quo in foro & amicorum litibus conteror: estima tu quæ uita mea sit: cui requies in labore: in miseria curisq; solatium. Vale.

Causæ duæ ĩtroductæ uareni & bithiniorum. .vi.

GAius Plinius Macrino suo Salutem. Rara & nota bilis res Vareno cõtingit: sit licet adhuc dubia: Bi thinii accusationem eius ut temere ichoatã omisisse narran tur: dico adest ꝓuintiæ legatus: actulit decretum cõsilii ad Cæsarẽ: attulit ad multos prĩcipes uiros attulit etiã ad nos

Vareni aduocatos:perstat tñ idẽ ille magnus:qn etiam Ni
grinũ optimũ uirũ pertenacissime exercet:per hũc a consuli
bus postulabat ut Varenus exhibere rõnes cogeret᷑:assiste
bam uareno:iam tm̃ ut amicus:et tacere decreueram. Nihil
enĩ tam contrariũ q̃ si aduocatus a senatu datus defenderẽ
ut reum:cui opus esset etiam ne reus uideret᷑: cũ tñ finita
postulatõe Nigrini:cõsules ad me oculos retulissent: scietis
inquã cõstare nobis silentii nostri rationẽ:cũ ueros legatos
prout añ audieritis:cõtra nigrinus(ad quẽ missi sunt) Ego
ad me quoq; habeo decretũ ꝓuintiæ:rursus ille potest tibi
liquere:ad hoc ego si tibi ex diuerso liquere potest & mihi
(qḋ est melius)causa loqueret᷑ legatus polienus cãs abolitæ
accusatõis exposuit:postulauitq; ne cognitõi cæsaris ꝑiu-
diciũ fieret:respõdit magnus:iterũq; polienus:ipse raro &
breuiter iterlocutus:me itra silentiũ tenui:accepi.n.non mi
nus iterdũ oratoriũ est tacere q̃ dicere. Atq; adeo r̃peto me
qbusdã capitis reis uel magis silentio q̃ orõne accuratissĩa
ꝓfuisse:mr̃ amisso filio(qd.n.ꝓhibet q̃q̃ alia rõ scribendæ
epistolæ fuerit de studiis disputar̃)libertos eius eosdẽq; co
heredes suos falsi & bñficii reos detulerat ad principẽ iudi
cẽq; ipetrauerat iuliũ suburanũ:defenderã reos ingẽti qdẽ
cetu:erat.n.causa notissima:præterea utriq; ingenia clarissi
ma finem cognitioni quæstio imposuit:quæ secundum re
os cessit. Postea mater adiit principem: affirmauit se no
uas probationes inuenisse:preceptum est suburano ut uaca
ret finitam causam retractandi si quid noui afferret:aderat
matri Iulius affricanus: nepos iulii oratoris: quo audi-
to:passienus crispus dixit bene me hercule beneq;. Quid
est tam bene: Huius nepos: iuuenis ingeniosus: & non
parum callidus cum multa dixisset assignatumq; tempus

implesset: rogo inquit suburane pmictas mihi unũ uersum adiicere: tũ ego: tum oẽs me ut diu responsurũ intuerentur responderẽ inquam si unũ illũ uersum africanus adiicisset: in quo nõ dubito oĩa noua fuisse. Nõ facile me repeto tm̃ assensum agendo cõsecutũ q̃tum tunc non agẽdo: similiter nunc & ꝓbatum & exceptũ: ꝙ ꝑ uareno hactenus non ta cui cõsules (ut polienus postulabat) omĩa integra principi seruauere: cuius cognitionẽ suspẽsus expecto. Nam dies il le nobis ꝑ uareno aut securitatẽ & otiũ dabit: aut intermis sum laborẽ renouata solicitudine iniũget. Vale

Mutua saturnini & prisci amicitia. .vii.

GAius Plin. Saturnino suo. S. Et proxime prisco nr̃o & rursus (quia ita iussisti) gratias egi: libentissime q̃ dem: est. n. ꝑiocũdum: ꝙ uiri optimi: uiriq; amicissimi adeo cohesistis ut inuicẽ uos obligari putetis. Nã ille quoq; p̃ci puam se uoluptatem ex amicitia tua capere ꝓfitet: certatq; tecum honestissimo certamine mutuæ caritatis quam ip̃m tempus augebit: te negociis distineri ob hoc modeste fero ꝙ deseruire studiis non potes si tamen alteram litem ꝑ iu dicem alteram per te ipse finieris: icipies primum istic otio frui: deĩde saciatus ad nos reuerti. Vale.

Gratiæ actæ prisco noĩe saturnini & eius amicitia .viii.

GAius Pli. Prisco suo. S. Exprimere non possum q̃ io cundum sit mihi ꝙ Saturninus noster summas tibi apud me grãs: aliis sup alias epistolas agit: pge ut cœpisti: uiꝝq; optimũ q̃ familiarissĩe dilige: magnã uoluptatem ex amicitia eius percepturus: nec ad breue tp̃s nã cũ oĩbus uir tutibus abũdat: tũ hac p̃cipue: ꝙ habet maximã in amore cõstantiã. Vale.

Studiũ quale oportet. .ix.

GAius Pli. Fusco suo. S. Queris quẽadmodũ i secessu

(quo iam diu fueris)putem te studere oportere:utile mihi plurimum uidetur:& multi preceperunt:uel ex græco in latinũ : uel ex latino uertere in græcũ:quo genere exercitationis proprietas splendorq; uerborum:copia figurarũ: uis explicandi:ꝑterea imitatõe optimorũ:similia inueniẽdi facultas paratur:simulq; legentẽ fefellissent: transferentẽ fugere nõ possunt:intelligẽtia ex hoc & iudicium acquirit᷑ . Nihil offuerit quæ legeris hactenus:ut rem argumẽtumq; teneas quasi horologium scribere:lectisq; cõferre ac sedulo pẽsitare quid tu qd ille comodius : magna gratulatio si nõnulla tu:magnus pudor si cuncta ille melius:licebit interdum & notissima eligere & certare cum electis:audax hæc nõ tamẽ improba quia secreta cõtentio:q̃q̃ multos uidemus eiusmodi certamina sibi cum multa laude sumpsisse:quousq; subseq satis habebant:dũ nõ despant añ cessisse: poterunt & q̃ dixerũt post obliuionẽ retractar̃:multa retinere:multa trãsire:alia ĩterscribere:alia rescriber̃:laboriosum istud & tedio plenũ:sed difficultate ipsa fructuosũ:recalescere ex integro & resumẽ impetũ fractũ omissumq; : postremo noua uelut mẽbra peracto corpori intexere:nec tamen priora turbare Scio nũc tibi esse precipuũ studiũ orandi:sed nõ ideo semper pugnantẽ hunc & q̃si bellatoriũ stilũ suaseri:ut.n.terræ uariis mutatisq; semibus :ita ĩgenia nr̃a nunc hac nũc illac meditatõe recolunt᷑:uolo ĩterdũ aliquẽ ex historia locũ apꝑhendas:uolo epistolã diligẽtius scribas:nã sæpe in orõne quoq;:nõ historice mõ sed ꝓpe poetice descriptõis necessitas incidit:& pressus sermo purusq; ex epistolis petitur: fas est & carmine remicti : non dico continuo & longo . Id enim perfici nisi in otio non potest:sed hoc arguto & breui:quod apte quantas libet occupatiõis curasq; distinguit:

lusus uocant:sed hi lusus non minorē interdū gloriā q̄ se
ria consecūtur atq; adeo (cur enim te aduersus nō uersibus
adhorter) ut laus est ceræ mollis:cedensq; sequatur .Si do
ctos digitos:iussaq; fingat opus:& nunc informet martem
castam ue mineruā:Nunc uenerē effingat:nūc ueneris pue
rum.Vtq; sacri fontes nō sola incendia sistunt.Sæpe etiā
flores uernaq; prata iuuant.Sic hominū ingeniū flecti du
ciq; p artes.Nō rigidas docta mobilitate decet.Itaq; sūmi
oratores summi etiam uiri sic se aut exercebant aut delecta
bant:imo delectabant exercebantq;:nam mirum est ut his
opusculis aīmus intentat̄ remictat̄:rcipiūt.n.amores:odia
iras:miram urbanitatem : omnia deniq; quæ in uita atq;
etiam ī foro causisq; uersant̄.Inest his quoq; eadē que aliis
carmibus utilitas:ꝗ metri necessitate deuinctiq; soluta ora
tione letamur:& ꝗ facilius esse compatio ostendit:libētius
scribimus:habes plura etiam fortasse q̄ reqrebas:unū tamē
omisi:non.n.dixi q̄ legenda:arbitrarer:q̄q̄ dixi cū dicerem
q̄ scribēda:tu memineris sui cuiusq; generis autores diligen
ter eligere:aiunt.n.multū legendū esse:nō multa:qui sūt hi
adeo notū ꝓmptūq; est ut demōstratione nō egeat.Et alio
qui tam īmodice epistolam extendi:ut dū tibi q̄uadmodū
studere debeas suadeo studendi tempus abstulerim:qn er
go pugillarꝭ resumis:& aliquod ex his uel istud ipm quod
ceperas scribis.Vale.

Causæ reliquū uareni & bithiniorum. .x.

GAius Pl.Macrino suo.S.Quia ipe cum prima cog
noui iungere extrema quasi auulsa cupio:te quoq;
existimo uelle de Vareno & Bithiniis reliqua cognoscere.
Acta causa hic a polieno:inde a magno finitis actioibus
cæsar neutra inquit:proinde mora queretur:erit mihi cure

explorare prouĩtiæ uoluntatẽ:multũ interi Varenus tulit: & .n.q̃dubium est an merito accusetur qui nomine accuseť incertũ est:supest ne rursus ꝓuintiæ ꝙ damnasse diciť placeat agatq́ȝ pœnitentiã pœnitentiæ suæ. Vale.

Venditio.rata seruanda agrorũ per libitũ .xi.

GAius Pli.Fabato prosocero suo.S.Miraris ꝙ Hermes libertus meus hereditarios agros :quos ego iusseram proscribi:non expectata actione pro meo qncunce septingentis milibus corelliæ addixerit:adiicis posse eos nongentis milibus uenire:ac tanto magis queris :an ꝙ gessit ratum seruem:ego uero seruo : qbus ex causis accipe cupio.n.& tibi probatũ:& coheredibus meis excusatum esse: ꝙ me ab illis maiore officio iubente secerno. Corelliam.n. summe diligo:primum ut sororem corelli ruffi: cuius mihi memoria sacrosancta est:deinde ut matri meæ familiarissima :sunt mihi & cum marito eius Militio fusco optimo uiro uetera iura:fuerunt & cum filio maxima: adeo quidẽ ut ꝑtore me ludis meis presederit: hæc cum proxime istic fui indicauit mihi cupere se aliquid circa larium nr̃m possideř ego illi ex ꝑdiis meis quod uellet & q̃ti uellet obtuli: exceptis paternis maternisq́ȝ.His.n. cedere ne Corelliæ qdẽ possum:igitur cũ obuenisset mihi hereditas in qua prædia ista scripsi ei uenalia futura:has epistolas hermes tulit : ut stati exigenti portionẽ meã sibi addiceret:paruit:uides q̃ ratum habere debeã ꝙ libertus meus meis moribus gessit : supest ut coheredes æquo aĩo ferãt:sepatim me uendidisse: quod mihi licuit oĩo uẽdere:nec uero coguntˀ imitari meũ exemplũ:non.n.illis eadẽ cum Corellia iura:possunt ergo ĩtueri utilitatẽ suã:pra qua mihi fuit amicitia. Vale.

Missio libelli & delusio minicii. .xii.

GAius Pli. minicio suo. S. Libellū formatū a me sicut exegeras (quo amicus tuus imo noster): qd eni nō cōe nobis (si res posceret uteret) misi tibi ideo tardius: ne tēpus emendādi eū: nescio utiq; disperdendi: haberes: habebis tamen emēdandi nescio utiq; dispdēdi: uos eni bti optima queq; detrahitis: quod si feceris boni cōsulam: postea eni illis ex aliqua occasiōe ut meis utar: & beneficio fastidii tui ipse laudabor: ut in eo quoq; adnotatū inuenias: & suprascripto aliter explicitū. Nam cū suspicarer futurū: ut tibi tumidius uideret quid est sonātius & elatius: non alienū existimaui: ne te torqueres addere statim pssius qddā & exilius uel potius humilius & peius: uel tuo iudicio recti us: cur eni non usq; quaq; tenuitatē uestrā insequar exagitemq;: ut iter istas occupationes aliquid aliquādo rideres: illud serio uide: ut mihi uiaticū reddas: quod impendi operam cursore dimisso ne tu hoc cū legeris non partes libelli sed totū libellū improbabis negabisq; ullius pcii esse: cuius pcium reposceris. Vale.

Studium & non studium Feroci. .xiii.

GAius Pli. Feroci suo. S. Eadē epistola & studere te & nō studere significat enigmata loquor: ita plane do nec distictius quod sētio enuntié: negas. n. te studere: sed ē tam polita ꝙ nisi a studente nō potest scribi: aut es tu sup oēs beatus si talia p desidiā & otium perficis. Vale.

Precium agrorum per libitū uenditorum. xiiii.

GAius pli. Corelliæ suæ. S. Tu quidē honestissime: ꝙ tam impense & rogas & exigis: ut accipi iubeam a te precium agrorū nō ex septigentis milibus: q̄ti illos a liberto meo: sed ex nōgentis: quanti a publicanis partem uicesimam emisti: inuicē ego & rogo & exigo: ut non solum

Quid.

quid te uerꝝ etiã qd me deceat aspicias:patiarisq; me in hoc uno tibi eodẽ aĩo repugnaꝛ quo ĩ oĩbus obseq soleo. Vale.

Gagat quid Plinius saturninus requirit. .xv.

GAius Pl.Saturnino suo.S.Reqris qd agã:qd nosti distingor officio:amicis deseruio:studeo iterdũ qd nõ iterdũ:sed solũ sempq; facere nõ audeo dicere:ut rectius :certe beatius erat:te oĩa alia(q̃ quæ uelim)ageꝛ moleste ferrẽ nisi ea q̃ agis essent honestissima.Nam & rei.p.suæ negocia curare & disceptare ĩter amicos laude dignissimũ est:prisci nostrí cõtuberniũ iocũdũ tibi futuꝝ sciebam:nouerã simplicitatẽ eius:noueram comitatem eũdem esse(quod minus noram)gratissimũ experior:quẽ tam iocũde officioꝝ nostrorum meminisse scribas. Vale.

Necessitudo Calestrii & Pli.& liberatio maũmissoꝝ .xvi.

GAius Pli.Fabato suo.S.Calestriũ tyronẽ familiarissime diligo:& priuatis mihi & publicis necessitudinibus implicitũ:simul militauimus:simul quæstores cæsaris fuimus:ille me in tribunatu liberoꝝ iure præcessit : Ego illũ in ꝑtura sum cõsecutus:cũ mihi cæsar annum remisisset ego in uillas eius sæpe secessi: ille ĩ domo mea sæpe cõualuit:hic nũc ꝓconsul ꝓuintiã bethicam ꝑ Ticinũ ẽ petiturus spero ĩmo confido facile me ĩpetratuꝝ:ex itinere deflectat ad te:si uoles uidicta liberare quos ꝓxime ĩter amicos manumisisti:nihil ẽ ꝙ uerearis ne sit hoc illi molestũ:cui orbẽ terraꝝ circuire nõ erit longũ mea causa proĩde nimiam ĩstã uerecundiam pone:teq; quid uelis consule: illi tam ĩocũdũ q̃ mihi quod tu iubes. Vale.

Recitanda oratio. .xvii.

GAius Pli. Celeri suo.S.Sua cuiq; ratio recitandi mihi(quod sæpe iam dixi)ut si qd me fugit : ut certe

me fugit admonear : quo magis admiror: ꝙ scribis fuisse
quosdã qui reprehenderent: ꝙ orõnes oĩno recitarẽ: nisi ue-
ro has solas nõ putant emendandas: a quibus libenter req
sierim cur cõcedant: si concedunt tñ historiam debere reci-
tari: quæ nõ ostentationi sed fidei ueritatiq; cõponitur : cur
tragædiam quæ non auditoriũ sed scenam & actorẽ: cur ly
rica: quæ non lectorẽ sed chorũ & lyram poscunt: at horũ
recitatio usu iã recepta est: num ergo culpandus est ille qui
cœpit: q̃q̃ orõnes & nostri quidẽ & græci lectitauerunt: su
peruacuum tamen est recitare quæ dixeris : etiam si eadem
oĩa si isdem oĩbus statim recites: si uero multa inferas: mul
ta cõmutes: si quosdam tuos: quosdam eosdẽ: sed post tem
pus assumas: cur minus probabilis sit causa recitandi q̃ dix
eris q̃ edẽdi: sed difficile est: ut orõ dũ recitatᷣ satisfaciat: Iã
hoc ad laborem recitantis ptinet non ad rõnem nõ recitã
di: nec uero ego dũ recito laudari: sed dũ legor cupio : itaq;
nullũ emendandi genus omicto: nunc primum quæ scripsi
mecũ ipse ptracto: deĩde duobus aut tribus lego: mox aliis
trado adnotanda: notasq; eoꝝ si dubito cũ uno rursus: aut
altero pensito: nouissĩe pluribus recito: ac si qd mihi credis
tũc acerrime emẽdo: nã tanto diligẽtius : q̃to solicitius intẽ
do: optime aũt reuerẽtia: pudor: metus: indicãt . Idq; adeo
sic habe nõne sic locuturus eẽs cũ aliquo q̃libet docto uiro
tñ: minus cõmoueris q̃ cũ multis uel idoctis: nõne cũ surgis
ad agendũ tunc maxĩe tibi ipĩ diffidis: tunc cõmutata non
pluria sed oĩa cupis: utiq; si latior scena & corona diffusior
nã illos quoq; sordidos pullatosq; reueremur: nõne si pria
q̃q; ĩprobari potes debilitaris & cõcidis: opinor qa in nume
ro ipso ẽ quodã magnũ collatũq; cõsilium: qbusq; singulis
iudicii paꝝ: oĩbus plurimum . Itaq; pomponius secundus

ſcriptor tragediarum:ſi qd forte familiarior amicus tollendũ: ipſe retinẽdum arbitraretur:dicere ſolebat ad populũ ꝓuoco: atq; ita ex populi uel ſilẽtio uel aſſenſu:aut ſuã aut amí ſen tentiã ſeqbatur:tm̃ ille populo dabat:recte an ſecus:nihil ad me:ego.n.nõ populum aduocarẽ ſed certos electoſq; ſeleo: quos ĩtuear:qbuſ credam:quos deniq; tanq̃ ſingulos obſer uẽ:& tanq̃ nõ ſingulos timeã:nã ꝙ.M.Cicero de ſtilo:ego de metu ſentio:timor ẽ emẽdator aſperrimus:hoc ipſum ꝙ nos r̃citaturos cogitamus emẽdat ꝙ auditoriũ ĩgredimur emẽdat:ꝙ pallemus horreſcimus circũſpicimus emẽdat: ꝓ inde nõ pœnitet me cõſuetudĩs meæ q̃ utiliſſimã experior: adeoq; nõ deterreor ſermunculis iſtorum:ut ultro te rogem: mõſtres aliqd:ꝙ his addã:nihil.n.curæ meæ ſatis ẽ:cogito q̃ ſit magnum dare aliqd in manus hominum:nec perſua-dere mihi poſſum:non & cum multis & ſæpe tractandum quod placere & ſemper & omnibus cupias.Vale.

Epulo oblata pecunia. .xviii.

GAius Pl.Caninio ſuo.S.Deliberas mecũ quẽadmo dũ pecunia quã municipibus nr̃is in epulũ obtuliſti poſt te quoq; ſalua ſit honeſta cõſulatio:nõ expedita ſnĩa: numeres rei.p.ſnĩam:uerẽdũ ẽ ne dilabatur de ſacro ut pub lica negligũtur:equidẽ nihil comodius ĩuenio q̃ ꝙ ipſe feci nã qngẽtis milibus nummũ(q̃ in alimẽta ĩgenuorum ꝓmiſe-ram)agrorum ex meis lõge pluris autoritate publica mãcipaui eundẽ uectigali ĩpoſito r̃cepi:tricena milia annua daturus: ꝑ hoc.n.& rei.p.ſors ĩ tuto:nec redditus ĩcertus:& ager ip ſe:ꝓpter id quod uectigali large ſupcurrit:ſemp dominũ a quo exerceatur ĩueniet:nec ignoro me plus aliq̃to:q̃ donaſſe uideor erogauiſſe : cum pulcherrimi agri ꝑcium neceſſitas uectigalis infregerit ſed optet priuatis utilitatibus publicas

mortalibus eternas anteferre : multoq; diligentius muneri suo consulere q̃ facultatibus. Vale.

Valitudo fanniæ & uirtutes. .xix.

GAius Plin. Prisco suo. S. Angit me fanniæ ualitudo quã cõtraxit dũ assidet Iuniæ uirgini spõte: primũ q̄ ẽ affinis: deide etiã ex auctoritate põtificũ: nã uirgies cũ ui morbi ex atrio ueste cogunt̃ exceder̃ matronaꝝ cure cu stodieq; mandant̃: quo munere fannia cũ sedulo fungitur: hoc discrimine ĩplicita ẽ insidẽs febris: tussis: hic chresis sũma macies: sũma defectio: aĩmus tm̃ & spũs uiget: heluidio marito Trasea pr̃e dignissimus: reliq̃ labũt̃: meq; nõ metu tm̃: ueꝝ etiã dolor̃ conficiũt: doleo. n. fœminam maximam eripi oculis ciuitatis: nescio an aliqd simile uisurus: q̃ castitas illi: q̃ sanctitas: q̃ta grauitas: q̃ta cõstantia bis maritũ secuta in exiliũ est: tertio ipsa ꝑpter maritũ relegata. Nam cũ senetio reus eẽt. q̄ de uita heluidii libros cõposuisset: rogatũq; se a fannia in defensione dixisset: q̃rente minaciter metio caro an rogasset: respõdit rogaui: an cõmentarios scripturo dedisset dedi: an sciẽte mr̃e nesciẽte: postremo nullam uocẽ cedentẽ piculo emisit: qn etiã illos ipsos libros: q̃q̃ ex necessitate & metu tẽpoꝝ abolitos senatuscõsulto: publicatis bonis seruauit: habuit: tulitq; in exiliũ exilii cãm: eadẽ q̃ iocunda: q̃ comis: q̃ deniq;: quod paucis datũ: non minus amabilis q̃ uerecũda erat: ne quã postea uxoribus nostris ostẽtare possimus: erit a q̃ uiri quoq; fortitudis exempla sumamus: quã sic cernẽtes audiẽtesq; miremur: ut illas q̃ legũtur: ac mihi domus ipa nutare cõuulsaq; sedibus suis ruitura supra uideret̃: licet adhuc posteros habeat: quãtis. n. uirtutibus: quantisq; factis asseq̃rentur ut hæc nõ nouissia occiderit me qdẽ illud etiam affligit & torquet: q̄ mr̃em eius

illam (nihil possũ illustrius dicere) tantæ fœminæ matrem. rursus uideor amictẽr quam hæc ut redit ac rfert nobis: sic aufert secum: meq; & nouo piter & rescisso uulnere afficiet: utranq; colui: utranq; dilexi. utrã magis nescio nec discerni uolebant: habuerũt officia mea in secũdis habuerũt ĩ aduer sis: ego solatiũ relegatoꝝ: ego ultor reuersaꝝ: nõ feci tñ pa ria: atq; eo magis hanc cupio seruari: ut mihi soluẽdi tp̃a su psint. In his. n. erã curis: cũ scriberẽ ad te: q̃ si deus aliqs in gaudium uertit de metu non querat. Vale.

Vicissitudo amoris. XX.

GAius Pl. Tacito suo. S. Libꝝ tuũ legi: & q̃ diligẽtissi me potui adnotaui q̃ cõmutanda quæ eximẽda ar bitrarer. Nam & ego ueꝝ dicere assueui: & tu libẽter audir̃ neq;. n. ulli paciẽtius reꝑhendunt̃: q̃ qui maxĩe laudari mẽ rent̃: nũc a te libꝝ meũ cũ annotatõibus tuis expecto: o io cundas: o pulchras uices: q̃ me delectat: ꝙ si q̃ posteris cu ra nr̃i: usq; quaq; narrabit̃: q̃ cõcordia: simplicitate fide uix erimus: erit raꝝ: insigne: duos hoĩes ætate & dignitate pro pe modũ equali nõ nullius in lr̃is nõis (cogor de te quoq; parcius dicer̃ qa de me simul dico) alteꝝ alterius studia fo uisse. Equidẽ adolescẽtulus cũ iam tu fama gloriaq; floreres te seq tibi lõgo sed ꝓximus ĩteruallo & esse & haberi con cupiscebã: & erant multa clarissĩa ĩgenia: sed tu mihi (ita si militudo naturæ ferebat) maxĩe imitabilis: maxĩe imitãdus uidebaris: quo magis gaudeo: ꝙ si qs de studiis sermo una nõiamur: ꝙ ego de te tu de me loquẽtibus statim occurris nec desũt q utriq; nr̃m p̃ferant̃: sed nos (nihil ĩterest mea) quo loco iungimur: nam ĩ hoc primus q a te ꝓximus: qn etiã in testamẽtis debes adnotasse: nisi qs forte alterutri no stꝝ amicissimus: quæ oĩa huc spectant: ut inuicẽ ardentius

diligamus:cũ tot uinculis nos studia:mores: fama:supma denique hominum iudicia constringant. Vale.

Oculorum infirmitas Pli.eorumque curatio. .xxi.

GAius Pli.Cornuto suo.S.Pareo collega carissime & ĩfirmitati oculorũ (ut iubes) cõsulo :nã & huc tecto uehiculo undique ĩclusus q̃si in cubiculo pueni:& hic non stilo mõ:uerũ etiã lectiõibus difficulter:sed abstineo solisque auribus studeo:cubicula obductis uelis opaca:nec tñ obscura facio:criptoporticus quoque adoptis ĩferioribus fenestris tm̃ umbræ q̃tũ lumĩs habet:sic paulatĩ lucẽ ferre condisco: balneũ assumo & pdest:unũ nõ nocet : pcissime tñ ita assueui & nũc custos adhesi gallinam ut a te missam libẽter accepi quã satis acribus oculis :q̃q̃ adhuc lippus piguissimã uidi. Vale.

Virtutes facultates moresque Cornelii. .xxii.

GAius Pli.Falconi suo.S. Minus minaberis me tam ĩstanter petisse:ut ĩ amicũ meũ cõferes tribunatũ :cũ scieris:qs ille:q̃lisque:possum aũt iã tibi & nomẽ indicare :& scribere ĩpm:postq̃ polliceris:Est Cornelius minitianus ornamentũ regiõis mee:seu dignitate:seu moribus:natus splẽdide abunde facultatibus:amat studia:ut solẽt paupes: idẽ rectissimus iudex: fortissimus aduocatus : amicus fidelissimus accepisse te bñficiũ credes cum proprius ĩspexeris hominẽ:omnibus honoribus:omnibus titulis (uel uolo elatius de modestissimo uiro dicere) parem. Vale.

Occursus fabati tironi:deque filio Plinii. .xxiii.

GAius Pl.Fabato suo.S.Gaudeo qdẽ esse te tã fortẽ ut mediolani occurrer̃ tironi possis:sed ut pseueres eẽ tã fortis rogo:ne tibi cõtra rõnem ætatis tm̃ laboris iniungas:qnimo denũtio ut illũ & domi & ĩtra domũ:atque intra cubiculi limẽ expectes:&.n.cũ a me ut frater diligat̃ nõ

debet ab eo quē ego parentis loco obseruo exigere officiū quod parenti suo remisisset. Vale.

Mors quadratillæ: laudes moresq; quadrati .xxiiii.

GAius Pl. Geminio suo. S. Ralmidia q̄dratilla paulo minus octogesio ætatis anno decessit: usq; ad ualitudinē nouissimam uiridis: atq; ultra matronalē etiā modū cōpacto corpe & robusto decessit: honestissio testamento reliqt herdes ex duabus ptibus de se nepotē: ex tertia pte neptē: neptē paꝝ noui: nepotē familiarissie diligo: adolescentē singularē: nec iis tm̄: quos sanguie actigit: inter ꝓpinquos amandū: ac primū cōspicuus forma: oīs sermōes malignoꝝ & puer & iuuēis euasit: Intra q̄tū & uicesimū ætatis annum maritus: & si deus annuisset pr̄: uixit ī cōtubernio auiæ delicatæ seuerissie: & tn̄ obsequētissime: habebat illa pantomimos: fouebatq; effusius q̄ pricipi fœminæ cōueniret: hos q̄dratus nō in theatro nō in domo spectabat: nec illa exigebat: aiebat ipa: cū mihi cōmendaret nepotis sui studia: solerē se ut fœminā ī illo otio sexus laxar̄ animū lusu calculoꝝ solere spectar̄ pantomimos suos: sed cū factura esset alterutꝝ semp se nepoti suo ꝓcepisse abiret studeretq; quod mihi nō amor̄ eius magis facer̄ q̄ reuerētia uidebat̄ miraberis & ego miratus sū: ꝓxis sacerdotalibus ludis ꝓductis in cōmissiōe pantomimis cū simul theatro ego & q̄dratus egrederemur ait mihi: scis me hodie primū uidisse saltantē auiæ meæ libertum: hoc nepos: at hercule alienissimi hoīes ī honorē q̄dratille (pudet me dixisse honorē) p adulatōis officiū ī theatrū cursitabant: exultabant: plaudebāt: mirabant̄: ac deīde singulos gestus dn̄æ cū canticis reddebant: q nunc exiguissia legata: theatralis ope corollariū accipiēt: ac herdes q nō expectabat: hæc scripsi primū qa soles si qd īcidit noui

non ĩuitus audire: deĩde quia iocundũ ẽ mihi quod ceperi
gaudiũ ſcribẽdo retractarẽ:gaudeo.n.honore defũcte pieta
te optimi iuuẽis:letor etiã ꝙ domus aliqñ Caii caſſii huius
q̃ caſſianæ ſcholæ prĩceps & parẽs fuit ſeruiet dño nõ mino
ri:impleuit.n.illam q̃dratus meus & excedit:rurſuſq; & pri
ſtinam dignitatẽ:celebritatẽ:gloriam reddet:cũ tantus ora
tor inde procedet q̃tus iuris ille conſultus. Vale.

Sermo doctiſſimus & ſcientia Terentii iunii .xxv.

GAius Pli. Rufo ſuo. S. O q̃tum eruditoꝝ aut mode
ſtia ipſoꝝ:aut quies operit ac ſubtrahit fame:at noſ
eos tm̃ dicturi aliq̃d aut lecturi timemus:q ſtudia ſua ꝓfe
runt:cũ illi q tacent:hoc amplius p̃ſtent :ꝙ maximũ opus
ſilentio reuerentꝰ exp̃tus ſcribo:Terentius iunior eq̃ſtribus
militiis:atq; etiã ꝓcuratõe narbonẽſis ꝓuintiæ integerrime
fũctus:recepit ſe in agros ſuos patiſq; honoribus tranquiliſ
ſimũ otiũ p̃tulit:hũc ego inuitatus hoſpitio:ut bonũ patrẽ
familie:ut diligentẽ agricolã ĩtuebar:de iis locuturus :in q-
bus illũ uerſari putabã & ceperã:tũ ille me doctiſſio ſermo
ne r̃uocauit ad ſtudia:q̃ terſa oĩa tã latina q̃ græca : nã tm̃
utraq; lingua ualet:ut ea magis uideatꝰ excellerẽ:q̃tũ maxie
loquitꝰ:q̃tũ ille legit:q̃tũ tenet:athenis uiuerẽ hominẽ:nõ in
uilla putes:q̃d multaꝰ auxit ſolitudinẽ meã: efficitq; ut illis
quos doctiſſimos noui:nõ miuus hos ſeductos & q̃ſi ruſti
cos uerear idẽ ſuadeo tibi.ſunt.n.ut in caſtris:ſic etiã in li-
bris nr̃is plures cultu pagano quos cultos & armatos & q
dẽ ardẽtiſſimo ingenio diligẽtius ſcrutatus inuenies. Vale.

Infirmorum qualitas eorumq; bonitas. .xxvi.

GAius Pli. Maximo ſuo. S. Nuprime cuiuſdã amici
langor admonuit optimos eſſe nos dum infirmi ſu
mus.quẽ.n.infirmũ:aut auaritia aut libido ſolicitatꝰ non a

moribus seruit: nõ appetit honores: opes negligit: & q̃tulũ cunq; ut relicturus satis habeat: tum deũ tunc hominẽ ꝑsse se meminit inuidet nemini: neminẽ miratur: neminẽ despicit ac ne sermonibus quidẽ malignis: aut actẽdit aut aliter balnea imaginat̃ & fontes hæc sũma curaꝝ: summa uotoꝝ mollẽq; in posteꝝ & pinguẽ si contingat euadere: hoc est innoxiam deo tanq̃ destinat uitam: possum ergo quod plurimis uerbis: plurimis etiam uoluminibus philosophi docere conantur ipse breuiter tibi mihiq; precipere: ut tales esse sani perseueremus quales nos futuros profitemur infirmi. Vale.

Miraculum. .xxvii.

GAius Pli. Suræ suæ. S. Et mihi dicendi & tibi docendi facultatem otium prebet: igitur per q̃ uelim scire esse fantasmata seu habere ꝓpriam figurã: numẽq; aliquod putes inane: seu uanam ex metu nostro ymaginem capere. Ego ut eẽ credam in primis eo ducor quod audio accidisse Curtio rufo tenuis adhuc & obscurus obtinenti africã comes heserat. Inclinato die spatiabatur in porticu: offert̃ ei mulieris figura humana grandior pulchrior: perterrito africam se futurorum prenuntiam dixit: & uenturũ Romam: honoresq; gesturum: atq; etiam cũ summo imperio in eandem prouintiam reuersurum: ibiq; moriturum: facta sunt omnia: Præterea accedenti carthaginem egredientiq; nauẽ: eadem figura in lictore occurrisse narratur: ipse certe implicitus morbo futura preteritis aduersa secundis auguratus: spem salutis: nullo suorum desperante proiecit. Iam illud nonne & magis terribile & non minus miꝝ ẽ ꝙ exponã ut accepi: erat athenis spaciosa et capax domus sed infamis et pestilẽs p silentiũ noctis sonus ferri: et si actenderes acrius

ſtrepitus uinculoꝝ lõgius primo: deinde ꝓxio reddebatur Mox apparebat idolon ſenex macie & ſqualore confectus ꝓmiſſa barba horrẽti capillo cruribus cõpedes manibus ca thenas gerebat: q̃tiebatq;. Inde ĩhabitantibus triſtes direq; noctes ꝑ metũ uigilabãt: uigiliã morbus: & creſcẽte formi dine mors ſeq̃bat. nã interdiu quoq; q̃q̃ abſceſſerat ymago memoria ymagis oculis ĩherebat. Longiorq; cauſis timoris timor erat: deſerta ĩde & dãnata ſolitudine domus: totaq; illi mõſtro r̃licta ꝓſcribebat tñ ſeu qs emere: ſeu qs condu cere: ignarus tanti mali uellet: uenit athenas phũs athenedo rus: legit titulũ: auditoq; p̃cio: q̃a ſuſpecta uilitas percũtatus omĩa docet: ac nihilominus ĩmo tanto magis cõducit: ubi cepit adueſperaſcer iubet ſterni ſibi ĩ prima domus pte po ſcit pugillares: ſtilũ: lumẽ ſuos oẽs in ĩteriora dimictit: ipſe ad ſcribendũ aĩmũ: oculos: manũ: intẽdit: ne uacua mẽs au dita ſimulacra & inanes ſibi metus ſingeret. Initioq; q̃le ubi ſilentiũ noctis: deinde cõcuti ferrũ: uincula moueri: ille non tolleṙ oculos: nõ remicteṙ ſtilũ ſed obſirmare animum: auri buſq; manũ p̃tendere: cũ crebeſceṙ fragor aduẽtare etiã: ut lumine iã & ĩtra limẽ audiri: r̃ſpicit: uidet agnoſcitq; narra tã effigiẽ: ſtabat ĩueniebat digito ſimilis uocanti: hic cõtra ut paulũ expectaret: manu ſignificat. rurſuſq; ceris & ſtilo incumbit: illa ſcribẽtis capiti cathenis inſonabat: r̃ſpicit rur ſus iddẽ ꝙ prius innuentẽ: nec moratus tollit lumen & ſe quiṫ: ibat illa lẽto gradu q̃ſi grauis uĩculis poſtq̃ deflexit ĩ areã domus r̃pẽte delapſa deſerit comitẽ: deſertus herbas & folia cõcerpta ſignũ loco ponit. poſtero die adit magr̃atus monet ut illũ locũ effodi iubeãt: ĩueniũt oſſa ĩſerta catheĩs & ĩplicita: q̃ corpus æuo terraq; putrefactũ: nuda & exeſa reliq̃rat uĩculis: collecta publice ſepeliũt: domus poſtea rite

cōditis manibus caruit:& hæc quidē affirmantibus credo. Illud affirmare aliis possū. Est libertus mihi nō illicteratus. M. cū hoc miror frater lecto eodē qescebat: is uisus est sibi cernere quendam ī thoro residentē admouētēq; capiti suo cultros atq; etiam ex ipso uertice amputantē capillos: ubi ul luxit: ipse circa uerticē tōsus capilli iacentes reperiunt. Exiguum tēporis mediū & rursus simile aliud priori fidē fecit puer ī pedagogio mixtus pluribus dormiebat: uenerūt per fenestras (ita narrat) tunicis albis duo cubantēq; detonderūt: & q̄ uenerant recesserūt: hūc quoq; tonsū sparsosq; circa capillos dies ōndit. nihil notabile secutū: nisi forte ꝙ nō fui reus futurus si domitianus sub quo hoc acciderat diutius uixisset: nā in scrinio eius datus acer de me libellus īuentus ē ex quo cōiectari potest: ut reis moris ē sūmicteꝛ capillū recisos meoꝝ capillos: depulsi (quod iminebat) periculi signū fuisse: ꝓinde rogo eruditionē tuā intēdas: digna res est quā diu multūq; cōsideres: ne ego qdē idignus: cui copiam sciētiæ tuæ facias: licet etiā utranq; in partē: ut soles disputes: ex altera tñ fortius ne me suspēsū incertūq; dimictas cum mihi cōsulendi cā fuerit: ut dubitare desinerem. Vale.

Laus nimia Pli. in amicos pro rephensiōe. .xxviii.

GAius Pli. Sertitio suo. S. Ais quosdam apud te rephendisse: tanq̄ si amicos meos ex omī occasione: ultra modum laudē: agnosco crimē amplector etiam. Quid enī honestius culpa benignitatis q sunt isti q amicos meos melius norint: qd inuidēt mihi fœlicissimū errorē: ut. n. mihi nō sint tales ut a me ꝑdicent: ego tñ beatus ꝙ mihi uidet: igitur ad alios hanc sinistrā diligētiam conferant: nec sunt pauci q carpere amicos suos iudiciū uocant: mihi nūq̄ ꝑsuadebunt: ut meos amari a me nimis unq̄ putem. Vale.

Monumentū palantis decorati ꝑtoriis ornamētis. .xxix.

GAius Pli. Montano suo. S. Ridebis: deīde indignaberis si legeris: ꝙ nisi legeris nō potes credere: ē uiā tiburtina ītra primū lapidē (ꝓxime adnotaui) monumētū palantis ita inscriptū: huic senatus ob fidem pietatēq; erga patronos ornamēta ꝑtoria decreuit: & sextertiū centies qnquagies: cuius honore cōtentus fuit: equidē nunq̄ sum miratus q̄ sæpius a fortuna q̄ iudicio ꝓficiscerent̃: maxīe tn̄ hic me titulus admonuit: q̄ eēnt inimica & inepta q̄ īterdū in cænū in has sordes abiicerent̃: q̄d deniq; ille furcifer & recipere ausus est & recusare: atq; etiā ut moderatiōis exemplum posteris ꝓderet. sed q̄d indignor: ridere satius: ne se magnū aliquid adeptos putent qui huc fœlicitatis peruenīunt ut rideantur. Vale.

Studium impeditū & imitatio demosthenis. .xxx.

GAius Pli. Genitori suo. S. Torqueor ꝙ discipulum (ut scribis) optimæ spei amisisti: cuius & ualitudīe & morte īpedita studia tua: qd nesciā: cū sis oīum officiorū obseruātissimus: cūq; oēs (quos ꝓbas) effusissīe diligas: me huc quoq; urbana negocia ꝑsecunt̃: sūt. n. q me iudicē aut arbitꝝ faciūt: accedūt q̄relæ rusticoꝝ: q̄ auribus meis post longū tp̄s suo iure abutunt̃: īstat & necessitas agroꝝ locandoꝝ p q̄ molesta: adeo raꝝ est īueīre ydoneos cōductores qbus ex causis ꝑcario studeo: studeo tn̄. Nā & scribo aliq̄d & lego: sed cū lego ex cōpatione sentio q̄ male scribā: licet tu mihi bonū aīmū facias q libellos meos de ultōe heluidii orōni demosthenis cōtra nudiā cōfers: quā sane cū cōponerē illā habui ī manibus: nō ut emularer: īprobū. n. ac pene furiosū sed tn̄ imitarer & seq̄rer: q̄tū aut diuersitas īgenioꝝ maximi & minimi aut causæ dissimilitudo pateretur. Vale.

Amor moresq; Claudii. .xxxi.

GAius Pli. Cornuto suo. S. Claudius pollio amari a
te cupit dignus hoc ipo ꝙ cupit. deide ꝙ ipe te dili
git: neq;. n. fere quisq̃ exigit istud nisi q facit: uir alioqn re
ctus: iteger: pudicus: quietus: ac pene ultra modũ (si qs tñ
ultra modũ) uerecundus: huc cum simul militaremus: non
solũ ut cõmilito inspexi: ꝑerat alæ militari: ego iussus a le
gato consulari rõnes alaꝝ & cohortiũ excutere: ut magnã
quorundã fedamq; auaritiam negligentiam parẽ: ita huius
sũmam ĩtegritatẽ: solicitã diligẽtiam inueni. Postea promo
tus ad amplissimas ꝓcuratiões: nulla occasione corruptus:
ab insito abstinẽtie amore nunq̃ deflexit: nunq̃ secundis re
bus intumuit: nunq̃ officioꝝ uarietate cõtinuam laudẽ hu-
manitatis ĩfregit: eadẽq; firmitate anĩ laboribus suffecit: q̃
nunc otiũ patit᷑: quod quidẽ paulisp cũ magna sua laude ĩ
termisit: & post a Corelio nr̃o ex liberalitate impatoris ner
ue: emẽdis diuidendisq; agris autor assumptus: &. n. q̃ glo-
ria dignum est: summo uiro in tanta eligendi facultate ꝑci
pue placuisse. Idẽ q̃ reuerenter q̃ fideliter amicos colat mul
torum supremis iudiciis tum Musani bassi grauissimi ciuis
credere potes cuius memoriam tam gratam grata ꝑdicatio
ne prorogat & extendit ut librum de uita eius (nam studia
quoq; sicut alias bonas artes ueneratur) ediderit: pulchrum
licet & raritate ipsa probandum: cum pleriq; hactenus de-
functoꝝ meminerint ut querant᷑ hunc hominẽ ac potissi-
mũ tu (mihi crede) cõplectere: apphende: imo & in uita ac
sic ama tanq̃ grãs referas. Neq; eni non obligandus est in
amoris officio qui prior cepit. Vale.

Manumissi plures augmentum patriæ. .xxxii.

GAius Pli. Fabato ꝓsocero suo. S. Delector iocundũ

tibi fuisse tyronis mei aduentum: ꝙ uero scribis oblata oc casione proconsulis :plurios manumissos unice letor. Cu pio.n.patriã oĩbus qdẽ rebus augeri maxĩe tñ ciuiũ nume ro:id.n.oppidis firmissimũ ornamentũ:illud etiam me nõ ut ambitiosum sed tñ iuuat quod adiicis: me quoq; grarũ actione ut laude celebratum:est.n.xenophon aĩt : sed laus utiq; si te mereri putes. Vale.

Hystoriis inserendus Pli.taciti. :xxxiii.

GAius Plin. Tacito suo.S.Auguror nec me fallit au guriũ hystorias tuas ĩmortales futuras : quo magis illis(ĩgenuæ fatebor)ĩseri cupio: nã si eẽ nobis solet curæ: ut facies nr̃a ab optĩo quoq; artifice exprimat̃ :nõne debe mus optar̃ ut opibus similis tui scriptor:ꝑdicatorq; contin gat:demõstro ergo:q̃q̃ diligẽtiam tuã fuger̃ nõ possum:in publicis actis:demõstro tñ quo magis credas iocũdũ mihi futuꝝ:si factũ meũ(cuius gr̃a ꝑiculo cedit)tuo ĩgenio: tuo testimonio ꝓbet̃ dederat me senatus cũ herẽnio senetione aduocato ꝓuĩtiæ beticæ cõtra bebiũ massam dãnato massa cẽsuerat:ut bona eius publice custodiret̃ : Senetio cũ explo rasset cõsules postulatõibus uacaturos:cõuenit me:& si qua cõcordia ĩqt ĩuictam nobis accusationẽ executi sumus:hác adeamus cõsules:petamusq; ne bona dissipari sinant q̃ esse ĩ custodia debẽt:respõdi cũ simus aduocati a senatu dati di spice nũ pactas putes ꝑtes nr̃as:senatus cognitõe finita .& ille tu quẽ noles tibi terminũ statues:cui nulla cũ ꝓuĩtia ne cessitudo nisi ex beneficio tuo & hoc recenti :ĩpe & natus ibi . & quæstor in ea fui:tum ego si fixum tibi istud ac de liberatum: sequar te: ut si qua ex hoc ĩuidia non tua tan tum uenimus ad consules : dicit Senetio quæ res ferebat ; aliqua subiungo uix dum cõticueramus & massa quæstus

senectionē nō aduocati fidē sed inimicam amaritudinē im
plesse ipietatis reū postulat: horror omniū. Ego aūt uereor
inq̄ clarissimi cōsules: ne mihi massa silentio suo p̄uaricatio
nē obiecerit: q̄ nō me reum postulauit q̄ uox est statim ex
cepta & postea multo sermone celebrata est. Diuus q̄dem
Nerua iam priuatus tūc actendebat his grauissimis litteris
nō mihi solum uer℞ etiam sæculo est gratulatus cui exēplū:
(sic.n.scripsit) simile antiquis contigisset: hæc utcūq; se ha-
bent: notiora: clariora: maiora tu facies q̄ qui nō exigo: ut
excedat acte rei modū: nec historia debet egredi ueritatē &
honeste factis ueritas sufficit. Vale.

Caii Pli. iunioris epistolar℞ liber octauus.

Editio librorum morte p̄uenti placere. .i.

GAius Pl. Maxio suo. S. Sæpe te monui ut libros
quos uel pro te uel in platerā: imo & pro te &
in illū (ita.n.materia cogebat) cōposuisti: q̄ ma
turissime emicteres: quod nūc p̄cipue morte eius audita: &
hortor & moneo: q̄uis.n. legeris: multis legendosq; dederis
nolo tñ quēq̄ opinari defuncto demū inchoatos: quos ico
lumi eo pegisti: salua sit tibi cōstantia: erit aūt: si notū equis
iniquisq; fuerit nō potest inimici mortē scribendi tibi na-
tam esse fidutiam: sed iam paratā edictionē morte preuen-
tam: simul uitabis illud: nō licita ī mortuos: nā quod de ui
uēte scriptū est: in defunctū quoq; tanq̄ uiuentē adhuc edit
stati igit si quod aliud ī manibus differ: iteri hoc perfice:
quod nobis (q legimus) olī absolutū uidet: sed iam uideat
& tibi cuius cūctationē nec res ip̄a desiderat & tp̄is rō p̄ci
dit. Vale. Excusatio breuiū lrar℞: lausq; Tullii .ii.

GAius Pli. Sabino suo. S. Facis iocunde q̄ non solū
plurias epistolas meas uer℞ etiā lōgissimas flagitas:

in qbus partior fui: parti propter tuas occupationes: parti quia ipse multu distringebar plerūq; frigidis negociis: quæ plerūq; & auocant animū & cōminuunt: pterea nec materiā plura scribēdi dabatur: neq;.n. eadē nostra conditio: q̄ M. Tullii ad cuius exemplū uocas: illi.n. & copiosissimū īgeni um & ingenio uarietas rer̄ magnitudoq; largissīe suppete bat: nos q̄ angustis termīs claudamur: etiam tacēte me per spicis: nisi forte uolumus scholasticas tibi atq; ut ita dicam umbraticas lr̄as mictere sed nihil minus aptum arbitramur cū arma uestra: cū castra: deniq; cornua: tubas: sudorē: pul uerē soles cogitamus. Habes ut puto iustā excusationem quam tn̄ dubito an tibi probari uelim: est.n. sūmi amoris negare ueniam breuibus epistolis amicorū q̄uis scias illis constare rōnem. Vale.

Otium litterarum ludis ꝑtermissis. .iiii.

GAius Pli. Caluisio suo. S. Omne hoc tēpus inter pu gillares ac libellos iocūdissima quiete rransmisi: quē admodū inqs in urbe potuisti. Circēses erant quo genere spectaculi ne leuissime q̄dem teneor: nihil nouū uel uarium nihil quod non semel spectasse sufficiat: quo magis miror tot milia uiror̄ tam pueriliter: idētidem currentis equos in sistētis curribus hoīes uidere: si tn̄ uelocitate equorum aut hominū arte traherent̄ esset rō nōnulla nunc fauent panno pannū amant: & si in ipso cursu nō mediocre certamen: hic color: illuc ille huc transferat̄: studiū fauorq; transiuit: & re pēte agitatores illos quos ꝓcul noscitant: quor̄ clamitant noīa: relinquēt: tanta gr̄a: tanta autoritas in una uilissīa tu nica: micto apud uulgus: quod uilius tunica. Sed apud quosdā graues hoīes: quos ego cū recordor in re inani: fri gida: assidua: tā isaciabiliter desider̄: capio aliquā uoluptatē

ꝗ hac uoluptate non capiar: ac per hos dies libẽtissime otium meum in litteris colloco: quos alii otiosissimis occupationibus perdunt. Vale.

Descriptio dũarum uillarum Plinii. .iiii.

GAius Pli. Romano suo. S. Edificare te scribis: bene est: inueni patrociniũ: ædifico enĩ iam ratione quia tecũ hoc quoq; nõ dissimile quod ad mare tu ego ad lariũ lacum: huius in litore plures meæ uillæ: sed duæ ut maxime delectant: ita exercent altera imposita saxis ĩ ore baiano lacum prospicit altera quoq; in ore baiano lacũ tangit itaq; illam tragædiam: hanc appellare comediã soleo: illã ꝗ quasi coturnis: hanc ꝗ quasi soccis sustinet: sua utriq; amænitas: & utranq; possidẽti ipsa diuersitate iocundior: hæc lacu propius: illa latius utit: hæc illũ sinum unũ molli curuamĩe amplectit: illa e ditissimo dorso duos dirimit: hic recta gestatio lõgo limite sup litus extendit: illic spatiosissĩo xisto leuiter inflectitur: illa fluctus nõ sentit: hæc frangit: ex illa possis despicere piscantis: ex hac ĩpe piscari: hamũq; e cubiculo ac pene etiã lectulo ut e nauicula iacere: hæ mihi causæ utriq; quæ desunt astruendi: ob ea quæ supsunt sed qd ego rõnem tibi: apud quem pro rõne erit idem facere. Vale.

Consolatio mortui eiusq; laudes. .v.

GAius Pli. Coloni suo. Sal. Vnice probo ꝗ Pompeii qntiani morte tã dolẽter afficeris: ut amissi caritatẽ desiderio extendas: nõ ut pleriq; qui tm̃ uiuentis amãt: seu potius amare se simulant: at ne simulant quidẽ nisi ꝗ florẽtis uident: nã miseroꝝ nõ secus ac defunctoꝝ obliuiscunt. Est tibi pennis fides tantaq; in amore cõstantia: ut finiri nisi tua morte nõ possit: & hercule is fuit quintianus quẽ diligi deceat ipsius exemplo: fœlices amabat: miseros tuebat

desiderabat amissos. Iam illi q̃ta probitas in ore: quanta in sermone cunctatio: quã pari libra grauitas: comitasq;: quod iudicium: quod studium litterarum: qua pietate cũ dissimi limo parente uiuebat: cum nõ obstabat illi: quo minus uir optimus uideret: ꝙ erat optimus filius. Sed quid dolorem tuũ exulcero: q̃q̃ sic amasti iuuenẽ: ut hoc potius q̃ de illo si leri uelis a me p̃sertim cuius prædicatione putas uitã eius ornari: memoriam prorogari: ipsamq; illam: qua raptus: ætatem posse restitui. Vale.

Reprehensio patris filium acerbius tractantis. :vi:

GAius Pli. Iuniori suo. S. Castigabat quidã filiũ suũ: ꝙ paulo sumptuosius equos & canes emerit: huic ego: iuuene digresso: heus tu nunq̃ ne fecisti: ꝙ a patre cor ripi posset: fecisti dico: non interdũ facis quod filius tuus si repente pater ille: tu filius pari grauitate rep̄hendat: Non oẽs hoĩes aliquo errore ducunt non hic in illo sibi: in hoc alius indulget: hæc tibi admonitus ĩmodice seueritatis exẽ plo amoris mutui scripsi: ne quando tu quoq; filium tuum durius acerbiusq; tractares: cogita & illum puerum esse: & te fuisse: atq; ita hoc ꝙ es pater utere: ut memineris te hominem esse: & hominis patrem. Vale.

Cœna ingrata propter scurras cynedos & moriones :vii:

GAius Plin. Genitori suo. S. Recepi lr̃as tuas quibus quereris tedio tibi fuisse q̃uis lautissimã cœnã: quia scurre cynedi moriones mẽsis inerrabant. Vis tu remictere aliquid ex rugis: siquidẽ nihil tale habeo: habentes tñ fero cur ergo nõ habeo: quia nequaq̃ me ut inexpectatũ festinũ ue delectat: si quid molle a cynedo: petulans a scurra: stultũ amor ione profertur: non rationem sed stomachũ tibi nar ro: atq; adeo q̃ multos putas esse: quos eque ea: quibus ego

& tu capimur & ducimur: partim ut inepta partim ut mo-
lestissima offendant: q̃ multi cum lector aut lyristes: aut co
niedus inductus est: calceos poscunt: aut non minore cum
tedio cubant: q̃ tu ista (si.n.appellas) ꝓdigia ꝑpessus es: de
mus igiť alienis oblectationibus ueniam: ut nostris impe-
tremus. Vale.

Preces pro liberto qui & dominum errauerat: .viii.

GAius. Pli. Sabiniano suo. S. Libertus tuus cui succẽ
sere te dixeras. Venit ad me aduolutusq; pedibus
meis tanq̃ tuis hesit: fleuit multũ: rogauit multum: & tacuit
in summa fecit mihi fidẽ pœnitentiæ ueræ credo emẽdatũ
qa deliqsse se sentit: irasceris scio & irasceris merito: idq; scio
sed tũc quoq; ꝑcipua mãsuetudis laus: cui iræ causæ iustis
simæ sunt: amasti hominem & spero amabis. Interĩ sufficit
ut exorari te sinas: licebit rursus irasci si meruerit: ꝙ exora
tus excusatius fames: remicte aliquid adolescentiæ ipsius:
remicte lacrimis: remicte indulgentiæ: ne torseris illũ etiam
te torquens: cum tam lenis irasceris: uereor ne uidear nõ ro
gare sed cogere: si ipse precibus eius meas iunxero: iungam
tamen tanto plenius & effusius: quanto ipsum acrius seue-
riusq; corripui: districte minatus nunq̃ me postea rogaturũ
hoc illi: quem terreri oportebit tibi non iddem: nam fortas
se iterum rogabo: iterum impetrabo: sit modo tale ut roga
re me: te id præstare deceat. Vale.

Receptio liberti magistram: .ix.

GAius Pli. Sabiniano suo. S. Bene fecisti ꝙ libertum
aliqñ tibi carum reducentibus epistolis meis in do
mum in animũ recepisti. Iuuabit hoc te me certe iuuat: pri
mum ꝙ te tam tractabilem uideo: ut in ira regi possis: dein
de ꝙ tantũ mihi tribuis: ut uel autoritati meæ pareas: uel

p̃cibus indulgeas:igit̃ & laudo & gr̃as ago: simul ĩ poste
rũ moneo ut te erroribus tuoꝝ & si nõ fuerit qui nõ depre
cetur placabilem præstes. Vale.

Versus Pli. oblectatio mamiliani. .x.

GAius Pli. Mamiliano suo. S. Quereris de turba Ca
strensiũ negocioꝝ:& tanq̃ sũmo otio pfruare:lusus
& ĩeptias nr̃as legis:amas:flagitas:meq₃ ad similia condẽda
nõ mediocriter ĩcitas. Incipio ex hoc genere studioꝝ nõ so
lũ oblectationẽ ueꝝ etiã gloriã petere:post iudiciũ tuũ uiri
eruditissimi grauissi ac sup ista uerissimi nũc me rerũ actus
modice:sed tñ distingũt: qbus finitis aliq̃d earũdẽ camena
rũ in istũ benignissimũ sinũ mictã:tu passerculis & colũbu
lis nr̃is ĩter aquilas uestras dabis pennas:si tñ & tibi place
bunt:si tm̃ sibi continendos cauea nido ue curabis. Vale.

Libertas nosi: .xi.

GAius Pl. Gemino suo. S. Laudas mihi & freq̃ẽter
p̃sens & nũc p epistolas nosum tuũ q̃ꝑ sit liberalis:ĩ
quosdã laudo:sed nõ in solos:uolo.n.eũ q̃ ĩcit tribuere pa
triæ: ꝓpinquis affinibus amicis: sed tñ iis dico pauperibus
nõ ut isti si q iis potissimũ donant q donare maxime pos
sunt:hos ego uiscatis hamatisq₃ muneribus : nõ sua ꝓmere
puto sed aliena corripeṝ:sunt ĩgenio similimi q̃ ꝗ huic do
nant:auferũt illi:famãq₃ liberalitatis auaritia petunt:primũ
est aũt suo eẽ contentũ. Deĩde quos p̃cipue scias ĩdigere su
stentantẽ fouentẽq₃ orbe quodã socialitatis ambire :q̃ cun
cta si facit iste usq₃quaq₃ laudandus ẽ : si unũ aliq̃d minus
q̃dẽ laudandus tñ:tam paruũ est etiam ĩperfectæ liberalita
tis exemplar ea inuasit hoĩes habendi cupido: ut possideri
magis q̃ possidere uideantur. Vale.

Liber sardi scriptus in honorẽ Plinii. .xii.

GAius Pl.Sardo suo.S.Postq̃ a te recessi non minus tecũ q̃ cũ apud te fui:legi.n.libꝝ tuũ:identidẽ repetens:ea maxie(nõ.n.mẽtiar)q̃ de me scripsisti:in qbus qdẽ pcopiosus fuisti:q̃ multa:q̃ uarie:q̃ non eadẽ de eodẽ uiro tñ diuersa dixisti: laudẽ pariter & gr̃as agam? neutrũ satis possum :& si possem timerẽ ne arrogãs eẽt ob ea laudare te:ob q̃ gr̃as agerẽ:unũ illud addam:oĩa mihi tanto laudabiliora uisa:q̃to iucundiora q̃to laudabiliora erant : Vale.

Otiosos & delicatos reprehendit. .xiii.

GAius.Pli.Ticiano suo.S. Quid agis? qd acturus es uitam iucundissimã.i.otiosissimam uiuo:quo fit ut scribere lõgiores epistolas nolim:uelim legere illud tanq̃ delicatus:hoc tanq̃ otiosus . Nihil est.n.aut pigrius delicatis aut curiosius otiosis. Vale.

Immortalitas quæ. .xiiii.

GAius Pli.Paulino suo. S.Alius aliũ ego beatissimũ existimo q bonæ mansuræq; famæ p̃sumptiõe perfruit :certusq; posteritatis cũ futura gloria uiuit: ac nihil nisi primũ æternitatis añ oculos:pingue illud altũq; otiũ placeat:&.n.oẽs hoĩes arbitror oportere:aut ĩmortalitatẽ suã aut mortalitatẽ cogitare:& illos quidẽ cõtendere eniti : & hos qescere nõ remicti: nec breuẽ uitam caducis laboribus fatigare:ut uideo multos misera simul & ingrata ymagine ĩdustriæ ad utilitatẽ sui puenire:hæc ago:tanq̃ q̃ cotidie mecũ:& desinã mecũ si dissenties q̃q̃ nõ dissenties:ut qui semp clarũ aliquid & ĩmortale mediteris. Vale.

Oratio magna p partes diuisa uideat breuis. .xv.

GAius Pli.Macrino suo.S.Vereor ne ĩmodicã orationẽ putares:quam cũ hac epistola accipies: nisi eẽt generis eius:ut sæpe desinere uideat : nã singulis crimibus

singulæ uelut causæ cótinent᷑:poteris ergo ut ceperis: ubicúq; desieris:q̃ deíceps sequent᷑:& q̃si incipiétia leger̃ & q̃si coherétia:meq; ī uniuersitate lógissimū breuissimū in ptibus iudicare.Vale. Iustitiæ modus. .xvi.

GAius Pl.Tironi suo.S.Egregie facis(inqro.n.& p seuero)ꝙ iustitiā tuā ꝓuintialibus multa hūanitate cómendas:cuius pcipua pars ē honestissimū quéq; cóplecti atq; ita a mioribus amari:ut simul a principibus diligare: pleriq;.n.dū uerent᷑:ut gr̃æ potentū ípartire uideant᷑:sinisteritatis atq; etiā malignitatis famam cósequūtur:a quo uicio tu lóge recessisti scio:sed téperare mihi nó possum: quo minus laudé:similis momēti:ꝙ eū modū tenes: ut discrimina ordinū dignitatúq; custodias : q̃ si confusa & permixta sunt:nihil est æqualitate ipsa inequalius.Vale.

Laus reciproca. .xvii.

GAius Pl.Auguri suo.S.Si laudatus a te laudare te cepero:uereor ne nó tā pferre iudiciū meū q̃ referre gr̃am:uidear:sed licet uidear:oía scripta tua pulcherría existimo:maxie tn̄ illa de nobis:accidit hoc:una eademq; de causa : nam & tu q̃ de amicis optime scribis:& ego de me (ut puto)optime lego.Vale.

Sciétiæ tm̄ incūbendū:q̄uis pcipiant etiam dianæ. .xviii.

GAius Pl.Tacito suo.S.Cupio pceptis tuis parere: sed aproꝝ tanta penuria ut minerue & diane(quas aís piter colédas)cóuenire non possit:itaq; minerue tm̄ seruiendū ē:delicate tn̄:ut ī secessu & ī æstate:in uia plane nó nulla leuiora:statiq; delenda :garrulitate(q̃ sermones nihil offendunt᷑)extédi:his q̄dam addidi in uilla cū aliud nó liberet:itaq; poemata qescunt:q̃ tu inter nemora & lucos comodissime pfici putas:oratiunculā unam:alteram r̃tractaui

q̄q̄ est genus operis & inamabile & inamenū: magisq̄ labo
ribus ruris q̄ uoluptatibus simile. Vale.

Scribendum quod libris inseratur:
operaq̄ quæ Pli. uenditantur. .xix:

GAius Pl. Geminio suo. S. Epistolā tuam iocundissīe recepi: eo maxīe q̄ aliqd ad te scribi uolebas: q̄ libris īseri posset: obueīet mea uel hæc ipa: quā monstras: uel potior alia: sunt. n. offendicula nonnulla: circūfer oculos & occurrēt. Bybliopulas lugdunii eē nō putabā: ac tanto libē tius ex lrīs tuis cognoui uēditari libellos meos: q peregre maneī grām q̄ in urbe collegerit delector: icipio. n. satis ab solutū existimare: de quo tanta diuersitate regionū discrta hominū iudicia nō dissentiunt. Vale.

Liber ultionis heluidii. .xx.

GAius. Pl. Quadrato suo. S. Quanto studiosius intē tiusq̄ legisti libros (quos de heluidii ultōe cōposui) tanto īpensius postulas: ut pscribā tibi q̄q̄ extra libros q̄q̄ circa libros totū deniq̄ ordinē rei: cui p ætatē nō īterfuisti. Occiso domitiano statui mecū addeliberaui eē magnā pul chrāq̄ materiā īsectādi nocētes: miseros uīdicandi: se pferē di: porro īter multa scelera multoꝝ nullū atrotius uidebaī q̄ q̄ in senatu: senator senatori: ptorius cōsulari: reo iudex manus ītulisset: fuerat alioqn mihi cū heluidio amicitia tan ta q̄ta potuerat eē cū eo: q metu tēpoꝝ nomē īgēs: paresq̄ uirtutes secessu regebat: fuerat cū arria & fannia: q̄ꝝ altera heluidio nouerca: altera mr̄ nouercæ: sed ita me iura priua ta ut publicū fas: & īdignitas facti: & exēpli rō incitabat: ac primis qdē diebus reddite libertatis p se q̄sq̄ īimicos suos dūtaxat minores: incōdito turbidoq̄ clamoī postulauerat simul & oppsserat: ego & modestius & cōstātius arbitratus

sum imanissimū reū nō cōmuni tēpoꝝ inuidia sed proprio
crimīe urgere:cū iam satis ille primus īpetus deferbuisset &
languidior īdies ira ad iustitiam rediisset : q̄q̄ tū maxīe tri
stis amissa nup uxore micto ad anniā(nupta hæc heluidio
fuerat)rogo ut ueniat:qa me recens adhuc luctus līmie cō
tineret ut uenit:destinatū est inq̄ mihi:maritū tuū nō inul·
tum pati nuncia arriæ & fanniæ ab exilio redibant cōsule
te:cōsule illas an uelitis ut ascribant facto:ī quo ego comi-
te nō egeo:sed non tā gloriæ meæ fauerim ut uobis socie-
tatis ius inuideā.Perfert annia mandata:nec ille morant᷑.
Oportune senatus intra diē tertiū.oīa semp ego ad Core-
liū retuli:quē ꝓuidentissimū ætatis nostræ sapientissimūq;
cognoui:ī hoc tn̄ contētus cōsilio meo fui: ueritus ne ueta
ret:erat.n.cūctatior cautiorq; sed nō sustinui inducere ī ani
mū quo minus illi eadē die factuꝝ me q̄ indicare an̄ facerē
non deliberabā:exptus sum:de eo quod destinaueris non
eē consulendos:qbus consultis obsequi debes:uenio in se-
natū:ius dicēdi peto : dico paulisp maxīo assensu :ubi cepi
crimē actingere:reū destinare adhuc tn̄ sine nomīe:undiq;
mihi r̄clamari:alius sciamus q sit de quo extra ordinē refe-
ras:alius qs est an̄ relationē reus alius salui simus : q supsu
mus.Audio impturbatus:iterritus:tm̄ suscepte rei hōestas
ualet:tm̄q; ad fiduciā uel metū differt:nolit hoīes ꝗ facias
quod nō ꝓbent:longū est oīa(q̄ tūc hinc inde iacta sūt)re
cēsere:nouissīe cōsul secūde sentētiæ loco:dic si qd uolueris
ꝓmiseris inq̄ quod usq; adhuc oībus ꝓmisisti r̄sideo:agunt᷑
alia.Interī me qdam ex cōsularibus amicis:secreto accurato
q; sermone:q̄si nimis fortiter incauteq; ꝓgressū: corripit re
uocat:monet ut desistā.adiicit etiā notabilē te futuris prin
cipibus fecisti:esto inq̄ dum malis uix illi discesserat:rursus

alter:quid audes? quo ruis? quibus te periculis obiicis? qd psentibus confidis? Incertus futurorũ? lacessis hominẽ iam præfectum erarii:& breui consulem:præterea qua gratia:q bus amicitiis fultũ? nominat quendam qui tum ad orientẽ amplissimum exercitum non sine magnis dubiisq; sermoni bus optinebat.ad hæc ego omnia præcepi:atq; animo me cum ante peregi:nec recuso si ita casus actulerit:luere penas ob honestissimum factum : dum flagiciosissimũ ulciscar:iã cẽsendi tempus.dicit domitius apollinaris consul designa tus:dicit fabritius uegento fabius postumius:uectiuus pro culus collega publicii certi de quo agebatur: uxoris autem meæ quam amiserã uictricus :post hos annius flaccus: om nes certe nõdum a me nominatum defendunt: crimẽq; q̃si medio relictum defensione suscipiunt : quæ præterea dixe rint non est necesse narrare:in libris habes: sum enim cun cta ipsorum uerbis persecutus.Dicunt contra Auidius qui etus.Cornutus tertullius. Iniquissimũ esse quærelas dolen tium excludi:ideoq; arriæ & fanniæ ius q̃rendi nõ auferen dũ:nec ĩteresse:cuius ordinis quis sit:sed quam causam ha beat.Cornutum datum se a cõsulibus tutorẽ heluidii filiæ petẽtibus matre eius & uictrico:nũc quoq; nõ sustinere de serer̃ sui officii ptes:in quo tñ & suo dolori modũ ĩponere & optimar̃ fœminar̃ pferre modestissimũ affectũ:q̃ cõtẽp tas eẽ:admoner̃ senatũ publicii certi cruẽte adulatõis: & pe tere si pena flagicii manifestissimi remictat̃ :nota certe qua si censoria inuratur : dum satrius rufus medio ambiguoq; sermone:puto inquit iniuriam factam publicio certo:si nõ absoluit̃ .accusatus ẽ ab amicis arriæ & fanniæ:noĩatus ab amicis suis nec debemus soliciti esse:idẽ.n.& nos :q bñ sen timus de hoie iudicaturi sumus:si innocẽs ẽ(sicut & spero

& malo.& donec aliquid ꝓbetur credo)poteris absoluere. hoc illi quo qsq; ordine citabant̃:uenit̃ ad me consurgo: utor initio:ꝙ in libro ẽ:rñdeo singulis:mirũ qua intentõe qbus clamoribus oĩa exceperit:qui mõ reclamabant:tanta cõuersio uel negocii dignitatẽ:uel ꝓuentũ orõnis: uel acto ris cõstantiã subsecuta ẽ:finio:ĩcepit respõder̃ ueiento:nẽo patit̃:obturbat̃:obstrepit̃:adeo qdẽ ut diceret rogo.p.c. ne me cogatis ĩplorar̃ auxiliũ tribunoꝝ & stati murena tri bunus:pmicto tibi ut ueiẽto dicere:tũ quoq; reclamat̃.ĩter moras cõsul citatis noĩbus & pacta dissentõe:mictit senatũ ac pene adhuc stantẽ:tẽptantẽq; dicer̃ ueientonẽ reliqt:mul tũ ille de hac(ita uocabat)cõtumelia q̃stus ẽ homerico uer- su.O senex iuuenes te ꝑlio domant.Nõ fere qsq̃ in senatu fuit:qui me nõ amplecteret̃:exoscularetur : certatiq; laude cumularet:ꝙ intermissũ tam diu morẽ in publicũ cõsulẽdi susceptis ꝓpriis simultatibus reduxissẽ:ꝙ deniq; senatũ in uidia liberassẽ:q̃ flagrabat apud ordines alios : ꝙ seuerus ĩ cæteris senatoribus solis dissimulatõe q̃si mutua parceret. hæc acta sunt absente certo : fuit.n. siue tale aliqd suspica tus:siue ut excusabatur infirmus:& relationi quidem de eo cæsar affuit.Obtinui tñ quod intẽderam.Nam collega cer ti cõsulatũ successorẽ certus accepit planeq; factũ est ꝙ dixe ram in fine:reddat pmiũ sub optimo principe ꝙ a peximo accepit postea actionẽ meã:utcunq; potui recollegi:addidi multa:accidit fortuitũ sed nõ tanq̃ fortuitũ:ꝙ editis libris Certus intra paucissimos dies implicitus morbo decessit: audiui referẽtes hanc ymaginẽ mẽti eius: hãc oculis inesse: tanq̃ uideret heluidium:respondẽt mihi: uera ne hæc affir mar̃ nõ ausim:interest tñ exẽpli ut uera uideant̃ habes epi stolã si mõ epistloã cogitas:libris quos legisti: nõ minorẽ

Sed imputabis tibi qui cõtentus libris non fuisti. Vale.

Scripta Plinii pro tacito. .xxi.

GAius Plin. Tacito suo .Sal. Nec ipe tibi plaudis & ego nihil magis ex fide q̃ de te scribo posteris: an aliq̃ cura nr̃i nescio: nos certe meremur ut sit aliq̃: nõ dico ingenio (idẽ.n. supbie) sed studio sed labore: sed reuerentia posterorꝫ: pergamus modo itinere instituto: ꝙ ut paucos in lucem fama puexit: ita multos & tenebris & silẽtia ꝓterit Vale.

Otii causa ꝓfectio Pli. In tuscos. .xxii.

GAius Pl. Falconi suo. S. Refugerã ĩ tuscos: ut oĩa ad arbitriũ meũ facerẽ: at hoc ne ĩ tuscis qdẽ: ita multis undiq; rusticorꝫ libellis & tã q̃rulis inqetor: quos aliquãto magis ĩuitus q̃ meos lego: nã ut meos inuitus: retracto enĩ actiũculas q̃sdam: ꝙ post intercapedinẽ tp̃is & frigidũ & acerbũ ẽ: aratiões q me abñte negligunt᷑ (interdũ. n. equũ cõscendo & p̃remfamiliæ hactenus ago) q aliquã partẽ p̃dio rũ sed ꝑ gestatõe percurro: tu consuetudinẽ serua: nobisq; sic rusticis urbana acta perscribe. Vale.

Modus seruandus legendorꝫ librorꝫ aliorꝫq;. .xxiii.

GAius Pl. Sabino suo. S. Qua ĩtentõe quo studio q̃ deniq; memoria legeres libellos meos: epistola tua oñdit: ipse igit᷑ exhibes negociũ tibi: q deligis & mutas: ut q̃ pluria coĩcarem tecũ: uelim facias: p partes tñ & q̃si digesta: ne iam ipsam mẽoriam (cui gr̃as ago) assiduitate & copia turbem: oneratamq; & quasi oppressam cogã pluribus singula posterioribus priora dimictere. Vale.

Defensio uersuũ inscriptorꝫ ĩ sepulchro uirginei .xxiiii.

GAius Plĩ. Rufoni suo. S. Significas legisse te in q̃dã epistola mea: iussisse uirginiũ rufũ ĩscribi sepulchro suo. Hic situs ẽ rufus pulso q iudice quondã: ĩperiũ asseruit

non sibi sed patriæ:rephendis ꝙ iusserit:addis etiã melius rectiusq; frontinũ:ꝙ uetuerit oĩo monumentũ sibi fieri:me q; ad extremũ qd de utroq; sentiã cõsulis:utrũq; dilexi: mi ratus sũ magis quẽ tu rephendis atq; miraris:ut nõ putarẽ satis unq̃ posse laudari cuius nũc mihi subeunda defẽsio ẽ: oẽs ego q magnũ aliquid memorandũq; fecerunt:non mõ uenia:uerꝝ etiam laude dignissimos iudico:si ĩmortalitatẽ quã meruerẽ sectant̃:uicturiq; noĩs famã supmis etiam titu lis ꝓrogare nitunt̃:nec fere q̃q̃ nisi uirginiũ ĩuenio: cuius tanta in ꝑdicando uerecundia:q̃ta gloria ex facto:ipe sum testis:familiariter ab eo dilectus ꝓbatusq;:semel oĩo me au diẽte ꝓuectũ:ut de rbus suis hoc unũ referret:ita secũ aliqñ C.liuiũ locutũ scis uergini q̃ hystoriæ fides debeat̃: ꝓinde si qd ĩ hystoriis meis legis aliter ac uelles rogo ignoscas:& hic tũ.C.liuio.Nec tu ignoras iõ me fecisse ꝙ feci:ut eẽt li berꝝ nobis scriberẽ q̃ libuisset. Agedum hunc ipm frõtinũ ĩ hoc ipo(ĩ quo tibi partior uidet̃ & ꝑssior)cõparemus:uetu it extrui monumẽtum:sed qbus uerbis:ĩpensa monumenti supuacua ẽ:mẽoria nr̃i durabit si uita meruimus.An restri ctius arbitraris p orbẽ terrarꝝ legẽdum dare:duraturã me moriã suã:q̃ uno ĩ loco duobus uersiculis signare ꝙ feceris q̃q̃ nõ habeo ꝓpositum illũ rephendẽdi:sed hunc tuẽdi cu ius q̃ potest apud te iustior eẽ defẽsio q̃ ex collatõne eius: quẽ ꝑtulisti: meo qdẽ iudicio neuter quidẽ culpãdus quorꝝ uterq; ad gloriã pari cupiditate diuerso itinerẽ cõtẽdit :alter dum expetit debitos titulos:alter dum mauult uideri con tẽpsisse. Vale.

Libelli & uindemiæ Plinii. .xxiii.

GAius P. Venatori suo.S.Tua uero epistola tãto mihi iucũdior fuit q̃to lõgior erat ꝑferti cũ de libellis meis tota loq̃ret̃ quos tibi uoluptati eẽ nõ miror :cũ oĩa nostra

pinde ac nos ames. Ipse cũ absim: uindemias graciles qdẽ: uberiores tñ q̃ expectauerã colligo: si colligere est nõnunq̃ decerpe unã: torcular inuisere: gustare de lacu mustũ: obrepere urbanis qui nunc rusticis presunt: meq; notariis & lectoribus reliquernnt. Vale.

Valitudo & scientia passieni. .xxvi.

GAius Pli. Seuero suo. S. Magna me solicitudie affecit passieni pauli ualitudo & qdẽ pluris iustissimisq; de causis. Vir. n. optimus nr̃i amãtissimus: honestissimus: preterea in lr̃is ueteres emulatõe exprimit: reddit ꝓpertium in primis a quo genus ducit: uera soboles eoq; similia illi: in quo ille p̃cipuus elegos eius in manũ sũpseris: leges opus tersũ: molle iucundũ: & plane ꝓpertianũ. i. optime scriptũ: nup ad lyrica deflexit in qbus ita oratiũ: ut ĩ illis illũ alteꝝ effingi putes: si qd ĩ studiis cognatio ualet. & huius propinquũ magna uarietas: magna mobilitas: amat: ut q uerissime dolet ut q ĩpaciẽtissie laudat ut q benignissie ludit ut q facetissie: oĩa deniq; tanq̃ singula absoluit: ꝓ hoc ego amico: ꝓ hoc ĩgenio nõ minus eger aĩo q̃ corpe: illuc tandẽ me recepi: gratulare etiã licteris ipsis: q̃ ex piculo eius tm̃ discrimẽ adiere q̃tum ex salute gloriæ consequentur. Vale.

Voluptas Plinii ex nomine eius uulgato. .xxvii.

GAius Pl. Maxio suo. S. Frequẽter agẽti mihi eueĩt: ut cẽtũuiri cũ diu se intra iudiciũ: autoritatẽ: grauitatẽq; tenuissẽt oẽs repẽte q̃si uicti: coactiq; cõsurgerẽt: laudarẽtq;: frequẽter ex senatu famã: qualẽ maxĩe optauerã: retuli nũq̃ maiorem tñ cepi uoluptatẽ q̃ nup ex sermone Cornelii taciti: narrabat sedisse circensibus proximum equitati Ro. hunc post uarios eruditosq; sermones requisisse: italicus es: an prouintialis? se respõdisse: nosti me & quidem ex

studiis ad hoc illũ tacitus es an plinius exprimere non pos
sum q̃ sit iocundũ mihi ꝙ noĩa nr̃a q̃si lrãꝝ ꝓpria non ho
minũ lr̃is reddunt᷑ :ꝙ uterq; nr̃m is etiã ex studiis q̃si notus
qbus uterq; ignotus ẽ. Accidit illud an̄ paucuios dies simi
le recũbebat mecũ uir egregius fabius rufinus:sup eũ muni
ceps ipsius:q illo die primũ uenerat in urbem. Rufinus de
mõstrans me:uides húc᷑ multa deĩde de studiis nr̃is: & ille
plinius est ĩquit:ueꝝ fatebor:capio magnũ laboris mei fru
ctũ:an si demosthenes iure letatus ẽ:ꝙ illũ anus actica ita
noscitauit hic demosthenes ẽ ego celebritate noĩs mei gau
dere non debeo᷑ ego uero & gaudeo & gaudere me dico:
neq; enim uereor ne iactantior uidear: cum de me alienum
iudicium:non meum profero: præsertim apud te :qui nec
ullius inuides laudibus & faues nostris. Vale.

Oratoris descriptio. .xxviii:

GAius Pl. Lupco suo. S. Dixi de quodã oratore sæcu
li nr̃i recto quidẽ & sano:sed paꝝ grãdi & ornato:
ut opinor apte:nihil peccat nisi ꝙ nihil peccat:debet.n.ora
tor erigi:attolli:ĩterdũ etiã efferuescer᷑:efferri ac sæpe accede
re ad ꝓceps. Nã plerũq; altis & excelsis adiacẽt abrupta:tu
tius ꝑ plana:sed humilius & depssius iter:frequẽtior currẽ
tibus q̃ reptãtibus lapsus:sed his nõ labẽtibus nullam illis
nõnulla uis:etiã si labant᷑:nã ut quasdã artes ita eloquẽtiã
nihil magis q̃ ancipicia cõmendãt:uides q fune in sũma ni
tunt᷑ q̃tos soleãt excitar᷑ clamores cũ iã iãq; casuri uidẽtur
sunt enĩ maxime mirabilia:quæ maxĩe expectata:maxime
ꝑiculosa:utq; græci magis exprimũt παραβολα grãdi sunt
subiecta discrimini:iõ neq̃q̃ par gubernatoris ẽ uirtus:cum
placido ac inturbato mari uehitur:tunc enĩ laudante nullo
inlaudatus inglorius subit portum:at cum stridunt funes:

turbat̃ arbor: gubernacula gemũt: tũc ille clarus & diis ma
ris ꝓximus. Cur hoc? qa uisus ẽ mihi ĩ scriptis meis anno
tasse q̃dam ut tumida: q̃dam ut sublimia aut ĩproba audiẽ-
ti: aut nimia: q̃ ego plena arbitrabar: plurimũ aũt refert re-
p̃hendẽda adnotes: an ĩsignia: oĩs. n. aduertit quod eminet
& extat: sed acri intentõe iudicandũ est an ĩmodicum sit an
grande: altũ an enorme: atq; ut homeꝝ potissimum attin-
gam: quem tandem alterutram in ꝑtem potest fingere:
ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγασ οὐρανὸσ περὶ δὲ κέκλιτο
magnũ uero coelũ ut tuba circũsonuit. Terra quoq; circum
clinata ẽ: sed opus ẽ examine & libra: Incredibilia sunt hæc
& inania: ac magnifica & cælestia: nec nũc ego ei me similia
aut dixisse aut potuisse dicere puto: nõ ita insanio sed hoc
ĩtelligi uolo laxandos eẽ eloquẽtiæ frenos: nec angustissi
mo giro ingenioꝝ ĩpetus refringendos. At. n. alia cõditio
oratorũ: alia poetarũ: q̃si uero. M. Tullius minus audeat: q̃
q̃ hũc omicto: neq;. n. ambigi puto: sed demosthenes ip̃e il
le norma oratoris: & regula: num se cohibet & cõprimit: tũ
primũ cum dicit illa notissima: ἄνθρωποι καὶ πόλεισ
& rursus ἐτείχησατε τὴν πόλιν οὐδ᾽ ἐν λίθοισ ἐγώ
& statim οὐκ ἐκ τειχῶν θα τὴν εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸσ
ἀττικῆσ Et alibi ἐγὼ μὲν ὦ ἄνδρεσ ἀθηναῖοι νὴ τοὺσ θεοὺσ
ἐκφυόμενοι ἐν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων
Iam quid audientius illo pulcherrimo excessu νόσημα γὰρ

Quid hæc breuiora sed audatia pari: τότε ἐγὼ τῷ θρασυνο
μένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ᾽ εὐλαβὴν
ex eadem nota ὅταν δὲ ἐκ πλεονεξίασ
καὶ πονηρίασ ὥσ περ οὗτοσ ἰσχύσῃ ἡ πρώτη πρόφασισ καὶ μικρὸν πταῖσμα πάντα ἀνεχαι-
Similes his λιπαχυνισμένοισ ἅπασι τοῖσ ἐν τῇ πόλει δικαίοισ. τισε διέλυσε

Et ibidem

& dixerat

& deinceps

Nec satis.neq; uestros maiores arbitror hæc uobis iuris di cendi loca ædificasse noua:ut talia in eis adulteria comictēt adhuc:

Et mille talia:ut pceperam quæ abeschine prestigiosa uocabula uocant.In contrariū icidi dicens:hunc quoq; ob ista culparis:sed uide q̄to maior sit qui rephenditur:ipso reprehendente & maior ob hæc:in aliis.n.uis: in his granditas eius elucet.Num autē eschines ipse iis quæ in demosthene carpebat abstinuit loqui oratorem hac lege: Cum uero aliam uocem lex emictat aliam orator:alio loco est ita

iterum alio

uerum quod adeo probauit ut repetat

Iam illa cōmodius pressiusq;:

Tu uero ulceras uerū latronē. Expecto ut ex hac epistola illud gubernacula gemūt: & diis maris pximus:iisdē notis:qbus ea de qbus scribo:cōfodias:intelligo enī me dū ueniam prioribus peto in illa ipa quæ adnotaueras incidisse. Sed confodias licet dummodo iam nunc destines diem quo & de illis & de hiis corā exigere possimus. aut enī tu me timidū:aut ego te temerarium faciam. Vale.

Liber

Liber hystoriæ cunctatio eius & recitatio. .xxix.

GAius Pl. Laterano suo. S. Quanta potestas: quanta
dignitas: quanta maiestas: q̃tum deniq; numen sit
hystoriæ cũ frequenter alias tũ proxime sensi. Recitauerat
q̄dam uerissimũ libꝝ ptemq; eius in aliũ diem reseruauerat
ecce amici eiusdẽ orantes obsecrantesq; ne aliqua recitaret:
tantus audiendi quæ fecerat pudor: quibus nullus faciendi
q̃ audire erubescunt: & ille quidẽ præstitit q̄ rogabat̃: sine
bat fides: liber tñ (ut factum ipm manet) manebit leget̃q;
semp tanto magis: sed nõ stati: citant̃ eni homines ad cog
noscenda q̃ differuntur. Vale.

Receptio triũ lrarum earumq; responsio. .xxx.

GAius Pl. Romano suo. S. Post longũ tẽpus episto
las tuas & tres pariter recepi: omẽs elegantissimas:
amantissimas: & quales a te uenir̃ p̄sertim desideratas opor
tebat: quaꝝ una iniungis mihi iocundissimũ ministeriũ ut
ad plotinã scissimã fœminã pferãt̃: eadẽ cõmendas pupillũ
arthemisiũ: statĩ p̄stiti q̄ petebat. Indicas etiam modicas te
uindemias collegisse: cois hæc mihi tecũ: q̃q̃ in diuersissima
parte terrarum querela est. Altera epistola nuntias multa te
nũc dictare: nũc scribere: qbus nr̃a rep̄sentes: gr̃as ago: age
rem magis si me illa ipsa q̃ scribis: aut dictas legere potuis
sem: & erat æquũ: ut te mea ita me tua scripta cognoscere:
etiam si ad aliũ q̃ ad me pertinent: polliceris in fine cũ certi
de uitæ nostræ ordinatione aliquid audieris. futurũ te fugi
tiuum rei familiaris: statiq; ad nos aduolaturũ: qui iam tibi
cõpedes nectimus: quas effringere nullo modo possis. Ter
tia epistola cõtinebat esse tibi redditã or̃onem p caio lanio
inquis eam uberiorem q̃ dicente me audiente te fuerit: est
melior & uberior. Multa & enim postea iserui: adiicis alias

te litteras curiosius scriptas misisse: an acceperim quæris nõ accepi: eas accipere gestio: proinde prima quaq; occasione micte: appositis quidẽ usuris: quas ego minime parcus par cissimas putabo. Vale.

Vnũ insigniter potius q̃ plura mediocriter .xxxi.

GAius Pli. Rustico suo. S. Vt satius unũ aliquid insig niter facere: q̃ plura mediocriter sic plura mediocri ter si nõ possis unũ aliquid insigniter: quod intuẽs ego ua riis me studiorum generibus: nulli satis confisus: experior: ꝓinde: cum hoc uel illud leges: ita singulis ueniã ut nõ sin gulis dabis. An cæteris artibus excusatiõi ĩnuero: lr̃is duri or lex in quibus difficilior effectus est: qd autẽ ego: de ue nia quasi ingratus: Nã si ea facilitate ꝓxima acceperis qua priora: laus potius speranda q̃ uenia obsecranda est. Mihi tñ uenia sufficit. Vale.

Miraculum Delfini. .xxxii.

GAius Pli. Caninio suo. S. Incidi in materiam uerã: sed similimã ficte dignãq; isto latissimo altissio pla neq; poetico ĩgenio. Incidi aũt dũ sup cœnã uaria miracula hinc inde referunt: magna autori fides: tñ & si quid poetæ cum fide: is tamẽ autor cui bene uel hystoriã scripturo cre didisses. Est in africa ypponẽsis colonia mari proxima: ad iacet nauigabile stagnũ: ex hoc in modũ flumĩs estuarum emergit. q uice alterna ꝓut estus aut repssit aut ĩpulit: nũc infertur mari: nunc reddit stagno: oĩs hic estus piscãdi na uigandi atq; etiã natandi studio tenet maxime puerorum quos otium lususq; solicitat: his gloria & uirtus altissime ꝓ uehi: uictor ille qui longissime ut litus ita simul natãtes re liquit quo in certamie puer quidã audẽtior cæteris in ulte riora tendebat: delfinus ĩcurrit & nunc precedere puerum:

nunc sequi:nunc circuire:postremo subire:deponere: iterũ subire:trepidantemq; ꝑferre:primum in altum: mox flectit ad litus:redditq; terræ & æqualibus:serpit per coloniam fama concurrer̃ omnes:ipsum puerꝝ tanquã miraculum aspicer̃:interrogar̃:audir̃:narrare. Postero die obsident litus: ꝓspectant mare & siquidem mari simile:stant pueri. Inter hos ille:sed cautius: delfinus rursus ad tempus:rursus ad puerꝝ uenit:puer fugit:ille cum cæteris delfinis quasi inuitet & ꝓuocet exilit:mergitur:uariosq; orbes implicat: expeditq;:hoc altero die:hoc tertio:hoc pluribus diebus:donec homines ĩnutritos mari subiret timendi pudor: accedũt & alludunt & appellant:tangunt:etiam ꝑtractantq; ꝓeuntem crescit audacia & expimento *maxime*:puer qui primus expertus est:adnatanti insiliit tergo:fert̃ refert̃q;: agnoscit se amari:amat ipse:neuter timet:neuter timet̃: huius fidutia: *mansuetudo illius auget̃*:nec nõ alii pueri dextra leuaq; simul eunt:*hortantes:monentesq; ibat* una:id quoq; mirum delfinus alius tantum spectator & comes: Nihil enim simile aut faciebat aut patiebat̃:sed alterum illum ducebat:r̃ducebatq;:ut puerꝝ cæteri pueri: Incredibile:tam uerꝝ tamen q̃ priora:delfinum gestatorem collusoremq; pueroꝝ in terrã quoq; extrahi solitum harenisq; siccatum:ubi incaluisset in mare r̃uolui. Constat octauium auitum legatum ꝓconsulem in litus *educto religione praua* supfudisse unguentum cuius illum nouitatem odoremq; in altum r̃fugisse:nec nisi post multos dies uisum languidum & mestum:mox redditis uiribus priorem lasciuiam & solita ministeria r̃petisse: cõfluebant oẽs ad spectaculũ magr̃atus quoꝝ aduentu & mora modica res.p.acterebat̃:postremo locus ipse qetem suã secr̃tũq; ꝑdebat:placuit occulte ĩterfici:ad quod coibat̃

hæc tu qua miseratione: qua copia deflebis: ornabis: attol les: q̄q̄ non est opus affingas aliquid: aut astruas: sufficit ne ea quæ sunt uera minuant̃. Vale.

Pronũciatio mala Plinii in uersibus. .xxxiii.

GAius Pli. Tranquillo suo Salutẽ. Explica æstũ meũ: audio me male legere dumtaxat uersus: orationes enĩ comodius: & tanto minus uersus: cogito ergo recitatu rus familiaribus amicis experiri libertũ meum: hoc quoq; familiare ꝙ legit non bene: scio melius lecturum: si tamen non fuerit pturbatus: est enĩ tam nouus lector: q̄ ego poe ta: ipse nescio quid illo legente interĩ faciã: sedeam: defixus mutus: & similis ocioso: an ut quidã: quæ ꝓnuntiabit mur mure: oculis manu prosequar: sed puto me nõ minus male saltare q̄ legere: iterum dicã explica æstum meum: uereq; re scribe: num sit melius pessime legere: q̄ ista uel nõ facere uel facere. Vale.

Lectio libri Plinio missi. .xxxiiii.

GAins Pli. Appio suo Salutẽ. Et librũ quem misisti accepi: & gratias ago: sum tñ in hoc tempore occu patissimus: ideo nondũ eum legi: cum alioqui ualidissime cupiã: sed eam reuerentiã cũ litteris ipsis tũ scriptis tuis de beo: ut sumere illa nisi uacuo aĩo irreligiosum putẽ: diligẽ tiam tuã in retractandis operibus ualde probo: est tamen aliquis modus: primũ ꝙ nimia cura deterit magis q̄ emen dat: deinde ꝙ nos a recentioribus reuocat: simulq; nec ab soluit priora nec inchoare posteriora patitur. Vale.

Dispositio tẽporis æstatis. .xxxv.

GAius Pl. Fusco suo. S. Queris quẽadmodũ in tuscis diẽ æstate disponã: euigilo cũ libuit: plerũq; circa horã primã: sæpe añ: tardius raro: ꝯclusæ fenestræ manent:

mire.n.animũ:& silentiũ:& tenebræ ab iis q̃ auocãt abducunt:ut liber & mihimet relictus:nõ oculos aio sed animũ oculis sequar:q̃ eadẽ:q̃ mens uiderit:quotiens non uident: alia cogitant:si qd in manibus cogito ad uerbũ scribenti: emẽdantiq; similis:nũ plura uel difficile uel facile cõponi: teneri uel potuerũt:notariũ uoco & dico admisso q̃ forma uerã reuocat̃:rursusq; dimictit̃:ubi hora quarta uel quĩta (neq;.n.certũ dimẽsumq; tẽpus)ut dies suasit in xitum me uel criptoporticũ cõfero:reliquã meditor edicto : uehiculũ ascẽdo:ubi quoq; idẽ:q̃ ambulans aut iacẽs: durat intẽtio mutatõe ipsa refecta:paulũ redormio:deide ambulo: mox orationẽ græcam latinã ue clare & intẽte:nõ tam uocis causa:q̃ stomachi:iterũ ambulo:urgeor:exerceor:lauor:cœnanti mihi si cũ uxore uel paucis:liber legit̃: post cœnã comedia aut lyristes:mox cũ meis ambulo:quorũ in numero sũt eruditi:ita uariis sermõibus uespa extendit̃ :& q̃q̃ longissimus dies cito conditur:nunq̃:ex hoc ordine aliqua mutantur:nã si diu iacui uel ambulaui:post somnũ demũ:lectõnẽ quæ nõ uehiculo sed q̃ breuius quodq; uelocius : equo gestor.Interueniũt amici ex ꝓximis oppidis:parteq; diei ad se trahunt.Interĩ lasso mihi oportuna interpellatõne subueniunt:uenor aliqñ:sed nõ sine pugillaribus : ut q̃uis nihil ceperĩ:nõnihil referã:datur & colonis(ut uidetur ipsis)nõ satis tẽporis:quorũ mihi agrestes quærelæ litteras nostras: & ista urbana opera comedant. Vale.

De exigendis officiis operibus.& ĩponendis custodibus fructibus.& celebrando ꝑ consulatus die. .xxxvi.

GAius Pl.Paulino suo.S.Nec tuæ naturæ est translatitia hec & q̃si publica officia familiaribus amicis cõtra ipsorũ comodũ exigere:& ego te constantius amo: q̃ ut

uerear: ne aliter ac ueli accipias. Te. n. Kal. ſtati conſulē uide ro: ꝓſerti cū me neceſſitas tuſcanoꝝ ꝑdioꝝ plures annos or diatura detineat. In q̄ mihi noua cōſilia ſumēda ſunt: nā pri ore luſtro (q̄q̄ poſt magnas remiſſiōēs) reliq̄ creuerunt: īde pleriſq; nulla iā cura minuēdi eris alieni: ꝗ deſpant poſſe p ſolui: rapiūt etiā: conſumuntq; ꝗ natura ē: ut q iā putant ſe nō ſibi placeř: occurrēdū ergo augeſcētibus uiciis & medē dum ē: & medēdi una rō: ſi non mīmo ſed ptibus locū: ac deinde ex meis aliquos opis exactores cuſtodes fructibus ponā: & alioqn nullū iſtius genus redditus. q̄ ꝗ terra: cœlū annus řfert: ad hoc magnā fidē: acres oculos: nūeroſas ma- nus poſcit: expiundū tñ: & q̄ſi ī ueteri morbo q̄libet muta- tiōis auxilia tēptanda ſunt: uides q̄ nō delicata me cā obire primum conſulatus tui diem non ſinat: quē tñ hic quoq;: ut preſens: uotis: gaudio: gratulatione celebrabo. Vale.

Illaudatus ruffus: libriq; abſolutio. .xxxvii.

GAius Pli. Saturnino ſuo. S. Ego uero ruffū nr̄m lau do: nō qa tu ut ita facerē petiſti: ſed qa ē ille digniſ ſimus: legi. n. libꝛꝝ oībus numeris abſolutū: cui multū apud me gr̄e amor ipſius adiecit: Iudicaui tamen: neq; enim ſoli iudicant qui maligne legunt. Vale.

Edes reficienda: aliaq; extruenda. .xxxviii.

GAius Pl. Muſtio ſuo. S. Hauriſpicū reficiēda eſt mihi edes cereris ī ꝑdiis ī melius & in maius uetus ſane & anguſta cū ſit alioq ſtato die frequētiſſia: nam idibus ſeptē bris īdigena e regiōe tota coit populus: multe res aguntur multa uota ſuſcipiūť: multa reddūť: ſed nullū in proximū ſuffugiū aut ībris aut ſolis: uideor ergo munifice ſimul: reli- gioſe facturus ſi quam pulcherrimam extruxero addidero porticus & illam ad uſum dee: has ad hoium: Velim ergo

emas q̃tuor marmoreas colũnas cuius tibi uidebit᷑ generis emas marmora q̃bus solũ q̃bus pietes excolant᷑ erit etiã faciendũ ipsius dee signũ:qa antiquum illud e ligno q̃busdã sui ptibus uetustate truncatũ ẽ:q̃tũ ad porticus uel iterim occurrit ꝙ uideat᷑ necesse istinc repetendũ:nisi tñ formã secundũ rõnẽ loci scribas:neq̧.n.possũ circũdare tẽplo:nã solũ tẽpli hic flumine & abruptissimis ripis:hinc uia cingit᷑: ẽ ultra uiam latissimum pluratũ in quo satis apte contra tẽplum ipsum porticus explicabuntur nisi q̃d tu melius inuenies:q soles locoꝝ difficultates arte superare. Vale.

Locus æstatis & hiemis Plinii. .xxxix.

GAius P.Fusco suo.S.Scribis p gratas tibi fuisse lr̃as meas:q̃bus cognouisti quẽadmodũ i tuscis ocium æstatis exigeri:r̃quiris q̃d ex hoc in laurẽtino:hieme permutem:nihil nisi quod meridianus sonus eximit᷑: multũq̧ de nocte uel añ uel post diẽ sumit᷑:& si agendi necessitas istat q̃ frequẽs hyeme nõ iam comedo uel lyriste post cœnã locus:sed illa q̃ dictaui ut identidẽ retractantur ac simul memorie frequẽti emendatõe ꝑficitur:habes æstate hyeme cõsuetudinem non addas huc licet uere tm̃ nunq̃ iter hyemẽ statim æstatemq̧ mediam ut nihil de die perditur ita de nocte paruulum acquiritur. Vale.

C.Pli.Secundi liber octauus explicit.Incipit Nonus lege fœliciter. C.Pl.Septio suo.S. .i.

ITer cõmode explicui excepto ꝙ q̃dam ex meis aduersã ualitudinẽ feruentissĩs æstibus cõtraxerunt.Encolpus q̃dẽ ille seria nr̃a:ille delitiæ exasperatis faucibus puluer̃ sanguie r̃iecit q̃ triste hoc ipi q̃ acerbũ mihi sit:cui oĩs ex studus gr̃a:si ihabilis studiis fuerit. q̃s deide libellos meos sic leget sic amabit:quæ aures meos

ſubſequēt̄:ſed dulciora ꝑmittūt:Stetit ſanguis Reſedit do
lor:ꝑterea cōtinenſ ipe:nos ſoliciti:medici diligētes ad hoc
ſalubritas cœli ſeceſſus qes tm̄ ſalutis q̄tū ocii pollicentur.

C.Pli.Caluinio ſuo Salutem. .ii.

A Lii in ꝑdia ſua ꝓficiſcūt̄ ut locupletiores reuertantur:
ego ut paupior. Vēdiderā uidemias certatī negociato
ribus emētibus iuitabat ſpes fefellit.erit expeditū oībus re
mitter̄ eq̄liter:ſed nō ſatis equū mihi aut egregiū iprimis ui
detur:ut foris ita domi:ut i magnis ita in puis ut in alieis:
ita i ſuis agitar̄ iuſtitiā:nā ſi paria peccata pares etiā laudes
itaq3 oībus qdē ne qs mihi nō donatus abiret :ꝑtē octauā
ꝑcii quo qs emerat cōceſſi:dein de his qui ampliſſias ſūmas
emptōibus occupauerant ſeparatī conſului:nā & me magis
iuuerant & maius ipi facerēt damnū.Igitur is q pluris q̄.x.
milibus emerant:ad illā cōem rē:& q̄li publicam octauam
addidi .Decimauimus eius ſūme:q̄.x.milia exceſſerant :ue
reor ne paꝝ expſſeri:apertius calculo oñdam: ſi qui forte
xv.milibus emerūt duo &.xv.miliū octauā &.v.miliū extu
lerūt:ꝑterea cū r̄putarē quoſdā ex debito aliq̄tū :quoſdam
aliqd quoſdā nihil r̄poluiſſe neq̄q̄ ueꝝ arbitrabar quos nō
eq̄ fides ſolutiōis hos benignitate remiſſiois eq̄re: Rurſus
ergo iis q ſoluerant eius ꝙ ſoluerant decimī r̄miſi ꝓ hoc.n.
aptiſſie & in ꝑteritū ſingulis ꝓ cuiuſq3 merito gr̄a r̄ferri:&
in futuꝝ oēs cū ad emēdū tū etiā ad ſoluēdū allici uideban
tur:magno mihi ſeu rō ſeu facilitas ſtetit ſed fuit tanti:nam
regiōe tota:& nouitas remiſſiōis & forma laudatur ex ipis
etiam quos nō una:ut dr̄ pertica ſed deſtinate gradatimq3
tractauit.Quanto quis melior & probior:tanto mihi obli
gatior abiit:expertus non eſſe apud me.Vale.

C.Pli.Sparſo ſuo Salutem. .iii.

L Ibꝝ quē nouiſſie tibi miſi:ex oībus meis:uel maxime

placer̄ significas:ē eadē opinio cuiusdā eruditissimi:quo ma
gis adducor ut neutrꝝ falli putē:qa nō ē credibile utrūq; fal-
li.& qa tm̄ blandior mihi:uolo.n.ꝓxima q̄q; absolutissia ui
deri:& iō iam nūc cōtra istū librꝝ faueo:orōnē quā nuper in
publico dedi:cōicaturus tecū ut primū diligentē tabellariū ĩ
uenero :erexi expectationē tuam quam uereor ne destituat
oratio in manus sumpta. Interim tamen tanq̄ placituram :
& fortasse placebitur expecta. Vale.

C.Pli.Caninio suo Salutem. .iiii.

OPtime facis ꝙ bellū Dacicū scriber̄ paras .Nāq; tā recēs
tam copiosa:tam lata deniq;:tam poetica:& q̄q̄ uerissis
in rebus tā fabulosa materia:dices imissa terris noua flumia
nouos fōtes flumibus iniectos isessa castris:montiū abrupta
pulsū regia pulsū etiam uita regē nihil desperantē. Sup hæc
actos bis triūphos:quorꝝ alter ex inuicta gēte primus: alter
nouissimus fuit:una sed maxia difficultas:ꝙ hæc eq̄re dicen
do arduū imēsū etiā tuo igenio:q̄q̄ altissie assurgit & āplissis
opibus increscat:nōnullus & in illo labor:ut barbara & fera
noia iprimis regis ipius græcis uersibus nō resultēt. Nihil ē
ꝙ nō arte:curaq;:si nō pōt uinci mitiget:pterea si datur ho
mero & mollia uocabula & græca ad bonitatē uersus cōtra-
here:extēdere:inflecter̄:cur tibi simul ꝑserti nō delegata sed
necessaria nō det̄:ꝓinde iure uatū iuocatis diis:& inter deos
ipos cuius res opa cōsilio dicturus es imitte rudētes: pande
uela ac si qn̄ alas toto ingenio uehere:cur.n. nō ego quoq;
poeticū poema illud iam paciscor.Prima q̄q; absolueris:imo
etiā anq̄ absoluas:sicut erūt recētia & rudia:& adhuc similia
nascētibus.Rn̄debis nō posse pinde carpti ut contexta :pin
de ichoata placer̄:ut effecta scio.Itaq; a me existimabunt̄ ut
cepta:spectabunt̄ ut mēbra extremaq; limā tuam opient̄ in
scrinio nr̄o:pater̄ hoc me sup cætera hr̄e amoris tui pignus:

ut ea quoq; nori:q̄ nosse neminē uelles. In sūma potero fortasse scripta tua magis ꝓbare laudare q̄to tardius cautiusq;. Sed ipm te magis amabo:magisq; laudabo q̄to celerius & i cautius miseris. Vale. C.Pl.Gemino suo.S. .v.

GRaue uulnus macrinus accepit:amisit uxorē singularis exēpli etiā si olī fuisset. cū hac.xxxix.annis sine iurgio sine offēsa:quā illa reuerentiā marito suo pstitit cū ipa sūmā mereret. Quot q̄tasq; uirtutes ex diuersis ætatibus collegit: & miscuit.hēt qdē macrinus grande solatiū ꝙ tm̄ boni i tam diu tenuit sed hic magis orbat ꝙ amisit:nā fruēdi uoluptatibus crescit carēdi dolor:ergo suspēsus ꝓ hoīe amicissio dū admitter aduocamēta & cicatricē pati possit:quam nihil eq; ac necessitas ipsa & dies & sacietas doloris inducit. Vale.

C.Pli.Montano suo Salutem. .vi.

COgnouisse iam ex epistola mea debes adnotasse me nuper monumētū Pallantis sub hac īscriptōe: huic senatus ob fidē pietatēq; erga patronos ornamēta ꝑtoria decruit & HS.cēties qnq̄gies:cuius honore cōtentus fuit. postea mihi uisū est ꝑciū ope ipm.S.C.q̄rere.Inueni tam copiosū & effusū:ut ille supbissimus titulus:modicus atq; dimissus uideret. Cōferūtq; se nō illi ueteres.Aphricani Achaici Numantici sed hii ꝓximi Marii:Sille:Pōpeii:nolo ꝓgredi longius infra pallantis laudes iacebāt:urbanos q illa cēsuerant putē an miseros:sed nemo tā miser ē:ut illa cogat. Ambicio ergo & ꝓcedēdi libido:sed qs adeo demēs ut per suū per publicū dedecus ꝓcedere uult i ea ciuitate:in q̄ hic eēt usus florentissiæ dignitatis:ut primus i senatu laudar pallantē posset.Mitto ꝙ pallanti seruo ꝑtoria ornamēta offerunt. Quippe offerūtur a seruis mitto ꝙ censent nō exorandū mō:uerꝝ etiam cōpellendū ad usum aureorū annulorū.Erat.n.contra maiestatem Senatus si ferreis ꝑtorius uteretur.Leuia hæc & transe-

unda.Illa memorāda:ꝙ noīe Pallantis ſenatus gr̄as agit cæ
ſari ꝙ & ipſe cū ſūmo honore mentionē eius ꝓſecutus ē. Et
ſenatui facultatē feciſſet teſtandi erga eū beniuolentiā.quid
enī ſenatui pulchrius q̄ ut erga pallantē ſatis gratus uideret᷑
Addit᷑ ut pallas:cui ſe oīs pro uirili pte obligatus fateretur
ſingularis fidei:ſingularis īduſtriæ fructū meritiſſīo ferat:ꝓ
latus īperii fines redditos exercitus rei.p. credas·Aſtruit᷑ iis
cū ſenatui populoq; liberalitatis gr̄e repſētari nulla materia
poſſit:q̄ ſi abſtinētiſſimi fideliſſimiq; cuſtodis principalium
opū facultates adiuuare cōtigiſſet.Hoc tūc uotū ſenatus hoc
p̄cipuū gaudiū populi: hæc liberalitatis materia gratiſſīa ſi
pallantis facultates adiuuare publicaꝝ reꝝ egeſtiōe cōtinge
ret.Iā q̄ ſequunt᷑ uoluiſſe q̄dē ſenatū cenſorē dandū & æra-
rio .HS.cēties qnq̄gies:& q̄tū ab eiuſmōi cupiditatibus r̄mo
tior eius aīus eēt tanto īpenſius.p̄terea publico parēte ut eū
cōpellere ad cedendū ſenatui.Id uero deerat : ut cū pallante
publica auctoritate ageret᷑ :pallas rogaretur:ut Senatui cede
ret ut illi ſupbiſſimæ abſtinētiæ cæſar ipſe aduocatus eēt ne
HS.centies quinquagies ſperneret.Spreuit quod ſolum po
tuit tantis opibus publice oblatis arrogātius faceret q̄ ſi ac
cepiſſet. Senatus tamen id quoq; ſimilis querenti laudibus
tulit his quidem uerbis.Sed cum princeps optimus:parenſ
q; publicus rogatus a Pallante eam partem ſententiæ : quæ
pertinebat ex ærario ad dandum ei.HS :centies quinquagi
es remitti uoluiſſet teſtari Senatum & ſi libenter ac merito
hanc ſententiam inter reliquos honores ob fidem diligenti
amq; Pallanti decernere cœpiſſe. Voluntati tamen pricipis
ſui cui ymaginare pallantem uelut intercedētem Senatus re:
obſequio:ymaginare conſulto moderantemq; honores ſu-
os :Et.HS.centies quinquagies :ut nimiū recuſantem cum
prætoria ornamenta tanquam munus recepiſſet ymaginare

cæsarē libertini ꝑcibus uel potius impio corā senatu obtēpe
rantē libertus patrono: quē in senatu rogat: imagīare senatū
usqꝫ q̄q̄ꝫ testantē merito: libenterqꝫ se hanc sūmam inter reli
quos honores pallanti cœpisse decernere: & ꝑseuerat̄ fuisse:
nisi obseq̄ret̄ pricipis uolūtati cui nō ē fas ī ulla re repugna
re ita me. HS. cēties qnq̄gies pallas ex ærario ferret. Verecū
dia ipius obseqo senatus opus fuit ī hoc ꝑcipue non obsecu
turi si nulla re putassēt fas eē nō obseq finē existimans. Ma
nedū & maiora accipe: utiqꝫ cū sit utile pricipi benignitatem
ꝓmptissimā ad laudē ꝓmia merentiū illustrari: ubi & maxīe
locis qbus icitari ad imitationē ꝓpositi rerꝫ eius cure possēt
& pallantis spectatissīa fides atqꝫ innocentia exēplo ꝓuocare
studiū tam hōeste emulatiōis possit: eaqꝫ. x. Kal. Februarii q̄
ꝓxime fuissēt in amplissimo ordine optimus priceps recitas
set. Senatuscōsultū de his rebus facta in ære inciderent̄: idqꝫ
effingeret̄ ad statuam loricatā diui Iulii parꝫ uisum tantorꝫ
dedecorꝫ eē curiam testē. Delectus est celeberrimus locus ut
colēda ꝑsentibus legēda futuris ꝓderet̄. Placuit ære signari
omnes honores: fastidiosissimi quoqꝫ mancipii repudiasset
quosqꝫ q̄tū ad decernētis ptinet gessisset: icisa & isculpta sūt
publicis eternisqꝫ monumētis ꝑtoria ornamēta pallantis sic
q̄si fœdera antiq̄ si quasi sacre leges tanta pricipis tanta pal
lantis ipius q̄d dicam nescio si uellēt in oculis oīum figi pal
las insolētiā suā pacientiā cæsar humilitatē senatus nec potu
it rōnē ut exēplo pallantis ꝑmiorꝫ ad studiū emulatōis cæte
ri ꝓuocarēt̄: Ea honorꝫ utilitas erat illorꝫ etiā quos pallas nō
dedignabat̄. Inueniebant̄ tn̄ hoēsto loco nati q peterēt cu
perētqꝫ ꝙ dari liberto ꝓmittis seruis uidebāt̄ q̄ iuuat ꝙ ī tpa
illa nō icidi: quorꝫ sic me tāq̄ illis uixerī pudet: nō dubito si
militer affici te. Scio q̄ sit tibi uis & īgenuus aīus iō facilius
ut ē me q̄q̄ īdignatōe qbusdā in locis fortasse ultra epistole

modum extulerim parꝝ doluisse ꝙ nimis credatur. Vale.

C.Pli.Tacito suo Saluté. .vii.

TEq;:ut magr̃o magister: neq; ut discipulo discipulus: (sic.n.scribis) sed ut discipulo magr̃ ego contra atq; adeo tu in scholā reuocas. Ego adhuc saturnalia extēdo: li brꝝ misisti: nō potui lōgius hyperbaton facer̃: atq; hoc ipo ꝓbare eū esse me q non magr̃ tuus : sed ne discipulus qdē debeam dici: Sumam tñ personam magr̃i: exerāq; in librū tuum ius quod dedisti: eo liberius ꝙ nihil ex meis interim missurus sum tibi in quo te ulciscaris. Vale.

C.Pli.Romano suo Salutem. :viii.

VIdisti ne aliqñ Clitūnū fontē si nōdū (& puto nōdū) alioq̄ narrasse mihi *quē ego penitet* tarditatis ꝓxime uidi. modicus collis assurgit antiq̄ cupssu nēorosus & opacus hic subter exit fons & exprimit̃ pluribus uenis sed ipa ribus eluctatus: quē facit gurgitē lato gremio patefacto purus & uitreus: ut nūerare iactas stipes & r̃lucentes calculos possis: Inde nō loci deuexitate sed ipa sui copia & q̄si pōdere ipellit̃ fons adhuc etiā amplissimū flumē: atq; etiā nauiū patiēs eodē quo emerat istruxit pluris & antiq̄ssimis statuis: tm̄ illi pulcherrimorꝝ operꝝ in horreis q̄ negligebat inuicē: tu si qd istic epistola dignū ne grauer̃: nā cū aures hominum nouitate letant̃ tū ad rōnem uite exemplis erudimur

C.Pli.Maximo suo Salutem. .ix.

ET gaudiū mihi & solatiū in lr̃is nihilq; tam letū: quod his letius: tā triste: ꝙ nō p has sit minus triste: itaq; & īfirmitate uxoris & meorꝝ periculo: quorūdam uero etiam morte turbatus ad unum doloris leuamētū: studia cōfugi: quæ p̄stant ut aduersa magis intelligam : sed pacientius feram. Est autem mihi moris ꝙ sum daturus in manus hominum ante amicorum iudicio examinare imprimis tuo:

ꝓinde si qn̄: nūc intende librꝝ meū quē cū hac epistola acci
pies. qa uereor ne ipse ut tristis parꝝ intenderim: impare. n.
dolori ut scriberē potui: ut uacuo aīo: letoq́ʒ non potui por
ro ut ex studiis gaudiū sic studia hilaritate ꝓueniunt. Vale

C. Pl. Gallo suo. S. .x.

AD q̄ noscēda iter īgredi transmitter̄ mare solemus ea
sub oculis posita negligimus: seu qa ita natura cōpa
tum ut ꝓximorꝝ īcuriosi lōginq̄ sectemur: seu ꝙ oīum rerꝝ
cupido cū facilis occasio seu ꝙ differimus tanq̄ uisuri quod
dat̄ uideri quotiēs uelis cerner̄: q̄cunqʒ de cā ꝑmulta ī nr̄a
urbe iuxtaqʒ urbē non oculis mō sed ne auribus qdē noui
mus: q̄ si tulisset Achaia: ægiptus: Asia: alia ue q̄libet mira
culorꝝ ferax cōmēdatrixqʒ terra audita plecta lustrata habe
remus: ipe certe nup ꝙ nec audierā an̄ nec uiderā audiui pa
riter & uidi. Exegerat socer meus ut amerina p̄dia sua inspi
cerē: hæc perābulanti mihi oñdit̄ subiacēs lacus noīe Vad
monis: simul q̄dā īcredibilia narrant̄ ꝑeni ad ipm̄: lacus ē
in similitudīe iacētis rotæ: cōscriptus & undiqʒ eq̄lis: nullus
sinus: obliq̄tas nulla: oīa dimēsa paria & q̄si aurificis manu
cauata & excisa: color cerulo albidior uiridior & ꝑciosior:
sulphuris odor: saporqʒ: medicatus uis q̄ fracta solidantur.
spaciū modicū quod tn̄ sētiat uētos & fluctibus intumescat
nulla ī hoc nauis (sacer. n.) sed artane īsulæ herbidæ mōtes
harūdīe & iūco: q̄qʒ alia fecūdior palus. ipaqʒ illa extremitas
lacus effert: sua cuiqʒ figura uel modis cunctis margo dera
sus qa frequēter uel litore uel sibi illese terūt: terūt̄qʒ: par oī
bus altitudo: par leuitas qppe in spēm carine humili radice
descēdunt. Hæc ab omni later̄ ꝑspicit̄ eadēqʒ suspēsa piter
& mersa interdū iuncte & copulate & incōtinēti sūt: īterdū
discordantibus uentis digeruntur. nonnunq̄ destituta: &

tranqllitate ſingule fluctuant ſæpe minores maioribus ue
lut Corbule onerariis adhereſcent: ſæpe iter maiores mio
reſq; q̃ſi curſum certameq; deſumūt. Rurſus oẽs in loco ap
pulſe q̃ ſtatere ꝓmouēt terrā: & mō hac mō illac lacum red
dūt auferuntq;: ac tū demū cū mediū tenuere nō trahuntur
Cōſtat pecora herbas ſecuta: ſic in īſulas illas ut ī extremā
ꝓcedere ſoleṝ prius ī tellure mobile ſolū q̃ litori abrepta q̃-
ſi illata & īpoſita circūfuſum undiq; lacū paueāt: mox quo
tulerit uētus egreſſa non magis ſed deſcēdiſſe idē lacus in
flumē erigiṭ: quod ubi ſe paulīſp oculis dedit ſpecu emer-
giṭ alteq; conditū meat ac ſi qd añq̃ ſubduceret accepit ſer
uat & ꝑfert. Hæc tibi ſcripſi nec minus ignota q̃ mihi : nec
minus grata credebam. Nam te quoq; ut me nihil eque : ac
nature opera delectant. Vale.

C. Pli. Arriano ſuo. S. .xi.

ET ī uita ſic in ſtudiis pulcherrimū & hūaniſſimū ex
iſtīo: ſeueritatē comitatemq; miſcere: ne illa in triſti
tiam: hæc in petulantiam excidat: qua rōne ductus grauio
ra opa luſibus iociſq; diſtīguo: ad hos ꝑferēdos & tpus &
locū oportuniſſimū elegi: ut q iā nunc aſſueſcerēt & ab ocio
ſis & ī triclinio audiri Iulio mēſe (quo maxīe lites īterquieſ
cunt) poſitis añ lecto cathedris aīcos collocaui forte accidit
ut eodē die mane ī aduocationē ſubitā rogarer: ꝙ mihi cau
ſam ꝓloquēdi dedit. Sū. n. dep̄catus : ne qs ut ī reuerentem
opis argueret quod recitaturus q̃q̃ & amicis & paucis idē
iteꝝ amicis foro & negociis non abſtinuiſſē. Addidi hunc
ordinē me in ſcribendo ſequi ut neceſſitates uoluptatibus:
ſeria iucundis ſimul ferrem ac primum amicis : tum mihi
ſcriberē liber fuit & opuſculis uarius & metris . Ita ſolemus
q ingenio parū fidimus ſacietatis periculū fugere. Recitaui

biduo hoc. Assensus audientium exegit: & tñ ut alii quæ
dam reputant q̃ quod transeat sit nil ꝑtereo atq3 etiã nõ ꝑ
terire me dico: lego. n. oĩa ut oĩa emendẽ: quod contingere
nõ potest: electa recitantibus ad illud mõ ius & fortasse re
uerentius: sed hoc simplicius & amantius. Amat. n. q se sic
amari putat ut tediũ nõ ꝑtimescat & alio quicq̃d ꝑstant so
dales si cõueniunt uoluptatis sue causa deligatus ac similis
ignoto est: q amici librꝝ bonũ mauult audire q̃ facere. Non
dubito cupe te pro cætera mei caritate q̃ maturissime legere
hũc adhuc musteũ librꝝ legis: sed retractũ: quæ cã retractan
di fuit & tñ nõnulla iã ex eo nosti. Hæc emẽdata postea ut
quod interdũ lõgiori mora solet deteriora facta q̃si noua
rursus & rescripta cognosceres. Nã plerisq3 mutatis ea quo
q3 uidentur quæ manent. Vale.

C. Pli. Geminio suo Salutem: .xii.

NOsti ne hos q omniũ libidinũ serui sic aliorũ uiciis
irascunť: quasi iuideant: & grauissime puniũt quos
maxĩe imitanť. Cũ eos etiã q nõ indigẽt clemẽtia ullius ni
hil magis q̃ lenitas deceat. Atq3 ego optimũ & emendatissi
mũ existimo: q cæteris ita ignoscit: tanq̃ ipe quottidie pec
cet ita peccatis abstineat tanq̃ nemini ignoscat. Proĩde hoc
domi: hoc foris: hoc in oĩ uite genere teneamus ut nobis ĩ
placabiles simus exorabiles (istis etiã) q dare ueniã nisi sibi
nesciũt. Mandemusq3 memorie ꝙ uir mitissimus & ob hoc
quoq3 maxius Trasea crebro dicere solebat. Qui uicia odit
hoĩes odit. q̃ris fortasse ꝙ cõmotus scribã. nup q̃dam (sed
melius corã) q̃q̃ ne tũc q̃dẽ. uereor. n. ne id quod improbo
eos sectari carpe fere huic quod cum maxĩe ꝑcipuus repug
nat. Quisqs ille q̃liscũq3 sileať quẽ insignire exẽpli nisi nõ
ĩsignire humanitatis plurimum refert. Vale.

C.Pli.Marcellino suo.S. .xiii.

O Mnia mihi studia.omnes curas:omnia aduocamē
ta exemit:excussit:eripuit:dolor quem ex morte Iu
nii Auiti grauissimum cœpi. Latum clauū in domum meā
īduerat .Suffragio modo adiutus ī petendis honoribus fu
erat. Ad hoc ita diligebat ita uerebatur :ut me formatore
morum:me quasi magistro uteretur: Rarum hoc in adoles
centibus nostris.Nam quotus quisq̨ uel ætati alterius: uel
autoritati ut minor cedit.Statim sapiunt:statim sciunt om
nia.Neminem imitant̃ atq̨ ipsi sibi exempla sunt.Sed nō
auitus cuius hæc p̄cipua erat prudentia:ꝙ alios prudentio
res arbitrabat̃:hæc precipua eruditio ꝙ discere uolebat.Sē
per ille aut de studiis aliquid: aut de officiis uitæ consule-
bat.Semper ita recedebat ut melior factus & erat factus uel
eo quod audierat uel quod omnino quesierat . Quod ille
obsequium Seruiano exactissimo uiro præstitit.Quem le-
gatum Tribunus ita dilexit & cepit ut ex Germania ī Pan
noniam transeuntem:non ut cōmilito :sed ut comes assec-
tatorq̨ sequeret̃.Qua industria:qua modestia quæstor cō
sulibus suis & pluribus habuerit nō minus iucundis & gra
tus q̃ utilis fuit? Quo discursu: qua uigilantia hanc ipsam
ædilitatem cui præceptus est petiit:quod uel maxime dolo
rem meum exulcerat obuersant̃ oculis Cassii labores:& in
fructuosi p̄ces & honor quem meruit. Tantum redit anio
ille latus clauus in penatibus meis sumptus . Redeunt illa
prima:illa postrema suffragia mea:illi sermones:ille consul
tationes: afficior necessitudine casu . Erat illi grandis natu
parens erat uxor quam ante annum uirginem acceperat:
erat filia quam pauloante sustulerat : tot spes : tot gau-
dia dies unus in aduersa conuertit.M. designatus edilis.

Recens maritus :recens pater: intactum honorem :orbam matrem:uiduam uxorem:filiam pupillam ignaram aui pa tris reliquit. Accedit lachrimis meis:q͞p absens & pendentis mali nescius pariter egrum pariter decessisse cognoui ne gra uissimo dolori ipse consuescerem. In tantis tormētis eram cum hæc scriberem. Sola neq͞ enim nunc aliud aut cogita re aut loqui possum. Vale.

C.Pli.maximo suo Salutem. .xiiii.

AMor in te meus cogit nō ut precipiam: neq͞ enim preceptore eges. admoneā tñ ut q̄ scis teneas :& ob serues aut nescire melius. Cogita te missū in ꝓuintiā Acha iam illā uerā & uerā græciam:in qua primū humanitatis lit teræ & fruges inuentæ esse creduntur. missum ad ordinan dum statum id est ad homines maxime liberos: qui ius a natura datum:uirtute meritis:amicitia fœdere deniq͞ & re ligione tenuerunt .Reuerere gloriā ueterē:& hanc ipam se nectutem:quæ in homine uenerabili sacra est . Sit apud te honor antiquitati. Sit in gentibus factis. Sit fabulis quoq͞ Nihil ex cuiusq̄ dignitate. Nihil ex libertate. Nihil ex cuius q̄ iactatione decerpseris. Habe ante oculos hanc esse terrā: quæ nobis miserit iura:quæ leges non inuitis :sed petenti bus dederit. Athenas esse quas ad eas Lacedemonem esse: quam regas quibus reliquam umbram & residuū libertatis nomen eripere durū ferum barbarum est. Vides a medicis: quanq̄ in aduersa ualitudine nihil serui ac liberi differant: mollius tamen liberos clementiusq͞ tractari. Recordare q̄d quæq͞ ciuitas fuerat:nō ut despicias quod esse desierat. Ab sit sup̄bia aspitas nec timueris contēptū.an contēnit qui i periū q fasces habet:nisi mobilis & sordibus & q se primus ipe contēnit. male ui suā portās alioꝝ cōtumeliis experitur

Male terrore ueneratio acquiritur longeq; ualentior amor
ad optinendũ quod uelis q̃ timor .Nam timor abit si rece
das:manet amor.At sicut ille in odium hic in reuerẽtiam
uertitur.Te uero etiam atq; etiam repetam enim meminisse
oportet officii tui titulum ac tibi ipsi interp̃tari quale q̃tũ
cunq; sit ordinare statum liberarum ciuitatũ. Nam qd or-
dinatione ciuilius? quid libertate preciosius? porro q̃ turpe
sit ordinatio euersione libertas seruitute mutetur? Accepi
quod tibi certamen est tecum onerat te: Quæsturæ tuæ fa
ma quam in Bithinnia optima reuixisti onerat testimoniũ
principis:onerat principatus: p̃terea atq; hæc ipsa legatio
quasi premium data.Quo magis interdũ est ne in longi-
qua ꝓuintia q̃ in suburbana:ne inter seruientes q̃ liberos:
ne forte q̃ iudicio missus ne rudis & incognitus q̃ explora-
tus probatusq; humanior melior peritior fuisse uidearis cũ
sit alioq ut sæpe audisti sæpe legisti:multo deformius amit
tere:q̃ nõ assequi laudem . Hæc uelim credas :quod initio
dixi scripsisse admonentẽ non p̃cipientem quanq̃ p̃cipien-
tem quoq;.Quippe non uereor in amore ne modum exces
serim.Neq; enim periculũ est.ne sit nimium quod eẽ maxi
mum debet.Vale

Absolutum opus epistolarum.C.Plinii Iu
nioris Neapoli . Millesimoquadringentesi
moseptuagesimosexto.mense Iulii.
Impressit Mathias Morauus uir singulari ĩ
genio:& arte. Recognouit Iunianus maius
parthenopeus rhetor publicus summa cura
summaq; diligentia.

